

קלקראת שבת מלאכתא

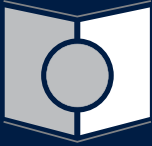
Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת מסעי

לקראת שבת מלכתא

אחד מתלמידי החכמים המופלגים, שנהגו לפקוד את מעונו של מרן בדרך קבע, היה רבי אליעזר גולדשמידט, שנהג להציג בפני רבינו את השאלות הסבוכות שהתעוררו בבית הדין תמידין כסדרם. היות וכל עיתותיו של רבינו היו קבועות במסמרות, כשכל שעה משמשת לסדר הלימוד לו יועדה, נהג רבי אליעזר לפקוד את מעונו של רבינו מידי יום ביומו בשעת ארוחת הבוקר שזמנה הוקדש בעבורו

ההקפדה על כבוד התורה של מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א

עמו חשו כי הוא מקדיש להם את מלוא תשומת ליבו באכפתיות ובהתעניינות, כשראשו ורובו מונחים בצרותיהם ובדאגותיהם, כביכול שקוע הוא בעיצומה של סוגיה חמורה. באחת הפעמים הוכרח מרן להתנתק מתלמודו לרגל חתונה, שערך אחד ממקורביו היה זה מפני שחש כי הוא חב לאותו אדם הכרת הטוב. וכיון שכך. על אף מנהגו למעט ביציאות והשתתפות באירועים. נסע לחתונה כדי להשיב טובה לבעל השמחה.

הנהגת רבינו הייתה בבחינת "אחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך", מצד אחד היה בו מתח נוראי לנצל כל רגע. כל דקה מימי חייו הייתה ספורה ומדודה, וממש נראה בחוש כיצד הוא מונה את הרגעים ואת השניות על מנת שאף פרק זמן לא ילך לאיבוד, אך מצד שני נחרטה על פניו הארה תמידית, שהשרתה אווירה נעימה ונינוחה על השוהים במחציתו.

לכאורה נראה, כי שתי הנהגות אלו אינן יכולות להתקיים זו לצד זו, שהרי כאשר אדם שרוי במתח תמידי וחרד לנצל כל רגע מימי חייו, הדבר משפיע על סובביו שאינם חשים בנוח לעמוד במחציתו. ברם, רבנו ברוחו הגדולה, היטיב למזג את שתי הנהגות יחדיו, בבחינת "עוז וחדוה במקומו", כך שכל הנכנס לביתו יצא בתחושה נעימה ומרוממת. רבינו הקדיש מזמנו אף לצעיר שבצעירים, שלא הגיע לקרסולי קרסוליו, אמנם בקצרה אך בהארת פנים מופלאה.

משאת נפשו הייתה שלא יפריעוהו מלימודו, ומנהגו היה לבקש במידת האפשר שלא לקבל את השואלים, מאחר שכל חפצו להגות בתורת ה'. ברם כשגמר בדעתו, כי יש להשיב בדבר ה' זו הלכה' כשעה מידי יום, ענה לשואלים בסבלנות ובאורך רוח, כמי שכל עתותיו בידי. לעיתים רבות תמהו היוצאים מחדרו מפני מה נאמר להם, כי רבנו מסרב לקבל את השואלים בה בשעה, שבעת דברו

מכתב מאת חמשה ראשי ישיבות נכבדים מחו"ל, שנועצו בו בשאלה כבדת משקל בענייני הכלל, עליה נחלקו רבני המקום. רבינו השקיע מחשבה מרובה היאך יכתוב את תשובתו ובאיזה סדר קדימות יפנה לשואלים בראשית מכתבו. את מי יציין ראשון, את מי יציין שני וכן על זו הדרך, מבלי שהבאים אחריהם ייפגעו.

לאחר שהוגיה את מוחו בדבר, עלה בדעתו רעיון מקורי. הוא פתח את מכתבו כשהוא מקדים לשם השואל הראשון את המילים "הגאון הרב" באותיות קטנות. בשורה השניה הוא כתב את שם הפונה השני, כשהוא מקדים לשמו את התואר "הגאון הרב" באותיות גדולות ומודגשות יותר. וכן הלאה על זו הדרך כשבכל שורה נכתב תואר השואל באותיות מודגשות יותר וגדולות יותר. כל זאת כדי לכבד את כל השואלים באופן שווה ומבלי שאי מי מהם יחוש חלילה צל זילות בכבודו.

לשקוד על דלתות יום יום

רבינו, האמון על כבוד התורה וחכמיה, נהג ללוות כל תלמיד חכם שפקד את ביתו, כשהוא חולק לכל אחד ואחד את הכבוד הראוי לו על פי ערכו ורום מעלתו. לעיתים היה מלווה את המבקר עד פתח החדר. כאשר האורח היה תלמיד חכם מופלג יותר, היה רבינו טורח ומלווהו מספר פסיעות מעבר למפתן החדר, וכאשר הבא היה גברא וגדול בישראל, היה רבינו מטריח את עצמו ומלווהו עד מדרגות ביתו.

כבוד התורה ולומדיה היה צרוב בהווייתו ובנשמתו של רבנו, עד שלא הניח לכל טצדקי שבעולם למנעו מכיבוד תלמידי חכמים ככל חוקתו והלכתו.

אחד מתלמידי החכמים המופלגים, שנהגו לפקוד את מעונו של מרן בדרך קבע, היה רבי אליעזר גולדשמידט, שנהג להציג בפני רבינו את השאלות הסבוכות שהתעוררו בבית הדין תמידים כסדרם.

היות וכל עיתותיו של רבינו היו קבועות במסמרות, כשכל שעה משמשת לסדר הלימוד לו יועדה, נהג רבי אליעזר לפקוד את מעונו של רבינו מידי יום ביומו בשעת ארוחת הבוקר שזמנה הוקדש בעבורו. בכל בוקר היה רבי אליעזר עושה את דרכו אל שכונת מאה שערים, ובעוד רבינו סועד את ליבו, היה מגולל בפניו את הסוגיות המסועפות שהתגלגלו לפתחו.

בכל בוקר לאחר שסיים להשיב לשאלות שרבי אליעזר שטח בפניו, היה רבינו קם ממקומו, נעמד על רגליו ומלווה את האורח עד

לפני צאתו מן הרכב פנה מרן למלווהו ואמר: "אני מבקש לשהות בחתונה פרק זמן קצר ככל האפשר ותכף לאחר מכן לשוב ללימודי. אנא. ס"ע ל' לצאת מהאולם במהירות האפשרית ובקש מאנשים שלא יפנו אלי בשאלות שונות, כדי שאוכל תכף ומיד לחזור ללימודי המלווה הנהן בראשו בהסכמה ושאל: "במשך כמה זמן הרביה מעוניין להתעכב בשמחה?"

"מה זאת אומרת?" נענה מרן, "הרי אני מגיע לחתונה בשביל לשמח את החתן, ואם כן עלי לשהות באירוע בכדי שיעור הזמן הנדרש על מנת לשמחו, שהרי זו המצווה!"

"וכמה הוא שיעור הזמן בכדי לשמח את החתן?" הוסיף המלווה להקשות.

"דקה אחת בלבד" נקב מרן, "הרי החתן לא מצפה שארקוד איתו, הוא גם לא מקווה שאשב ואפטפט איתו, שהרי אני צריך לשבת וללמוד. אז מה אם כן רוצה החתן? שאאחל לו מזל טוב ושתהיה לו תמונה למזכרת מכך שנוכחת בחתונתו, ולשם כך נדרשת דקה אחת בלבד ותו לא!"

באותו עניין הוסיף וסיפר נכד רבנו. הרב ליפא 'שראלזון: באחת הפעמים כאשר ליוותי את סבי לחתונה, הוא התפלל לראות כיצד בחורים עומדים באולם ומבלים את זמנם בשיחה ובדברים בטלים: "בזמני כאשר בחורים היו הולכים לחתונה, לא היה שום נושא לדבר עליו מלבד דברי תורה. באותם ימים בחורים לא היו מעורבים בשום דבר זולת לימוד התורה!"

'איני יודע בכמה חתונות הוא היה", הוסיף הנכד ואמר, "אבל מרן ניחן בעיניים רואות!"

באחד הימים קיבל רבינו מכתב, שהכניסו למצוקה גדולה

רבינו נזהר זהירות עצומה בכבוד התורה ולומדיה ואף בכבוד חכמי דורו. כאשר הוצרך לכתוב תשובה, היה יוצא מגדרו כדי להיזהר בכבוד השואל. ומאחר שלא תמיד הכיר את השואל ואת מעלתו, היה מתאמץ לברר לאיזה תואר כבוד ראוי הוא.

המביט בטיטות מכתביו יכול להבחין, כי לעיתים הקדים לשמו של נשוא המכתב את התואר הרה"ג בראשי תיבות ולאחר מכן מתח על גביו קו למחיקה וכתב את התואר 'הרב הגאון' במילים מפורשות. באחד הימים קיבל רבינו מכתב, שהכניסו למצוקה גדולה. היה זה

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח **בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל** זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

משאך נכנס זקיני כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן זיע"א, אל המים, מיד
וה' הטיל רוח גדולה אל הים, ויהי סער גדול בים. מעוצם הסער נוצרה
'מערבולת' שסחפה אותו אל תוכה, הבחורים שעמדו מבחוץ ניסו לחלצו
בחבל הקשור בו, אך עוצם חוזק המערבולת סחפה גם אותם, ובקושי
הצילו עצמם וחזרו ליבשה, הבחורים התחילו לצעוק לעזרה, אבל אין
שומע אותם... המצב היה נורא - כך תיאר זקיני לימים - הוא חש כי הינו
כמו נדבק אל קרקעית הים...

גאב"ד חרדים הגה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א: מעשה נורא, שהשמיע באוזני זקיני כ"ק
אדמו"ר מתולדות אהרן זיעוכי"א, את שבדידיה הוי עובדא, והריהו לפניכם, מכלי ראשון:

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר ל"ג, א')

יום שני בלק, ט' תמוז, תשכ"ו.

בתקופה זו כבר התחיל זקיני בהכנותיו לקראת הימים הנוראים
הבעל"ט, ולכן היה נוסע בימים אלו למנוחה עד חודש אלול. ימים
הללו היו עבורו ימים נעלים ומרוממים, ימי השקט ושלוה, ללא
טרדת הציבור וקבלת קהל, ללא חופות ותנחומי אבלים, כולו קודש
לה'. סדר יומו ננעל לאלתר אחר מעריב בשעה תשע בערב, מיד
עלה על יצעו, וכבר בחצות הלילה התגבר כארי לעבודת בוראו
ובמשך שעות ארוכות הגה בכל חלקי התורה משוש נפשו, בנסתר
ובנגלה ובעבודת ה' זכה בסילודין, כבאמנה אתו.
באותה שנה, בעצת הרופאים אווה למושב לו לשהות בימי המנוחה
בקרית באבוב שבבת-ים, יען סבל זקיני ברגליו ועל פי הרפואה
יטיבו עמו גלי הים לזרימת הדם כתיקונו.

ניסו לחלצו בחבל הקשור בו, אך עוצם חוזק המערבולת לא רק
שמונעה זאת מהם אלא סחפה גם אותם והפילם אל תוך הים, עד
שניתק מהם החבל ובקושי הצילו עצמם וחזרו ליבשה, תוך שהם
רואים שה' מציל' האלמוני שלאמיתו של דבר לא היה בינו לבין מציל
מאומה עשה 'זמן פליטתו'... הבחורים בראותם שאין לא-ל ידיהם
מציל ומושיע התחילו לצעוק לעזרה, אבל אין שומע אותם...
המצב היה נורא - כך תיאר זקיני לימים - הוא חש כי הינו כמו נדבק
אל קרקעית הים ר"ל כי שחה לעפר נפשו דבקה לארץ בטנו וכפסע
בינו... הרחמן יצילנו.

זקיני מתאר: הבנת את המצב לאשורו, ידעתי גם ידעתי כי אין מנוס
בדרך הטבע להינצל, והנה אט אט פסק האוויר, ולא יכולתי לנשום...
וכאן שאל אותי זקיני כבצעקה מרה: וכי מה סבור אתה שעשיתי
באותם רגעים, שכמעט והיו האחרונים בימי חיי?!! האם אמרתי
'וידוי', האם צעקתי 'שמע ישראל'...?! לא ולא! השיב זקיני בלהט,
אחוז שרעפי אש. לא אמרתי וידוי, ואף לא לא זעקתי 'שמע

ויהי היום וכעצת הרופאים צעד זקיני אל חוף הים, מלווה בשני
בחורים לעוזרו ולסייע בעדו. בעודו צועד אל החוף הריק מאדם
הבחין ברוכל המציע את מרכולתו, זקיני שאלו אם יודע להיות
'מציל' ים, משענה הלה 'כן', הציע לו זקיני כי הוא ישלם לו מעות
על הזמן שיקדיש עבורו לשמש כ'מציל' ולעמוד על המשמר בכל
עת שיששה בתוך הים. הרוכל סבר וקיבל והסכים בחפץ לב, וזקיני
נכנס אל הים.

בכדי שחלילה לא יארע אסון קשר זקיני עצמו לחבל עב שהביאו
עמם הבחורים והם אחזו בו מבחוץ, שאם חס ושלום יצטרכו
למשותו יהיה החבל בידם.

משאך נכנס זקיני אל המים, מיד וה' הטיל רוח גדולה אל הים, ויהי
סער גדול בים. משראה זקיני כי לא טוב היותו במים ניסה בכל
כוחו לשוב אל היבשה לחוף מבטחים, אך מעוצם הסער נוצרה
'מערבולת' שסחפה אותו אל תוכה, ה". הבחורים שעמדו מבחוץ

אלה מסעי בני ישראל וגו', לתכלית מה פירטה תורתנו הק' את כל מ"ב המסעות שעברו אבותינו במדבר, ויסעו, ויחנו, מה נפקא לן מינה באיזה מקום חנו ולהיכן נסעו (וראה ברש"י). אך להאמור נחא, דלכך פירט לן הכתוב את כל המסעות הללו, בכדי להורות ולהודיע לנו אשר מ"ב המסעות שעברו בני" במדבר אינו דבר שהיה ואינו, אלא הוא עדיין ממשיך עד עצם היום הזה, 'כל אדם עלי אדמות באשר הוא, עובר את המסעות הללו באותו אופן בהם עברו אבותינו את המסעות במדבר'. וכמו שהיו מסעות שבהם מעלות טובות, דוגמת: מן, באר, וענני כבוד, עמוד אש וענן, התגלות השכינה וכל טוב. ומאידך היו גם מסעות שהיו בהם דברים הפכיים, דוגמת: ציה וערבה, מצה ומריבה, תופל לבן וחצרות וכן הלאה. כך הוא בחיי האדם, ישנם מסעות של זמני עליה והתרוממות, שמחת החיים ועבודת הבורא, זמני אורה ומועדי ששון ושמחה, אך מאידך יש גם מסעות אחרים ה", זמני ירידה ונסיונות, זמני בכיה ואבל, עיתותי צרה ומצוקה - והכל כלול באותם מ"ב מסעות הקצובים לנו לאורך כל ימי חיינו. ויסע מהכא ויחן בהתם, כל חד כפום מהלכו ודרכו שהתווה לו הבורא ברחמיו.

וכן כתב בחידושי הרי"מ (ליקוטי הרי"מ) שכל הניסיונות שעובר האדם במשך חייו הם חלק מאותן מ"ב מסעות שעברו אבותינו במדבר, 'וכל איש ישראל עובר המסעות'. הליכת אבותינו במדבר היה עבורנו כמורה דרך וכמראה מקום, בבחינת 'מעשה אבות סימן לבנים', שעל ידי הליכתם ונסיעתם באותם מ"ב מסעות ומ"ב המצבים, סללו לנו דרך וישרו מסילה עבורנו עד סוף כל הדורות - דור ודור ותהפוכותיו - להודיע כי כך הם סדרי החיים, מ"ב מסעות הכוללים הכל. גם הגאון החיד"א זצ"ל (בנחל קדומים פרשתן) מביא כעין דברים הללו, שבמסעות בני ישראל כלולים מסעות ישראל עד סוף כל הדורות, וסמיך אדרשה, דהראשי-תיבות של הפסוק א'לה מ'סעי ב'ני ישראל הם גם ראשי התיבות של ארבע הגליות א'דום מ'די ב'בל י'ון, ולהודיעך בא שכל אלו הגלויות כבר נכללו במסעות בני" במדבר.

בכל מצב שהוא, הקב"ה איתי!

וכאן הבן שואל, ומעכשיו ששמענו סדר המסעות והקשיים שבהם, מהיכן ניקח כח לצאת למסע הארוך הזה. והלא אמרו חז"ל 'כל הדרכים בחזקת סכנה', ומי ערב בעדנו שחלילה לא ניוזק, לא נמעד ולא ניכשל, חלילה.

התשובה לזה נתונה בהמשך הכתוב 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' שהואיל משה להשמיענו עצה טובה ודרך חיים לאורך כל המסעות שיעבור על האדם, ואמר, זכרו ואל תשכחו, בשום מסע וחניה, כי כל מוצאיהם - כל המוצאות וכל הקורה עמנו, וכל מסעיהם - כל הדרכים וסדרי החיים, הכל על פי ה'! את הכל קבע הבורא ברחמיו בהשגחה פרטית ובדיוק רב מתי והיכן יארע כך, מתי יצטרכו לנסוע במסע כזה, ומתי יצטרכו לחנות במקום זה. הכל על פי ה'.

זו כוחה של אמונה. היא מרוממת את האדם ברוחניות ובגשמיות, ואין לך שום דבר שבעולם העומד בפני ה'אמונה', וכוחה מגן בעדנו כמו 'ענני הכבוד' במדבר בעת מסעות אבותינו

ישראל'. ניין. וכאן הגביה קולו כשאגת ארי - מה כן עשיתי, התחלתי לצעוק בשארית כוחותי, בקול רעש גדול, רבוננו של עולם, קיינער אויף די גאנצע וועלט קען מיר נישט העלפן, נאר דו אליין קענסט מיר העלפן, לכן טאטע, בעהט איך דיר העלף מיר! [תרגום: שום נברא בעולם כולו אינו יכול לעזור לי עכשיו, רק אתה לבדך - לכן הושיעני]...

עודי מדבר ותפילתי על שפתיי והנה המערבולת פולטת ומקיאה אותי אל חוף הים, והנני שוכב על חול שפת הים, תשוש ועייף, בסמיכות אלי הבחורים, כולנו חיים. הודו לד' כי טוב.

דע לך בני, אמר לי זקיני בערגה: זהו כח האמונה, אם יבקש האדם - בכל מצב שימצא - באותה נימת תחינה ובקשה דוגמת תפילתי באותה עת, באמת ובתמים, בביטחון גמור על הבורא 'כי מבלעדי עזרתו ועזו אינן עזרה וישועה' ו'מבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע' כי אז בוודאי יציל מכל צרה וצוקה.

הסיפור הלז הוא המחשה חיה ונצחית לתפילת נעים זמירות ישראל שהתחנן (תהילים סט יד-טז) ואני תפילתי לך ה' וגו' הציילנו מטיט ואל אטבעה אנצלה משנאי וממעמקי ים, אל תשטפני שיבולת מים ואל תאטר עלי באר פיה.

הסיפור לא תם עדיין, אך טרם נמשיך, אתמקד בעניין מסעות בני ישראל בפרשתן, מה שיעלה בקנה אחד עם עובדא זו בזקיני זי"ע.

לכל זמן ועת

יסוד גדול, מכבשונו של עולם, גילה לן מרנא הבעש"ט הקדוש זיעוכי"א. וכך אמר: כשם שעברו בני" במדבר מ"ב מסעות עד בואם אל ארץ נושבת, כך הוא סדר מסעו של כל אדם במשך שנות חייו, מיום ביאתו לעולם ועד יום צאתו אל ארץ החיים העליונה, כל שנותיו כוללים מ"ב מסעות הללו.

ובדברי הבעש"ט הללו נוכל לתרץ קושיית המדרש, שמקשה עה"פ

שנלקח לחתן אצל כ"ק רבינו הזקן בעל ה'שומר אמונים' ז"ע. השני ענה והציע כי שמא היו אלו השעות כאשר נבחן על ד' חלקי השו"ע וקיבל תעודת 'זורה יורה'. השלישי אמר כשזכה לחבר ספרו על 'פרי מגדים' וספריו האחרים, עוד כמה אמרו שהיה זה בעת שקיבל את ה'סערטפיקאט' (ויזה - אישור כניסה) לארץ ישראל בתחילת שנות מלחמת העולם השנייה ובכך ניצל ממלחמת הנאצים הארורים ימ"ש. אך לא, זקני ביטל את דבריהם על הסף, באמרו שאמנם היו אלו ימים נעלים ושמחים ביותר, אך ישנם רגעים אחרים העולים על כולנה, היה זה אותו יום 'יום עומדו על דעתו בחיי האמונה'. וכך אמר: 'הרגעים הנעלים ביותר לאורך ימי חיי היו רגעי הטביעה במעמקי מים, כאשר בשארית כוחותי למול גלי הים הטובעים, שם בתוך מעמקי הים, התאזרתי באמונה שלימה ובדביקות גמורה בבורא כל עולמים כי בלתו אין להושיע. סיים זקני: דקות אלו הם המאושרים ביותר בחיי!'

מפעים...

היא זו כוחה של אמונה. היא מרוממת את האדם ברוחניות ובגשמיות, ואין לך שום דבר שבעולם העומד בפני ה'אמונה', וכוחה מגן בעדנו כמו 'ענני הכבוד' במדבר בעת מסעות אבותינו.

אמונה היא דרך המלך והמעבר לכל המכשולים שבעולם.

וכדברים אלו ממש הם דברי מרן רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל בעל 'נפש החיים' שגילה לן סגולת 'אין עוד מלבדו', וז"ל (שער ג' פרק י"ב): 'באמת הוא עניין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו, ולא יעשו בו רושם כלל - כשהאדם קובל בלבו לאמר: 'הלא ה' הוא האלוקים האמיתי ואין עוד מלבדו יתברך' שום כח בעולם, וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו. ומבטל בלבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא - כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכל לפעול לו שום דבר כלל,

ובשעה שעושה כן מובטח לו שעליו יתקיים הפסוק 'כי בי חשק ואפלטוהו, אשגבהו כי ידע שמי', ומבאר הרמב"ם כי השמירה על איש זה שמשדל בכל לבו לקבוע אמונתו יתברך בלבו 'השמירה באיש הזה היא בעבור שידעני וחשק בי אחר כן', עכ"ל.

ומינה נסיק אף אנו שאם נקיים כראוי את האחזתיו ולא ארפנו ונזכור תמיד כי הכל 'על פי ה'', אזי נצליח לעבור את כל המסעות ואת כל הגליות מבלי למעוד וליפול, אף לא פעם אחת, עדי ביאת משיח צדקנו בקרוב במהרה בימינו.

חזק חזק ונתחזק.

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א)

ולכשיידע זאת האדם, וישכיל ויבין כי בכל מקום שהוא הקדוש ברוך הוא איתי, אזי יצליח בכל דרכיו, ושום מכשול ושום מניעה לא ירתיעו אותו ולא יעכבו בעדו, כי הלא הכל 'על פי ה'' ואם 'הנה אל ישועתי אבטח' ממילא 'לא אפחד' משום מסע ומוצא.

ובוודאי אשר אף לזה כוון רש"י הק' באמרו בריש פרשתן 'למה נכתבו המסעות הללו, כדי להודיע חסדיו של מקום' היינו להודיע שאיננו צולחים לבד שום מסע ממ"ב המסעות, אלא חסדי השי"ת מלווים אותנו בכל מקום שהוא.

וזה גופא ניסיון האדם בעוה"ז להיות דבוק באמונה בקוב"ה בכל מקום ובכל מצב ולא לאבד עשתונות כלל, אלא לאחוז בקשר חזק הדוק היטב היטב הדוק בקוב"ה, לדעת לשנן ולהפנים אשר רק 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו'. ואדרבה, האדם שחושב לעצמו שהשתדלותו מעלה או מוריד וכאלו שהוא מסייע חלילה לקוב"ה הלווא הוא כאותו כפרי שדחף את הרכבת מעל גבי מושבו בכדי לסייע לרכבת להגביר מהירות ולנסוע יותר מהר, וכדי ביזיון וקצף...

ויצעקו אל ד' בצר להם - וממצוקותיהם יוציאם

ובכך נשוב אל סיפור טביעת זקני בימה של בת-ים, אותו שמענו אוזניי מכ"ק אדמו"ר ברצותו להמחיש לי כוחה של אמונה עד היכן היא מגעת.

ובזה פירש לי זקני את פיוטי ההושענות 'הושע נא אדון המושיע, בלתך אין להושיע', לומר, שאנו זוכים לישועת 'אדון המושיע' בעת שיודעים אנחנו ומכירים בבירור כי 'בלתך אין להושיע'. ככה נושעים. וכן היה מרגלא בפומיה של זקני בעיתותי 'רעווא דרעוויין' לפרש הפסוק (תהילים פט כז) הוא יקראנו אבי אתה - אם ישכיל אדם לקראני באמת לאמיתו, אזי זוכה להמשך הכתוב אלי וצור ישועתי - מצילו קוב"ה בחוזק ועוז.

פעמים אין-ספור חזר זקני הקדוש ז"ע על סיפורו זה הן ביחיד והן ברבים, כשלפעמים היה מסיים שעד עצם היום הזה אינו יודע בבירור על האופן בו ניצל, פעם אמר שהיה זה 'כח עליון' שהוציאו חוצה. ופעם אחת נפלט מפיו הטהור 'שרו של ים אחז בי ומשך אותי החוצה'.

ומעשה זו ממחיש בפשוטו את המובא ב'דגל מחנה אפרים' (פר' וישלח). שזקינו אור שבעת הימים מרנא הבעש"ט הק' זיעוכי"א עבר את נהר ה'דניעסטער' [נהר גדול ושוצף מאוד] רק באמונה בלבד.

ברצוני להוסיף נקודה חשובה, כתוספת המשך לאותה עובדא. שנים לאחר אותו מעשה, איתרמי פעם כד היה בדיחא דעתיה של זקני ז"ע, ושאל את מקורביו ובני ביתו באנפין נהירין 'אמרו נא לי, אלו רגעים, לדעתכם, היו הרגעים הנעלים ביותר בימי חיי עד הנה'. כולם ניסו להשיב, זה בכה וזה בכה. אחד ניסה לומר שהיה זה ביום

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

במשך שנים הם נהגו לצאת בקיץ לחופשה בצפת. עד שגם חופשה זו התבטלה. ומדוע? סיפר לי הרב סמוטני, שלפני בין הזמנים נכנס אל רבינו, רבי אברהם צבי טויב, שכידוע היה בן בית אצל מרן הרב שך. כשנכנס אמר לו רבי אליהו מן: "אתה היית כל כך הרבה אצל הרב שך, הואיל ורבי חיים אוהב לשמע סיפורים על הרב שך, ספר לו איזה סיפור מעניין. וכך סיפר הרב טויב: פעם שאלתי את הרב שך, מדוע ראש הישיבה אף פעם לא יוצא למנוחה בבין הזמנים..."

מאוצרו של הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על מעט מזעיר ממידותיו הטובות והמופלאות של שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א

"אלה המצוות והמשפטים אשר צִוָּה ד'" (במדבר ל"ו, י"ג)

ביתו של רבינו היה פתוח לציבור. רבינו קיבל קהל במסירות נפש במשך שעות רבות ביום ובלילה. גם הרבנית ע"ה מסרה את נפשה למען נשות ישראל ופתחה את ביתה לרווחה.

במשך שנים הם נהגו לצאת בקיץ לחופשה בת יומיים-שלושה בצפת. עד שגם חופשה זו התבטלה. ומדוע? סיפר לי הרב סמוטני, שלפני בין הזמנים נכנס אל רבינו רבי אברהם צבי טויב, שכידוע היה בן בית אצל מרן הרב שך.

כשנכנס אמר לו רבי אליהו מן: "אתה היית כל כך הרבה אצל הרב שך, ובוודאי אתה מכיר סיפורים רבים אודותיו. הואיל ורבי חיים אוהב לשמע סיפורים על הרב שך, ספר לו איזה סיפור מעניין ותחיה את נפשו".

וכך סיפר הרב טויב: פעם שאלתי את הרב שך, מדוע ראש הישיבה אף פעם לא יוצא למנוחה בבין הזמנים, הרי ממילא בתקופה זו ראש הישיבה לא אומר שיעורים?

ענה לי הרב שך: אני יושב בביתי, אנשים באים אלי ומספרים לי את צרותיהם. למי שאני יכול לעזור - אני משתדל לעזור. אך גם אלה שאינני יכול לעזור להם, בכל זאת, עצם הדבר שיש להם היכן לשפוך את הלב, זה קצת מנחם אותם ומקל עליהם. אם כן, איך אפשר לנסוע לנופש?! הרי אם אסע לנופש ויבואו אנשים ולא ימצאו אותי בבית, לא יהיה מי שישמע אותם".

כששמע רבינו את הסיפור, אמר: "אם כך, לא נוסעים יותר לצפת! נישאר בבית כדי לעזור לאנשים לשאת את סבלם". שאלתי את הרב סמוטני, האם הרבנית לא היתה זקוקה למנוחה? מדוע היא לא ביקשה מהרב לנסוע? ענה לי הרב סמוטני: "אכן אמרו לרבנית שתבקש ממנו שלא לבטל את הנופש, אך היא אמרה שמאז שנישאה לרב לא ביקשה ממנו שום דבר..."

להסיר צער מלב יהודי

רבינו, ספר תורה חי, היה עוזב את לימודו ודואג להסיר צער מלב יהודי - "כאשר ישא האומן את היונק!"

היה זה בשעה שרבינו למד עם גיסו רבי יצחק זילברשטיין. למותר לציין את אש התורה שבערה שם באותה שעה, ואת החידושים המופלאים

והנה באמצע הלימוד נכנסה לתוך החדר, הרבנית ע"ה, ועמה בני זוג. מצד אחד הבעל, נראה אברך, ומצד שני אשתו. האשה עמדה ובכתה בכי קורע לב, מרוב בכי לא יכלה לדבר והרבנית דיברה במקומה.

התברר שכשאשה זו התחתנה עם בעלה האברך, היא ידעה שהוא חוזר בתשובה. והנה היום התברר לה שהוא גר צדק. הידיעה הזו זעזעה אותה. אילו היתה יודעת זאת מראש, לא היתה מסכימה להינשא לו. הבעל מצדו מרגיש אשם כי לא סיפר לה על היותו גר צדק. ומנגד, האשה כועסת עליו שהסתיר ממנה את עברו. כך נקלעו

**הוא נשא אלי את עיניו הטהורות,
התבונן בי ואמר לי: "כן". פתע
פתאום נכנס בי פחד נורא, ובבת
אחת שכחתי הכל, כאלו נמחק
לי, כל הדיסק... בכל כוחי ניסיתי
להיזכר לשם מה באתי, למה
אני פה - ושום כלום, עמדתי
נבוך ומבולבל, ולא מצאתי שום
מילה בפני, גולם בהתגלמותו...**

... לא זכרתי איפה לפתוח... הכל נמחק! התחלתי לדפדף במהירות, אולי אם אראה את הפסוק אזכר במשהו. דפדפתי ודפדפתי... ובינתיים עובר זמן. והחדר מלא אנשים, והבושות... אוי הבושות...
בן רגע קלט מרן את הסיטואציה. הוא הצביע על רש"י, ואמר "אתה מתכוון לרש"י הזה? שאלה מצוינות! התשובה היא כן וכך, ולפי זה מסבירים כך וכך..." שמעתי אותו עד תום, אמרתי "ישר כוח" ויצאתי, כמעט נמלטתי, משם. האמינו לי, שעד עצם היום הזה אני יודע על איזה רש"י הוא הצביע...

הרי לכם דוגמא חיה של מידות טובות!
ואלו היו מעשים של שיגרה שקרו פעמים רבות. הרגישות של מרן לזולת היתה מופלאה ממש.

באחד הימים נכנס בשעות קבלת קהל בצהריים אב עם בנו בן החמש עשרה. האב אמר שבנו גמר מסכת מגילה, והוא רוצה שהרב יבחן אותו. לא היה מדובר על מבחן רגיל, כמובן, דבר כזה אינו מתאים כשחמישים אנשים נוספים ממתנינים בתור. כוונתו היתה, שהרב ישאל שאלה, והנער יענה תשובה, ומכך יצא חיזוק לבן. מובן שבמצב כזה בוחרים את השאלה הכי קלה במסכת מגילה. מהי השאלה הקלה ביותר שאפשר לשאול על מגילה? - על המילים "מנצפ"ך צופים אמרו". מי המציא את האותיות הסופיות? - נביאים.

פנה אפוא רבינו אל הילד: "למדת מגילה? חזרת? אתה רוצה שאשאל אותך משהו? טוב. מי המציא את האותיות הסופיות?" מרוב לחץ שכח הילד ונאלם דום. רבינו המתין שבריר רגע, ואז אמר "אוי, התבלבלתי, זו גמרא במסכת שבת". כידוע, הדברים מופיעים גם במגילה (ב ע"ב) וגם בשבת (קד ע"א). "נשאל שאלה אחרת", ומיד עבר לשאלה שאותה ידע הילד לענות בשטף. הרי לכם אדם שכולו מידות!

(מתוך 'מתוק האור' פניני רבי חיים)

שניהם למצב מביך והם לא ידעו את נפשם מרוב צער. אמר הבעל לאשה: "בואי, נלך לרבי חיים ומה שיאמר לנו נעשה". וכך עשו. רבינו שמע את הדברים ופנה אל האשה בדברי פיוסים: "מדוע את מצטערת? הלא גר צדק הוא לכתחילה שבלכתחילה. דוד המלך מוצא מרות המואביה שהיתה גרת צדק! שמעיה ואבטליון, שהרמב"ם מונה אותם בין מוסרי התורה, היו גרי צדק. רבי עקיבא היה בן גרים". גם רבי יצחק זילברשטיין הוסיף דברי עידוד וחיזוק כי ה' הטובה עליו, ולאט לאט היא נרגעה.

אבל רבינו לא הסתפק בכך. שאל אותה: "נרגעת? ברוך ה'". עתה פנה אל הרבנית וביקש: "הביאי יין".

הרבנית מיהרה למלא את מבוקשו, ובינתיים אמר רבינו לבעל: "דע לך, הרופא אסר עלי לשנות יין, אבל לכבודך אשתה מעט יין". רבינו מזג יין, נטל את הכוס, ברך, שתה מעט, ואז הכריז: "לחיים לחיים, מזל טוב!" ואמר: "נו, נשיר איזה ניגון!" וכל הנוכחים התחילו לשיר לכבוד בני הזוג.

מרן היה כולו תורה, יראת שמים ומידות. דמות האדם השלם. אפשר להצביע על ספר תורה ולומר: קיים זה מה שכתוב בזה. אולם גדלותו בתורה לא יכולה היתה להיות אלמלא המידות הטובות והמופלאות שלו.

נכדו, **רבי אליעזר שטיינמן**, אמר: "הטוב הזה - זה מה שגידל אותו. יראת השמים עם המידות הטובות ויגיעת התורה - כל השלימות היו ביחד, הם שגידלו את האדם השלם שהיכרנו, אדם שהגיע לפסגות נוראות, שאי אפשר לתארן".

בהזדמנות, כאשר נשאל מרן **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ** אודות רבינו בצעירותו, ציין בין הדברים כי מרן היה אהוב על כולם כבר מילדותו. ובאמת אין פלא בדבר, שהרי מי אינו אוהב אדם שיש בו מידות טובות, ענווה, וכל יחסו אל הזולת הוא יחס של חיבה והערכה מלא בסבלנות!?

הוא היה בגדר סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. חוץ מתורה, עמקות וגדלות, מידותיו הטובות ניכרו בכל תחום. הקדושה, הענוה והמידות הטובות הלכו ביחד - לא היו כאן שני תחומים נפרדים.

כדי להבין את אצילות מידותיו של רבינו אספר מעשה שארע לי עצמי -

באחד הימים בהם הגעתי אל רבינו השתרך לפני הבית תור ארוך שהגיע עד הרחוב. התור התקדם לאיטו, וסוף סוף נכנסתי אל החדר, וראיתי כי לפני ממתנינים עוד עשרה אנשים. תוך כדי המתנה נגש אלי הנכד ושאל אם יש לי שאלה לשאול את סבא.

יש לי שאלה, עניתי, אבל יש הרבה ממתנינים בתור.
"תשאל. תיגש לשאול", דחק בי, סבא אוהב שאתה שואל".
ניגשתי, אפוא, למרן, ואמרתי "יש לי שאלה".

הוא נשא אלי את עיניו הטהורות, התבונן בי ואמר לי: "כן". פתע פתאום נכנס בי פחד נורא, ובבת אחת שכחתי הכל, כאלו נמחק לי, כל הדיסק... בכל כוחי ניסיתי להיזכר לשם מה באתי, למה אני פה - ושום כלום, עמדתי נבוך ומבולבל, ולא מצאתי שום מילה בפני, גולם בהתגלמותו... רבינו אמר לי "קח חומש". הוצאתי חומש מהספריה, הנחתי על הסטנדר,

קבוצת מבקרים מארצות הברית, ביקשו להיפגש עם ר' שמואל-יעקב בישיבה. אי אפשר היה לקבלן בישיבה, ר' שמואל-יעקב ביקש מאחד מתלמידיו שיבקש מהגאון ר' אשר גנס שליט"א שמתגורר בסמוך לישיבה, כי הפגישה תיערך בביתו, הוא הוסיף וביקשו כי יאמר לפניהם דברים קצרים, ר' אשר הבין אז אל נכון את רגישותו הגבוהה של ר' שמואל-יעקב: לא רצה הוא להפוך את ביתו לאולם אירועים, כאילו נטלו את ביתו רק להשתמשות בעלמא. לפיכך הציג את הדברים כאילו באו לשמוע את בעל הבית, והוא עצמו יעסוק בברכות בלבד...

מהליכותיו המופלאות של ראש ישיבת קרית מלך הגאון רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל

הצלם בתמימותו לא חשב פעמיים. ניגש לר' שמואל-יעקב עצמו, ושאל אותו אם יסכים להצטלם באופן שביקש בעל השמחה... ר' שמואל-יעקב לא הרהר ולו שניה אחת. 'ודאי וודאי' השיב. מיד נעמד, יישר את כובעו, יישר את קמטי חליפתו, סידר קלות את זקנו, ושאל את הצלם האם המראה מתאים לדרישות...

סיפור זה אופייני לר' שמואל-יעקב מאוד. עם כל הנכבדות שאפפה אותו, וביודעו גם כבוד התורה מהו - עם כל זאת בער בו רצון להיטיב לזולת, ועבור זאת היה מוכן להשפיל עצמו. אם פלוני רוצה תמונה ממנו, הוא יעשה הכל כדי לסייע לו להשיג אותה. 'צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה'. אמר ר' שמואל-יעקב: על האדם להיות בעל שתי בחינות: להיות תמיר ומרומם כארז בלבנון, ומאידיך גיסא לפרוח כעצי התמרים אשר פריים נוטה למטה מן העץ - להנמיך את עצמו למטה כלפי האנשים ולתועלתם.

"למדתי בישיבה פלונית, וחפצתי לעבור לחברון-גאולה. באתי אל ר' שמואל-יעקב וביקשתי להתקבל לישיבה. בפגישה זו הוא שאל אותי: - מדוע אתה רוצה לעבור מיישיבתך אלינו? השבתי לו מיד: - חפץ אני לשמוע ולקבל מראש-הישיבה! הוא נהנה מאוד מהתשובה. לא רק מראה פניו לימד אותי על כך, אלא הוא גם אמר זאת בפירוש. אבל ההנאה הגדולה לא היתה מההשתוקקות שלי ללמוד אצלו ולהיות תלמידו - אלא מדבר אחר בכלל... הוא הסביר לי: - אני נהנה שבחור אינו מוציא לעז ואינו מקטרג על הישיבה שממנה בא. הוא לא אומר 'בישיבה ההיא חסר ענין פלוני או לא בסדר דבר אלמוני, ועל כן אני חפץ לבוא לכאן', אלא אומר 'אני רוצה לבוא לכאן בגלל ענין פלוני שיש כאן' ותו לא. מתשובה כזו אני נהנה! וזה היתה השיחה המוסרית הראשונה ששמעתי ממנו..."

נוסח הברכות של ר' שמואל-יעקב למבקשי ברכותיו, היה: 'שתהא נפשך חושקת בתורה, ותגדל תלמיד חכם אמיתי'. ומיהו תלמיד חכם אמיתי? תלמיד חכם אמיתי, אמר, הוא מי שיש לו חוט המשולש של שלשת אלו: תורה, יראת שמים, ומידות טובות. מידות טובות, הנהגה נכונה בין אדם לחבירו, זהירות בכבוד הזולת - כל אלו היוו עבור ר' שמואל-יעקב אבן בוחן לכל האדם כולו. 'עלינו לדעת', היה אומר, 'כי הגשמיות של השני היא הרוחניות שלנו'.

בשמחת בר-מצוה אצל תלמיד, בה השתתף ר' שמואל-יעקב, לחש בעל השמחה לצלם כי ינסה להשיג תמונת תקריב איכותית מרבו, על מנת שיוכל להגדילה ולתלותה בביתו.

ההטבה לאחרים - היתה אצל ר' שמואל-יעקב מקור הנאה. עקב בעיות רפואיות, היה ר' שמואל-יעקב אסור באכילת מאכלים מסויימים. כל מכיריו וידידיו לאורך כל השנים, מספרים כיצד כיבד אותם בעוגיות ומעדנים האסורים לו באכילה, באומרו להם: 'מאכלים אלו אסורים עלי; ההנאה היחידה שיש לי מהם, זוהי לראות אחרים האוכלים אותם... אל תקחו ממני הנאה זו!'

ומופלא היה בהשתתפותו בשמחת אחרים, וכן גם בצערם. שמחת אחרים היתה שמחתו. ולא רק כאשר היה משתתף באותה שמחה, אלא גם כאשר לא היה משתתף בה. אירע גם שערך את 'סעודת רבי עקיבא איגר', שעניינה - סעודה לרגל שמחת חתונה הנערכת בעיר אחרת. (מקור הנהגה זו בשו"ת רבי עקיבא איגר סימן כט, שם מספר דודו של רבי עקיבא איגר לאחינו, כי לרגלי חתונתו ערך שמחה ומשתה בעירו, והוא מציע לפניו מדברי התורה שדוברו שם.) בסעודה זו היו אוכל ושותה ושמח וגם רוקד, למרות היעדרם של החתן והכלה...

כתלמיד מובהק של שיטת 'גדלות האדם' מבית היוצר של סלבודקה-חברון, היו לו לר' שמואל-יעקב הרגשות דקות מן הדקות, בכבודו של הזולת. פעם במהלך שיעור, ביקש שיכינו לו כס תה, משום שהוא חש בגרונו. אולם, סייג את הבקשה, 'אל תמתיקו את התה בסוכר'. מדוע? מפני, כך הסביר, שלאמיתו של דבר אין זה מכבוד הציבור שישתה בפניהם במהלך השיעור, אלא שמפני הכאב שבגרונו אינו יכול להמנע מכך, וממילא אין זה חסרון בכבוד הציבור. אולם כל זה, רק באשר לשתיה גופא שאי אפשר להמנע ממנה; לא כן באשר להמתקת הכוס, שאינה נחוצה לגרונו אלא רק להנאתו - בהמתקה זו כבר יש חסרון בכבוד הציבור...

לאמר: לשתות - הרי הוא מוכרח, ואין בכך פגם. אבל להנות מהשתיה - זהו כבר אינו מכבוד הציבור, וכל זאת למרות שאיש אינו חש בכך... (יצוין כי בשנים האחרונות שתה בקביעות במהלך השיעור, עקב מצב בריאותו.)

קבוצת מבקרים מארצות הברית, ביקשו להפגש עם ר' שמואל-יעקב בישיבה. בסמוך לביקור התברר כי מדובר בקבוצת בנות, וממילא אי אפשר לקבלן בישיבה, ויש לתור אחר מקום אחר. ר' שמואל-יעקב ביקש מאחד מתלמידיו הקרובים שיבקש מהגאון ר' אשר גנס מרבני הישיבה שליט"א שמתגורר בסמוך לישיבה, כי הפגישה תיערך בביתו, והלה הסכים. הוא הוסיף וביקשו כי 'אמר לפניך דברים קצרים, וגם לכך הלה הסכים, אם כי לא הבין את הצורך בכך.

כאשר נכנסו הבנות לבית, פתח בדבריו ר' שמואל-יעקב בפניהן ואמר:

- נתאספנו כאן בארץ ישראל כדי לשמוע ולהתברך. בעל הבית יאמר דברי התעוררות, ולאחר דבריו אעמוד ואברך! ר' אשר הבין אז אל נכון את רגישותו הגבוהה של ר' שמואל-יעקב עד לכדי דקויות עדינות. לא היה נח לו להפוך את ביתו לאולם אירועים, כאילו נטלו את ביתו רק להשתמשות בעלמא, פתרון למקום שחסר. לפיכך הציג את הדברים כאילו באו הבנות לשמוע את בעל הבית, והוא עצמו יעסוק בברכות בלבד...

ואגב, ר' שמואל-יעקב היה חולק כבוד רב לאברכים. אם בחור שאל שאלה בשיעור, היה משיבו בגוף שני: שאלת כך וכך, ותשובתך היא כך וכך. ואילו אם אברך שאל שאלה, אפילו היה זה אחד שתמול שלשום עדיין היה בחור - כבר זכה מידו ללשון של כבוד: שאלתם כך וכך, והתשובה לשאלתכם היא כך וכך...

קרה גם שהשיב לשואל בלשון נוכח, ושוב גילה כי הוא אברך, וחזר ותיקן: 'אמרתם...'

אין צריך לומר שהוא כיבד את אנשי הצוות בישיבה. הוא היה קם לפניהם, גם אם היו צעירים ממנו בשנים רבות.

כשלמדתי בבריסק, מספר קרוב משפחה, הייתי מגיע לבית ר' שמואל-יעקב והרבנית מפעם לפעם לתקן דברים שהתקלקלו, כגון מזגן שהפסיק לפעול, כיריים שאינן נדלקות, דלת שיצאה מציריה, וכיצא בכך. מלבדי כמעט ולא היה להם מי שיסייע בידם בעניינים אלו.

והנה, בכל אותם זמנים בהם הייתי 'עובד' בביתם, לא היה ר' שמואל-יעקב הולך ללמוד - גם כאשר התחננתי בפניו שיעשה זאת - אלא היה עומד בסמוך אלי, ומנסה לסייע בידי ככל יכולתו. לשווא הסברתי לו כי עזרתו מיותרת; הוא לא חש בנוח לשבת במקומו וללמוד, בעוד הנני עוסק בתיקונים...

ואולם מלבד ליבו הרחום, עוד היה מחדש חידושים בהידורי מצות צדקה, וכולם מתוך הרגישות המיוחדת שגילה בעניינים שבין אדם לחבירו.

כשהיה ניגש אליו מקבץ נדבות ומבקש צדקה, רגיל היה לתת לו שתי מטבעות. מדוע אני נותן שתי מטבעות? שאל פעם, ומיד הסביר: כאשר נותנים אך מטבע אחת, סבור העני כי הנותן אינו נותן אלא משום שהוא חפץ 'לסלק את הקבצן הלזה מעליו'; בבחינת 'קח ולך'. אבל כאשר מוסיפים ונותנים לו מטבע שניה, הרי הוא חש שהנתנה היא לשם נתינה, מתוך השתתפות בעוניו ומרודו!...

לבחורים בני ישיבות שבאו אליו בימי אדר ופורים, להתרימו לתת"ם שבישיבותיהם, רגיל היה להדר לתת להם שטר כסף דווקא, ולא מטבעות. 'אין זה כבוד התורה', אמר, 'לתת לבחורי ישיבה פחות משטר'...

(מתוך הספר על רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל שעומד לצאת לאור בעז"ה)

"המתנתי עד שהרופא סיים לבטא את זעמו", סיפר הרב מבריסק, "וכשנרגע, אמרתי לו, אכן, הצדק עמך. אביו של הבחור לא נהג בכך כראוי ויש לך זכות מלאה להימנע מלעזור לו, אבל שמע נא, האם בגלל שהאבא הזה לא היה חכם גדול, והתנהג בצורה שאינה הולמת, בגלל זה אתה רוצה לגזור על בנו יחידו גורל אכזר שכזה?"

הגאון רבי לוי גרוסברד שליט"א ראש ישיבת 'תורת חיים' בבית שמש, עם צרור סיפורים ששמע סבו הגרצ"ש גרוסברד זצ"ל, מפי גאון ישראל הרב מבריסק זצ"ל

אליעזר (לייזר) רוט

הגאון הגדול רבי צבי שרגא גרוסברד זצ"ל

"בראותם שלא נותרו להם עוד ברירות, החליטו המורים לצאת בשבייתה. הם פנו להנהלת החינוך העצמאי והודיעו שבכוונתם להפסיק את הפעילות של כל בתי הספר ותלמודי התורה למשך מספר ימים, כדי לזעזע את המערכת, ולהביא לכך ששכרם ישולם להם.

"הנהלת החינוך העצמאי ניסתה לבטל את רוע הגזירה, אבל לא היה בידיה כסף לשלם למורים, ולכן נקבעה להתקיים פגישה ביום ראשון בשבוע שלאחר מכן, בה יקיימו הצדדים דיון אחרון. הובהר כי אם נציגי המורים לא יקבלו מענה לדרישותיהם, הם יתחילו לשבות למחרת היום.

"בשעות אחר הצהריים של יום שישי, קיבל סבי, רבי צבי שרגא גרוסברד זצ"ל, מברק בהול, שכנהוג בתקופת המברקים היה קצר מאוד וענייני מאוד. אני מצטט את תוכנו המדויק:

"דחוף. הר"ר גרוסברד, ישיבת בית יוסף תל אביב. הרב מבריסק מזמינו לבוא אליו ביום ראשון בבוקר".

על המברק היה חתום רבי פישל גילרנטר, שהיה מראשי החינוך העצמאי באותה עת.

"סבא לא היה אז קשור לחינוך העצמאי, הוא היה ראש ישיבת 'יסודי התורה' לצעירים, וכן כיהן כר"מ בישיבת 'בית יוסף' נוברהדוק

בעבר כבר עסקנו מספר פעמים בדמותו המיוחדת של הגאון הגדול רבי צבי שרגא גרוסברד זצ"ל, שהיה ממעצבי דמותן של הישיבות לצעירים בארה"ק וברחבי העולם, ושנשלח על ידי מרן הגרא"מ שך זצ"ל, לכהן כיו"ר החינוך העצמאי.

הגרצ"ש גרוסברד, היה תלמידם המובהק של הגר"ש שקופ והגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, הוא זכה להסתופף בצלם של גדולי עולם לפני השואה, והיה ידידם הקרוב של כל גדולי הדור, לאחר תקומתו של העם היהודי מהשואה הנוראה, במסגרת זו עסק וכוונן כמו ידיו ישיבות חדשות לשארית הפליטה.

לרגל סיום שנת הלימודים, וההיערכות לקראת שנת הלימודים הבאה, נזכרנו בסיפור ששמענו בעבר מהגאון רבי לוי גרוסברד שליט"א, ראש ישיבת 'תורת חיים' בבית שמש, אודות המעורבות של סבו בניסיון להשביט את הלימודים בחינוך העצמאי.

הגר"ל גרוסברד נענה בשמחה ושיתף אותנו מחדש בפרטי המעשה, יחד עם הוספות שונות וסיפורים ששמע מסבו הגדול, אשר בצלו התגורר בשנות נעוריו, וכן מה ששמע מבני המשפחה האחרים ששמעו מפי הסבא.

"כשהוקם זרם החינוך העצמאי, היו אלו ימים של חוסר יציבות", מספר הרב גרוסברד. "בהקמת החינוך העצמאי היו שותפים כל גדולי עולם. הגר"א קוטלר, ה'בית ישראל' מגור, הרבי מסדיגורא, הרב מטשעבין, ה'אמרי חיים' מוויזניץ, הגר"י אברמסקי, הגרא"ז מלצר הרב מלוצק ועוד.

"אבל מי שבפועל עמד ודחף ודאג למימון ולתשלום המשכורות, היה בעיקר מרן החזון איש זצ"ל, שהיה מגייס סכומי כסף גדולים, בדרכים שהיו ידועות לו לבדו, ודואג לחלוקת המשכורות בזמן לכל המורים והמורות.

"אחרי הסתלקותו של מרן החזון"א, נוצר מחסור גדול במזומנים, הנהלת החינוך העצמאי נקלעה לקשיים גדולים. כסף חדש לא נכנס, ובתוך זמן קצר הופסק תשלום המשכורות למורים, עד שהגיע מצב שהמורים עבדו כמה חודשים מבלי שקיבלו אפילו שקל אחד בודד, כשכר על עבודתם.

שהיתה בתל אביב בראשות חמיו, סבי הגאון רבי הלל ויטקינד זצ"ל, ולכן לא היה לו שמץ של מושג למה מכוון המברק, ומדוע הוא מוזמן לפגישה דחופה אצל הרב מבריסק...

אגב, מעובדה זו לבדה אפשר ללמוד רבות על רוחב ראייתו של רבינו הגר"ז שכ-13 שנים לפני שהתמנה סבי לעמוד בראש החינוך העצמאי וכשעוד היה ראש ישיבה מן המניין, ידע הרב מבריסק לזמן דווקא אותו ולהעביר דווקא דרכו את המסר החשוב בעניין החינוך, כדי שהאופן הזה של תחושת ה'חיל ורעדה' בכל הקשור לחינוך הילדים יעברו הלאה, גם אחרי שהרב מבריסק עצמו כבר לא היה בהנהגת העדה, שכן הוא נפטר עוד לפני שסבא התמנה לעמוד בראש החינוך העצמאי.

אחרי אותו נאום, עוד היה סבי מרביץ תורה, ונקרא לשמש נכבדות במגוון תפקידים בעולם הישיבות, ואף היה ממייסדי ישיבת פוניבז' לצעירים שדרכה עיצב את דמותו של עולם הישיבות לצעירים כפי שהוא נראה כיום.

רק שנתיים אחרי פטירת הגר"ז, הגיע הגר"א קוטלר זצ"ל במיוחד לארץ, כדי לשדל את סבא לקחת את הניהול של החינוך העצמאי בעקבות פטירת הגר"ז סורצקין שניהן כיו"ר החינוך העצמאי, ורק בשנת תשכ"ז הצליח מרן הגרא"מ שך למנות אותו לתפקיד, לאחר שכמעט אילץ אותו בכח לקבל על עצמו את העול הניהולי.

הרב שך זצ"ל אמר אז, שהחינוך העצמאי חייב להיות מנוהל על פי דעת תורה, ובשל כך הפקיר סבי זצ"ל את כל עתידו הרוחני כאחד מגדולי ישראל, ולמרות שהיה מגאוני הדור הקדיש את שארית חייו לניהול החינוך העצמאי, דרכו העמיד תלמידים הרבה וקומם את עולם התורה, אבל לא שימש עוד בעצמו כראש ישיבה.

הפגישה המסתורית

בכל אופן, באותו יום ששי, לא היתה לסבי שום דרך לנסות ולהבין את פשר הדבר, וכך הוא פשוט המתין עד יום ראשון בבוקר, אז השכים והקדים לנסוע לירושלים מוקדם ככל האפשר, כשלשם כך הוא גם ביטל את השיעור שהיה מוסר מדי בוקר בישיבה, ושבימים כתיקונם היה מקפיד מאוד שלא לבטל אותו בעד שום הון שבעולם. "כך הגיע הגרצ"ש גרוסברד לירושלים, שם פעמיו לביתו של הרב מבריסק והגיע להיפגש עמו. הרב מבריסק נענה ואמר לו, שמאחר והיום אמורה להתקיים אסיפת החינוך העצמאי בתל אביב, ומאחר ובאותה אסיפה צפויה ליפול הכרעה לגבי האפשרות של שביתת המורים בכל מוסדות החינוך העצמאי, ביקשו ממנו להגיע לתל אביב ולדבר בפני המורים, אבל הוא, הרב מבריסק, אינו יכול לעשות זאת, כי הדרך לתל אביב קשה ואינה לפי כוחותיו. לכן הוא מבקש מסבא שישמע את מה שהוא היה רוצה לומר בפני המורים בתל אביב, ולאחר מכן יסע סבא לתל אביב וישא דברים בפני המורים, בשם הרב מבריסק...

"ואכן סבא שם אוזנו כאפרכסת, ולאחר מכן גם רשם את הדברים בראשי פרקים, וכך אמר לו הרב מבריסק לומר למורים הרוצים לשבות:

"מנהג היה להם ליהודי בריסק, כשהגיע בחור לגיל הגיוס לצבא, היו הולכים איתו לרופא העירוני, והלה היה 'בודק' את הבחור עד שמצא איזה פגם גופני. אם הרופא לא מצא פגם, היה דואג למצוא כזה למרות שהוא אינו קיים כלל ועיקר. לאחר מכן היה הרופא יושב לנסח מכתב, בו הוא מפרט את כל 'הבעיות הרפואיות' של אותו בחור.

"כשהיה הרופא מסיים את מעשיו, היה אביו של הבחור מעניק לידי מעטפה עם תשרי מכובד כמנהג בעלי בתים חשובים. הסכום שהיו צריכים להכניס לאותה מעטפה היה ידוע ומפורסם בפי כל יהודי העיירה.

לאחר מכן היו לוקחים את מכתבו של הרופא, דואגים שהוא יגיע לידי הפקיד המקומי הממונה על הגיוס לצבא, והלה היה פוטר את הבחור מחובת הגיוס, בגלל אי כשירות גופנית.

ויהי היום, ואחד מעניי העיר הגיע לרופא עם בנו המיועד לגיוס. הרופא ניאות 'לבדוק' את הבחור, ואף ניסח מכתב המפרט את המומים והבעיות הרפואיות שנמצאו במהלך הבדיקה.

סיים הרופא את מעשיו ופנה להגיש לאבי הבחור את המכתב, אבל שם לב שבידי האב לא היתה המעטפה עם התשרי.

שאל הרופא את האב להיכן נעלם התשלום שמגיע לרופא, ואבי הבחור השיב שמאחר והוא עני מרוד ואין בידו פרטה לפורטה, הוא נאלץ לבקש מהרופא שיתגוללו רחמיו ויעניק אך זאת הפעם את המכתב בחינם. הרי כל הסיפור לא לקח לו יותר מכמה דקות, ומה אכפת לו לרופא לתת מכתב אחד בחינם, כדי לעזור לבחור מסכן ואומלל שבסך הכל רוצה להימלט מחובת הגיוס לצבא.

הרופא התקצף והשיב לאב בחדות שהוא לא למד רפואה שנים ארוכות כדי לעבוד בחינם, על אחת כמה וכמה כשמדובר במכתב פיקטיבי שכולל תוכן שקרי, ואם הרשויות יתפסו אותו במעשיו, הוא עלול לשלם על כך בראשו, ובוודאי שמגיע לו תשלום הגון על העבודה והסיכון שהוא לוקח על עצמו.

אבי הבחור החמיץ פנים, ובחוסר רצון בולט הסיר מידו את שעון הזהב שקיבל לחתונתו, והניחו על שולחנו של הרופא, בהפטירו: "נו נו... אם אתה מתעקש לקחת ממני את שארית רכושי, קח לך את השעון הזה...".

עכשיו הרופא כבר נעלב. הוא גירש את האב ובנו בחמת זעם, והכריז כי גם אם יתנו לו מלוא ביתם כסף וזהב, הוא לא ייתן להם שום מכתב כדי לפטור את הילד מהצבא...

אותו אב עני לא ידע לשית עצות בנפשו, עד שלבסוף פנה אל הגר"ח סולובייצ'יק, ובקשתו בפיו שהרב יעזור לו לחלץ את בנו מהצבא מאחר והרופא שעוזר לכולם להיפטר מהצבא אינו מוכן לשותף פעולה במקרה הזה, וכאן סיפר האב לרבי חיים בריסקר את השתלשלות העניינים...

"אבי מורי זצ"ל קרא לי", סיפר הרב מבריסק זצ"ל לסבי הגרצ"ש גרוסברד, "ואמר לי שמאחר ויש לו היכרות עם הרופא הזה, הוא מבקש ממני שאני אגש לרופא, ואבקש בשמו של הרב סולובייצ'יק,

לסייע לבחור הזה ולהעניק לו את המכתב הנדרש בתמורה לתשלום המקובל".

הלך הרב מבריסק לרופא ואמר לו שהוא בא אליו בשליחות אביו, בענייניו של אותו בחור...

הרופא רק שמע את שמו של הבחור ומיד החל לכעוס ולצעוק שהוא לא מוכן לשמוע עוד אף מילה בעניין, וכי מנוי וגמור עמו שלא לשחרר את הבחור הזה מחובת הגיוס. יהיה מה שיהיה, הוא לא ייתן לבחור הזה את המכתב גם לא בתמורה לתשלום כפול ומכופל, לאחר שאביו של הבחור פגע כך בכבודו והציג אותו כאחרון השודדים...

"המתנתי עד שהרופא סיים לבטא את זעמו", סיפר הרב מבריסק, "וכשנרגע מדבריו אמרתי לו ברוגע. אכן, הצדק עמך. אביו של הבחור לא נהג כך כראוי ולא היה צריך לעשות זאת. הוא בהחלט פגע בכבודך, ויש לך זכות מלאה להימנע מלעזור לו אחרי שנהג כך בצורה כזאת פוגענית.

"אבל שמע נא, דוקטור נכבד, האם בגלל שהאבא הזה לא היה חכם גדול, והתנהג בצורה שאינה הולמת את כבודו של הרופא, בגלל זה אתה רוצה לגזור על בנו יחידו גורל אכזר שכזה? הרי הוא בחור ישיבה עדין, הוא לא יצליח להחזיק מעמד בין כל הקוזקים החזקים שם בצבא, הוא יהיה ללעג ולמרמס, הוא עלול להיהרג במלחמה והוריו יאבדו את כל עולמם, רק בגלל שפעם אחת אביו הכעיס אותך. אתה חושב שזה מחיר הולם שכדאי לגבות מאדם שטעה? ואכן הרופא הבין את העניין, נרגע מזעמו וניאות לחתום על המכתב הנדרש".

"אחרי שסיפר את הסיפור הזה, אמר הרב מבריסק לסבא: "אמור להם, למורים, שהם אכן צודקים. הצדק עמהם. אף אחד לא יכול להכריח אותם לעבוד חודשים שלמים בלי לקבל שכר. יש להם את כל הזכות שבעולם לשבות ממלאכתם כמחאה על כך שלא משלמים להם את משכורתם.

"אבל אני, הרב מבריסק, לא הבעתי הסכמה להקמת החינוך העצמאי. לא הייתי בין התומכים, וגם כעת אני אומר שאני תומך בחינוך העצמאי. אבל המורים צריכים להבין דבר אחד. אם הם משביתים את החינוך העצמאי, הם גורמים לביטול של רוב התורה הנלמדת בארץ ישראל. האם זה דבר שהם מוכנים לגרום לו, למרות שהם צודקים?".

אצל מי להתלונן?

"הרב מבריסק סיפר אז עוד כמה סיפורים שאותם ביקש לספר למורים כדי להמחיש בפניהם את חומרת העניין.

"בין היתר אמר על עיר מסוימת שהיו שם שמשים בבתי הכנסת, שהיו להם טענות מאוד חזקות על הגבאים של הקהילות שהתעמרו בהם והעניקו להם יחס לא ראוי, ולא שילמו את שכרם כנדרש חלף עבודתם אשר עבדו בבתי הכנסת.

"כשנכנסו הבולשביקים לעיר וכבשו אותה, מיהרו אותם שמשים להתייצב בפניהם כדי להתלונן על כך שהגבאים מתעמרים בהם.

"טוב שהגיע שלטון חדש כדי שיעשו פה סדר וכריחו את הגבאים להתייחס לשמשים כראוי..." הם אמרו.

"וכי הטענות של השמשים לא היו צודקות", תהה הרב מבריסק, "ודאי שהם צדקו. הגבאים אכן לא נהגו בהם כראוי. אבל מה? כל אחד מבין לבד שהבולשביקים הם לא הכתובת הנכונה להפנות אליה תלונות מהסוג הזה, כי הם לא מעוניינים בטובת השמשים ולא בטובת הגבאים, הם רוצים לסגור את בתי הכנסת ולהחריב אותם.

"כך גם לגבי המורים של החינוך העצמאי שמנסים לפנות לגורמים חיצוניים שיעזרו להם מול הנהלת החינוך העצמאי, בגין משכורות שלא שולמו בזמן. בוודאי שהמורים צודקים, הטענה שלהם צודקת מאין כמוה, אבל למי הם פונים כדי שיפתור את הבעיה? למי שכל עצם קיומו של החינוך העצמאי ושל ציבור יראי ה', לצנינים בעיניו? "הוסיף הרב מבריסק מעשה נוסף שהיה אתו עצמו, כשהיה רבה של בריסק, אז החלה מלחמת העולם הראשונה להכות באירופה, מה שגרם למחסור בתרופות ולכך שהמחיר של התרופות הלך והאמיר בקצב מסחרר.

מתוקף תפקידו כרב העיר, היה רבינו הגר"ז אחראי גם על ה'מושב זקנים' של בריסק. יום אחד הגיע אליו הרופא הממונה על רפואת הקשישים בבית האבות, ואמר לרב שהתרופות הולכות ומתייקרות והנטל של המושב זקנים על קופת הקהילה הולך ונעשה יותר ויותר כבד.

"הרי מדובר על קשישים שלא יאריכו ימים", אמר הדוקטור, "אולי באמת צריכים לחסוך בהוצאות על תרופות, ואת הכסף ניקח כדי להעניק לצעירים שרעבים ללחם, וכך נשקיע את הכסף במקום שיניב תוצאות טובות יותר לאנשים שעוד יכולים לחיות שנים רבות..."

"אמר הרב מבריסק: השבתי לאותו רופא שאנחנו צריכים לעשות את שלנו, ומאחר ומושב הזקנים מוטל על הכתפיים שלנו, אנחנו נספק לזקנים תרופות בכל מחיר, כל עוד נוכל לשלם את המחיר, ולגבי הצעירים לה' הישועה, אין זה מתפקידנו לגזור מהקשישים את התרופות שלהם כדי לפרנס בכסף זה צעירים.

"השלים הרב את סיפור המעשה ואמר: ומה אתם חושבים שהיה? אותם קשישים האריכו ימים הרבה יותר מאותו רופא שחשב שמיותר להשקיע בהם כסף לתרופות..."

"עם הסיפור הזה השתמש מרן זצ"ל כמשל לנושא של החינוך העצמאי. וכי כדי לדאוג לפרנסת המורים מותר לבטל תורה מהילדים? הרי הילדים האלו עוד יאריכו ימים ויקימו משפחות ויצאו מהם דורי דורות, ומי יכול לקחת על עצמו את האחריות למנוע מהם לימוד תורה ולאפשר להם להסתובב ברחובות באפס מעש?

"ואכן, פעלו הדברים הללו את פעולתם, הדרשה שנשא סבא בפני המורים בשמו של הרב מבריסק חדרה ללבבות, השביתה בוטלה על אתר ומעולם לא יצאה אל הפועל. לא זו בלבד, אלא שמאז ועד כה, על אף שהתחלפו כבר מספר דורות של מורים ומנהלים, מעולם לא היתה שביתה בחינוך העצמאי, כי הדברים היוצאים מן הלב, נכנסו ללבבות, וקנו שביתה לנצח נצחים".

יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים...

לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם והנה בחלומי שמתגשם: יום אחד בסתם יום של חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו...

למה אני חולם על זה? כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתינו הקדושה..
כן זה החלום שלי... ואני מתפלל על זה...

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה, ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד גישמאק 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

סיפר חתנו הגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג, שכאשר נולדה בתו הבכורה שהיא נכדתו הגדולה של רבינו, חיפש רבינו דרכים כיצד להודות לד' על החסד שעשה עמו. שבועות מספר קודם לכן נולד נכדו הראשון, אך מכיון שלא נתקנה ברכה לסבא בהולדת נכדו, מצא עצה, הוא השיג שני סוגי יינות ובירך על הסוג המשובח פחות בורא פרי הגפן וכשהובא היין המשובח יותר בירך ברכת "הטוב והמטיב" וכך בירך את הקב"ה בשם ומלכות והתכוון גם על הודאתו להשי"ת על כך שנעשה סבא

הנהגת הכרת הטוב שליוותה בכל דרכיו של מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל

"אלה המצות והמשפטים אשר צוה ד'" (במדבר ל"ו, י"ג)

כשהחלה מלחמת המפרץ בשנת תשנ"א והצורך העירקי סאדם חוסיין איים את אימויו להשמיד את ארץ ישראל בנשק כימי וארה"ב הודיעה על מלחמה נגדו, היה רבינו מודאג מאד ואף הצטרף עם הגר"ש אלישיב לקריאה על עצרת רבבות בכותל המערבי שבה השתתף עם עוד מגדולי הרבנים כאשר גיסו הגר"ש שבדרון עובר לפי התיבה.

ולמרות זאת מעיד נכדו הרה"ג רבי אהרן גולדברג שכאשר הגיעו ההצעות המגוחכות להתמגן מהנשק הכימי בסמרטוטים רטובים ולאטום הדלתות ברצועות דבק סלוטייפ, לא רצה לעשות כלום ואפילו מסכות מגן לא הלך לקחת.

לכן, מה מאד התפלא רבי אהרן כאשר ביום מן היום ביקשו רבינו להצטרף אליו בדרכו ללכת לקחת את המסכות שייצרו אז לבעלי זקנים. רבי אהרן תמה באזני רבנו, והלא סבא כלל לא רצה בשעתו ללכת לקחת, ומאי שנא עכשיו? אך רבינו אמר לו, אם לא תבוא אלך לבד. והסביר את פשר הליכתו לקחת את המסכה, באמרו, הלא הנציגים החרדים הפכו עולמות במטרה שהמדינה תייצר מסכות לבעלי זקנים ועכשיו ייצרו ובקשו לבוא לקחת, לא לקחת זו כפיות טובה! כשהלכנו רצה להכנס בעצמו, אך לבסוף הסכים לבקשתי שאני אכנס ואטול עבורו את המסכה, למרות שאמר אז: רציתי לעמוד בתור עם כולם שיראו שצריך לבוא לקחת.

ובחג הפורים כאשר הסתיימה המלחמה בניסים גדולים, כאשר מכל הטיילים (הקונבנציונליים) ששלחה עיראק לא מת איש (מלבד בודדים שמתו מפחד ובהלה) התבטא רבינו ואמר שאילו היו לנו היום חכמי כנסת הגדולה בוודאי היו כותבים לדורות את מסכת הניסים הפלאית שארעה עם כלל ישראל במלחמה זו.

יסוד מצות כיבוד אב ואם, כותב החינוך (מצוה ל"ג) הוא להשריש באדם את הכרת הטובה העצומה שהוא חייב להקב"ה. הנהגה זו

היתה בולטת מאד באורחותיו של רבינו, סיפר חתנו הגאון רבי זלמן נחמיה גולדברג, שכאשר נולדה בתו הבכורה שהיא נכדתו הגדולה של רבינו, חיפש רבינו דרכים כיצד להודות לד' על החסד שעשה עמו. שבועות מספר קודם לכן נולד נכדו הראשון, אך מכיון שלא נתקנה ברכה לסבא בהולדת נכדו, מצא עצה, הוא השיג שני סוגי יינות ובירך על הסוג המשובח פחות בורא פרי הגפן וכשהובא היין המשובח יותר בירך ברכת "הטוב והמטיב" (כפי שמובא בהלכה שו"ע או"ח קעה א') וכך בירך את הקב"ה בשם ומלכות והתכוון גם על הודאתו להשי"ת על כך שנעשה סבא.

והיה תמיד משנן שלמרות שמטבע ברכת "שהחיינו" נתקנה על עניינים מיוחדים ומסוימים בלבד, בכל זאת דעת לנבון נקל שבהזדמנות זו שהוא מודה להשי"ת על כך שהחיהו והגיעהו לאותו זמן, ראוי ונכון שיעלה על לבו כל הטובות והחסדים שגמלהו ד' ויכלול בהודאה זו הודאה גם עליהם, ובפרט על דברים שיש עליהם ספק ברכת שהחיינו, ופעם בליל ראשון דר"ה ניגש אליו אחד ממיודעיו שבמהלך השנה שחלפה הבריא והחלים, אחזו רבנו בידיו ואמר לו ברגש רב, עומד אתה לקדש עתה על הכוס, ברך

איפוא בכוונה ובהתעוררות ברכת "שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה" שיש לה לגביך היום משמעות יתירה.

כמו כן היה מעורר שיש להישמר ממה שמורגל בפי הבריות שבסוף השנה כאשר מרבים באיחולים איש לרעהו שהשנה הבאה תהא טובה מהשנה החולפת ותכלה שנה וקללותיה, והעיר, שיש בכך משום כפיות טובה על כל מה שקיבלנו, ויש להיזהר מזה שלא להיות ח"ו כפויי טובתו של מקום, ואדרבה יש להודות על כל החסדים והטובות שהיו איתנו במשך השנה ולייחל שימשיכו גם הלאה. בענין זה העיר שלא טוב הדבר שעושין חלק ממדפיסי הלוחות לכתוב בסוף הלוח תכלה שנה וקללותיה, כי מה טעם יש בכתובת דבר זה שנה שלימה קודם לכן, ואין זה אלא כפיתחת פה לשטן.

חובה זו של הכרת טובה ליוותה אותו בכל דבר וענין. עד היכן הדברים מגיעים סיפרו בני המשפחה שדרכו היתה שכאשר היה עולה למונית, שהיה מתיישב ליד הנהג ומדבר איתו במשך הנסיעה. פעם תמחהו בפניו ושאלוהו, הרי שילם לו כסף עבור הנסיעה, מדוע הוא טורח להתישב לידו ולהתעניין בו? השיב רבינו: נהג זה עושה לי טובה גדולה, הוא הכניסני לרכבו ולקחני למחוז חפצי, האם העובדה שהוא מקבל כסף פוטרת אותי מהכרת טובה אליו? צורת ביטוי הכרת הטוב בעיניו היתה בהתעניינות בו, וכשהיה הנהג דתי וכל שכן כשראה שהוא מבין ענין, היה משמיע באזניו דברי תורה לפי רמתו.

אפילו כשהוצרך להביא בעל מלאכה לביתו היה מכיר בטובתו, מתעניין בשלומו ומאיר לו פנים באופן מיוחד באמרו: ומה בכך שהוא מקבל כסף הרי הוא מטיב איתי במה שאני צריך!

חפצא של הכרת הטוב

היו יהודים רבים שרבינו כיבדו במיוחד ולא הבינו על מה ולמה הוא חורג מגדרו ומכבדו ביותרת הכבוד, עד שנאמר להם שהוא מכיר להם טובה על שסייעו לו פעם בדרך כזו או אחרת או לצאצאיו, הרשימה היתה אמנם ארוכה מאד, אך הכרת הטוב היא חובה גמורה והוא הכיר בה היטב.

אחד מהם היה הרב יצחק חברוני (נשיא ישיבת חברון, תושב "שערי חסד") שסיפר שכאשר היה נכנס לבית הכנסת הגר"א השכונתי ורבינו נכח שם, היה מכבדו בקימה, וכששאלו פעם על מה ולמה הוא נוהג כן, נענה רבינו, הלא בני רבי ברוך לומד בכלל "משאת משה" של ישיבת חברון מיסודכם, ממילא אני מחוייב בהכרת הטוב.

אפילו כלפי תלמידיו חש הכרת טובה, ופעם אמר שלמעשה אנו היינו אמורים אפילו לשלם לתלמידים על הזכות שנתנו לנו להרביץ בפניהם תורה, אך מה נעשה שאנו צריכים לפרנס את בני ביתנו ואנו מקבלים על כך שכר, אבל על עצם הזכות, אין ספק כי אנו היינו צריכים לשלם להם על כך, ולא הם לנו על הלימוד שלנו איתם.

סיפר הרה"ג רבי יעקב גרשון ווייס: הזמנתי את הרב, לאירוסי בת הבכורה ואמר לי שאין לו זמן לבוא למסיבות אירוסין ואף לקרובי משפחה כבר איננו מגיע מטעם זה. לאחר מכן התקשר ואמר שהחליט בכל זאת להשתתף, וזאת משני טעמים. קודם כל הסביר מדוע זו אצלו שמחה מיוחדת מסיבה מסויימת, ובנוסף לכך משום הכרת הטוב על שאני מסיעו מביתו לישיבה כל ערב יום כפור לפני הדלקת הנרות מה שרוך בקושי מיוחד.

אכן, היתה לו לרבינו הכרת הטוב מיוחדת לאלו שהסיעו אותו. מספר הג"ר יצחק דרוי שכמה פעמים שהתלווה לרבינו שמעו מכנה את הנהג "המנהיג" וכאשר הנהג היה אומר לו, אני בסך הכל נהג, היה משכנעו ואומר לו, הרי אנחנו יושבים ברכבך, ואתה ממש מנהיג אותנו.

פעם יצא רבינו מתפילת מנחה ב"שערי חסד" ובחוף המתינה לו קבוצת תלמידי חכמים מעיירת לייקווד שבארה"ב. תוך כדי שיחה נכנסו עימו לרכב שהיה עמם על מנת להסיעו לביתו. אך כאשר בקשו לסגור את דלת הרכב, עצר רבינו בעדם ואמר להם, אני נוסע רק עם מנהיגי הקבוע. ולאחר יצא מרכבם אל רכב נהגו הקבוע, אף שכידוע היתה זו דרך קצרה מאד עד ביתו הסמוך. פעם כששהה בימי בין הזמנים למנוחה בבית תלמידו הג"ר שמריהו ברזילי בבני ברק ולאחר מכן השיבו בנו רבי אהרן ברכבו לירושלים. באמצע הדרך אירעה תקלה ברכבו והוא הזעיק עזרה ורבינו יצא את הרכב. נהגי הרכבים שראו את רבינו עומד על אם הדרך נעצרו והציעו לקחתו, אך רבינו סרב ואמר שהוא נוסע רק עם מי שלקחו. רק לאחר שהנהג עצמו שכנעו שישע עם אחרים, בפרט שמיהר למסור שיעור בירושלים, ולמרות זאת עשה זאת רק כשברר היטב שלנהג לא תהיה שום קפי"א ואז הסכים שיקחוהו.

כך מספר גם הג"ר אליעזר טורק רב קהל פרושים במודיעין עילית: ליויתי פעם את רבינו ואחד המתפללים זירז את השני שיחזיק ביד רבינו לעזרו. אחר כמה דקות עזב רבינו את ידו והעבירה לילד אחר, לפליאת הילד הבהיר רבינו: "הילד הזה יש לו קביעות לסייע לי בדרך, יש אליו הכרת הטוב!".

עד שאני מגיע הביתה אני משועבד לו!

הרב מיכאל שון (ר"מ בישיבת "אור שמח") לקח את רבינו כש עשרה שנה מהישיבה ב"בית וגן" ל"שערי חסד" בימי חמישי. בנסיעה זו ליבן עם רבינו מאות פסקים שהרב שון הזדרז לרשום בתום הנסיעה. מובן מאליו שראה גם את גאונות המידות של רבינו. יום אחד שאל רבינו את הרב שון אם בתו תוכל להצטרף לנסיעה, ענה הרב שון, בבקשה. התיישרה הבת מאחור ורבינו ישב ליד הנהג כהרגלו. בדרך באחת ההפוגות בשאלותיו של הרב שון, פנתה הבת ואמרה לרבינו: אבא, אתה יודע שיש צורך בדבר פלוני (משהו בענייני המשפחה) נענה רבינו ואמר לבתו: מלכה, את הרי רואה שאני נוסע כעת עם הרב שון, עד שאני מגיע הביתה אני משועבד לו ואינני יכול לעסוק בשום דבר פרטי.

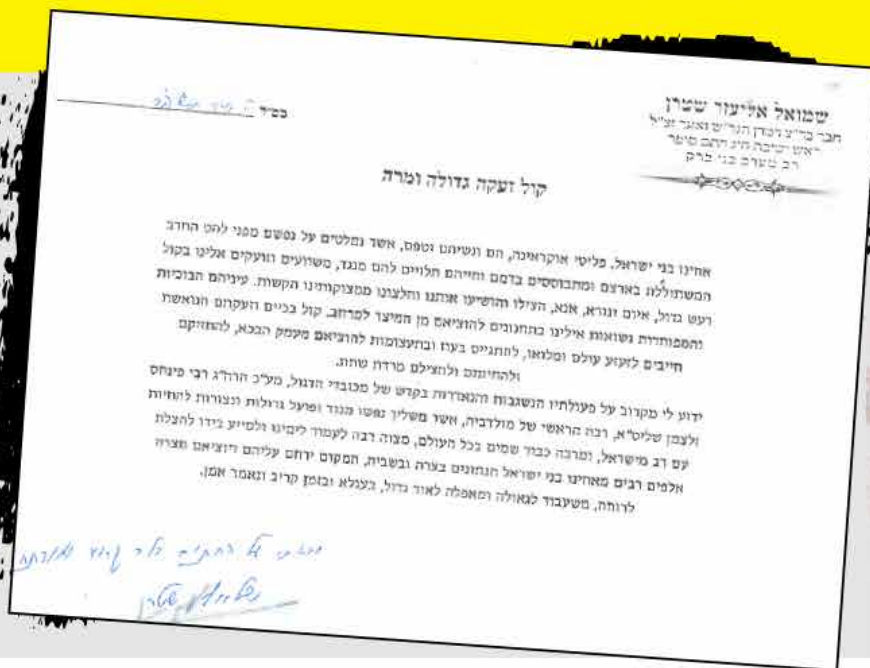
(מתוך הספר 'גאון ישראל')

שלא נאמר ידינו לא

פיקוח

קריאת עמזד ההזרעה מרן

בכל אופני התרומה חובה לציין:
עבור פליטי אוקראינה במולדובה קרן 6704

שפכו את הדם הזה

נפש כפשזמן

זגד שי"א שטרן שליט"א

**עבוד אלפי פליטי חרב חסרי כל אשר נעו
ונדו מארץ אוקראינה החרבה
והג"ר פנחס זלצמן שליט"א
דואג להצלתם ולהחיותם במולדובה**

1800-39-47-47

משהגעתי בתפלת שמונה עשרה לברכת 'אתה חונן', נפתח לבי בפתע פתאום; פרץ דמעות אדיר ניגר מעיני ללא הפוגה! בכיתי ובכיתי שם בפינת בית הכנסת, מעולם לא חוויתי חוויה שכזו, ומעולם לא בכיתי בכי שכזה! עמדתי שם, בברכת 'אתה חונן' בלבד בערך כשלושת רבעי השעה כשציבור המתפללים כבר מזמן סיים את תפילתו והתפזר איש-איש לביתו

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א מתוך טיב המעשיות על כוחה של תפילה

"כי בעיר מקלטו ישב עד מות הפהן הגדל ואחרי מות הפהן הגדל
ישוב הרצח אל ארץ אחרת" (במדבר ל"ה, כ"ח)

בפרשתנו למדנו "כוחה של תפילה", ששנינו במסכת מכות (דף יא
ע"א): "אמותיהם של כהנים גדולים מספקות להן ולרוצחים בעיר
מקלט] מחיה וכסות, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו" עד כאן.
מבואר כוחה הגדול של תפילה, שרוצח פשוט ונבזה, יכול לפעול
בתפילתו להמית את הכהן הגדול שבישראל

שמעתי עובדה אחת נפלאה בטיב כוחה של תפילה.
באחת מהשיבות קטנות החשובות שבירושלים, ישב בחור אחד
בן טובים, שמשום מה לא הצליח בתלמודו, מוחו היה סתום ושכלו
קלוש, ושום לימוד לא נקלט בראשו.

אך רצונו היה עז. הוא ניסה את כוחו שוב ושוב, ללא הצלחה,
כישרונותיו החלשים לא קידמוהו לשום הישג ממשי בלימודיו, ועל
אף היותו בחור ירא שמים, נעים הליכות, ובעל מידות טובות, לא
עלה תלמודו בידו.

אחד מהר"מים הטובים שבישיבה נקשר מאד בנפש בחור זה,
והשקיע בו עבודה יתירה. לאחר גמר השיעור ישב עמו מדי יום
ושינן עמו כמה פעמים את הגמרא עם התוספות וכו', אבל גם לאחר
השיעור הפרטי המיוחד, לא נקלט בראשו אף לא תוספות אחד על
בוריו, שלא לדבר על המפרשים הרבים שנאמרו במהלך השיעור.

מגיד השיעור המסור היה אובד עצות. זוהי תופעה נדירה למדי, שכן
על פי רוב מי שמשקיע ומתייגע בתלמודו הרי הוא מתעלה ומצליח,
ואילו הבחור הנחמד דנן, על אף התמדתו ויגיעתו בעקביות, אינו
עולה ואינו מתעלה בתורתו כלום.

לאחר רוב מאמצים שלא נשאו פרי, החליט מגיד השיעור לנסוע עם
הבחור אל מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל (שליט"א) בבני ברק,
ולבקש עצה וברכה בדבר.

מצאו להם אפוא הרב ותלמידו יום מתאים, שלא על חשבון לימודי
הישיבה, ונסעו לבני ברק, בהגיעם לבית הרב ונקראו אל הקודש פנימה,
פתח מגיד השיעור בשבחו של הבחור הניצב עמו, בתפילותיו ובהליכותיו

וביראת שמים שלו, אבל משום מה אין תלמודו עולה בידו כלל!
התחייך רבי חיים למשמע השאלה, ואמר: "כנראה צריך קצת יותר
יגיעת התורה! שאין התורה נקנית אלא בעמל וביגיעה קשה!"
אמר מגיד השיעור, שיכול הוא להעיד מקרוב, שהרבה יגע אותו
בחור ומנסה בכל כוחו, אך הראש חלש, והוא אינו מצליח לקלוט
ולהבין!

פנה רבי חיים אל הבחור, ושאלו ברוב חיבה: "האם הנך מתפלל
ומבקש על הצלחת התורה?"
"בודאי!" ענה הבחור, "תמיד בוכה אני ומבקש בדבר, אבל לצערי
עדין לא נענית".

"תקבל על עצמך להתפלל תמיד תפילה בציבור, ושלא להפסיד
תפילה בציבור במסירות נפש!" חתם רבי חיים את השיחה, וברכם
לשלום.

השנים יצאו משתאים, מה קשורה כאן התפילה בציבור? ומה ענין
מסירות נפש להתפלל בציבור להצלחת התורה? מה גם שהיה
אותו בחור מקפיד מדי יום ביומו על תפילה בציבור בהיכל הישיבה
הקדושה, ומעולם לא החסיר תפילה בישיבה, ולא הבין בשביל מה
צריך על כך "מסירות נפש".

ברם עם כל חוסר ההבנה, פקודת רבו שמרה רוחו. קיבל על עצמו

הרב עמד נפעם, כאינו מאמין למראה עיניו: "אתה הוא ה'בעל מחבר'? הרי רק לפני שנים מספר, בהיותך כאן בישיבה קטנה, לא הבנת כמעט כלום! תוספות אחד לא הצלחתי להכניס בראשך על בוריו, וכיצד התחולל שנוי אדיר שכזה מקצה לקצה?"

היחידה בשעה זו למצוא מניין למעריב, היא בבית הכנסת הגדול שבשכונת 'זכרון משה' במרכז העיר.

אך כיצד מגיעים עתה לזכרון משה? התחבורה הציבורית כבר מזמן אינה פועלת!

החלטתי, שלאור הקבלה שקיבלתי על עצמי, מוכרח אני לכל הפחות לעשות השתדלות בדבר.

יצאתי אפוא מן הבית, והרחקתי לכת עד כביש רמות המרכזי [שדרות גולדה], בנסיון למצוא אולי 'טרמפ' שיקח אותי לזכרון משה. אך הכביש היה כמעט ריק, מכוניות בודדות שחלפו על פני, שעטו ביעף, ולא עצרו כלל.

לאחר זמן רב של המתנה בקור הירושלמי, החלטתי שאני נשאר להמתין כאן עוד עשר דקות; אם עד עשר דקות מוצא אני דרך להגיע לזכרון משה הרי טוב, ואם לאו הריני חוזר הביתה, ובליט ברירה אתפלל הפעם ביחידות, וההכרח לא יגונה!

כעבור שבע וחצי דקות בדיוק נעצרת על ידי מכונית, ובתוכה יושב יהודי ירא שמים שהכרתי משכונתנו, ושואל אותי בחביבות: "להיכן?"

"לזכרון משה", ענית.

"טוב מאוד!" אמר האיש, "גם פני מועדות לתפילת מעריב בזכרון משה!"

ראיתי בכך הארה טובה מן השמים, והמשכנו בדרכנו.

משהגענו לבית הכנסת כבר המתינו שם חמשה אנשים שעדיין לא התפללו, יושבים ומצפים למניין שיתאסף, איתנו יחדו היו כבר עתה שבעה אנשים, ועדיין חסרו שלושה למנין.

חלק מהאנשים, בראותם כי אין מנין רצו ללכת לביתם, אך הוא ביקש והתחנן מכולם להמתין עוד מעט, כי מוכרח הוא להתפלל בציבור!

אותו בחור בקבלה גמורה, שלא לוותר בשום אופן על תפילה בציבור, אף במסירות נפש!

חלפו ימים, והבחור סיים את חוק לימודיו בישיבה קטנה, והתקבל לאחת הישיבות גדולות הטובות ביותר, הודות ליראתו ולנועם הליכותיו.

לאחר כמה שנים, הופיע יום אחד הבחור היקר לביקור בישיבה קטנה בה למד בנערותו כנהוג, ונכנס לחדרו של אותו מגיד שעור, שהיה קשור אליו בעבותות אהבה תמיד.

מגיד השיעור שמח לקראתו. להפתעתו, מניח הבחור לפניו על השולחן, קונטרס נאה "חידושי תורה במסכת יבמות". משעלעל הרב מעט בעמודי הקונטרס, מצאו מלא וגדוש בחכמה ועמקות נפלאה, ומלבד הבהירות וההסברה היפה בהצעת הדברים, ניכר גם במחבר כוח חידוש נדיר, כתלמיד חכם מפולג!

ברוב התפעלותו מן הקונטרס, שאל: "מי הוא הרב המחבר של זה הקונטרס? זה כנראה תלמיד חכם חשוב ביותר!"

הבחור לא הבין את השאלה, "מה זאת אומרת מי? הלא אני כתבתי וערכתי אותו בסיעתא דשמיא מרובה, ובשביל כך באתי הנה אל מגיד השיעור היקר, להגיש בפניו את פרי בכורי, כיון שידעתי עבודתו הגדולה שהשקיע בי להצלחתי, וחשבתי שבוודאי ישמח לראות בפירות עמלו!"

הרב עמד נפעם, כאינו מאמין למראה עיניו: "אתה הוא ה'בעל מחבר'? הרי רק לפני שנים מספר, בהיותך כאן בישיבה קטנה, לא הבנת כמעט כלום! תוספות אחד לא הצלחתי להכניס בראשך על בוריו, וכיצד התחולל שנוי אדיר שכזה מקצה לקצה?"

בחיוך צופן סוד פתח הבחור, וסיפר לפני הרב דברים כהווייתם:

בתחילת לימודי בישיבה גדולה לא הבנתי כמעט כלום, כהרגלי מימים ימימה... במהלך השיעורים יכולתי רק להביט בקנאה בחברי העולים ומתגדלים בתורתם מדי יום ביומו, ואילו אני תקוע במדרגת תורת כמעט כשל ילד בחיידר...

לקראת סוף הזמן יצאה הישיבה לנסיעה, לתפילת יום כיפור קטן במירון יצו ולשאר המקומות הקדושים שבגליל. היה זה ביום חמישי, ערב ראש חודש מוקדם.

הטיול נמשך עד שעה מאוחרת בלילה. כשחזרתי לביתי שבשכונת רמות בירושלים, היתה השעה מאוחרת מאד. ישבתי עם הורי ושוחחתי עמהם בניחותא על חוויות הנסיעה ולא שמתי לב כלל שמחוגי השעון מתקדמים ומתקדמים... לפתע תפסתי את עצמי בבהלה: עדיין לא התפללתי מעריב!

מחוגי השעון הראו על השעה 1.30 בלילה!

זכרתי היטב את הקבלה שקיבלתי על עצמי, על פי הוראת מרן הגאון רבי חיים (שליט"א) שלא לוותר על תפילה בציבור בשום אופן, אבל לא ידעתי מה ניתן לעשות עתה בשעה שכזו.

בכל שכונת רמות, על כל בתי כנסיותיה הרבים, לא ניתן למצוא מנין לתפלת מעריב בשעה אחת ושלושים אחר חצות. האפשרות

לחדרו. הוא הוציא את הגמרא הקדושה, והחל לומד בחשק רב והתלהבות עצומה. מכיון שזכה לחוש ערבות מתיקות התורה, היה חבל לו על כל רגע של ביטול תורה שיורד לטמיון! הכל זרח והאיר לו באור מופלא רום מעלה.

כך ישב בחדרו ולמד כל אותו יום ששי בלי הפסק, עד שהגיעה שבת המלכה ופרשה כנפיה על פני תבל. אז סגר את הגמרא הקדושה מחמד נפשו, ויצא אל בית הכנסת לתפילת קבלת שבת וערבית של שבת. לאחר התפילה חזר עם אביו לסעודת שבת קודש, שהיתה מלאה שמחה ואושר עצום לכל בני המשפחה כולה. הוא רומם את השבת וקדושתה למעלה עליונה ונשגבה.

לאחר הסעודה פנה אליו אביו בבקשה, שהגיעה העת לפרוש למיטתו ולישון מעט, שזה כבר למעלה מיממה וחצי שלא נתן תנומה לעפעפיו, לאחר שבמשך כל יום חמישי היה בנסיעה, ובליל ששי וכל היום שלאחריו ישב רכון על תלמודו.

אמר הבחור: "אלמד נא עוד מעט... ואחר כך אלך לישון."

אך אותו מעט נמשך כל אותו ליל שבת עד שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית! הוא הרגיש שהוא נמשך ונדבק יותר ויותר באור של התורה הקדושה, ולא היה מסוגל לעזוב תלמודו מרוב שקיקה ותשוקה.

בשחרית של שבת התלווה עם אביו לבית הכנסת לתפילה, ולאחריה לסעודת שבת מלאה זמירות בשמחה עצומה!

לאחר הסעודה כבר ראה בו אביו, שהוא מותש וחלוש, והכריחו להיכנס תכף למיטתו, ולישון כדי צרכו!

מאותו היום נפתחו לו שערי אורה, שערי תורה, ונעשה מתמיד עצום, תלמיד חכם מופלג בהבנה עמוקה ובסברא ישרה בכל דבר, וזכה להתעלות עצומה בכתרה של תורה!

ללמדך כוחה העצום של התפילה, שבכוחה לפעול גדולות ונצורות, אף בדברים היוצאים מדרך הטבע ממש, ובפרט התפילה בציבור שמקובלת ביותר. כשזוכה למסירות נפש בתפילתו, ומשקיע בה יותר מן ההכרח, הרי מובטח הוא שתפילתו תתקבל ברחמים וברצון לפני אדון כל!

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

בשעה שלוש בלילה היה, ברוך השם, מנין שלם! תיכף החלה תפילת ערבית, בשעות האחרונות של הלילה.

"עבורי" מספר הבחור, "היתה זו תפילה מיוחדת במינה, מיד מתחילה הרגשתי ששגורה תפילתי בפי, התפללתי ברגש ובכוונה רבה מילה במילה.

"אולם משהגעתי בתפילת שמונה עשרה לברכת 'אתה חונן', נפתח לבי בפתע פתאום; פרץ דמעות אדיר ניגר מעיני ללא הפוגה! בכיתי ובכיתי שם בפנינת בית הכנסת, מעולם לא חוויתי חוויה שכזו, ומעולם לא בכיתי בכי שכזה!

"עמדתי שם בפניתי בברכת 'אתה חונן' בלבד בערך כשלושת רבעי השעה כשציבור המתפללים כבר מזמן סיים את תפילתו והתפזר איש-איש לביתו. "יצאתי מתפילה זו כאיש אחר לגמרי, והרגשתי ככריה חדשה ומחודשת!"

הואיל והיתה כבר השעה סמוכה לותיקין, ודרך חזרה לביתו עדיין לא היתה לפניו, החליט הבחור להישאר בבית הכנסת ולהמתין עד אור הבוקר.

בינתיים הוא שלף גמרא סנהדרין מן הארון, והחל ללמוד בה. והנה, להפתעתו העצומה הוא החל פתאום קולט ומבין! בבת אחת נפתח לו הראש! הוא חש בלימודו טעם מתוק וערב עד מאד, כפי שמעולם לא הרגיש, הכל האיר וזרח בפניו! בפעם הראשונה בחייו הוא קרא מלים בתוספות, והבין את עומק משמעותם! כך נמשך לו הלימוד תוספות אחר תוספות, והכל נהיר ובהיר כמוחו ובלביו!

הוא היה בשמחה עצומה, על הישועה הגדולה שעשה ה' עמו!

וכך ניגש מתוך הכנה דרבה לתפלת שחרית, שהיתה בהתרגשות גדולה ובבכיות עצומות. כשהגיע לברכת 'אהבה רבה' ליבו נפתח כאולם, וכל נפשו השתפכה לפני ה': "אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם עלינו, ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל וכו', והאר עינינו בתורתך..." שוב כשהגיע לברכת 'אתה חונן' הוא געה בבכי נורא. הוא עמד כך בברכה זו זמן ארוך מאד, עד שהבכיות של מעריב של אתמול לא היו אלא כמשל לעומת שחרית זו!

לאחר תפילת שחרית, חזר לביתו, סעד פת שחרית, ונכנס תכף

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייו

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

באחד ממסעותי לחו"ל, הגעתי לביתו של יהודי אמיד, אוהב תורה, והוא עצמו תלמיד חכם מופלג, הגאון רבי אהרן דרייזין, שטחתי בפניו את מפעלות התורה, וביקשתי עזרה כספית הרב דרייזין העניק תרומה כספית, אבל אז הוא הפתיע אותי: "אותי מעניין להשקיע בעיקר במסכת סוכה!", הוא אמר. אני התלהבתי מאוד, הרי הסיפור ההוא עוד חקוק לי בעצמות

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי, עם צרור סיפורים ועובדות המכינים אותנו לימי בין הזמנים, ועל הסיפור מאחורי הקלעים של הפרויקט המיוחד ללימוד מסכת סוכה

אליעזר (לייזר) רוט

ימי בין הזמנים מתקרבים בצעדי ענק, ורבבות אלפי בחורי החמד, תלמידי הישיבות הקדושות, שבים לבתיהם לנפוש מעמלם, עמל התורה, ולאגור כוחות מחודשים לקראת זמן 'אלול' הבא עלינו לטובה. מטבע הדברים, כשאדם יוצא מהמסגרת הקבועה שלו, העקרונות שלו וההרגלים שלו עומדים למבחן. אם במהלך השנה מבחינתו אין בכלל מקום לשאלה אם הוא יאמר קריאת שמע בזמנה או חלילה יבטל מצוות עשה מן התורה. אבל כשמגיעים ימים של יציאה מהשגרה, זה כבר הופך למאבק יומיומי...

חושבני שאין צורך ולבאר אודות הניסיונות הבאים בימי בין הזמנים, והדברים ברורים גלויים וידועים לכל מי שעיניו בראשו ושלא מסיט את מבטו מלהתבונן בנגעי עצמו.

אבל מאחר ואנו מצויים תחת הרושם העז של ימי בין המצרים והאבלות על חורבן בית תפארתנו, אני רוצה לחדד את הנקודה הזאת, שכדאי לזכור כשמגיעים ימי בין הזמנים.

הגמרא במסכת סנהדרין דף צו, אומרת דבר נורא ואיום. הגמרא מתארת שם באריכות את הפעולות של נבזראדן רב הטבחים, האיש שהחריב את בית המקדש ושרף את היכל ה', אין ספק שהוא עשה את אחת העוולות הגדולות בהיסטוריה בכמות הרציחות שרצח ועולה על כולנה החרבת בית המקדש.

עד היום, אלפיים שנה אחרי, אנחנו עדיין מתאבלים ומקוננים מרה על אותו חורבן. זה הרי דבר נורא ואיום, לא היה בהיסטוריה כזה פשע שנצרב בזיכרון התודעה של אומה שלמה, המתאבלת על האסון הנורא הזה במשך אלפיים שנה, אנשים לא מסתפרים, לא מתחננים, לא מתרחצים, לא קונים בגדים חדשים, במשך שבועות שלמים מדי שנה, וכל זאת בגלל הפשעים הנוראיים של נבזראדן.

מספרת הגמרא, שאחרי שהוא החריב את בית המקדש, גבהה דעתו. הוא התגאה במועשיו... אתם יודעים מי אני? אני נבזראדן, האיש שהצליח להחריב את בית המקדש, תל תלפיות, אותו בית מקדש שבו נעשו עשרה ניסים בקביעות - הוא לא הצליח לעמוד בפני...

אומרת הגמרא: "נפקא בת קלא ואמרה ליה עמא קטילא קטלת היכלא קליא קליא קימחא טחינא טחינת".

בלשון הקודש: יצאה בת קול ואמרה לו, לנבזראדן, עם הרוג הרגת! היכל שרוף שרפת! קמח טחון טחנת!

אתה לא עשית כלום! אתה כמו אותו שוטה מהסיפור הידוע של המגיד רבי שלום שבדרון שמספר על האיש שעמד בכניסה לירושלים וכיוון את התנועה, במשך שנים, עד שהתברר לו שמעל הראש שלו יש מערכת רמזורים, ואף אחד מהנהגים לא מסתכל עליו בכלל.

גם נבזראדן הוא הרים את היד כדי להכות בשער שממילא עמד ליפול. הוא הדליק אש כדי לשרוף את הבית שממילא היה עולה באש באותו רגע בדיוק. המעשים של נבזראדן לא חוללו שום שינוי! כלום! אם הוא לא היה נולד בכלל, זה לא היה משנה שום דבר בהיסטוריה של עם ישראל. הוא סתם שוטה שעמד שם בדיוק בזמן כי האירועים היו צריכים להתנהל...

לעומת זאת, בחור שהולך בימי בין הזמנים לטיול, וברגע של ניסיון לא מצליח להתגבר על עצמו ונכשל, הוא באותו זמן פוגם בעולמות העליונים, הוא מחריב ומקלקל עולמות שלמים. כך מובא בספרים הקדושים. אלו דיבורים חריפים, ולא באנו לכאן כדי להטיף ולעשות לציבור 'מרה שחורה', אלא רק כדי לתת לעצמנו תזכורת קטנה לפני

ימי בין הזמנים, שנדע כמה חשובים המעשים שלנו בשמים, וכמה אנחנו יכולים ברגע אחד לבנות עולמות נצח, או להיפך חס וחלילה.

בכלל לא שאלה...

כשמדברים על 'בין הזמנים', איני יכול שלא להיזכר בסיפור הנפלא שאירע עם יהודי אחד שבא לפני מרן החזון איש, ובפיו שאלה מאוד קשה. הוא היה אברך כולל משכמו ומעלה, אדם עם גישה מאוד מיוחדת לאנשים, יש לו יכולת לכבוש לבבות ולסלול מסילות ללב שומעיו, לצערו הוא נאלץ לעזוב את הכולל ולשלוח ידו בעסקי פרנסה, וכעת הוצעו בפניו שתי הצעות מאוד חשובות.

הצעה אחת שהוגשה לפתחו היתה להתמנות לתפקיד בכיר ברבנות הראשית. הימים היו ימי הבראשית של המדינה, והוצע לו להתמנות לאחראי על מחלקת הכשרות. הוא, בכישוריו וביכולותיו הגבוהות, התבקש להשתלט על כל המערך הזה שאז עוד היה בחיתוליו, למסד אותו, לקבוע נהלים וסדרי עבודה, ולהעמיד את הכשרות בארץ ישראל על תילה.

מנגד, הוצעה לו משרד הרבה פחות נוצצת, אבל גם היא משרה חשובה מאוד: להיות משגיח בשיבה קטנה...

ההתלבטות שלו לא היתה גדולה. הרי ברור שכשרות של כל יהודי ארץ ישראל חשובה יותר מלהיות משגיח בשיבה אחת בודדת. לא כך? מה גם שכאן מדובר בבחורים שממילא לומדים בשיבה, ואם לא הוא, יהיה משגיח אחר שיעשה את העבודה כראוי. לעומת זאת, נושא הכשרות מקרטע, כבר כמה שנים שמנסים לסדר את העניינים השונים, ומחפשים איש ניהול מוצלח שיעמיד את הכשרות על תילה. לא זו אף זו, הרי מרן החזון איש השקיע את כל כולו בנושא הכשרות. הוא היה מזוהה מאוד עם כל הנושא של המצוות התלויות בארץ, תרומות ומעשרות, חלה, ערלה, שביעית, נטע רבעי. הרי ברור שהחזון איש יעדיף את התחום הזה.

אבל לגודל הפתעתו של השואל, אצל החזון איש השאלה לא היתה כל כך פשוטה. החזון איש אמר שהוא חייב לברר איזה פרט אחד לפני שהוא עונה לשאלה הזאת. ומה היה אותו פרט?

"אמור נא", פנה החזון איש אל השואל, "האם לפי דעתך, אתה תהיה משגיח בעל השפעה על הבחורים? אתה תוכל לגרום לפחות לבחור אחד מהישיבה ללמוד גם בימי בין הזמנים, כשהוא אינו תחת השגחתך? האם על ידי השיחות שלך אתה חושב שתמצא מסילות ללב של אחד הבחורים שיעשה זאת???"

נענה אותו יהודי ואמר שהוא חושב שעם כושר ההסברה והיכולות הרטוריות שלו, הוא די בטוח שהוא יצליח לגרום ליותר מבחור אחד ללמוד בבין הזמנים. אולי לשני בחורים אולי חמישה, זה תלוי כמובן מי יהיו הבחורים הללו, אבל כן, בוודאי שלפחות על בחור אחד יוכל להשפיע בצורה כזאת שהבחור ילמד גם בימי בין הזמנים...

נהרו פניו של החזון איש והוא השיב לאותו יהודי: "אם כך אתה צודק, באמת אין כאן שאלה בכלל. בוודאי שאתה צריך לקבל על עצמך את המשרה בשיבה ולהיות המשגיח. בחור אחד שילמד גם בבין הזמנים, זה יותר חשוב מהכל!!!".

והאמת, שהלימוד בימי בין הזמנים, במידת מה, הוא חושב הרבה יותר מהלימוד בזמן עצמו, כי כשבחור לומד בלי שיש עליו עול של משגיח וישיבה, בלי שהוא נתון תחת לחץ חברתי, אלא לומד כי הוא רוצה ללמוד תורה, כי הוא נהנה ללמוד תורה ובגלל שהוא מפחד להתרחק מהתורה הקדושה - הלימוד הזה הוא לימוד חשוב מאין כמוהו, ואולי לכך כיוונו באמת דבריו של מרן החזון איש. הרעיון הוא לא רק שהבחור ילמד בזמן שאף אחד לא מכריח אותו, זה כשלעצמו שווה הון תועפות, כי זה בעצם פרט המלמד על הכלל, אם אתה לומד בזמנים המועטים שבהם אתה לא חייב ללמוד, זה מראה שגם כשאתה כן חייב, ושיש עליך לחץ חברתי וכדו', אתה לומד לא רק בגלל הלחץ והחייב, אלא בגלל שאתה רוצה להיות קשור אל הקדוש ברוך הוא ואל התורה הקדושה.

כיצד מחלקין

מעבר לאמור, גם הנקודה הזאת של הלימוד בזמן שיש פחות לומדי תורה, חשוב מאוד. וראינו שמובא בספרים שיש עניין ללמוד דווקא במסכתות שלא מרבים ללמוד בהן ובזמנים שלא מרבים ללמוד בהם. ידוע המעשה עם אביו של ה'אבני נזר' מסוכטשוב זצ"ל, שזכה לכן גדול כזה, בזכות שפעם עסק בתורה ביום הפורים בזמן שלא היה אף אחד נוסף שלמד, ובזכות כך זכה לכן שהאיר את העולם בתורתו ובקדושתו.

והאמת שההיגיון בזה מאוד פשוט ומאוד ברור, כי הרי הגמרא אומרת שכל העולם כולו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני. כלומר, כל הקיום של העולם הוא בזכות לומדי התורה, וככל שמספר הלומדים קטן יותר, כך כל אחד מאלו שכן לומדים, מחזיק באותו רגע נתח גדול יותר מהקיום של כדור הארץ, על כתפיו.

פעם שאלו קונדיטור מאוד מוכשר, איך הוא מחלק את העוגה... "ביקשו ממך להכין עוגה עגולה ליום הולדת, הכנת עוגה לתפארת, קומות על גבי קומות, קרם פטיסייר משולב עם קרם צ'יטו, הוא בוזק פלחי אוכמניות עם נגיעות אננס הודי משובח ועליהם ציפוי שוקלד בלגי מומס עם גבשישי סוכר מעורבבים באגוזי ברזיל טחונים בריחיים מאבן גיר מסורתית.

"הכנת את העוגה הכי מפוארת והכי יוקרתית. לאחר מכן החלפת את הבגדים למדי קונדיטור חדשים ומבהיקים והגעת למסיבת יום הולדת סולידית ויוקרתית עם מספר מוזמנים מצומצם.

"לכמה חלקים תחלק את העוגה הנפלאה שלך???" כמה פרוסות אתה מוציא מהעוגה???"

הקונדיטור חוכך בדעתו לפני שיענה את התשובה המפתיעה שלו... "זה תלוי", הוא יגיד כדי לייצר מתח בקהל.

ואז הוא מפיל את הפצצה...

"זה תלוי כמה אנשים משתתפים במסיבה".

"אם במסיבה יש שמונה אנשים, אני אפרוס את העוגה לשמיניות, אם במסיבה יש 16, הפרוסות תהיינה דקות יותר, ואם יש רק ארבעה, העוגה תתחלק לארבעה רבעים..."

ובכן, ברור שלא צריכים ללמוד 12 שנה בבית ספר למצוינות קולינרית כדי לדעת שאפשר לחלק את העוגה בהתאם למספר המשתתפים במסיבת יום ההולדת. אבל זאת רק משל לעניין שדיברנו עליו. אם מספר הלומדים פוחת בימי בין הזמנים, זה בדיוק הזמן הטוב ביותר להרבות בלימוד תורה, כי אתה מרוויח ברגע אחד זכויות עצומות בקיום העולם, מה שבאמצע הזמן אתה צריך להתאמץ במשך מספר שבועות כדי להגיע לזה.

משאל תחתיה

לסיום, אני רוצה להכניס תוכן מעשי לדיבורים הללו, שאנחנו מדברים על זה שצריך להרבות בתורה בימי בין הזמנים.

אבל כמובן שגם זה חייב לבוא עם סיפור...

זה קרה לפני כמה עשרות שנים. למדתי אז בישיבת קרלין הליטאית בבני ברק. למדנו מסכת סוכה, ואחד הבחורים בישיבה חיבב את המסכת הזאת באופן יוצא מן הכלל. הוא למד אותה ישר והפוך, חזר עליה שוב ושוב, עד שידעה אותה על בוריה, וגם אז היה חוזר עליה מדי פעם.

לימים קרה מה שקרה, והבחור הזה למרבה הצער נפלט ממסגרת ישיבתית ומעולם התורה. וכעבור זמן קצר הוא עבר לארה"ב ונעלם לנו מהחיים... עברו שנים, ופתאום אני שומע מישהו קורא בשמי. הסתובבתי ואותו בחור שאז כבר היה גבר בוגר עומד מולי, כשהוא נראה כבן תורה לכל דבר.

הופתעתי מאוד, ושאלתי אותו איך זה קרה. מי הצליח להשפיע עליו ולהחזיר אותו לחיק עולם התורה?

השיב לי הבחור תשובה מפתיעה...

"הייתי בארה"ב ונקלעתי איכשהו לברוקלין. ראיתי שם יהודים חרדים, והסתכלתי עליהם מהצד, אני לא קשור לזה. אני כבר נמצא בעולם אחר לגמרי.

"דבר אחד טוב זכרתי מבני ברק, שאתה אף פעם לא צריך לדאוג מזה שאין לך מים לשתייה. בכל רחוב יש כמה בתי כנסת, אתה יכול להיכנס, לשתות ולהמשיך הלאה...

"הייתי צמא, נכנסתי לבית כנסת קטן שהיה בדיוק ליד, וכדי להגיע לכיור הייתי צריך לחצות את בית הכנסת לצד השני. היום שם כמה אנשים בודדים שהסתכלו בתמיהה על הגוי הזה שנכנס לבית הכנסת בכזה ביטחון וניגש לשתות מים, אבל הם לא אמרו לי כלום ואני עשיתי את עצמי כאילו אני לא שם לב אליהם.

"פתחתי את הברז, שתיתי, ובדרך החוצה פתאום ראיתי על השולחן מסכת סוכה...

"הרגשתי שגעגועים עזים עולים וצפים בי. לא יכולתי להתאפק. התישבתי על יד השולחן, והתחלתי לקרוא, "רק את המשנה הראשונה", הבטחתי לעצמי... "סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה..."

"האותיות רצו לנגד עיני, קראתי במהירות דף ועוד דף, זכרתי הכל, לא הייתי צריך להתאמץ כדי להבין. הדפים היו שגורים על לשוני, הרגשתי שאני בבית. תחושה נעימה מאוד השתלטה עלי,

ולא הצלחתי להתנתק מהמסכת האהובה עלי, במשך ארבע שעות תמימות, עד שסיימתי אותה מקצה לקצה!!!

"אין לי מושג מה היה באותן ארבע שעות. אולי התפללו שם מנחה וערבית? אני בכלל לא שמתי לב לכלום. הייתי שקוע במסכת האהובה עלי, ואני מתאר לעצמי שהיהודים שישבו שם היו בהלם כבד כשהם ראו את ה'גוי' הזה מעיין במסכת סוכה. כנראה שבהמשך הם כבר הבינו שאני לא כזה גוי כמו שאני נראה...

"אחרי אותו הדבר, לא יכולתי לחזור לסורי. מאותו ערב שיניתי בחדות את אורחות חיי, וכעבור זמן קצר שבתי לארץ, וחזרתי לחיות כבן ישיבה לכל דבר."

הלכה למעשה

הקשר המופלא הזה של חבר נעורי עם מסכת סוכה, ממש מצא חן בעיני. מאז ששמעתי ממנו את אותו סיפור, הרגשתי גם אני קשר מיוחד למסכת הזאת. הסיפור המסתתר בין דפיה קסם לי. הלוואי שלכל אחד מאתנו יהיה את החלק הזה בתורה שהוא קשור בו עד כדי כך, שהוא יכול למשוך אותו מעמקי השאול ולהחזיר אותו באחת אל חיי תורה ומצוות.

עברו עוד כמה שנים טובות, ובאחד ממסעותי לחו"ל בענייני ציבור, הגעתי לביתו של יהודי אמיד, אוהב תורה, תומך תורה והוא עצמו תלמיד חכם מופלג, הגאון רבי אהרן דרייזין, שטחתי בפניו את פעלי וביקשתי עזרה כספית במפעלות התורה, ובמיוחד לארגון 'תורת' שזכיתי לייסד, ושבו נבחרים אלפים רבים על דפי גמרא בתוכניות לימוד שונות.

"הרב דרייזין כמובן העניק תרומה כספית, אבל אז הוא הפתיע אותי: "אותי מעניין להשקיע בעיקר במסכת סוכה!", הוא אמר.

אני התלהבתי מאוד, ואמרתי לו, "גם אני מצטרף להנ"ל", הרי הסיפור ההוא עוד חקוק לי בעצמות, הרב דרייזין לא האריך בדיבורים, הוא גייס לעניין שני יהודים נוספים תומכי תורה מידידיו, רבי דוד גרינברגר ור' יוסי קורנרייך, וכך הקמנו מיזם ענק של לימוד מסכת סוכה.

במיזם הזה, במסגרת ארגון 'תורת', מצטרפים מדי שנה אלפי בחורי ישיבות וגם אברכים, ולומדים מסכת סוכה מ'ט"ו באב' ועד חודש תשרי.

הלומדים מתקשרים לטלפון שמספרו: 073-383-8380 ומדווחים על ההתקדמות שלהם בלימוד המסכת, וכן אפשר לעדכן גם במכשירי 'קהילות' שבבתי הכנסת, וזוכים בפרסים יקרי ערך.

וכאן אני רוצה לנצל את הבמה הנפלאה הזאת, כדי לעשות פרסום לעניין, וקורא לכל בחור או אברך. רבותי, ימי בין הזמנים נועדו כדי שנאגור כוחות ונחליף אווירה, אבל לא כדי שנתנתק חלילה מהתורה, בואו והצטרפו לתוכנית לימוד מסכת סוכה, והאמינו לי שכל חג הסוכות שלכם יראה אחרת לגמרי אחרי הכנה כזאת מיוחדת ומלאת שמחה של לימוד התורה. השנה נזכה בעזרת ה' לקיים 'שמחת בחגך', בהידור רב, ולוואי שנזכה לאכול מן הזבחים ולהקריב את פרי החג בירושלים עיר הקודש ברינה ובצהלה.

מעבר לקו, מתן הרים את הטלפון, הלו? מי זה? מיד הבנתי שהמספר שלי כבר לא שמור אצלו ועניתי בחשש, זה אני ישראל מהשיעורים של הרב... לפני כמה שנים, אתה זוכר אותי? שקט מעבר לקו. לקחתי אותך כמה פעמים לישיבה של הרב.... אתה לא זוכר? מעבר לקו כבר נשמעה תזוזה, אחרי כמה שניות הוא התחיל לדבר בתקיפות כזו, הרב, מה קורה לך? אתה נורמאלי? האמת שנבהלתי, לא היה זכור לי שסיימנו באיזה קצר או משהו, מתן לא וויתר, איך אתה שואל אותי שאלות כאלו? ממש כבר לא הבנתי מה הוא רוצה.

סיפור אמיתי שחוויתי ממסעות החיזוק והקירוב בארגון אחינו

מאת: הרב ישראל היימן

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר ל"ג, א')

הייתה לי הזכות במהלך שנות פעילותי בארגון 'אחינו', זרוע החיזוק שע"י מעצמת התורה 'דרשו' להיות שותף להרבה מאד פעילויות הקשורות בקירוב רחוקים וקרובים.

הרבה מאד ראיתי במהלך השנים, סיפורים אין סוף מכל הגונים והסוגים, לא הרבה מהם הותירו בי חותם ורושם כמו הסיפור הבא אותו אני נושא על לוח ליבי ויצא לי לא פעם לספר אותו בפורומים שונים של פעילים ואנשי חינוך.

לאחר מחשבה, אין פורום יותר מוצלח, אין איסוף גדול כל כך של אנשי חינוך ופעילים כמו הבמה המכובדת והענקית הזו של "לקראת שבת", כל מי שקורא את החוברת הזו הוא איש חינוך, הוא פעיל, כל אחד בביתו, כל אחד לעצמו, מחנך ומקרב, את אנשי ביתו, את ילדיו, והאמת, בראש ובראשונה אנו פעילי קירוב של עצמנו, והסיפור הבא, שהוא אמיתי לחלוטין על כל פרטיו, ימחיש לכל אחד מאיתנו את העוצמה שיש לכל אחד מאיתנו ביד ובעיקר בפה.

אחת מהתקופות הזכורות לי לטוב במיוחד כתקופה פוריה בשדה קירוב הרחוקים היא התקופה בה זכיתי לפעול באחת מהערים הדרומיות, כשנקראנו לשם על ידי רשת הקירוב והמדרשיות המקומית, היינו חמישה פעילים, פתחנו שם את מה שקראנו 'ישיבת החופש', כפעילות משותפת מטעם רשת המדרשיות שהייתה ועודנה פעילה שם בעיר, בגיבוי שלנו, צוות ארגון 'אחינו'.

חודשיים עמוסים של עבודה מאומצת ומלאת סיפוק עברו עלינו, הנערים שמוצאים את עצמם משתעממים לעייפה בימים הארוכים של החופש הגדול נענו בהמוניהם וכל יום הגיעו לאולם המתנ"ס אותו העמידה לרשותנו העירייה, כארבעים נערים ששהו במקום שעות ארוכות, הם שמעו שיעורי תורה בגמרא הלכה ומוסר,

הניחו תפילין, דיברו עם הרבנים והפעילים שיחות עמוקות בכל עניני העולם בהם השתדלנו להעביר השקפה תורנית נכונה, הם גם שיחקו ואכלו קצת, השתעממו ואפילו רבו ביניהם, בקיצור תעסוקה נאותה לחופש הגדול.

עשרות ואולי מאות נערים עברו שם במהלך החופש, עם קבוצה לא גדולה אבל מספיק משמעותית הצלחנו ליצור קשר בר קיימא, הם העמיקו חקור, השתתפו בשיעורים בעקביות, הניצוץ שבתוכם התלקח למדורת בית המוקד.

הם היו הגרעין, איתנו החלטנו אחרי תקופה בה הפעילות נמשכה הרבה מעבר לחודשיים של החופש הגדול, לפתוח ישיבה, כן ממש ישיבה, סדר א' וסדר ב', עיון ובקיאות, שיחות מוסר ושבתות, להזכירכם, מדובר על נערים שעד לפני חודשים ספורים לא ידעו אם רבינו תם הוא שר החוץ של זימבבואה או ציפור מיערות סקנדינביה...

מובן מאד שכעת הפעילות התחילה להתרחב מחוץ לשיבה, נשארתי יחד עם עוד פעיל נוסף להמשיך את הפעילות הברוכה סביב השיבה שב"ה תפסה תאוצה עם צוות מקומי איכותי, כשהפעילות התמקדה ברשת המדרשיות בעיר ובמושבים שסביבה, ליצור קשר, להתחבר עם נערים, להביא עוד ועוד לפתחה של השיבה לראות ולהתרשם.

למי שחושב שאלו חיים קלים, כנראה אין לו מושג מהי פעילות קירוב, זוהי עבודת נמלים של יצירת קשרי אמון עם נערים ולפעמים עם הוריהם, זה ימים שבועות וחודשים בהם אתה משקיע את כל כולך בקבוצות גדולות שמתוכם אולי שניים או שלושה הם בכלל פוטנציאלים ללכת לשיבה.

היינו מגיעים אחרי למעלה משעה נסיעה לעיר בשעות אחר הצהריים המוקדמות וחוזרים הביתה סחוטים לקראת חצות לילה, היו ימים בהם העברתי יחד עם ידידי הפעיל הנוסף שאיתי, למעלה מעשרה שיעורים ושיחות בנושאים שונים ביום אחד, בשיבה ובמדרשיות בעיר ובסביבתה, בעבודה מאומצת שב"ה נשאה פירות רבים.

פעילות שהייתה אמורה להיות חודשיים נמשכה לשנתיים עמוסות וגדושות שמילאו אותנו סיפוק רב, במהלך השנתיים הכרנו מאות רבות של נערים ובחורים לצד פעילים ואנשי קירוב נמרצים, בסיומם של שנתיים אלו כשהשיבה כבר עומדת על רגליה הרוחניות והגשמיות, נקראנו על ידי ארגון אחינו להעתיק את ההצלחה לעיר אחרת במרכז הארץ, בתחושות מעורבות עזבנו את העיר הדרומית הרחוקה, השארנו שם זיכרונות וחוויות, אבל כדרכם של פעילי קירוב הסתכלנו רק קדימה, הלאה אל הפעילות הבאה.

כמעט שלש שנים עברו, בהם כף רגלי לא דרכה באותה עיר רחוקה, פעילויות אחרונות משכחות את הראשונות, אולי לא משכחות אבל וודאי שלא נותנות זמן מיותר ללכת לבקר שם...

בערב בהיר אחד 'צנחת' שם בחזרה, הייתי צריך להחזיר נערים שבאו להתארח באחת משיבות הקירוב בהם לימדתי, לאותה עיר מרוחקת אחרי כמה ימים בהם הם טבלו במימי הדעת בשיבה.

בשעת ערב מאוחרת החזרתי אותם לביתם ומשם סרתי אל השטיבלעך לתפילת ערבית, נהנתי לחזור אל המקומות והרחובות המוכרים, כמעט בכל רחוב שם יש לי זיכרון, בכל פינה יש לי סיפור. ביציאה מהתפילה פגשתי במנהל של רשת המדרשיות המקומית, שמחננו אחד לקראת השני ושיחה לבבית נקשרה בינינו, בסיומה הוא ביקש ממני לחזור קצת אל המדרשיות והשיעורים, הרבה זמן אין לי, אמרתי לו, אבל מידי פעם כשיש לי אפשרות, אם תסדר כמה מדרשיות שיהיה אפשר לרכז כמה שיעורים בבת אחת אולי באמת אני יתאמץ וירד לסיבוב בעיר.

בוא נקבע עכשיו, הוא איתגר אותי, מתי נראה לך שיש לך יום פנוי, נסדר את העניין.

סיכמנו על יום בשבוע שלאחר מכן, דיברנו על שתי מדרשיות בהם היינו פעילים במיוחד, שגם כיום, כמעט שלוש שנים אחרי, עדיין יש שם נערים שעוד היו בתקופה שלנו שהם יבאו חברים ובע"ה יהיו

שיעורים גדולים.

למעשה באותו יום בו קבענו, לא הצלחתי להשיג את המנהל, רק ממש כשהתחלתי להפליג ברכבי דרומה הוא חזר אלי מלא בהתנצלויות על העומס שהיה לו בדיוק היום, הוא לא זכר מכלום, לא עדכן אף אחד, תבוא ונסתדר בעזרת ה', הוא אומר לי.

למעשה כאן מתחיל הסיפור.

עצרתי בכביש שש והחלטתי שאני לא יכול לרדת לדרום בלי שאף אחד יודע על זה, אם הוא לא הודיע לאף אחד, לפחות אני אנסה, חיפשתי וגם מצאתי כמה מספרים שעוד היו שמורים לי בטלפון של נערים מהתקופה ההיא, ניסיתי להתקשר למתן, נער יקר שאמנם היה לנו קשר תקופה מאד קצרה אבל הקשר היה מאד איכותי, התחברנו מאד עד כדי שחשבת שאחרי שלוש שנים הוא אמור עוד ליזכור ולרצות לעזור לי.

מעבר לקו מתן הרים את הטלפון, הלו? מי זה? מיד הבנתי שהמספר שלי כבר לא שמור אצלו וענתי בחשש, זה אני ישראל מהשיעורים של הרב... לפני כמה שנים, אתה זוכר אותי? שקט מעבר לקו.

לקחתי אותך כמה פעמים לשיבה של הרב.... אתה לא זוכר? מעבר לקו כבר נשמעה תזוזה, אחרי כמה שניות הוא התחיל לדבר בתקיפות כזו, הרב, מה קורה לך? אתה נורמאלי? האמת שנבלתי, לא היה זכור לי שסיימנו באיזה קצר או משהו, מתן לא וויתר, איך אתה שואל אותי שאלות כאלו? ממש כבר לא הבנתי מה הוא רוצה. שאני לא אזכור אותך? אתה שואל אם אני זוכר?... אתה יודע שאני מניח תפילין עד היום בזכותך?! אני עובד כרב מלצרים באולם בעיר ולא זו בלי לשאול את משגיח הכשרות, הדמות הרבנית היחידה שאני מכיר, כל שאלה בהלכה שיש לי, מתן לא נרגע, אני זוכר, הוא ממשיך, בוודאי שאני זוכר, איך אני יכול לשכוח, את הגמרה ההיא על ההלכות של פורים שלמדנו, נו איך קוראים למסכת הזו? מסכת מגילה, אני מצליח להשחיל.

את כל מה שלמדנו אז אני זוכר, עד היום אני שומר שבת תפילין ומתפלל כל יום בזכות אותה תקופה.

הייתי בהלם מוחלט, אבל השיחה הזו הייתה רק קדימון למה שחיכה לי באותו ערב, כשנחתתי למדרשה שכמובן אף אחד בה לא ידע מי אני ושאני אמור להגיע, היה שם רק נער אחד מאלו שהיו בזמני, הוא שמח לקראתי ועד מהירה התחלנו יחד לעשות טלפונים לכל החברים הישנים.

סדרת הטלפונים הזו גרמה לי זעזוע עמוק, לא היה נער אחד אפילו שלא זכר אותי, ממרחק של שלוש שנים, נערים צעירים ומלאי תהפוכות חיים, והם זכרו, כולם, אחד לאחד, זה את הסוגיות שלמדנו, אלו את ההלכות ששיננו יחד, ההוא מזכיר לי סיפור ישן שסיפרתי להם ומדווח על כך שהמסר מלווה אותו עד היום, אחד שהיה לי וויכוח נוקב איתו על ציצית וחשיבותה סיפר שעד היום הוא הולך בין חבריו החילונים עם הציצית בגאווה לעין כל והיא שומרת עליו גשמית ורוחנית,

הייתי בהלם מוחלט, זה התפרץ לי בפנים, בקושי הצלחתי להעביר

הראיתי לבן שלי את החדר בו ישבו הרבנים לפני שייכנסו לאולם, מכאן ייכנס מרן שר התורה, שיזה היה האירוע האחרון בו השתתף, העליתי אותו על הבמה שיראה מקרוב את ההכנות לאירוע, ועוד ועוד. חזרנו למקום שלנו, ופתאום הכתה בי ההכרה שבעצם אני בכלל לא שייך לפה

שיחה מרתקת עם הרב גדעון מוסיקנסקי והרב מנדל אקער, עובדים בכירים ב'דרשו', שמספרים על הלימוד המשותף ב'דף היומי בהלכה' בשעות משתנות ועם קביעות מופלאה

אליעזר (לייזר) רוט

זה קרה ביום שני כ"א סיוון, בשעות הערב. שמחת החתונה לבני הזוג אברהם ורחל מוסיקנסקי, באולם 'עטרת פרידמן' באלעד. היתה זו חתונה ליטאית לכל דבר ועניין, מסגנון האירוע וההגשה, דרך הרכב התזמורת והזמר, ועד אחרון המוזמנים. והנה פורץ אבי החתן, הרב גדעון מוסיקנסקי את המעגל, רץ לירכתי האולם, וגורר איתו את ידידו הרב מנדל אקער אל תוך המעגל. כולם פותחים עיניים בתמיהה. מה לאברך הליטאי-ארגנטינאי מקריית ספר, ולחסיד רחמסטריווקא מביתר עילית?

ובכן, השניים לומדים מדי ערב בחברותא, את 'הדף היומי בהלכה', וזאת הסיבה לכך שהם רוקדים בכזאת שמחה מתפרצת במרכזו של המעגל. למעשה, הם מכירים מהעבודה המשותפת במשרדי 'דרשו'. הרב מנדל אקער הוא יועץ מס שעובד ממנהלי החשבונות של הארגון, והרב גדעון מוסיקנסקי הוא מנהל מחלקת הוידאו, שמנצח ביד רמה על הצילום, העריכה והפרסום של עשרות רבות של שיעורי וידאו מדי שבוע בפלטפורמות הפרסום הדיגיטליות של הארגון.

מדובר בשיעורים בלשון הקודש, באידיש, באנגלית, בספרדית, צרפתית, בדף היומי בבלי, בדף היומי בהלכה, פרשת שבוע, מסרי חיזוק יומיים ועוד ועוד.

האמת, שמאז משבר הקורונה, כשהעבודה עברה אל הבתים, הרב מוסיקנסקי נשאר לעבוד מביתו שבמודיעין עילית. הוא מבקר במשרד רק מעת לעת, לפי הצורך. את הזמן שהיה צריך לבזבז על הנסיעות הוא משקיע כדי להספיק ללמוד עם חברותא או לצפות בעוד שיעור משיעורי 'דרשו', להם הוא מאזין בהנאה מרובה, וגם עורך ומתקן תוך כדי שהצופים אחריו יוכלו לקבל דבר מוגמר ומסודר בצורת הגשה נאותה.

"זה היה באירוע הגדול של סיום 'הדף היומי בהלכה' בהיכלי 'ארנה' בירושלים", אומר הרב אקער בשיחה עם 'לקראת שבת'. ישבנו שם, זה לצד זה, יחד עם עובדים רבים אחרים ב'דרשו', ושמחנו בשמחת התורה.

"חשבת לעצמי, איזה מן דבר זה שאני שמח בשמחה של אחרים ולא מנסה לקחת בה חלק. החלטתי לחפש חברותא ללימוד קבוע

ב'דף היומי בהלכה', כי מהניסיונות הקודמים למדתי שבלי חברותא זה לא מחזיק מעמד לאורך שנים".

הרב מוסיקנסקי מספר איך זה קרה מהצד שלו...

"ברוך ה' זכיתי לעבוד ב'דרשו'. אני מודה כל בוקר וכל ערב לקב"ה שזיכה אותי לכך. יש אנשים שעובדים באותו מקצוע ועושים דברים אחרים לגמרי, אני זוכה לעבוד, להתפרנס ותוך כדי ללמוד! אני כל היום מקשיב לשיעורים. יש לך עבודה יותר נחמדה ונעימה מזה??? "מי שמכיר יודע שהעבודה ב'דרשו' זה לא סתם עבודה. אנחנו כמו משפחה. יש לנו קשר מאוד חזק, וההנהלה גם דואגת לטפח אותו עם אירועי גיבוש וכינוסים שאנחנו עושים מדי פעם, במיוחד לפני שיש אירוע כמו סיום הש"ס או סיום 'דף היומי' או לפני בין הזמנים וכדו', כשצריכים לאחד את הכוחות ולצלוח ביחד את האתגר הבא. "לכן אין זה פלא שכשמגיע אירוע של 'דרשו', אנחנו כולנו מתרגשים, ובמיוחד בסיום 'הדף היומי בהלכה' שהוא כל כולו 'דרשו', מהמסד ועד הטפחות.

"באתי מוקדם לאירוע, יחד עם הבן שלי. אני אמרתי שאני לא צריך כרטיס 'וי איי פי' או 'סדרן' וכדו'. אני רוצה לשבת במקום, להתחזק ולהינות, אבל בפועל, כשהגעתי לשטח כבר ביקשו ממני לעזור פה ושם, ונסחפתי לעשייה".

"לפעמים זה תוך כדי חתונה או שמחה משפחתית אחרת, יורדים לרכב ומתקשרים לחברותא, לפעמים זה קורה שעה או שתיים אחרי חצות הלילה, אנחנו שנינו אנשים עם סדר יום די גמיש, והזמן של הלימוד משתנה מזום ליום, אבל דבר אחד לא משתנה: את השיעור אנחנו לומדים כל יום באדיקות רבה, ומאוד משתדלים שלא לוותר עליו אף פעם".

מעניין לציין שגם הרב אקער וגם הרב מוסיקנסקי מדווחים על עניין מיוחד בלימוד דווקא עם אדם שמגיע מרקע אחר: "זה שאנחנו שונים מאוד האחד מהשני, שסגנון החיים שלנו, החינוך שקיבלנו והרקע שלנו שונים לחלוטין זה מזה, לא רק שזה לא מקשה עלינו ללמוד ביחד, אלא ההיפך, אנחנו משלימים זה את זה, כל אחד מביא איתו את המטען הרוחני שלו, וביחד אנחנו לומדים ונהנים מאוד לראות איך אותה הלכה יכולה לבוא לידי ביטוי בדברים שונים כל כך, ובמקומות שונים כל כך".

נקודה נוספת מעניינת שהם מתמקדים בה זו גם ההשפעה מסביב. "כשאני לומד עם הרב מוסיקנסקי, כל הבית שלי בעסק הזה", אומר לנו הרב אקער. "הילדים באים לשבת ליד השולחן ומקשיבים, אשתי באה לקפל את הכביסה בסלון כדי להטות אוזן, זה משפיע על כל הבית".

"אבל אני רוצה לספר סיפור מאוד יפה שאירע עמי באחרונה: פגשתי חבר ותיק, ושמתי לב שהוא התחיל ללבוש ציצית צמר. תמיד הוא היה נוהג ללבוש ציצית מבד לבן, ועכשיו הוא עבר לציצית צמר... "אמרתי לו שזה מאוד יפה לו, וכל הכבוד על המעבר לציצית המהודרת יותר, והוא השיב לי מיניה וביה: "זה אתה אשם בזה!".

"לא הבנתי על מה הוא מדבר, אני לא הערתי לו מעולם על הציצית שלו, ואין לי שום מושג למה הוא חושב שאני גרמתי לו להחליף לציצית צמר... ואז הוא ענה לי בפשטות: "אתה זוכר שעזרת לי להשיג כרטיס לאירוע הסיום של 'הדף היומי בהלכה'???", ובכן, איך אפשר לשכוח? כל כך הרבה אנשים ביקשו כרטיסים כאילו שיש לי דרך להשיג להם, אבל ברגע האחרון אני נכנסתי לאולם כעובד, ואת הכרטיס שלי נתתי לו.

"הגעתי לאירוע", הוא מספר, "התרגשתי כל כך, זה היה ממש מחזק ומרגש, ואז חשבתי לעצמי... מה זה הדבר הזה שאתה ככה שמח לך בשמחה של אחרים? למה שלא תלמד גם אתה 'דף היומי בהלכה'... "מאז אני לומד כל יום 'דף היומי בהלכה', וזה משפיע עלי. כשלמדו הלכות ציצית ראיתי שהמשנה ברורה כותב במפורש שעם ציצית צמר אפשר לקיים מצוות עשה מדאורייתא לפי כל הדעות מה שאין כן בציצית שעשויה מבדים אחרים. באותו רגע החלטתי שאני מחליף את הציצית שלי לציצית צמר, כי יש לי אפשרות להרוויח בכל רגע מצוות עשה מדאורייתא ובמשך שנים אני מוותר עליה מבלי להבין את המשמעות של הוויתור, פשוט, כי עד עכשיו לא למדתי הלכות ציצית במשנה ברורה".

"הנה לנו אדם שלישי שהיה באותו המעמד יחד אתנו, וגם הוא הרגיש את אותה הרגשה. אותו חבר הצליח להשפיע על חבר נוסף ללמוד איתו בחברותא מדי יום והרי כאן השפעה על 4 אנשים. אתה

"האמת, התרגשתי מאוד. כל אירוע של כבוד התורה מרגש אותי, כל אירוע של 'דרשו' מרגש אותי, וכשזה מגיע במשולב, זה בכלל יוצא דופן. לראות את האולם מלא וגדוש באנשים שלמדו את כל המשנה ברורה מצד לצד, לראות את חתני הסיום שיושבים על הפרקט, מאות חתנים שנבחנו על כל המשנה ברורה מצד לצד, זה מרגש ומיוחד מאוד.

"לקחתי את הבן שלי לסיור. זה היה קצת מצחיק, כי בכל השערים עמדו שומרים ולא נתנו לעבור ממתחם למתחם, אבל בגלל שאני ממשפחת 'דרשו', באתי עם כזה ביטחון עצמי והם אפילו לא העזו לבקש ממני להציג איזה תג או משהו..."

"הראיתי לבן שלי את החדר בו ישבו הרבנים לפני שייכנסו לאולם, מכאן ייכנס מרן שר התורה, שזה היה האירוע האחרון בו השתתף, העליתי אותו על הבמה שיראה מקרוב את ההכנות לאירוע, ועוד ועוד. ראיתי את מגידי השיעורים מגיעים, והתרגשתי שאני מקנא בהם קנאה עזה. איזו זכות יש להם לזכות ככה את הרבים.

"חזרנו למקום שלנו, התיישבתי שם, לא הרחק מידיד הרב מנדל אקער, ופתאום הכתה בי ההכרה שבעצם אני בכלל לא שייך לפה. "מה אתה עושה פה?", שאלתי את עצמי. "אתה חוגג את הסיום של אחרים. ואיפה אתה היית בשנים הללו? למה אתה לא למדת משנה ברורה מצד לצד. מה החכמה לעודד אחרים לעשות זאת אם אתה עצמך לא חלק מזה???"

"חשבתי שאני עוד שניה משאיר את הבן שלי לבד, וחוזר הביתה. ירדה עלי מן הרגשה כזאת של כישלון והפסד צורב. ניסיתי להרגיע את עצמי שאני הרי ערכתי את כל השיעורים באידיש ובעברית ובשפות נוספות, ויש לי חלק בלימוד, מה גם שאני הקשבתי בעצמי לרוב השיעורים, אבל זה לא מספיק, זה הרי לא כמו לפתוח ספר וללמוד בפנים..."

"ההרגשה שלי היתה כמו הלך ההולך במדבר, הוא עייף, צמא ורעב, והנה הוא רואה לפניו אילן צומח ואמת המים עוברת תחתיו פירותיו נראים כל כך מתוקים ועסיסיים, אבל כשהוא מתקרב הוא מבין שזה היה 'פאטה מורגנה', אשליה אחת גדולה, אין מעיין ולא אילן ולא פירות ולא צל. הוא נשאר רעב וצמא וחסר כל..."

"הרמתי את העיניים שלי לעבר ידידי הרב אקער, ובאותו רגע גם הוא הרים את העיניים אלי. שנינו שאלנו זה את זה, ממש ביחד: אתה רוצה ללמוד איתי חברותא כל יום 'דף היומי בהלכה'...?"

"חשבתי לנצל את המעמד ולבקש ממנו אולי שידאג לי לאיזה שיפור בתנאי השכר אם הוא רוצה שאני אלמד איתו", צוחק הרב מוסיקנסקי, אבל כמובן שלא איחרנו לסכם על לימוד.

אתה אשם!

"מאז אנחנו לומדים 'דף היומי בהלכה'...", הם מספרים ביחד, "כל ערב, אנחנו מתקשרים זה לזה, לפעמים יש קצת משחקי 'חתול ועכבר' עד ששנינו יכולים, ואז יושבים ללמוד במשך חצי שעה ואפילו שלושת רבעי שעה, את הדף היומי בהלכה של אותו יום.

הייתי אז אברך צעיר. הוא משחזר שמונה עשרה שנים אחורה. חבר מהישיבה שהכיר אותי כאחד שאוהב להספיק ללמוד הרבה מסכתות מעבר למה שלומדים בישיבה הציע לי להצטרף למסגרת החדשה שהוקמה אז. בתחילה הצטרפתי רק בתור ניסיון לראות האם המסגרת הזאת אכן מתאימה לי מכיוון שבכלל לא למדתי לפני זה בקצב ובסדר ה'דף היומי'

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחרים על כל הש"ס

הרה"ג מרדכי וינבך שליט"א

המסכם הוא בתוך קצב הלימוד הרגיל ולא בין הזמנים וכדומה, וגם אין הפסקה מהמבחנים החודשיים אין לי הרבה זמן להתכונן אליו, כך שרק בשבוע שבין המבחן החודשי למבחן המסכם אני חוזר בסדר ג' על הדפים הראשונים שלפני 4 חודשים כמה שאני מספיק ואני ניגש למבחן. אכן משתף הוא בגילוי לב, הציונים במבחן זה בדרך כלל קצת יותר נמוכים מאשר במבחנים החודשיים ובמבחני קנין ש"ס.

איך אתה מתכונן למבחני קניין ש"ס?

ברוך השם, נשמע הוא בקול רוגש. ימי בין הזמנים גם בחודש ניסן וגם בחודש תשרי מפונה מכל הסדרים האחרים כשכולו מוקדש להכנה הגדולה לקראת המבחנים הייחודיים והכוללים במסגרת 'קניין ש"ס'. כמובן, מבקש הוא לציין, שבמבחנים הגדולים יותר, של אלף חמש מאות או אלפיים דף אני כבר לא מספיק ומצליח לשנן על כל החומר.

למעשה, אני מסדר לעצמי את המסכתות בהם אני פחות שולט וזוכר, שאני מרגיש שחסר לי הבקיאות בזה ואותם אני חוזר מיד. בהמשך, אני עובר על המסכתות בהם אני מרגיש יותר בבית, כאלו שגם הכנתי לעצמי סיכומים, כשכך בשילוב הסיכומים האישיים החזרה מהירה הרבה יותר עד שאני מצליח לפעמים לחזור 70-

המשך בעמוד 31

הרה"ח אהרן כהן

הקנין הולך ומתחמם כשהיעד הולך וגובר. הפעם הכוונה לחברי מסגרת 'קניין ש"ס' שבימים אלו ההולכים ומתכוננים לקראת המבחן החמישי בה יזכו לעמוד בכור המבחן בסיום חודש תשרי הבעל"ט על למעלה מאלף דפי גמרא.

לצד אלו המיוחדים חובה וזכות הוא להזכיר ולהעלות על נס את אלפי-אלפי הנבחרים החודשיים הזוכים בקביעות ובעקביות ללמוד ולשנן ולהיבחן בכל חודש על הלימוד החודשי. לצורך כך פנינו לשיחה עם הרה"ג מרדכי וינבך שליט"א מחשובי הנבחרים ברכסים הזוכה כבר כשמונה עשרה להיבחן מדי חודש ב'דרשו' ואף להימנות על לגיונו של מלך חברי מסגרת 'קניין ש"ס' לשמוע ולהחכים על סדרי לימודיו בדרך לידיעת הש"ס.

מתי התחלת ולמה?

הייתי אז אברך צעיר. נשמע הוא משחזר שמונה עשרה שנים אחורה. חבר מהישיבה שהכיר אותי כאחד שאוהב להספיק ללמוד הרבה מסכתות מעבר למה שלומדים בישיבה הציע לי להצטרף למסגרת החדשה שהוקמה אז והתפרסמה.

ואז החלטתם לקפוץ ולהיבחן בכל חודש?

האמת. משתף הוא בקול. בתחילה הצטרפתי רק בתור ניסיון לראות האם המסגרת הזאת אכן מתאימה לי מכיוון שבכלל לא למדתי לפני זה בקצב ובסדר ה'דף היומי'. בנוסף לכך, מציין הוא קושי נוסף, אחזו אז במסכת חולין וקדשים שהיו מסכתות ומושגים חדשים לגמרי בשבילי. אך ברוך השם עם הזמן התחברתי לרעיון.

איך אתה מתכונן למבחנים החודשיים?

זה התוכנית המרכזית אצלי ללימוד בסדר ג' לצד ימי שישי שבת. כשרק אחרי שאני עומד בהספק אני לומד דברים אחרים וכדומה. למעשה. מפרט הוא את דרכי לימודו. במשך החודש אני לומד בסדר ג' כל יום בין דף לשתי דף ובסוף השבוע שלפני המבחן ביום חמישי ושישי אני מוסיף ועובר על כל השלושים דף. כשכמובן, ההצלחה במבחנים מדרבנת אותי להמשיך להשקיע כדי להישאר ברמת ציונים גבוהה.

האם אתה מתכונן למבחן המסכם? ואיך?

הלוואי. נשמע הוא חושק. במציאות בינתיים מכיוון שהמבחן

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מלפניו בדרך כבוד ודיבר עמו ובחביבות מופלאה. וזאת מפני שאין קשר בין הדברים והם שתי פרשיות נפרדות - הלכה לחוד וכבוד התורה לחוד!

סיפר רבי אהרן טויסיג: בשבע הברכות שערך אבי, רבי יחזקאל טויסיג, לרגל נישואי בתו לרבי חיים יעקב שוורץ, השתתפו גדולי תורה רבים ובראשם מרן הגרי"ש אלישיב. בעיצומה של השמחה, קם החתן ומסר שטיק'ל תורה, כשבין דבריו הוא מצטט קטע מדברי בעל המנחת חינוך.

הדברים חוללו סערה גדולה, כאשר חלק מהנוכחים טוענים בתוקף כי בעל מנחת חינוך לא הזכיר כלל בספרו את הדברים שנאמרו בשמו על ידי החתן. בתווך ישב אבי נבוך ונכלם לראות כיצד גדולי עולם סותרים ושוללים מכל וכל את דברי חתנו הטרי. בעוד הכל מתנצחים ומתפלפלים בעניין, ישב רבינו דומם מבלי להוציא מפיו מילה אחת בנידון שהרעיש את רוחם של המסובים. האירוע הסתיים כשהדברים נותרים תלויים בחלל ועל דרשת החתן מוטל צל עב.

מידי בוקר, בשעה חמש, נהג אבי לטבול ב'אונגריש' מקווה. בבוקר שלאחר שבע הברכות, נראה רבינו בסמוך למקווה בשעה האמורה, כאשר ספר המנחת חינוך נתון בידיו, ועיניו תרות אנה ואנה. לשאלת הנוכחים שהתעניינו לפשר מבוקשו, השיב רבינו כי הוא זקוק לשוחח בדחיפות עם רבי יחזקאל טויסיג כאשר אבי הגיע למקום, פנה אליו הגרי"ש, כשהוא פותח את ספר המנחת חינוך ומכריז בעיניים בורקות: "רבי יחזקאל! מצאתי את המנחת חינוך שחתנך ציטט בדרשתו. ולא זו בלבד אלא שרבי עקיבא איגר מביא את דברי המנחת חינוך ודן בהם"

מי שלא ראה את שמחתו של אבי באותו בוקר, לא ראה שמחה מימיו. גם אם היו מעניקים לו מיליארד דולר, הוא לא היה שמח כפי ששמח בעת בה התברר לו כי דרשתו של חתנו עלתה בקנה אחד עם האמת. והנה וודאי הוא כי כל רגע מזמנו של הגרי"ש היה יקר לו מכל אוצרות העולם, אולם אף על פי כן הוא נחפז בשעה חמש לפנות בוקר כדי לשמח את ליבו של אבי ולהרוותו נחת.

[מתוך 'עמודו של עולם']

מדרגות ביתו, כפי שראוי היה לפי רום ערכו. רבינו חזר על הנהגה זו בדרך קבע, מבלי שהאורח רום המעלה יאלץ לעזוב את הבית בגפו ולו פעם אחת.

כאשר נשאל לפשר הנהגתו השיב ונימק, כי כבוד התורה במקומו עומד, ולפיכך אף אם התלמיד חכם נוהג לפקוד את מעונו מידי יום ביומו, אין בכך בכדי לגרוע מכבודו ומהחובה והזכות ללוותו!

נר לרגלי דבריך

בעת שרבינו סבל משבר ברגלו, התעתד כ"ק האדמו"ר מסקווער להגיע למחיצתו, בכדי לקיים מצוות ביקור חולים. נכד רבינו, הרב אריה אלישיב, קנה פירות משובחים, סידר את הבית והכין את כל הנדרש לקראת המעמד הנדיר.

כאשר האדמו"ר הופיע הפתח הבית, ישב מרן כשרגלו המגובסת מכוסה בשמיכה וההליכון ניצב לידו. רבי אריה חש, כי אין זה ראוי שההליכון ניצב ליד סבו בעת הביקור, ובתנועת יד קלה הסיטו מן המקום. ברם רבינו שלח את ידו וקירב אליו את ההליכון בחזרה.

בעוד הנכד תמה לפשר הדברים, נכנס האדמו"ר לחדר ורבינו קיבל את פניו בהתנצלות: "ברוכים הבאים! אינני יכול לקום בפניכם", הצטדק כשידו מרמזת לעבר ההליכון הניצב לידו ומשמש כראיה ועדות למצבו, "רגלי אינה בקו הבריאות!"

באותה תקופה הגיע הגרי"ש לביקור את רבינו, שהכין 'שטיק'ל תורה' מיוחד לכבודו. במה עסקה המערכה אותה הכין מרן לקראת האישיית הרוממה הבאה לבקרו?

הסתבר, כי רבינו שחרד לכבודו של רבי אהרן לייב, ביקש להצטדק בפניו ולהסיר בעקיפין מפני מה אינו קם לקראתו, ועל כן הכין מערכה תורנית מיוחדת העוסקת בנידון האם יש שיעור חצי קימה בעת שאדם מסוגל לקום בעזרת רגל אחת בלבד.

היה זה 'שטיק'ל תורה' מיוחד, שעסק בענייני קימה והידור, כשמבין השיטין עולה זהירותו הגדולה של רבינו בכבוד תלמידי חכמים.

כבוד חכמים

כאשר תלמיד חכם, שביקר את פסקי רבינו במספר ענייני הוראה, ביקש לבוא לבקר, ניאות רבינו לקבלו בביתו ובמהלך הביקור אף קם

זאת מאתנו, על אחת כמה וכמה כשמדובר בקביעות, הוא מאוד רוצה לשבור לנו את הקביעות ולעצור אותה, אבל מי שמתאמץ קצת זוכה להחזיק בה מעמד, והקביעות הזאת עוזרת לו לשנות את כל החיים שלו לטובה, הן ברוחניות והן בגשמיות"

לא יכול רק להתבשם ולשמוח מהעובדה שאחרים לומדים. כדי שהשמחה תהיה אמיתית, אתה חייב לקבל את עול הלימוד הזה גם על עצמך. אז נכון, לא תמיד זה קל, כי היצר הרע מתלבש עלינו וכל פעם שהוא רואה שאנחנו רוצים לעשות דבר טוב הוא מנסה למנוע

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

שלש שנים כדי לחזות ולחזות את העוצמה הזו, כדי להבין איזה כח יש לי ביד, זהו חיזוק עצום לכולנו, סיימתי את דברי ופניתי לרכב לחזור אל ההווה, להמשיך ביתר שאת את הפעילות מתוך הבנה שכל מעשה נרשם לדורות ואין אפשרות לצפות מתי נפגוש את תוצאותיו.

אחים יקרים, התובנה הזו אמורה לשנות לא רק את מי שפועל בשדה החינוך והקירוב, לא רק את מי שמחנך רשמית את דור העתיד, כל הורה נפגש עם ילדיו כל יום, כל אדם נפגש עם חבריו כמעט בכל שעה, אין אדם שלא פועל אומר ועושה עם זולתו בכל יום כמעט כל היום, ואם הידיעה הזו הייתה מלווה כל אחד מאיתנו כל הזמן כנראה העולם היה נראה טוב יותר, לכל מעשה יש השפעה לשנים ארוכות, כל דיבור יוצר חריש עמוק לדורות, אף פעם לא נדע מתי והיכן ניפגש מחר או מחתתיים עם מה שאנחנו פועלים היום. אם נחיה עם זה בהווה לא נצטער בעתיד על העבר.

שיעור קצר במדרשיה לאחריו ביקשתי מהמנהל של המדרשיות שאני רוצה להעביר עוד שיעור הלילה, אבל לא לנערים אלא דווקא לרכזים והרבנים.

בקו ההודעות הפנימי של רשת המדרשיות נשאתי נאום קצר בן כעשר דקות, סיפרתי להם בכמה מילים את כל המגילה הארוכה שקראתם עד עכשיו ואז אמרתי להם:

ידידי היקרים, היום התברר לי המשמעות העמוקה של האחריות שרובצת על כתפינו, אנחנו פועלים, עושים, מעבירים שיעורים, מדברים עם נערים, ולא יודעים בכלל איזה חריש אנחנו יוצרים אצל כל נער ונער, אני עכ"פ לא הייתי מודע עד היום לעומק ההשפעה שיש לי על כל אחד בכל מעשה או דיבור שאני עושה.

הנה לכם ההוכחה לעומק של הפעולות אותם אנחנו עושים, הנה לכם הראייה להשפעה שיש לנו על כל מי שאנחנו באים איתו במגע, זו אחריות כבדה מאד, בל נקל בה ראש, הייתי צריך לחכות כמעט

המשך מעמוד 28 | הרה"ח אהרן כהן

בש"ס. ואילו בחזור, הטנדר ממש רעש וגעש כאחד. זה מעלה שאלה מהמבחן, ואז מתעורר הנידון מה התשובה הנכונה והמדויקת, כשקטעי גמרא ורש"י ניתנים באוויר, ונשמעים בעוז בחלל הטנדר. וכך כל הנסיעה מחיפה לרכסים עברה באווירה מרוכזת בין דפי הגמרא שריחפו ונזרקו מצד לצד. כשזה הוסיף להפנמת המשתתפים, הווד להשם, אנחנו מ"לגיננו של מלך" דבר שהיה בזה עידוד רב וחיזוק גדול להמשך.

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות לתכנית "קניין ש"ס"?

אני לא רוצה לאכזב אף אחד. נשמע הוא בטוח בדבריו. כשהוא מתכוון למעוניין להצליח בדרך הלימוד והשינון כנ"ל; כשעיקר החזרות מרוכזים בחודשי תשרי וניסן שלפני המבחן. אם חסר לך הכח/יכולת/מוח להשקיע מאמץ על מיוחד הכולל שבירת המושג 'ימי בין הזמנים' אזי, לא נראה שאפשר להצליח. אם כן, ממחר הוא להסתייג, כל מילה נוספת בגמרא ובוודאי כל דף, ומי מדבר מאה-מאתיים דף, בוודאי זה מאוד הרבה.

אך לגבי להצליח במסגרת 'קניין ש"ס'. חוזר הוא לדעתו. לא נראה מציאותי. אך באם כן, נשמע הוא מולהב בניסיון להעביר דרך הטלפון את הברע'ן והמסר הבווער; אשריך ואשרי חלקך. זה משהו מעל להבנה, לזכות ולדעת את כל הש"ס. כתר 'קניין ש"ס' מונח ומוטל. כל הרוצה ליטול יבוא וייטול.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

80 דפים ביום במסכתות אלו. אם כן, מוסיף הוא בחיך, אכן קורה כשהמבחנים יותר גדולים ומקיפים הציון גם קצת יורד...

כמי שזוכה להיבחן כסדר, נשמח לשמוע סיפורים אישיים שאירעו לך במסגרת ההשתתפות במבחנים?

היה זה לפני שנים שנקבע לי תור אצל לרופא שיניים לטיפול של שיבוץ כתר. ישבתי בחדר ההמתנה וחזרתי דפי גמרא לקראת המבחן הקרוב. עובר חצי שעה ועדיין לא קוראים לי לרופא, ואז המזכירה מתנצלת שהכתר עדיין לא הגיע מהמעבדה ומקוים שזה יגיע ממש בדקות הקרובות. כך המשכתי לחזור ולהתכונן למבחן כשהאמת, חדר ההמתנה היה שקט ורגוע, כך שבאמת ההמתנה לא כ"כ הפריעה לי כיוון שחזרתי בהנאה על הגמרא.

כה, המתנתי עוד כמעט שעה. סופסוף כהגיע הכתר הוכנסתי מיד לרופא כשהוא מביע בפני את התפעלותו על ההמתנה הארוכה בלי להתעצבן או להתלונן על העיכוב הגדול. ואז הסברתי לו שברוך השם ניצלתי את הזמן ללימוד. היה מעניין ומרגש לראות איך שיהודי שעדיין לא זכה לשמור תורה ומצוות מבקש להבין מה זה בדיוק 'דרשו' ובעיקר מה זה מסגרת 'קניין ש"ס' כשהוא מתפעל ומעריך, דבר שהיה גם קידוש שם שמים ותורתו.

בנוסף, מבקש הוא לציין עובה קטנה ואולי שולית, שהשפיעה והוסיפה לו רבות. היה זה במחזור הקודם של המבחנים ב"קניין ש"ס" כשעדיין לא היה מוקד פעיל ברכסים. היינו יוצאים קבוצה בהסעה, למוקד בחיפה. ואז קלטתי את ההבדל; בנסיעה בהלון לחיפה, הדרך עברה בשקט מתוח. חלק מהאברכים חוזרים על סיכומים, חלק עוברים על מבחנים ישנים וחלק משוחחים בשקט על סוגיות

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ מה צריך לכוון בשעת הנחת תפילין של רבנו תם?
- ◆ האם מותר להניח שני זוגות תפילין של רש"י בבת אחת?
- ◆ ספר תורה ללא 'תגים' - האם הוא כשר?

הנחת תפילין של רבנו תם

- בזמננו, שרבים נוהגים להניח תפילין של רבנו תם, אין בכך משום יוהרה, והמניחן תבוא עליו ברכה. ולדעת הגר"א אין צורך להניח תפילין של רבנו תם.
- הנוהגים להניח תפילין של רבנו תם בעת חזרת הש"ץ - מלבד שאינם נוהגים כשורה בחליצת התפילין של רש"י טרם אמירת 'ובא לציון', עוברים על איסור בכך שאינם מקשיבים לתפילת הש"ץ.
- המניח תפילין של רבנו תם, עליו לכוון שקיום המצוה הוא בתפילין הכשרות מבין שני הזוגות (של רש"י ושל רבנו תם), ואם לא יעשה כן, עובר על איסור 'בל תגרע'.
- אין להשתמש בקופסאות התפילין של רש"י לתפילין של רבנו תם, וכן להיפך, כיון שאחד מהזוגות הוא קודש והשני חול, ואסור להשתמש בתשמישי הקדושה לחפצי חולין.
- אף המניחים תפילין בחול המועד, אינם מניחים אלא של רש"י, ולא של רבנו תם, משום שאין להחמיר להניח כנגד אזהרת הזוהר החמורה.

מהלכות איסור 'בל תוסיף'

- אסור להוסיף על דברי התורה, שנאמר: "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות לא תוסיף עליו".
- אחת הצורות של איסור 'בל תוסיף' היא הוספת חפץ על החפץ שמקיימים בו את המצוה, כגון הוספת מין נוסף ל'ארבעת המינים', או חוטים בציצית.
- הנחת שני זוגות תפילין כשירות יחד, וכן הכנסת פרשיות של רש"י ושל רבנו תם יחד לאותן התפילין - אסורות מדאורייתא משום 'בל תוסיף'.

מהלכות כתיבת סת"ם

- מנהג הסופרים עוד מימות הראשונים, על פי קבלתם מדור דור, לכתוב את פרשיות התפילין של יד בשבע שורות, ואת פרשיות התפילין של ראש בארבע שורות.
- צורתן הכללית של אותיות כתב אשורי, שבו כותבים סת"ם, מקובלת ממשה רבנו עליו השלום, ושינוי מצורה זו פוסל את האות.
- בכתיבת סת"ם, יש להקפיד שכל האותיות - למעט ה' ו ק' - תהיינה עשויות מקשה אחת, ואם נפרדו חלקי האות - הריהי פסולה, ובאותיות ה' ו ק' - להיפך: אם התחברו חלקי האות - האות פסולה.
- בכתיבת סת"ם, יש להוסיף 'תגים' לשבע אותיות אלו: ש' ע' ט' נ' ז' ג' צ'. התגים הם שלשה קוים היוצאים מגג האות, ואין שיעור לאורכם, אך נוהגים לעשות את האמצעי גבוה מעט מהאחרים. ואם לא נכתבו התגים - נחלקו הראשונים אם האות כשרה; להלכה פסק השולחן ערוך שהאות כשרה, אך רבים מן האחרונים חולקים עליו, וראוי מאד להחמיר ולהוסיף את התגים.
- את פרשיות התפילין יש לכתוב בסדר בו הן מופיעות בתורה, ואם הקדים פרשה לפרשה, מילה למילה, או אות לאות - התפילין פסולות; אך באותיות עצמן - אין סדר מסוים לכתובת האות.
- חקיקה בתוך חלל האות וסביבותיה, או עשיית מעשה שלא בגוף האות, באופן שהכתב נעשה או מוכשר מאליו, מכונה 'חק תוכות'; וכתובה בצורה זו פסולה לספרי תורה, תפילין, מזוזה, וגט.

גליון 533
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דודו למשפחה לקיים על האישור לפרסום בלבד

סיפורי חז"ל

מתי יבוא משיח בן דוד

רבי יהושע בן לוי, פגש פעם את אליהו הנביא בפתח מערת רבי שמעון בר יוחאי. אמור לי, בבקשה ממך פנה האמורא אל אליהו. מתי יבוא משיח בן דוד ויביא עמו את הגאולה המיוחלת? "גש לשאל אותו בעצמך" השיב לו אליהו הנביא. - "היכן אוכל לפגוש אותו?" הוא יושב בפתח העיר, במקום בו יושבים הפצועים והחולים. גם הוא סובל מחלאים ונגעים כמו שנאמר עליו בפסוק: "והוא מחולל מפשעינו... חולינו הוא נשא".

"אתן לך סימן כיצד תוכל לזהותו: כל שאר החולים מסירים את כל תחבושותיהם, מקנחים את פצעייהם ולאחר מכן שבים וחובשים אותם. אך המשיח מסיר רק תחבושת אחת בכל פעם. כך, כשתגיע ההוראה מלמעלה לצאת ולגאול את עם ישראל לא יהיה עליו להתמהמה ולו רגע מיותר אחד". רבי יהושע בן לוי מיהר לשער העיר כדי לעקוב אחרי הפצועים החובשים את תחבושותיהם. חיש מהר הוא גילה את המלך המשיח ומיהר לשאלו: "אימתי קאתי מר" - מתי יבוא אדוני? "היום" השיב המשיח ללא היסוס. שש ושמש שב רבי יהושע בן לוי לביתו. הלא היום יבוא המשיח ועמו הגאולה המיוחלת! אך כשהלילה פרש את כנפיו על הארץ ולא נראה כל זכר למשיח, מיהר רבי יהושע לאליהו הנביא בתלונה: "המשיח לא אמר אמת! הוא אמר שיבוא היום, ולא הגיע!" "לא הבנת את כוונת המשיח" הסביר לו אליהו בניחותא. "המשיח ציטט לך את לשון הכתוב: 'היום' - אם בקולו תשמעו".

(על פי סנהדרין דף צ"ח)

פרשת השבוע

ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה (ל"ג - כ"ד)

פעם אחת ישב הרה"ק ה"חווה מלובלין זיע"א במסיבה עם תלמידיו הק, ודרש תורה על כל מ"ב המסעות שנוכרים בפרשה, כשהגיע לפסוק "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה" לא פירש על פסוק זה. נענה לו תלמידו הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א ואמר שיש לו לומר תורה על פסוק זה, ואמר בזה כי הנה מצינו באברהם אבינו ע"ה שנקרא הר שאמרו חז"ל (מסכת פסחים) לא כאברהם שנקרא הר, וגם מצינו ביעקב אבינו ע"ה שנקרא שפר, כמאמר חז"ל (מסכת בבא בתרא) שופריה שיעקב מעין שופריה דאדם קדמאי, וכן מצינו שיצחק אבינו ע"ה נקרא חרדה כמו שאמר הכתוב ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, והפירוש הוא, שהנה איתא (מסכת שבת) אמרו חז"ל דלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם, בניך חטאו, ויאמר לו רבש"ע, ימחו על קדושת שמך, וכן יבא אל יעקב ויאמר לו, בניך חטאו, והוא משיבו ג"כ, ימחו על קדושת שמך וכו', ואח"כ יבא אצל יצחק אבינו ע"ה ועשה לו חשבון, עי"ש.

ועפי"ז אפשר לפרש, ויסעו מהר שפר היינו יסעו "מהר" שרומז לאברהם אבינו, וכן יסעו משפר שרומז ליעקב אבינו, ויחנו בחרדה, היינו ביצחק אבינו שנקרא חרדה, דהוא עשה חשבון ואמר פלגא עלי ופלגא עלך וכו'.

מות יומת הרוצח וגו' (ל"ה - י"ז)
איתא בשם הרה"ק ר' מנחם מענדל מדעש, זיע"א שפעם אחת בא איש פשוט בעל עגלה אל הרה"ק מצאנו זיע"א, והרה"ק מצאנו נתן לו עלייה בשבת, על אף שהגבאים לא רצו לעשות הוספות, וסיים בפרשת ערי מקלט "מות יומת הרוצח", ובמוצאי שבת לא רצו החסידים לנסוע עמו בפחדם שהוא רוצח. אבל הרה"ק מצאנו אמר שיכולים לנסוע עמו. ולאחר כמה שבועות, סיפר היהודי הנ"ל להרה"ק ר' מענדלע מדעש, שמעולם היה לו מדה קשה שרגיל היה להכות בביתו, ואף שהיה יודע שאין לעשות זאת, לא היה בידו כח המעצור, ומאו שהיה בצאנו נפסק ממנו ענין זה. ואמר ע"ז ר' מענדלע שזה היה כוונת הרה"ק מצאנו "מות יומת" הרוצח, שמידת הרציחה שבו יומת.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:18 ת"א: 8:20 ר"ת: 8:52

מסעי

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:03 ת"א: 7:18

איש קדוש! עמדת בניסיון, מבקש אני את סליחתך

משפחה יהודית אחת ויחידה התגוררה בכפר פלוני קטן, לא הרחק מיער עבות, היתה זו משפחתו של מוכסן הכפר, אבי המשפחה חכר מן הפריץ את בית המזיגה, ולמקום זה היו האיכרים הפולנים באים להיטיב את לבם במאכל, וכמובן – במשקה חריף ומשקר, מנותק מאחיו היהודים התרחק המוכסן מדתו ומעמו, ואף את השבתות והחגים לא שמר. באחד הימים הופיע בכפר הרדי"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, אשר פרש לזמן מה מביתו ובא להתבודד בבקתה קטנה בלב היער הסמוך. אל הכפר הגיע הצדיק כדי להצטייד במזון, ובדרכו פגש את המוכסן היהודי, "יהודי אני, רבי" סח לו המוכסן, נרגש למראה הצדיק שהזכיר לו את ימי נעוריו ואת הזמנים בהם חי בין יהודים. "וכיצד מצליח יהודי לחיות לבדו בין הגויים?" שאל הרבי, מתשובתו המגומגמת של היהודי הבין הרבי כי האיש התרחק כליל מדרך אבותיו, ואפילו על שמירת שבת אינו מקפיד.

"אוי, ר' יהודי, כלום גרוע יהיה גורלך מגורל בהמתו של יהודי" אמר הרבי בחמלה, "והרי ישראל נצטוו להשביט אף את השור והחמור, ואתה מצבך גרוע מזה. אבל אינני מסוגל לשבות ממלאכה בשבת, אשתי וילדי תלויים כרחיים על צווארי, ואם אשבית את בית המזיגה בשבת, ילכו לקוחותי לחפש להם מווג אחר, ופרנסתי תקופח". אמר הרבי: למרות כל זאת, השבת את בית המזיגה שלך, הורנו חכמינו כי השומר שבת בהלכתה אינו מפסיד מכך, יהודי בלי שבת – זה לא יתכן, בלא השבת דומה אתה לכל אחד מלקוחותיך הגויים. רק לאחר שידולים רבים נאות היהודי להישמע לבקשתו של רבי משה לייב ולהשבית את בית המזיגה בשבתות ובמועדים, הוא הודיע לאיכרים כי החל מן השבת הבאה יהיה בית המזיגה סגור בפני הלקוחות. מה יום מיומיים? מה קרה? התפלאו האיכרים הפולנים שבאו לרוות את צימאונם. יצא אליהם המוכסן והודיע: מעתה בכל יום שביעי בשבוע יהיה בית המזיגה סגור, ואני אשבות ממלאכה. לשאלת האיכרים: "למה?" ענה המוכסן: יהודי אני ורק לפני זמן קצר נודע לי כי תורתנו הקדושה אוסרת עלינו כל מקח וממכר ביום השבת. הודעתו של המוכסן לא מצא חן בעיני האיכרים, ושאלו בכעס: אומר אתה למנוע מאתנו את המשקה במשך יום תמים? היו לא תהיה, אם ניווכח כי אכן עומד אתה בדיבורך, נגיש תלונה לפריץ אדון הכפר, הוא החכיר לך את בית המזיגה על מנת לשרתנו תמיד, ואין אתה רשאי להשבית אותה ממלאכה בכל עת שיעלה על דעתך.

מבוהל מאיומיהם חש המוכסן אל בקתתו של רבי משה לייב מסאסוב, בהתרגשות סח לו איך הגיבו האיכרים ואת איזמיהם, אל תחשוש מהן הרגיעו הצדיק, הקפד לנעול בשבתות את דלתות בית המזיגה, ואף אם יבואו שליחי הפריץ אל תהסס לומר להם בפה מלא: "הנני יהודי, ושומר אני את השבת כפי שציוני ה' אלקי". הגיעה השבת, והיהודי נעל את בית המזיגה על מנעול ובריח, האיכרים באו כהרגלם ללגום יין שרף, וכשנוכחו כי היהודי עמד בדיבורו החלו הולמים על הדלת ועל החלונות. "פתח לנו!" קראו, רוצים ין שרף, רוצים שכר, פתח יהודי, פתח. אך היהודי לא שעה לקריאותיהם, ובית המזיגה נותר נעול מכניסת השבת ועד צאתה. כיון שכך ממשו האיכרים את איזומם ופנו להלשין על המוכסן באוני הפריץ, עד מהרה הגיע הפריץ למקום לבדוק מקרוב את אשר ארע. "כיצד העזת להנהיג כאן, בבית המזיגה

שלי, סדרים חדשים על דעת עצמך?" שאל הפריץ בכעס עצור, מדוע לא ביקשת ממני רשות? היהודי השיב בתום לב: אדוני הפריץ, בוודאי יודע אתה לא מהיום, כי יהודי אני, ואולם, עד לפני זמן קצר לא ידעתי שהתורה אוסרת לעסוק במסחר ביום השבת. אך הנה הגיע למקומנו יהודי חכם, מלומד מאד, יהודי זה בקי בתורה ובכל החוקים הכתובים בה, והוא אמר לי כי עד כה לא נהגתי כדרך שצריך יהודי לנהוג, שכן אסור היה למכור יין שרף בשבתות.

תשובתו של היהודי עוררה את סקרנותו של הפריץ ואמר: רוצה אני לדעת מיהו החכם המלומד הזה, ששיבש את דעתך ברעיונות כה משונים, רצוני לראות אותו, הבא אותו אלי. היהודי המבוהל אף לקרוא לרבי משה לייב, והצדיק מסאסוב התייצב לפני הפריץ ללא מורא ופחד. "אתה הוא היהודי המלומד" הפטיר הפריץ בראותו את הרבי, "אם כן, הסבר לי מפני מה הורית למוכסן שלי לנעול את בית המזיגה בשבתות?" בפולנית רהוטה, שהיתה שגורה על פיו, סיפר הצדיק לפריץ על גודל מעלתה של השבת, יום מנוחה ושהיא גם יום אורה ושמחה ליהודים. הקשה הפריץ: האם המנוחה היא חובה על כל אדם, "אדם מישאל חייב בה" השיב רבי משה לייב. הוסיף ושאל הפריץ: האמנם חייב יהודי במנוחת השבת גם כאשר מתקפחת פרנסתו בשל כך? והוסיף: הנה, אם לא ימלא המוכסן היהודי את דרישתו ולא יפתח את בית המזיגה שבעה ימים בשבוע, אנשל אותו מבית המזיגה שהחכרתי לו. "אף על פי כן" קבע רבי משה לייב, "חייב הוא לשבות ממלאכתו". למשמע התשובה הגיב הפריץ בלעג, "אינני מסכים עם דבריך, אדוני המלומד" אמר, ודומני כי גם אתה לא היית מוכן לשאת בהפסד כספי כדי לשמור את השבת, מדוע איפוא אתה תובע זאת מהמוכסן. אדרבה, הייתי רוצה לבחון אותך, אם אמנם תעמוד בנסיון דומה, ואם תעמוד בנסיון – אסכים גם להתיר למוכסן לסגור את בית המזיגה בשבתות!" ובמילים אלה עזב הפריץ את המקום, כשבבלו נרקמת תכנית לפרטי פרטיה.

הוא שלח את אנשיו לתהות על קנקנו של המלומד היהודי ולהתחקות אחר מעשיו. והללו מצאו כי מתגורר הוא בבקתה מבודדת, וכל העת מתפלל הוא ולומד. מפעם לפעם – כך גילו אנשי הפריץ – מגיע הרבי אל כפרו של המוכסן על מנת להצטייד בצרכי מזון, ועוד נודע להם, כי רבי משה לייב הבטיח למוכסן היהודי לסעוד על שולחנו אחת מסעודות השבת, אם אמנם ישמע המוכסן לדבריו ולא יפתח את שעריו בית המזיגה. שמע הפריץ את הדברים וגיבש את תכניתו. בבוקר יום השבת יצא הפריץ היערה, רכוב על סוסו, בידי היה צרור שטרי כסף יקרי ערך. כשהגיע אל קרבת הבקתה בה התגורר הרבי, עצר את הסוס מלכת ונחבא בין העצים הסבוכים שלצד השביל.

אז ארע הדבר אשר לו חיכה הפריץ: רבי משה לייב יצא מבקתתו ופסע בשביל לעבר הכפר לסעוד על שולחנו של המוכסן. הכפר היה סמוך אל היער ואורך הדרך פחות משיעור "תחום שבת". אך נעלם הצדיק מעיניו, הגיח הפריץ ממחבואו והחל מפזר את שטרי הכסף על פני השביל, "עוד מעט קט ישוב הרבי בשביל זה ומעניין מה יקרה כשיראה את הממון הרב השטוח לרגליו" הררה הפריץ בעונג, עוד רגע קט ושוב נעלם הפריץ בין העצים הסבוכים, ממתין בצפיה לראות כיצד יפול הדבר. ומה יקרה כשיראה את הממון הרב השטוח לרגליו" הררה הפריץ בעונג, עוד רגע קט ושוב נעלם הפריץ בין העצים הסבוכים, ממתין בצפיה לראות כיצד יפול הדבר.

צישל ונמשל

היודע אתה גדול המצוה של לימוד תורה

אם תפגשו ביהודי ברחובה של עיר ותשאלוהו, היודע אתה גדול המצוה של לימוד תורה וגודל ענשם של אלה הבטלים הימנה, ודאי ודאי שישב הנשאל ידעתי גם ידעתי, תאמרו אם כן הכיצד רב כל כך ביטול התורה בימינו? אפשר להסביר בדרך משל: באחת המדינות עמדו עם הארץ להמליך עליהם מלך חדש, נתקצבו שרי המדינה והמתיקו סוד ונמנו וגמרו כי לכבוד הכתרתו של המלך החדש יש לעשות לו כתר מיוחד. חקרו ודרשו ומצאו כי בעיר פלונית יש צורף אומן מפליא לעשות במלאכתו, ומן הראוי למסור לו את מלאכת הכתר החדש, כי חוקה עליו שיוציא מתחת ידיו דבר נאה ומתוקן ביותר. עמדו ושיגרו שני שרים גדולים אל אותו אומן ובידיהם זהב הרבה ואבנים טובות ומרגליות. נטל האומן וצרפו לזהב ועשה ממנה כתר מלוכה, שיבצו באבנים הטובות והמרגליות ומסרן לידי השרים. ראו הללו את המלאכה והנה היא מלאכת מחשבת להפליא שכייית חמדה שכמוה אין עוד לא ראתה. נטלו וחזרו לעיר הבירה ובדרכם עברו על פני ערים וכפרים, ראו כפריים שעומדים בשדה ועוסקים בחרישה. פתח שר אחד ואמר לחברו רצונך שאראה לך דבר משונה להפליא, לא תאמין למראה עיניך, השיב לו הלה אדרבא הבה ונראה, העמיד ההוא את מרכבתם קרא לכמה מאותם כפריים שעבדו בשדה ואמר להם, רצונכם שנראה לכם דבר יפת שבידנו? השיבו הללו הן הבה ונראה. הוציא השר את הכתר מתוך נרתיקו והראה להם. עמדו הכפריים והביטו בכתר משתאים ומשתוממים, באמת אמרו דבר נפלא שכזה עוד לא ראינו מימינו. אמר להם השר אולי רוצים אתם שנעשה חליפין, אני אתן לכם כתר זה ואתם תתנו לי במקומו צמד שוורים מאלה שאתם חורשים בהם בשדה. יצא כפרי אחד ואמר, הן דבר זה מוצא חן בעיני לוי יהיה כדבריך, הבה ונחליף כאשר אמרת. אי לך שמעשה של שטות אתה עושה גער בו כפרי אחר, מקח טעות יהא זה בידך, בצמד השוורים שלך אתה חורש את אדמתך ומוציא ממנה את לחמך, ואילו בחפץ זה מה תעשה, אמנם כלי נאה הוא אבל את שדותיך לא תוכל לחרוש בו. עמדו שני השרים ומילאו פיהם צחוק. הלא בעד כל חלק וחלק ולו הקטן ביותר של כתר זה יכולים אתם לקבל מאה צמדי בקר הן, כתר מלכות הוא זה ושוויו עולה אלף מונים על כל השדות והיערות שלכם גם יחד.

הנמשל: כמנהג הכפריים הללו נוהגים רוב הבריות, ודאי שיודעים הם שהתורה כלי יקר היא עטרת תפארת אוצר בלום של חכמה, ובשעה שבה היצר הטוב ואומר להם לקנות תורה מיד הם מסכימים, שכן אורה של תורה מאיר לעיניהם והם נכספים ליפיה, ברם מיד בא אליהם מנוול זה בטענותיו ואומר להם, שוטים אתם, הרי בזמן זה שאתם יושבים ולומדים תורה, אתם יכולים לעשות מסחר, לעסוק בהוויות העולם הזה ולהשתכר ממון הרבה, והכסף יענה את הכל, מתפתים הבריות למדוחיו של היצר ואינם רוצים להחליף צמד שוורים בכתר מלוכה.

(בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

לא חלפה שעה ארוכה ודמותו של הרבי נראתה באופק, הוא צעד בשביל, קרב והולך לעבר הבקתה ולעבר ה"פתיון" הממתין לו. ואמנם, הבחין רבי משה לייב בשטרות הכסף הפזורים על פני השביל, אך המשיך בדרכו כאילו לא ראה אותם, כך הלך קמעה ולפתע עצר וחזר על עקבותיו, שוב קרב לעבר השטרות, רכן לעומתם והתבונן בהם היטב. ממקום מסתורו מאחורי העצים יכול הפריץ לראות כי הרבי מזדקק ועומד על מקומו, כאילו חוכך הוא בדעתו מה עליו לעשות. "עוד רגע קט והוא יטול את השטרות" הררה הפריץ בשמחה. אך - לא! במקום לגחון ארצה כמצופה, הרים הרבי את ראשו כלפי מעלה ואת ידיו נשא כבתפילה, הדבר אך רגע קט, ומיד לאחריו התרחק הרבי מקומו.

או אז הגיח הפריץ ממקום המסתור ואץ בעקבות הצדיק וקרא: "איש קדוש!", עמדת בניסיון, מבקש אני את סליחתך על שפקפקתי בדבריך, עכשיו כשנוכחתי כי מפאת קדושת השבת ויתרת על ממון רב - אעמוד בדיבורי ואניח למוכס לנעול את דלתות בית המזיגה ביום השבת. כבר חפץ הפריץ להתרחק מהמקום, כשלתע נזכר בדבר מה, ושאל: "מדוע בתחילה עברת ליד השטרות בלי להסס, ואילו אחר כך שבת על עקבותיך והתכופפת לעברם, ולא זו בלבד - נראית כחוכך בדעתך ומתפלל? השיב רבי משה לייב: אמנם כן, בפעם הראשונה, כשעברתי על פני השטרות, לא פקפקתי לרגע, הן שבת היום, אך לאחר שהמשכתי החל היצר ללחוש לי: והרי וקוק אתה לסכום כסף גדול בעבור צרכי מצוה של פיקוח נפש ופדיון שבויים, כיון שכך שאלתי את עצמי, אם אמנם יש מה לעשות בשעת הדחק על מנת שהשטרות ישארו ברשותי עד לאחר שבת, שהרי פיקוח נפש דוחה שבת, תוך כדי המחשבות שבתני אל מקום השטרות להתבונן אם יספיקו לי בעבור פדיון השבויים, והנה הסכום מתאים להפליא. והיצר המשיך לטעון: "משמים זמנו לך את האוצר כדי שתוכל לקיים בו את המצוה הגדולה", ואני לא ידעתי מה אעשה.

נשאתי איפה כפי לשמים, בתפילה שיחון אותי הבורא בדעה צלולה ובשכל ישר. ואכן עד מהרה הצטללה דעתי והבנתי כי אם חפץ הקב"ה להקל מעלי את מלאכת פדיון השבויים, בוודאי יכול הוא לזמן לי לשם כך סכום כסף שאין עליו כל שאלה ופקפוק, וברגע זה ידעתי כי עלי להמשיך בדרכי, להותיר מאחורי את הממון הרב. המשיך רבי משה לייב ואמר: ראה נא, אדוני הפריץ, כיצד שומר אלקיני על שומרי השבת, אילו הייתי נוטל את הכסף, לאחר ששבתתי על עקבותי, היית סבור, בוודאי כי בראשונה לא שמת לב לשטרות, ולאחר מכן כשכן הבחנתי, לא עמדתי בפני הפיתוי, ונוסף לזאת, כלל לא היית מעלה על דעתך שנטלתי את הכסף למטרות של פיקוח נפש, והיית סובר שלקחתי את הכסף לעצמי. אך בזכות התפילה שנשאתי, עזרו לי ממרומים להחליט החלטה נכונה ברגע המתאים, ועתה יודע אתה בבירור, כי יהודי אינו מחלל שבת תמורת כל הון שבעולם, וכי וכי שומר ה' את שומרי השבת מכל פגע ומכשול.

צ'ין אדם לחברו

לא להרע לשום נברא

מסופר על הרה"ק רבי דוד מטשארטקוב זיע"א שפעם אמר: כשהייתי ילד בן שבע קבלתי עלי לא להרע לשום נברא בעולם. שאלו אותו, וכשגוי מיצר ליהודי האין הוא מתפלל למפלת הגוי? השיב רבי דוד משה אני מתפלל להרמת קרן היהודי כך שהגוי לא יוכל שוב להרע.

הבורח מן הכבוד

שאלו את הרה"ק רבי יחיאל מאיר מאוסטרובצא זיע"א: הבורח מן הכבוד והרודף אחרי הכבוד, שניהם שווים, רחוקים הם מהכבוד, ומה ההבדל ביניהם. השיב הצדיק: אמנם שווים, אולם בהבדל קטן, הבורח מן הכבוד הריהו בראש והכבוד אחריו, ואילו הרודף אחר הכבוד, הכבוד בראש והוא אחריו.

הוחלט לבטל כל ענין החרם

מסופר: בשעת מחלוקת הגר"א מוילנא זיע"א על תלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א, רצו המתנגדים לעשות חרם כנגד כל תלמידי הבעש"ט ומאמרם, וכן עשו בכתב בכל מיני תוקף אשר חתמו עליו חכמי וילנא, עד שבאו אל הגאון ר' זלמן אשר היה הראשון והחשוב מתלמידי הגר"א, והם היו בטוחים כי בוודאי יחתום עמם, אך כאשר באו אליו השיב כי לא יחתום על החרם, נבהלו ושאלו מה זאת? אם רבינו הגר"א מסכים איך הוא לא יסכים, והיכן מורא רבך כמורא

שמיים? השיב להם בשאלה: למה בעקדת יצחק כתיב "והאלקים נסה" וגו' ואח"כ כתיב "ויקרא אליו מלאך ה'" גו', ולא ידעו להשיב, המתין שעה אחת עד שאמרו שהוא יפרש להם הדבר. אז השיב, כי מתחלה כאשר נאמרה העקדה, שהיא הריגת נפש אין רשות לשמוע ממלאך, כי פיקוח נפש דוחה שבת, וצריך עדים והתראה וסנהדרין עם דרישה וחקירה וכו', אך שלא להרוג, היה נאמן לומר גם המלאך. והנה מדהגמרא (פסחים נ"ב) מוכח שחרם נחשב כהריגה, א"כ אין מלאך נאמן מעל זה, רק מפי השי"ת בלבד. ומה שאמרתם אם דומה לך הרב כמלאך ה' צבאות וכו' (מועד קטן י"ז), אך לא יותר ממלאך ה' צבאו-ת, ולהריגה אין סומכין גם על מלאך, אם לא מפי ה' לבדו אשמע דבר זה, וכאשר הגיעו דברים אלו אל הגר"א זצ"ל, הוחלט לבטל כל ענין החרם.

ולא ירע לבבך בתתך לו

פעם אחת נתן הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א א שמעק טאביק (טאבאק להריח) להרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א, שאל רש"ב את רבי יחזקאל: מה שמת בתוך הטאבאק שזה כל כך מריח טוב? ענה לו הרה"ק מקוזמיר: שמתו בתוכו את ה"ולא ירע לבבך בתתך לו"

חילולא דצדקיא

יום ראשון ג' מנ"א

הרה"ק רבי שמשון מאוסטרופאליע ב"ר פסח (ת"ח)

הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק ברכיה (רמ"א מפאנו - שפ"ה)

יום שני ד' מנ"א

הרה"ק רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב הי"ד (קדושת ציון - תש"ג)

יום שלישי ה' מנ"א

רבינו יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה (האר"י הקדוש - של"ג)

הרה"ק רבי חיים מקראטנא ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט - תקנ"ג)

יום חמישי ז' מנ"א

הרה"ק רבי ישכר דב ב"ר אריה יהודה מולאטשוב (תקנ"ה)

הרה"ק רבי משה גרינוולד ב"ר עמרם (ערוגות הבושם - תרע"ז)

הרה"ק רבי אליעזר רוזנפעלד מאושפיזין הי"ד ב"ר יהושע מקאמינקא (תש"ג)

הרה"ק רבי שלום נח ב"ר משה אברהם (ה"נתיבות שלום" מסלונים - תש"ס)

יום שישי ח' מנ"א

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מיאס ב"ר אהרן משה בעל ה"קרני ראם" (תרכ"ז)

הרה"ק רבי שמחה זיסל (הסבא מקעלם) ב"ר ישראל נחומים (תרנ"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רמזים וסיף תרשים על המצוות.

תלמוד תורה (ח)

א) ביטול תורה הוא עון וחטא, אבל לבייש אחד מישראל, לא תהא כזאת עבירה גדולה בישראל, וטוב לבטל תורה (אפילו דרבים) מלבייש בן ישראל. (מהרש"א סנהדרין דף י"א ע"א חידושי אגדות, בד"ה אתה)
ב) אף על פי שמצוה לתלמוד ביום ובלילה, אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה, לפיכך מי שרצה לזכות בכתר התורה, יזהר בכל לילותיו, ולא יאבד אפילו אחת מהן בשינה ואכילה ושתייה ושיחה, וכיוצא בהן, אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה. (רמב"ם הלכות תלמוד תורה, פ"ג הי"ג)
ג) כל בית שאין דברי תורה נשמעין בו בלילה, אש אוכלתו. (שם)

בחסות דפוס פוסטר

(פרינטופ במיתוג מחדש)

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

התקבלה תרומה

מאת הר"ר יוסף אוביץ הי"ו

לע"נ זקנתו מרת מרים ב"ר יוסף ע"ה

נלב"ע ב' מנ"א תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת מְסַעֵי – הַשְּׁגָחַה פְּרָטִית

וַיִּסְעוּ... מֵרַעְמָסָס וַיִּחְנוּ בְּסֹכֶת. וַיִּסְעוּ מִסֹּכֶת

וַיִּחְנוּ בְּאֶתְמֹס... וַיִּסְעוּ מֵאֶתְמֹס... וַיִּחְנוּ לְפָנֵי מִגְדָּל

בַּמִּדְבָּר... (במדבר ל"ג, ה'ז')

ויחשבו כי עמידתם במדבר הזה היה קרוב אל איזה ישוב, מקום אשר בני אדם שם. כמו המדברות אשר ישכנו משם בני ערב היום או מקומות אשר יהיה שם חריש וקציר או יש שם עשבים וצמחים למאכל בני אדם, ושהיה במקומות ההם שחנו בכל מסע ומסע בורות מים".

"לכן הקב"ה אמר בתורה הקדושה את האותות הנסים והזכרת המסעות שעברו על בני במדבר, כדי שיראו אותם הדורות הבאים וידעו האותות הגדולות איך עמדו בני אדם במקומות ההם ארבעים שנה. כדי להרחיק מלב האדם את המחשבות שח"ו לא היה להם ניסים בכל מסע ומסע אלא ודאי שהיה בכך שהתורה הקדושה מספרת על המסעות, ולא לחינם סיפרה אותם". ע"כ לשונו הטהור של הרמב"ם.

בספר 'עלי שור' מסביר באריכות מהי השגחה פרטית. הרב כתב: "ככל שאדם יתעלה בעבודת ה' יותר ויותר- כך הוא יראה השגחה גדולה יותר בנסי ניסים, שהכל תלוי באמונה וביטחון בבורא יתברך, שכל שיתן מעצמו את כל כחו לעבודת הבורא יתברך כך ה' יתברך יתן לו סיעתא דשמיא גדולה יותר שהכל לפי מעשיו של האדם".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני ליל

ע"י	כניסת ליל	צאת ליל	ויכין חם
י"ט	19:03	20:14	21:07
כ"א	19:21	20:12	21:04
כ"ב	19:24	20:15	21:07
כ"ג	19:21	20:12	21:04

התורה הקדושה מתארת לנו את הארבעים ושתיים מסעות שבני ישראל עברו במדבר מזמן יציאת מצרים עד סוף ארבעים שנה ששהו במדבר.

צריך להבין- מה הסיבה שהתורה הקדושה מזכירה לנו את המסעות שעברו? רש"י הקדוש הסביר שהקב"ה בא להראות לנו שהאדם לא יחשוב שבכל המסעות שבני ישראל עברו כשהיו במדבר החם והמתיש שהם נסעו בלי מנוחה ובסבל ח"ו, אלא הכתוב הודיע את חסדיו של הקב"ה שלמרות שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר נתן להם מנוחה ממסע למסע.

הרמב"ם כתב (במורה נבוכים ג, נ) "שיש תועלת וצורך גדול מאוד בהזכרות המסעות הללו כי הניסים והאותות שנעשו לעם ישראל במצרים ויציאת מצרים ובמדבר הגדול היו אמיתיות לכל רואיהם".

"אך בעתיד יהיו דברים בשמועה ויכזיבם השומע ומאותות התורה ונפלאותיה העצומות של עמידת ישראל במדבר ארבעים שנה ומציאת המן בכל יום והם מקומות רחוקים מן הישוב ואינן טבעיות לבני אדם לא מקום זרע תאנה, גפן ורימון".

"בתורה כתוב: 'לָחֶם לֹא אֶכְלֶתֶם וַיִּין וְשִׁכָר לֹא שָׁתִיתֶם' (דברים טז, ה). כל אלה אותות הם במעשה נס נראות לעין, כאשר ידע הבורא יתברך כי יעבור על אלה האותות מה שיעבור על דברי הימים לא יאמינו השומעים בהם

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה – תשעה באב דחוי - חלק א'

מה הם דיני תשעה באב שחל בשבת ונדחה ליום ראשון?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

לבני ספרד נכון להחמיר שלא להסתפר ולהתגלח בערב שבת זו. מקורות: הגר"ח פלאגי, בן איש חי, חזון עובדיה.

בערב שבת זה לא אומרים תיקון חצות. מקורות: חזון עובדיה.

במוצ"ש אסור ללבוש בגדים מכובסים, לכן ילבש בגדים שכבר לבש בשישי או לפני כן. אם אין לו בגדים מכובסים או אם לא הכין בגדים מערב שבת, יפשוט בלילה את הבגד שלבש בערב שבת ובבוקר ילבש בגד אחר. מקורות: חז"ע עמ' רכ"ט.

אם שכח ולא הכין, יש אומרים שיכול להניח את הבגד על הרצפה או ינקה בו אבק. מקורות: 'לחם הפנים' יורה דעה סימן שע"ו.

בשבת מותר ללמוד דברים שמשמחים עד בין השמשות. מקורות: הרב החיד"א בברכ"י סימן תקנ"ג, השדה חמד, חז"ע ע"מ רמ"ח.

בשבת מותר לאכול ולשתות אפילו שכוונתו כדי להקל מעליו הצום, אלא שלא יאמר שאוכל ושותה כדי שיהיה לי כוח לצום. מקורות: מג"א סימן ר"צ. מרן הרשל"צ בחז"ע שבת ח"ו עמוד נו היקל בזה.

מי ששותה מים ולא צמא, ועושה זאת כדי שיהיה לו קל לצום או שלא יתייבש, לא מברך על שתיה זו. מקורות: שו"ת 'רבבות אפרים'.

אדם שקשה לו לצום ורוצה לקחת טבליות 'קלי צום' - עדיף שיבלע מערב שבת. הערה: מרן הגר"ש וואזנר כתב שבשבת יכול לקחת את הטבליה אבל צריך לפורר אותה ויערב אותה במים. לדעת מרן הרשל"צ הרב עובדיה מותר בשבת לקחת טבליות 'קלי צום'. חז"ע שבת ח"ג.

במנחה של שבת לא אומרים צדקתך מכיוון שט' באב נקרא מועד ונחשב כערב יו"ט. מקורות: 'נתיבי עם' סימן תקנ"ט.

מותר לאכול בשר ולשתות יין כרגיל בסעודה שלישית. לא ימנע מלאכול מאכל ערב ושירים שירי שבת כבכל שבת.

יעשה מים אחרונים חמש דקות לפני השקיעה. אם איחר והגיע זמן השקיעה בכל זאת ייטול ידיו למים אחרונים. מקורות: הגר"ש דבלצקי בספרו תשעה באב שחל ביום א'.

מברכים ברכת המזון לפני השקיעה. מי שלא הספיק לברך ברהמ"ז לפני השקיעה לא מזכיר נחם בברכה ואומר 'רצה והחליצנו' - דאזלין בתר התחלת הסעודה. מקורות: חז"ע ע"מ רפ"ח.

אחרי סעודה שלישית ממשיכים בקדושת שבת. אין לנהוג שום מנהג אבלות, חוץ מאכילה ושתייה שיש להפסיק חמש דקות לפני השקיעה.

אסור להכין מקודש לחול. לכן אסור להסיר את הספסלים בבית הכנסת ולפרוס שטיחים לפני צאת השבת. יש מתירים בבין השמשות. מקורות: חז"ע ע"מ של"ג.

אמירת שלום

סיפר הרב ישראל גולדשטיין מקרית צאנז נתניה, מנכ"ל ארגון 'אחים לשמחה'. בביהמ"ד הגדול בקרית צאנז, מוחזק עובד קבוע, גוי הודי, בשם לנסי. מר לנסי מגיע לשימוש כללי בשבתות. מדי שבוע יש יהודים טובים, שבמהלך השבת מחפשים אחריו ומביאים אותו לבית שלהם, כדי שישמש כ'גוי של שבת', לפי דקדוקי ההלכה.

הרב גולדשטיין בעצמו הרשה כמה פעמים להשתמש במר לנסי, כשהוא מקפיד לחפש אותו במהלך השבוע שלאחר מכן כדי לשלם לו על מלאכתו. שבת אחת הוא היה צריך דחוף 'גוי של שבת'. הוא קרא לו, אבל לא הבין למה מר לנסי מסרב ללכת אחריו לביתו, מהלך רחובות אחדים. הוא ביקש, אבל מר לנסי התעקש. הוא היה צריך לחפש 'גוי של שבת' אחר.

"אחרי השבת פגשתי את האחראי שממונה על הגוי. ביקשתי ממנו שישאל אותו למה הוא לא הגיע אליי", הרב גולדשטיין סיפר. תשובתו של לנסי הדהימה אותו: "הוא אמנם משלם לי בכל פעם שהוא קורא לי, אבל הוא אף פעם לא אומר לי 'שלום' כשהוא עובר לידי ברחוב!".

אם אפילו הגוי מרגיש עלבון כשמישהו שהוא מכיר אותו עובר לידו ולא מברך אותו לשלום, על אחת כמה וכמה שעלינו לברך לשלום כל חבר וידיד, שכן, בן קהילה ומכר קרוב או רחוק או רחוק מאוד, כשעוברים לידו ברחוב. (מעובד מתוך 'המבשר', מתוך דבריו של ר' פנחס זרביב, מכון 'למעשה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל האלקי הרב שמשון מאוסטרופולי הי"ד

המקובל האלקי הרב שמשון מאוסטרופולי הי"ד - נולד בשנת ה'ש"ס (1600) בערך בקוריץ בוהלין. נקרא על שם זקנו, ר' שמשון ליווא מקרמיניץ. כשהיה צעיר לימים לא למד תורה. עשיר לקח אותו לבתו ואז רבינו דרש דרוש עצום בנגלה ובנסתר. הוא סיפר לאביו, שפעם אחת היכה אותו בגלל שהוא לא לומד תורה, והוא ברח ליער. שם התגלה לו אליהו הנביא ולמד איתו. העיד על עצמו כי כבר בנעוריו למד את חכמת הקבלה. הגה"ק ר' צבי הירש הורביץ כתב על רבינו: "איש אלוקים. רוח ה' דיבר בו. הופיע רוח ה'... היה משולח אליו אחד מן השרפים מן המעופפים... וכל דבריו נביאות ממש". שימש כמגיד מישרים באוסטרופולי ונקרא בפי כל 'רבי שמשון המגיד'. לימד את תלמידיו בנגלה ובנסתר. מכל קצווי הארץ שלחו לרבינו בקשות לבאר מאמרי חז"ל, רמזים בסודות התורה ובספרי הראשונים הקדמונים. היו מגדולי ישראל שהתנגדו לרבינו בגלל העובדה שלימד את חכמת הקבלה ברבים - ביניהם המהרש"א. מצד שני היו גאונים, ביניהם מח"ס 'עבודת הגרשוני', שעודדו אותו בכל כוחם לפרסם את חכמת הקבלה. בקי בנגלה ובנסתר, בסגולות וקבלה מעשית. התרחק מלהשתמש בקבלה מעשית. היה שפל ברך ונבזה בעיניו. בכמה מקומות בכתביו גינה את עצמו מאוד. בהקדמה לספרו 'דן ידן' חתם 'עפר ארץ שמשון מאוסטרופולי'. באחד ממאמריו כתב "ולי השפל הדיוט נראה". כל יום היה מגיע לרבינו מלאך מגיד כדי ללמוד איתו סתרי תורה. חיבר אגרת שנחשבת כבעלת סגולה במיוחד בערב פסח. לפי המסורת, קריאת האגרת היא סגולה לשמירה מפורעניות לכל השנה.

באביב שנת ה'ת"ח (1648) התחיל מרד האיכרים הקוזקים במלכות פולין. בראש המורדים עמד צורר היהודים חמילניצקי ימש"ו. המורדים פרצו לשטחי האוקראינים שתחת שלטון פולין. הם עברו ממקום למקום, כשהם משאירים נחלי דם, הרס וחורבן. היהודים היו תמיד, הראשונים להיפגע ונמלטו מאימת הפורעים. רבינו ברח לפולנאה שבמחוז וואהלין. רבינו נרצח בזמן שהתפלל ב-ג' אב ה'ת"ח (1648). חי כ-48 שנים. הרה"ק רבי אליעזר צבי כתב בשם אביו (האדמו"ר הרב יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין מקמרנה שזכה עוד בילדותו לרוח-הקודש) כי לרבינו היתה את נשמת משיח בן יוסף. האדמו"ר ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חווה מלובלין) כתב: "משיח בן אפרים יקבץ את ישראל לארץ ישראל, כי נראה, שלא ייהרג, כי היה מקוים בר' שמשון מאוסטרופולי ולא תקום פעמיים צרה" ('דברי אמת' פר' ויצא).

אביו: ר' פסח. **אימו:** בת רבי שמשון בן בצלאל ליווא מקרמיניץ (מגדולי הדור. אחיו של המהר"ל מפראג. יחוס המשפחה מגיע עד דוד המלך). **מרבותיו:** אביו- הצדיק ר' פסח, הגאון ר' נתן נטע כהנא (אב"ד אוסטרעהא). **מתלמידיו:** הגאונים רבי ישראל סרוק, ר' יעקב קופל מזאסלב, ר' משה ברבי יהושע העשיל מהמבורג, ר' נתן נטע הנובר. **מספריו:** דן ידן • ליקוטי שושנים • זאת חוקת הפסח • ניצוצי שמשון • בן מנוח- פירוש לאידרות.

רבינו התקשה בצעירותו בלימוד התורה, והיה שונה משאר אחיו שהיו גדולי תורה. פעם בא עשיר והציע לאביו לקחת את רבינו לחתן, אבל אביו סירב. העשיר אמר שיתן אלף רובל לנדוניה ולא הסכים והעלה את הנדוניה לסכומים גבוהים. אביו שאל: "בני הוא בור. למה אתה רוצה אותו לחתן?". אבל העשיר התעקש שאף על פי כן הוא מוצא חן בעיניו ונתרצו.

בשבת שלפני החתונה רבינו עלה על הבימה ודרש דרוש אחד בנגלה ודרוש שני בנסתר. אביו התפלא ושאל אותו: "איך הגעת לזאת?". רבינו ענה לו כי יש לו נשמה גדולה מאוד. בילדותו נפל פעם הכובע מראשו, ואז נדבק בו הסט"א ולא נתן לו ללמוד תורה. יום אחד אביו היכה אותו על ראשו עד שברח ליער. שם התגלה לו אליהו הנביא זכור לטוב ולמד איתו. על ידי המכות נשבר כוח הסט"א ונפתחו לו מעיינות החכמה, ועלה מעלה בכוח נשמתו הגדולה.

הרה"ק ר' גדליה מליניץ (מח"ס 'תשואות חן') סיפר שהבעש"ט הק' לא רצה להיות באוסטרופולי והסביר, כי שם ר' שמשון (רבינו) כבר תיקן את כל מה שהיה צריך, ולכן אין לו שום צורך להגיע לשם. גיסו של הבעש"ט הק', ר' גרשון, שבת פעם אחת באוסטרופולי. כשחזר משם הלך לבעש"ט ואמר לו: "השגתי שם אור גדול מר' שמשון".

הבעש"ט הק' ענה לו כי הדבר לא יתכן. פעם אחת שלחו לבעש"ט בקשה להגיע לאוסטרופולי לצורך עניין מסוים. הבעש"ט הגיע. בסעודה ישב מול החלון הפתוח והביט מחוץ לחלון כל הזמן. ר' יוסף מקאמינקא תמה למעשה הצדיק ורצה להבין למה הבעש"ט מביט בחלון כל הזמן. כאשר הבעש"ט הסתובב, ר' יוסף סגר את החלון. כשראה הבעש"ט שהחלון סגור, שוב פתח אותו. ר' יוסף סגר שוב את החלון והבעש"ט פתח אותו, וכן עשה בפעם שלישית. בסוף הבעש"ט שאל: "מי סגר את החלון?"

ר' יוסף אמר: "אני. הקור נכנס לבית דרך החלון". הבעש"ט אמר לו: "אני רואה אור גדול שמאיר מהארץ לרקיע. אני לא מבין למה האור נמצא שם". כששאל הבעש"ט הק', אמרו לו כי בית-מדרשו של רבינו היה שם בעבר, ובמקום שהבעש"ט ראה את האור, שם ישב ר' שמשון. כששמע את דבריהם, הבעש"ט אמר: "היום הבנתי את מה שאמר ר' גרשון גיס".

מְוִיתוּרִים לֹא מְפָסִידִים לְעוֹלָם

פשוט. הצעה זו הגיעה אליו ממש בזמן. הוא ניגש מיד לבית הכנסת שבו מתפלל אביו של החבר וישב לידו במהלך התפילה.

האברך פתח לו את הסידור וסייע לו בשאר הדברים שהוא צריך. תוך זמן קצר נוצר קשר טוב בין שניהם. האברך היה צמוד אליו, כשכל צרכיו הפרטיים והאישיים נתונים בידיו של אותו אברך.

הבן כמובן לא זנח את אביו והיה מבקר אותו מדי פעם בפעם. כשהיה מגיע אליו, האבא לא פעם אחת אמר לו: **"תראה איזה בן אדם טוב יש לי. הוא עוזר לי יותר ממך, למרות שאתה בני".**

הבן כמובן לא אמר דבר. הוא לא סיפר לאביו כי האברך הוא לא בדיוק מתנדב, אלא הוא מעביר משכורת בכל חודש לחשבוננו של האברך תמורת עבודתו המסורה.

המצב של האבא הלך והחמיר. זמן קצר לאחר מכן הוא התבקש לבית-עולמו. לאחר השבעה התגלתה הצוואה החדשה של האבא.

האבא כתב שכל הנכסים כולל הבית שייכים לאותו אברך, שטיפל בו במסירות יותר מילדיו. הבן לא ידע מה לעשות. ברור כי אם האבא היה יודע שהאברך לא עזר לו בחינם, וכי המשכורת שלו שולמה במלואה על ידי בנו, הוא לא היה כותב את כל נכסיו לאותו אברך. אולי היה משאיר לו משהו, אבל בטח שלא היה מקנה לו את כל הנכסים כולל הדירה.

מצד שני זו היתה צוואת הנפטר. אם הוא ילך לבית-דין רבני, הסיפור יתגלה לרבים. הבן לא רצה שכך יהיה. בסוף הבן הלך להתייעץ עם אחד מגדולי הדור.

הרב הורה לו שבמקום שילך לבית-הדין עדיף שיוותר לאברך. הוא הוסיף לומר את האימרה הידועה של מרן החזון אי"ש זצ"ל, שמוותו לא רק שלא מפסידים, אלא מרוויחים פי כמה וכמה בכפל כפליים. הניסיון לא היה קל, אבל הבן אכן ויתר.

לבן היה אח בחוץ לארץ. פעם בשנה מתקיימת שם הגרלה על מיליארד שקל. אחיו קנה כרטיס הגרלה ואמר שאם יזכה בהגרלה - הוא יתחלק חצי חצי עם אחיו שנמצא בארץ.

האח גם הודיע לו על כך. הוא לא זכה בפרס הראשון בהגרלה, אבל כן זכה בפרס השני, שעמד על עשרות מיליונים שקיבל לכיסו. האח העביר לבן חצי מסכום הזכייה.

הוא התעשר בין רגע אחד הרבה יותר ממה שהיה מקבל, אם היה תובע בבית דין רבני את האברך. אז ראה מה המעלה של הויתור!

להלן סיפור מופלא שסיפר מגיד מישרים הרה"ג ר' חיים זאיד שליט"א. סיפור זה מלמד אותנו כי מוותו לא מפסידים לעולם. אם עושה כן, זוכה לראות ישועות מופלאות מעבר לגדר הטבע. להלן הסיפור שמעובד מתוך **'אור השבת'**.

יש לי ידיד שבמקרה הוא גם שכן שגר קרוב לבית שלי. אביו היה נעזר בו מדי פעם בפעם. הוא היה מגיע אליו בערבים, מאכיל אותו ולומד איתו.

לפעמים הוא מבחין כי מצב רוחו של אביו עגום בגלל שהיה כל היום בבית. לכן הוא יוצא עם אביו החוצה למשך מספר דקות, כדי שאביו יוכל לנשום אוויר צח.

יום אחד האבא קיבל התקף לב ל"ע ומצבו החמיר. הוא אושפז בבית הרפואה ושוחרר לאחר זמן מה, אבל פגוע בנזק בלתי הפיך. הוא הפך להיות קשיש סיעודי כמעט במאת האחוזים ללא יכולת תנועה.

האבא היה חייב עזרה צמודה ומיידית, כדי שיוכל לעשות את הפעולות הבסיסיות ביותר: אכילה, תפילה, למידה וטיול.

הוא קרא לבן שלו. לאחר שהגיע אליו אביו אמר לו: "אתה יודע מה המצב הבריאותי שלי. מהיום אני צריך שתעזוב את מקום עבודתך ותבוא להיות איתי במשך כל היום. כך תוכל לעזור לי במה שאני צריך".

אותו חבר שמע את הדברים ולא ידע כיצד לנהוג. יש לו שבעה ילדים בבית שהוא צריך להאכיל. בנוסף לכך, הוא לא יכול לעזוב את כל עיסוקיו ולהיות צמוד לאביו במשך כל היום. הוא צריך לעזור ולטפל גם בילדים שלו ולעזור לאשתו.

הוא חשב: "אולי אפשר למצוא פתרון אחר, שיאפשר גם את הטיפול באבא וגם לא יאלץ אותי לעזוב את עיסוקי". הוא החליט להתייעץ עם אשתו.

הוא פגש בדרך אברך ירא שמיים ועלה במוחו רעיון. אולי האברך יוכל להיות עם אביו במקומו. הוא כמובן ישלם לאברך על כך.

הוא קרא לאברך ואמר לו שיש לו "שיחה צפופה". הם הלכו לצד והבן אמר: "תראה, יש לי אבא סיעודי שזקוק שמישהו יהיה איתו ויסייע לו בכל מה שיצטרך. יעזור לו לאכול, יטייל איתו ויעזור לו ללמוד".

"בתמורה לכך, אני אביא לך בכל חודש שלושת אלפים וחמש מאות. אתה תהיה לו כמו בן. תשב איתו כל היום ופשוט תעסיק אותו".

"אתה לא אומר לו כלום. הוא לא משלם לך גרוש. אני דואג להכניס לך כל חודש משכורת. אתה תציע לו שאתה מוכן לעזור לו".

האברך שמע על ההצעה ומיד 'קפץ' עליה. מצבו הכלכלי לא

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	הרב יצחק בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקוב דב ז"ל
אביבה בת שושנה רייזל ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק יצחק בן רחל ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אביבה וושי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחזוזה) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	דב בן יצחק ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	מישא אסתר בת זורה ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל	אברהם בן טובה ז"ל
מישא אסתר בת זורה ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל	
אברהם בן טובה ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	
	יהודה בן סעידה ז"ל	
	עפאת בת השמת ע"ה	

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מסעי

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת מסעי

- ב..... על פי ה' - להאמין שהכל מאתו יתברך.....
- ד..... וממנה יושע - 'עת צרה' היא עצמה הישועה.....
- ה..... המחכים בבנין אריאל - ע"י האבל והשתוקקות לבנין הבית תבוא הגאולה.....
- ח..... כל רודפיה השיגוה - שגב אלו הימים והכפרה שבהם.....
- י..... ויחנו במדבר סיני - מעלת עסק התורה בפרט בימים אלו.....
- יב..... מוצאיהם למסעיהם על פי ה' - ה'יצאות' וה'מסעות' (ובין הזמנים) יהיו כרצון השי"ת.....
- טז..... מתלמידיו של אהרן הכהן - אוהב שלום ורודף שלום.....

פרשת מסעי

על פי ה' - להאמין שהכל מאתו יתברך

בפרשתן (לג י), 'ויסעו מאילים ויחנו על ים סוף', ופירש בזה הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (ביאגרא הכלה), שהנה מתחילה היו אבותינו עובדי עבודה זרה במצרים, ורק לאחר שמשכו ידיהם מע"ז זכו שיתגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה, וראו בעיניהם אלוקותו ית"ש, וכדכתיב (שמות טו ב) 'זה קלי ואנוהו', וכדברי רש"י שם, 'בכבודו נגלה עליהם והיו מראין אותו באצבע, ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים', ובה יתפרש מאמר הכתוב ויסעו מאילים - כשנסעו מלהאמין

בכל האל זר' או היה להם חניה על ים סוף שם הכירו אלוקותו ית'. ומסיים בלשונו, ללמד לכל אדם דעת שישליך האדם מעיניו כל הסיבות המדומים במחשבתו שהם הגורמים לו פרנסה, כגון ריבוי המשא ומתן ומלאכות*, ויבטח בשם ה', או יתראה לו השו"ת בעין השכל כי כל תנועותיו נקשרים בחפץ הבורא.

וזה כלל גדול, כי ההולך בתום, ומשים כל אורחותיו ברצון ה' מבלי ל'התחכם' בעשיית השתדלות שלא ברצונו ית', הוא הזוכה לסייעתא דשמיא בהצלחה

א. ביאור יקר שמעתי לומר בלשון הכתוב (שמות לד יא) 'שָׁמַר לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גורש מפניך את האמורי והכנעני והחתי והפריזי והחוי והיבוסים', ולכאורה צריך ביאור מה עניין רישא לסיפא, ומהו חובת השמירה שהנני גורש מפניך [ואם כי שלפי פשוטו הכוונה שהוא 'הקדמה' למה שנאמר בהמשך (פסוק יב) 'השמר לך פן תכרות ברית ליושב הארץ אשר אתה בא עליה' וגו', אך עדיין צ"ב מה שנזכר הנני גורש מפניך לאחר שאמר 'שמר לך'], אלא שבא הכתוב לצוות שָׁמַר לך - הנני גורש, והיינו שישמור ויזכור בכל רוחו נפשו וקרבו שהנני גורש מפניך, אני הוא שמגרש את הגויים הללו, ולא אתה בכוחך ועוצם ידך...

ב. עובדא הוי לאחרונה אצל אחד מתושבי העיר מאנסי יצ"ו, וכפי ששמעתי מבעל המעשה, שבני הבית שכחו לכבות את התנור בערב שבת עם חשיכה, ונשאר בוער על חום גבוה, וכשהרגישו בדבר בליל שב"ק לא ידעו מה לעשות, כי בכלל הבית הרגישו את ה'חום' וחששו שמא יבוא לכדי סכנה... הלך האיש לשאול את ה'מורה צדק' והלה ענהו שרק ע"י 'שבת-גוי' מותר לו לכבות (כי אין בזה כל כך סכנה), אך הלה 'פשפש ולא מצא' נכרי במחוז ביתו, מכיוון שכן הניח האיש את גורלו ותנורו ביד אביו שבשמים מבלי לחוש על הפסד הממון ועל הצער הנלווה... והנה, כעבור זמן (בחצות ליל) נפל כל זרם העלקטרייק (קצר, blackout) בכל המחוז, וממילא כבה התנור, ואחרי כמה רגעים כששב ה'אור' ליהודים, לא נדלק התנור (כי תנור זה פועל באופן שאחרי כל פעם שכבה צריך להדליקו מחדש) ונשמו לרווחה... ללמדך, כי המשליך יהבו ומצבו על ה' לא יפסיד מאומה.

ג. הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע קנה דירה וקבע עם ה'מוכר' שלקראת חג הפסח יפנה המוכר את הדירה, אולם, ברגע שה'פני מנחם' הבין מתוך רמיזה שמחמת כמה סיבות יקשה על המוכר לפנותה בטרם יכנס הפסח, מיד שלח לאמור לו שאותו הזמן שנקבע ביניהם 'לאו בדווקא' הוא, ומצידו יכול המוכר להישאר בה אפילו כחודשיים אחר הפסח. זאת ועוד, שה'פני מנחם' סילק את כל תשלומיו חודשיים לפני הזמן - לפליאת ותדהמת המוכר... לאחמ"כ הסביר לחתנו הרב אברהם דוב ליפל שעשה זאת מאחר שהבין שהמוכר דחוק וכך יוכל להכין עצמו לצאת מהדירה... אחר זמן פגש ה'פני מנחם' את המוכר ובשמחה רבה גילה את אזנו על ה'נס' שאירע לו בזכותו, דהנה כתיב (תהלים לו לו) 'שמר תם וראה ישר', והסביר אבי הרה"ק ה'אמרי אמת' שההולך בתמימות ולפנים משורת הדין הקב"ה מנחה אותו ומראה לו את הדרך הישרה, ראה נא והביטה, את הכסף שהכנתי עבור הדירה הפקדתי אצל 'סוחר' אחד... זמן קצר אחר שהוצאתי את הממון משם הפסיד הלה את כל נכסיו ועמם את כל המעות שאנשים הפקידו אצלו... ואילו לא הוצאתי אז את המעות מתחת ידו לא היה נשאר עמי אפילו פרוטה אחת... רק בזכות שהלכתי לפנים משורת הדין לעזור למי שהשעה דחוקה לו ניצלתי מהיזק אדיר כל כך (ספר ה'פני מנחם' עמו' רלד).

להניא את לב העם מלעלות לארץ, אלא אדרבה 'ניתנה ראש ונשובה מצרימה' וממילא ישארו בכבודם ובכהונתם, ומעתה יש להקשות, אם בן מה המעלה והשבח על כלב בן יפונה ש'רוח אחרת היתה עמו', והרי הוא היה 'נשיא' בבואם לארץ והוא נמנה בין מנחילי הארץ, ועל בן לא היתה לו סיבה להשתתף עימם בעצתם הרעה, ומיישב שצריך לומר שאכן גם כלב לא היה צריך להיות נשיא, אלא בזכות שלא נמשך אחריהם אף שהיתה לו סיבה שלא יעלו לארץ - על בן זכה שהקב"ה ימנהו לנשיא שבט יהודה, ומסיים הגר"ח 'זבא להוכיח, שאותן שאין שומעין לציווי הקב"ה אין מרוויחין אלא מפסידין', ואם שומעין מרוויחין'.

ולשבר טוב, לעומתו האיש המשתדל באופן האסור במחשבתו שיוכל להרוויח לעצמו סופו שנוחל בשלון ומפסיד הרבה לעצמו.

בפרשתן (לד יו"ח), 'אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ וגו', ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו לנחול את הארץ וכו', והנה מנשיאים אלו לא היה אחד מאותם המרגלים שכולם מתו במגפה זולתני כלב בן יפונה, והביא ב'טעמא דקרא' (להגר"ח קנייבסקי זצוק"ל) מדברי הזוהר הק' שאותם המרגלים ידעו ברוח הקודש שהם לא יהיו נשיאי השבטים בבוא בני ישראל לארצה"ק, על כן הוציאו דיבה על הארץ בכדי

ד. סיפר הגה"צ רבי משה אהרן שטערן זצ"ל משגיח דישיבת קאמניץ, שפעם נסע למדינת שוויץ לזכות נדיבי עם במצות החזקת הישיבה, והיה בדעתו להתפלל תפילת שחרית ביום מסוים בבית הכנסת פלוני כדי לדבר על ליבם של המתפללים באותו 'מנין', והנה נודע לו בערב שלפני כן כי אין מקפידים שם על 'זמן תפילה' על כן גמר בדעתו שלא להתפלל שם למרות 'הפסד הממון', ואכן הלך להתפלל בביה"כ אחר. לאחר מכן פגש אותו משולח אחר אשר הכירו, ואמר לו, כמה הפסדת שלא הגעת היום לבית הכנסת ההוא, שכן הגיע גביר אדיר וחילק לכל אחד שטר בסך מאה פראנק (שהיה זה סכום נכבד ביותר בשנים ההם). לעת ערב הלך רבי משה אהרן לאותו בית הכנסת להתפלל מנחה ומעריב, והנה רואה הוא את אותו גביר, ניגש אליו וסיפר לו שאוסף מעות לטובת קיום הישיבה, ומאחר שלא היה כאן בבוקר על כן מבקש עתה את נדבתו, הוציא הגביר מכיסו מאה פראנק ונתן לו, לאחר מנחה נשאר רמ"א שם להמתין לצאת הכוכבים להתפלל מעריב, ובינתיים ניגש הגביר אל הגבאי, והראה לו על רמ"א באמרו שהכרת פניו ענתה בו שגברא רבא הוא ומבקש לדעת מה טיבו, וסיפר לו הגבאי על מהותו ועל מעלותיו, וניגש הגביר והוסיף לו עוד שלוש מאות פראנק על נדבתו הראשונה. ובסוף תפילת מעריב חזר אותו עשיר לרמ"א, וסח בפניו שהגיע מארה"ב לשוויץ לזמן מה, והביא עמו סכום כסף גדול לחלק לצדקה, אולם מאחר שלא היו שם נצרכים הרבה אזי נשאר בידו ממון הרבה שכבר הוקדש לצדקה, ומאחר שרואה הוא עליו שהוא 'איש המעלה' על כן נותן לו כל הסכום שנותר בידו, והוציא מכיסו עוד אלף פראנק טבין ותקילין ונתנם לו.

והיה אומר רמ"א, הנה ראו בעיניכם כיצד הקב"ה 'מכין מצעדי גבר', שהלא אם הייתי מגיע בבוקר להתפלל שחרית אזי היה נותן לי הגביר מאה פראנק, כדרך שחילק לשאר המשולחים, ואף לא היה משים ליבו אלי, שהרי היו שם עוד הרבה שבקשו צדקה. על כן סיבב הקב"ה שלא אגיע אלא למנחה, ורק אני לבדי נגשתי לדבר אל לבו, וממילא הבחין בי באופן מיוחד, ונתן עיניו ולבו לברר אודותי, וכך זכיתי לקבל כל אותו הסכום. זאת ועוד, שלעולם אין לו לאדם לעשות 'השתדלות' שלא כדין, שדייקא מפני שנוזהר להתפלל בעיתו ובזמנו על כן זכה לקבל אלף וארבע מאות פראנקים, י"ד פעמים ממה שהיה 'נשכר' אם היה עושה השתדלות אסורה ומגיע לשם לתפילת שחרית.

ה. וכך הווה מעשה באחד שפנה באמצען של 'תשעת הימים' אל הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצוק"ל ושאלתו בפיו, הרי בימים הללו יש למעט במשא ומתן, אלא שכעת נזדמן לו הצעה לביזנעס (עסק) גדול עם כמה עשירי עכו"ם, ומניעת עסק זה הוא הפסד ממון עצום, התיר לו ר' משה לגמור את העסק לברכה. מכיוון שקיבל היהודי 'היתר' הוסיף לשאול האם מותר לו לגלח את שערות זקנו אשר צימח בשלושת השבועות, בכדי שיראה מכובד יותר בעת פגישתו עם הגויים, אך את זאת לא התיר לו ר' משה בשום אופן. אמנם כשבא למעשה התיר היהודי לעצמו וגילח זקנו.

בעת שבתו עם הנכרים, וכבר עמדו 'לסגור' את העסק, שאלוהו הגויים, מנין לנו שהנך ישר ונאמן, אולי רמאי וגנב אתה, ענה הסוחר, הלא יהודי אנכי, ובני עמנו ידועים כאנשים נאמנים ומהוגנים. אמרו לו הגויים, אם יהודי אתה מדוע איננו רואים בזקנך זיפי שערות - שהרי אסורים אתם בגילוח בימים הללו, ואם לדתך אינך נאמן ואת

באר הפרשה - פרשת מסעי

וממנה יושע - 'עת צרה' היא עצמה הישועה

בפרשתן (לג ד), 'ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם', ופירש רש"י, 'טרודים באבלם'. דברים נפלאים כתב בספה"ק 'אור המאיר' בזה"ל, כאן בא הכתוב להפליג מעלות אישים המשכילים אשר לבם בטוח באלוקים, והאמונה תקוע בקרב לבם, אשר כל הקורה להם מטוב עד רע הכל בהשגחה פרטיות מאתו יתברך, כי נפשם יודעת מאוד היות הוא יתברך הבורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיותו, ואם מוטיב להם כל מיני מוטיב אזי מחזירין שבח והודאה על חסדיו העודפים, ובהיפך בהרע להם ח"ו יודעים נאמנה שגם זאת מאת ה', כאשר גזרה חכמתו יתברך לתקן עניינם לאחת מהסיבות הידועים אליו יתברך, ואזי החכם אשר עיניו בראשו מתבונן במעוזו שכלו הלא מדרכו הטוב להיטיב

לנבראיו, ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, ואם כן למה הרע לו, מסתמא יש ג"כ איזה בחינת הטבה.

וכמו שכתב (ירמיה ל ז) 'עת צרה היא ליעקב וממנה יושע', והכוונה על דרך שבארנו למעלה שאמר דוד המלך עליו השלום (תהילים קיז ב) 'כי גבר עלינו חסדו', הכוונה אפי' בהראות לפעמים בחינת גבורה לנהוג עם ישראל עמו, ידעתי נאמנה שגם כאן במדות הגבורה צפונה וגנוזה חסדיו יתברך, כי בודאי מדרכו להיטיב ולא להרע ח"ו, וזהו כי גבר כלומר אפי' בא להראות בחינת הגבורה על כל זה עלינו בני ישראל חסדו, בזה הגבורה צפונה חסדיו (ובי'), וזהו עת צרה היא ליעקב, אפילו כשבא לפעמים עת צרה ליעקב ממנה גופא יושע, כי גם כאן גנוזות טובו יתברך.

הלכותיה אינך מקיים, כיצד נאמין שלנו תהיה נאמן... ומה לנו לעסוק עמך, הגויים הלכו להם וכל העסק התבטל, ללמדנו לקח טוב, שעושר והון מה' הוא, ואי אפשר להרוויח אפילו מאומה כשפועלים אפילו כמלא נימה נגד רצונו יתברך. בדרך צחות מספרים על אחד ששימש כבעל תפילה בקולו הנעים באחת מהקהילות המפורסמות, בשנה אחת בהתקרב ימים הנוראים אמר החזן לרב הקהילה הנה לרגל ימים הנוראים עשיתי 'ריבוננו של עולם' חדש, כשכוונתו על התפילה 'ריבוננו של עולם' שאומרים בעת פתיחת הארון - שהלחין עליה נעימה חדשה, ענהו הרב הישמר לך כי עוד טרם שאתה ה'חזן' תעשה 'ריבוננו של עולם' חדש יכול הריבוננו של עולם לעשות חזן חדש... וכוונת הדברים ללמד לאדם לזכור בכל עת שהוא וכל אשר לו תלויים בידי של הקב"ה, ואין בידו עשות מאומה אם אין הקב"ה בעזרו.

ו. בפרשתן (לה יא), 'והקרייתם לכם', וברש"י, 'אין הקריה אלא לשון הזמנה וכן הוא אומר (בראשית כז כ) כי הקרה ה' אלוקיך לפני'. ופירשו צדיקים שבא ללמד לכל אדם בכל אשר ימצאהו, שאף מה שנראה לו כמי שאירעו הדבר במקרה, הרי באמת, לא נעשה הדבר מאליו אלא בהזמנה - שהקב"ה הזמין זאת עליו עפ"י חשבונות שמים ממעל. וכך כתב ה'חזן איש' בספרו 'אמונה ובטחון' (פ"ב), וז"ל. וממידת הבטחון - להעמיד עצמו על נקודת האמונה... כי לא המקרה פגעו, שאין מקרה בעולם כלל, רק הכל מאתו ית'. וכבר המליצו קמאי שמקרה הוא אותיות רק - מה'.

ז. סיפר הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע, ששמע בילדותו מ'מגיד' אחד לפרש את הפסוק האמור ב'הפטר'ה' לשב"ק דנא 'ההימיר גוי אלוהים והמה לא אלוהים ועמי המיר כבודו בלוא יועיל' (ירמיה ב יא), שהנה 'המיר' הוא לשון חשיבות (כמו שנאמר 'את ה' האמרת היום', דברים כו יז), כי הגוי עובד את אלילו עד שרואה בעת צרה - בעת מבחן, שאיננו מושיעו מאומה אז מחרפו ומגדפו, אולם בני ישראל מתפללים ל'מלך עוזר ומושיע ומגן', ואף אם לפעמים נדמה להם שלא ענה להם ה', עדיין יחזיקו באמונתם מתוך ידיעה ברורה שהכל בחשבון, ובאמת הקב"ה עונה להם כי הוא היודע מה טוב לאדם. וזהו אומרו 'ההימיר גוי אלוהים' - האם החשיב הגוי את עבודה זרה שלו בעת ש'המה לא אלוהים' כלומר בעת שהגוי מדוכא ביסורין והם לא הושיעוהו, אמנם 'עמי' - בני ישראל, מחשיבים ומכבדים כבודי, אפילו בעת הסתרת פנים שלכאורה נראה שאין מטיב חלילה עמנו והוא 'בלוא יועיל' חלילה, אף על פי כן המה מכבדין אותי...

ח. חיזוק עצום כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרס"א ד"ה במדרש), שהנה אמרו חז"ל (במ"ד כג א; תנחומא א) שכך אמר הקב"ה לישראל, ש'גדולי עולם' ברחו משונאייהם, וכמו יעקב שנמלט מעשו, אבל אתם 'כל אותן ארבעים שנה שעשיתם במדבר לא הנחתי אתכם לברוח, אלא הייתי מפיל שונאיכם לפניכם במה שהייתי עמכם וכו', לכך אמר הקב"ה למשה, כתוב את המסעות שנסעו ישראל במדבר, כדי שיהיו יודעים מה ניסים שעשיתי להם'. ומבאר ה'שפת אמת', שבא הכתוב ללמדנו כלל גדול לבטוח בה' להיות נושע בתוך הצרה, ומסמיק לזה מה שנאמר (תהילים קיח ה) 'מן המצר קראתי קה', שאין לברוח מן הצרה, אלא מתוך הצרה לקרוא אל ה' שיושיענו. ומוסיף לבאר כי מהאי טעמא

לא כן דרכי הצדיקים אינם חשים מצרות עצמם כלום, רק מה שמגיע למעלה, אז טוב להם בזה ובבא. עכ"ל.^ט

המחכים בבנין אריאל - ע"י האבל והשתוקקות לבנין הבית תבוא הגאולה

בפרשתן (לו ט), 'ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר', נוראות כתב הרה"ק ה'תפארת שלמה' ז"ע (ד"ה א"י בן מטה, השני), וז"ל. מרמוז על מעלת קדושת ארץ ישראל וירושלים תובב"א, כי הנה צריך כל איש להשתוקק בכל לבבו על א"י וקדושתה, כמ"ש (תהילים קכז) 'שאלו שלום ירושלים' - 'ציון דורש אין לה' (ירמיה ל יז) מכלל דבעי דרישה (סוכה מא.), והתשוקה היא מועלת בעצמה על הגאולה העתידה במהרה בימינו. והיינו, כשישים האדם על לבו דברי הכתוב - 'לא תסוב נחלה ממטה למטה' כי הקפידה התורה שלא תסוב נחלה ממטה למטה אחר אעפ"י שכולם י"ב שבטי קה, כולם קדושים, ומה חילוק בין זה לזה, אעפ"כ הקפידה התורה ע"ז. מב"ש בזמן הזה, אשר בעוה"ר כל ארץ הקדושה היא תחת יד הישמעאלים ויבלעוה זרים ויירשוה... מב"ש

וכן דרכי הצדיקים אמיתים הנאמנה את א-ל רוחם, כל מה שקורה להם מטוב עד רע אינם תולים בחכמתם העומדת להם או על העדר החכמה לכן קרה להם מקרה לא טובה, כי אם הכל מאת ה' היתה זאת, כי נפשם קשורה עם רמ"ח איברייהם ושם"ה גידיהם להליכות הגזור. לא כן אישים פועלי און שאין להם התפשטות השכל תולים פרטי הצלחתם ומאורעותם הכל בחכמתם העמדה להם לעשות חיל, וכשנהפך עליהם הגלגל במעיק ומיצר להם חס ושלום נשכח מלוח לבם שמאת ה' היתה זאת, כי אם על העדר שמירתם ועשיית סיבתם לכן קרה להם מקרה רעה, ולהיותם במיצר ים החכמה נשארים תמיד עם ראשם ורובם בנשמיותם וגנות מדות וכו'.

וזהו 'ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם', ולזה העמיק רש"י 'טרודים באבלם', להורות האמור שאינם מטרידים פנימיות מחשבתם לתלות הכל מאת ה' היתה זאת (וכו) כל זאת נשכח מלבם, וטרודים רק באבלם לצער צרות עצמם ממעיק המגיע עליהם, ובאמת בכל צרתם לו צר, וזהו שהעמיק 'טרודים באבלם' דייקא,

קבעו חז"ל לקרוא פרשה זו בימי 'בין המצרים', שבאותו הזמן 'נסגר הבריחה מבני ישראל' - שכל רודפיה השיגוה בין המצרים, ואילו היו זוכרים בני ישראל את 'פרשת המסעות' והלקח הנלמד ממנה כמה ניסים נעשו להם שם בתוך המדבר אזי היה הקב"ה מושיעם בתוך 'המיצר', וזו עבודתנו בימים אלו להתחזק באמונה בא-ל חי אשר 'עמו אנכי בצרה', והוא יושיענו ויגאלנו שנית. ומסיים השפת אמת, שכן הדברים אמורים גם לגבי גלות הפרט, וכלשונו 'ובכל עת שנסגר הדרך בפני איש ישראל, הכל רק כדי שיסתכל האדם כלפי מעלה לשעבד הלב לאביו שבשמים'.

ט. הוסיפו לבאר עוד בזה, כי הנה גם בני ישראל איבדו את קרוביהם באותם הימים, וכדכתיב (שמות יג יח) 'חמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים', ופירש רש"י, 'חמושים - אחד מחמשה יצאו, ובמדרש (תנחומא א) איתא עוד, 'יש אומרים אחד מחמישים ויש אומרים אחד מחמש מאות', אלא שאומות העולם המה טרודים באבלם - שקועים ביגונם בצער וחשכות, לאידך, בני ישראל מאמינים הם ב'דין האמת', ואף שמקיימים הלכות אבלות אך אינם 'טרודים' ביגון ומרירות...

וכבר אמר הרה"ק ה'שמח ישראל' זי"ע לבאר הטעם שציוותה התורה על אבלות, שלכאורה אין צורך ב'ציווי' על כך שהרי אף גויי ארצות מתאבלים על קרוביהם, אלא שרצונו ית' שנהיה תמיד בשמחה, על כן 'קדשנו במצוותיו וציוונו על האבלות', וממילא היא עצמה תביאנו לידי שמחה, כי 'פקודי ה' ישרים משמחי לב'.

וכה אמר הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע בבואו פעם לנחם את האבל, כי מקובל אצלו ש'אבל' הוא ר"ת איך בין ליסטיג - אני שמח. וכשנשאל על מקור הדבר, נענה כי כן מפורש בדברי רש"י במסכת סוכה, וכוונתו למה שכתב רש"י (סוכה כה. ד"ה טירדא דרשות) 'שאע"פ שהוא חייב לנהוג אבלות של נעילה רחיצה וסיכה להראות כבוד מתו, אינו חייב להצטער'... נודע מאמרו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (הובא בדגל מחנה אפרים בפרשתן) שכל אדם עובר במשך ימי חייו את כל מ"ב המסעות, וכל ימיו הוא טרוד הוא בנסיעות וחניות וכו', ובאה התורה ללמדנו דעת באותם מסעות אשר 'כמעשה ארץ מצרים אשר ישתם בה לא תעשו' (ויקרא יח ג) - כי המצריים ואומות העולם נעשים 'טרודים' מתוך 'אבלם' ושאר מקרים, אבל איש ישראל עובר כל מסעותיו, עליות וירידות מתוך אמונה חזקה ושלמות הנפש, בלי שתטרף נפשו עליו כ"כ, ולא יאבד את ישוב הדעת ושמחת החיים.

באר הפרשה - פרשת מסעי

והוסיף לבאר בזה מה שנאמר (דברים כט כא-כג) 'ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם וגו', על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת וגו', שלכאורה יש להקשות מדוע נקט הכתוב שישאלו כן הדור האחרון דייקא, אלא, שאכן 'הדור אשר יתנו עיניהם ולבנם לשאול על זה, והם ידאבו על חורבן הארץ וירושלים' הם יהיו הדור האחרון לגלות, כי על ידי תשוקתם יעוררו את הגאולה", וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה מיד בשמחתה (תפא"ש אחרי ד"ה א"י אחרי, עיי"ש בהרחבה).

כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות עמו' ל"ב ט"ג, לעיו"כ תק"ס, בתחילתו) שבהשתוקקות זו נחשב כאילו עומד כבר עתה בתוככי ביהמ"ק. וז"ל. 'שמחתי באומרים לי בית ה' נלך' (תהלים קכ א), כי גם בזמן הזה כשאדם שמח בלב שלם ובהשתוקקות רב לבנין ביהמ"ק הרי הוא כאילו בנאו, וזהו אומרו 'שמחתי... עומדות היו רגלינו בשערך ירושלים', הרי הוא כאילו אנו עומדים שם (בביהמ"ק), ומחשבתנו משוי ליה מקום קדוש.

שצריך לקרוע לבב איש לצעוק ע"ז אל הקב"ה - מדוע לא נתקיים בנו 'ולא תסוב נחלה'.

וממשיך ה'תפארת שלמה', אם תגבר התשוקה בלב איש מבני אל הארץ ובנין בית המקדש, הלא חיש מהר יעתר להם כי הלא הוא בנוי ועומד הוא למעלה רק שצריך לבקש עליו להורידו וכו' ועל שם זה נקרא 'דביר ביתך' (ברכת רצה בשמו"ע, ועוד) לשון דבור - שצריך לבקש מהש"י עליו להבנות במהרה, וכל המתאבל על חורבן ירושלים זוכה ורואה בנחמתה. כי כל האומר כן באמת בתפלה ולירושלים עירך ברחמים תשוב הנה פועל באמת זה למעלה על קירוב הגאולה כנ"ל וכו', והנה, בכדי שיבוא האדם לידי 'כל המתאבל על ירושלים', עליו להתבונן היטב על חסרון הקדושה הנורא, בהעדר מקדש ה' והכהנים משרתי הקודש, כשחסרה לנו הקירבה שהיה אז לבני ישראל, ועל ידי התבוננות זו בידו לזכות גם עתה לקרבת ה' בימים אשר עמד הבית על תילו - כבר מעתה.

י. הרה"ק ר' מרדכי חיים סלאנים זי"ע היה נוהג לספר כשדמעתו על לחיו, על יהודי שנכנס אל הרה"ק האוהב ישראל' מאפטא זי"ע, להתייעץ עמו בענייני עסקיו, ולאחר שהרה"ק סיים לייעצו ולברכו, נאנח בקדשו אנחה קורעת לב ואמר אסון נורא מאד נפל היום בישראל. לפליאת אותו יהודי על מה כל הרעש, נענה הרה"ק, וכי איך יודע שלא הקריבו היום את קרבן התמיד במועדו ולא עמדו על מעמדו, וכה הוסיף לבכות על בית המקדש אשר נהפך לעיי חרבות. וכך צריך האדם לחיות בהרגשת צער זו, וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. יא. ידוע דבר המעשה שמתחילה סירב הגרי"ד הלוי סאלווייטשיק זי"ע בעל ה'בית הלוי' לשמש כרב העיר בריסק, עד שבאו עסקני העיר והתחננו לפניו, רבי קדוש, עשרים וחמשה אלפים תושבי העיר בריסק ממתנינים לבואכם ולא תבואו... כשמוע הגרי"ד את דבריהם, לקח מגבעתו ואצטליתו והכריז בקול גדול, הנני, מיד אבוא אחריכם, באמרו, אם אכן, כל כך הרבה יהודים ממתנינים עלי, וכי אאכזבם ולא אבוא, באותה שעה נענה הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, ובכה בקול רעש גדול, אם הגרי"ד אינו יכול לסרב ולאכזב עשרים וחמש אלף איש מבני ישראל, הרי קל וחומר שהמשיח לא יאכזב רבבות אלפי בני ישראל המייחלים ומצפים לבואו, אבל מן הנראה לומר, שלדאבון לב, הוא מייחל ומצפה לנו ולא אנו עליו.

וכבר נודע המעשה, בבני עיר אחת שהיו 'מייחלים ומצפים' לבוא המשיח, והעמידו 'שומר' מיוחד שיעמוד הכן במשך כל שעות הלילה - מידי לילה בלילה, שברגע שאכן יקרה הדבר, ו'משיח בא' יעיר מיד את כל בני העיר לקראתו, בלילה אחת הגיע מאן דהו לעיר באישון ליל, ומשום מה היה נדמה ל'שומר' שהנה 'זה' בא, פתח במלאכתו והריע בחצוצרות וקול שופר, ואכן בין רגע היו כל בני העיר נייעורים ועומדים על רגליהם, משיצאו לקבל פני 'משיח' מצאו שלא דובים ולא יער, אין ה'אורח' אלא הילך 'משולח' שבא לאסוף נדבות בקרב בני העיר... כראות זה המשולח פנה אל השומר ואמר לו רואה אני שאיש מצליח אתה במלאכתך, שמא תרצה להתלוות אלי בדרכי ואשלם לך שכרך בעין יפה יותר מכפי שמשלמים לך בני העיר, נענה לו השומר שאינו מוכן בשום אופן לעזוב את 'חזקתו הראשונה', כי אם אלך עמך הרי לא ימשך זמן 'העבודה' יותר מכמה שנים, ואם כן מה אעשה לאחר מכן, ממה אתפרנס, אולם כאן הנני מובטח בפרנסה טובה לעד ולעולמי עולמים 'עד ביאת המשיח'...

היינו שרבים ה'מחפשים' את ה'משיח', כל היום וכל הלילה ויושבים על מגדל... ולמעשה אינם מרגישים ומאמינים באמת שהמשיח מגיע בקרוב כלל, וחסרים הם את הציפיה באמת.

ובכלל זה הוא התפילה והזעקה עד אנה כבייה בציון ומספר בירושלים², וכלשון המדרש (בר"ר יג ב), על הא דכתיב (בראשית ב ה) 'וכל שיח השדה' - 'בל תפילתן של ישראל אינו אלא בית המקדש, מרי יתבני בית מקדשא, מרי מתי יתבני בית מקדשא [- אדוני, ייבנה בית המקדש, אדוני מתי ייבנה בית המקדש, כי חז"ל דרשו תיבת 'שיח' שהוא מלשון תפילה, כמו 'ולפני ה' ישפוך שיחו' (תהילים קב א), ושדה קאי על בית המקדש (מפרשים)], וכלומר, שצריך להרבות בתפילה ובתחנונים לביאת משיח צדקנו ולישועתן של ישראל³, ואתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד, וכבר כשל כוח הסבל מצרות הכלל והפרט מרוב אריכות הגלות המר הזה.

כתב הרמח"ל זי"ע ב'מסילת ישרים' (פרק יט) הנה ודאי צריך שיצטער תמיד צער ממש על הגלות ועל החורבן, מצד שזה גרם מיעוט כביכול לכבודו ית', ויתאווה לגאולה לפי שבה יהיה עילוי לכבוד השם יתברך, ויתפלל תמיד על גאולת בני ישראל - שיתגלה כבוד שמים⁴. ואם יאמר אדם מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות ועל ירושלים, וכי מפני תפילתי

וכן איתא מהרה"ק ה'שפת אמת' (תבוא תרנ"ג) הראשונים - האבות ומושה רבינו, זכו למצוא הארת ביהמ"ק על ידי השתוקקות לבם לביהמ"ק העתיד להבנות. כמו כן עתה בהורות הללו - ע"י זכירת ביהמ"ק יכולין להתדבק בהארת ביהמ"ק.

וזוסיף ה'שפת אמת' שלכן בכל שמחה צריכין להזכיר ביהמ"ק, ובכל שמחת נישואין מברכין 'שוש תשיש', לומר שמקור כל השמחה הוא מביהמ"ק - שהשמחה במעונו. ובזמן המקדש השמחה הי' בשלימות. ובהיום הזה אנו זוכין אל השמחה (של הנישואין) ע"י האבילות של ביהמ"ק, כמו שנאמר (ישעיה סו י) 'שישו איתה משובש כל המתאבלים', ואמרו חז"ל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמת ירושלים. והגם דהפירוש הוא על לעתיד - שלעתיד יזכה לראות בשמחת בנין הבית, מ"מ גם זה אמת שע"י התאבלות זוכה להרגיש שמחה מירושלים זה עתה, כמו שפירשתי במקום אחר את הפסוק (איכה ה טו) 'נהפך לאבל מחולנו', שמה שהיה נעשה אז על ידי שמחה ומחולות, נהפך היום להיעשות על ידי התשוקה ורוב אבלות, וזה היא מגלת איכה כמו מגלת שיר השירים.

יב. המגיד מדובנא זי"ע נשא משלו לאחד משרי המלוכה אשר היה אהוב אצל המלך, ונתקנאו בו שאר השרים והעלילו עליו עד שנאלץ המלך לצוות להביא אותו אל בור בית הסוהר, באמצע הלילה הגיעו שוטרים לבית השר והעירו אותו כשהם מצווים עליו לבוא עימם, צווח השר מה חטאי ומה פשעי כי הינכם אוסרים אותי כאחד הריקים, אך לא ידעו לענות לו ולקחו אותו והטילוהו לתוך בור עמוק חשוך ואפל, תיכף לאחר שהושלך שמה שקע השר בתרדמה עמוקה, כשנתעורר לאחר זמן רב ראה כי חושך סביבותיו, והיה בטוח שעדיין לילה ולא ידע כלל שהוא בבית הסוהר כי חשב שכל זה היה בחלום הליל, והתהפך אל הצד השני... וחזר לישון, וכך חזר הדבר ונשנה כשהוא מתעורר ונדמה לו כלילה. בינתיים המלך חיכה וציפה מתי יזעק השר בבקשה שיוליכוהו לפני המלך, בכדי שיוכל להכחיש כל מה שהעלילו עליו, שהרי אהבו ביותר, אך לאחר שעברו כמה ימים 'ואין קול ואין עונה' החליט המלך לירד לתוך בית הסוהר ולבקר את השר ולראות בשלומו, ושמע אותו שואל לעצמו 'מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות' שנתארך הוא כל כך ועדיין לא עלה השחר, נכנס המלך לתוך הבור, וגער בו, כי כבר אתא בוקר וגם לילה... השמש יצאה על הארץ וחזרה ושקעה ושוב האירה ועתה שקוע בתרדמתך ונדמה לך שלילה אחד ארוך הוא, ואינך שם על לב על מצבך...

והנמשל הוא לבני ישראל השקועים בחשכת הגלות 'במחשכים הושיבני כמתי עולם', ואינם יודעים שהיו זמני רצון ואורה כדוגמת היום, ושואלים מדוע האריך לנו הלילה, ואומר להם הקב"ה אין הדבר תלוי אלא בכם, קומי רוני בלילה, התפללו אלי שאוציאכם מבור הגלות, ושבתם עד ה' אלוקיכם, או אז אשובה אליכם (משלי יעקב אמור, עיי"ש באריכות). יג. וכבר כתב הרמב"ן (על עניין 'הנה ישכיל עבדי', ישעיה נג ו, נדפס בכתבי הרמב"ן ח"א עמ' שכד) וז"ל, 'יאשים את ישראל בעבור כי הם בגלותם ישימו כל כוונתם בעסקי העולם, ומשים כל אחד כוונה לעצמו ביתו ועסקיו, וראוי להם להיות נוכים ולהתפלל לפני ה' לילה ויום שיכפר על עוון ישראל ויחיש קץ הגאולה, כי המשיח בתשובה יבוא מיד וכו'. יד. ושמא תאמר, והלא כל הדורות הקודמים במשך אריכות הגלות המרה כבר שפכו ליבם בתפילה בבקשת ובנה ירושלים, את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים, ומהם תנאים ואמוראים קדושי עליון שרפי מעלה, רבותינו הראשונים והאחרונים וכל צדיקי הדורות, ולא נענו, ומה תועיל תפילת אנשים כמונו...

באר הפרשה - פרשת מסעי

כל רודפיה השיגוה - שגב אלו הימים והכפרה שבהם
 הרה"ק ה'עבודת ישראל' (ד"ה אלה) מביא את דברי
 הרה"ק ה'מגיד' ממעוריש זי"ע לבאר בפסוק
 (איכה א ג) 'כל רודפיה השיגוה בין המצרים', שמרמו
 לכל אדם מישראל הרודף י-ה - להמליך את הבורא
 יתב"ש על עצמו ועל העולם כולו^{טז}, יוכל להשיג יותר
 בימים אלו ימי בין המצרים. והרי הדבר משול לשר
 ומלך גדול, אשר בעת שהוא יושב בביתו אזי אימתו

יתבנסו הגלויות ותצמח הישועה, תשובתו בצדו, כאותה
 ששנינו (סנהדרין לו.) לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל
 אחד יאמר בשבילי נברא העולם, ונחת רוח הוא לפניו
 יתברך שיהיו בניו מבקשים ומתפללים על זאת, ואף
 שלא תעשה בקשתם מפני שלא הגיע הזמן או מאיזה
 טעם שיהיה, הנה הם עשו את שלהם והקב"ה שמח
 בזה. נמצא שכל יהודי באשר הוא - חשוב ומקובל
 ומרוצה להתאבל על חורבן הבית וחילול השם^{טז}.

וביאר המבי"ט (בית אלוקים שער התפילה פי"ז) ש'יותר נקל הוא לאחרונים הקרובים יותר לזמן הגאולה שתקבל תפילתם
 מן הראשונים בב' טעמים'. א. שהדורות הראשונים היו רחוקים הרבה מזמן הגאולה, אם כן היו צריכים להפציר
 בתפילה הרבה יותר מהדורות הללו שאנו קרובים לקץ הימים, ואפילו תפילה פחותה יותר נשמעת ומתקבלת, מאחר
 שאין אנו מבקשים מהקב"ה שיקדים את הקץ בזמן מרובה. ב. כל אותם התפילות שכבר התפללו במשך כמעט ב'
 אלפים שנה עומדות וקיימות ומצטרפות אל תפילותינו, נמצא כשאנחנו עומדים ומתפללים אזי אין כאן רק כח
 תפילתנו בלבד, אלא כללות ריבוי התפילות מאז ומקדם, ובכל דור ודור נוסף עוד תפילות מהזמן שקודם להם, על
 כן יפה תפילתנו להתקבל ברחמים וברצון ולהחיש קץ הישועה.

דברים נפלאים כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' (מחנה ישראל פכ"ו) ואל יאמר האדם איך יוכל להיות שיבוא משיח צדקנו
 בימינו, הלא אין בידינו מעשים טובים כראוי, דזה אינו, דידוע דכשהקב"ה חפץ לגאלנו אין מביט כ"כ במעשינו,
 כדאיתא במדרש (שמות כה) אמרו ישראל האיך אנו נגאלין הלא אין בידינו מעשים טובים, א"ל, הואיל והוא חפץ
 בגאולתכם אינו מביט, ע"ש. וגם אל יתיאש האדם ח"ו מן הגאולה מטעם פן לא הגיע הקץ דזה אינו, דידוע מה
 שאמרה הגמרא על הפסוק אני ה' בעתה אחישנה, זכו אחישנה לא זכו בעתה.

ואל יהיה לפלא בעיני האדם לומר איך עתה נוכל לאמר שזכו מה שלא זכו דורות הקודמים לזה, דזה אינו קושיא,
 דאמת שאנחנו קטנים הרבה מאבותינו, אבל ידוע שהקב"ה מצרף לכל אחד זכותו וזכות אבותיו ואנחנו כנס הרוכב
 על גבי הענק שהוא רואה ומביט יותר למרחוק, ע"כ צריך כל איש ישראל לצפות לישועה בכל יום, כי ישועת ה'
 כהרף עין, וכמו שאנו אומרים בתפלה כי לישועתך קוינו כל היום, וכתבו בספרים שלא זוקא על הגאולה בלבד צריך
 לצפות אלא על כל מין צרה שלא תבוא צריך לצפות לישועת ה', וכבר כתבו בשם האר"י ז"ל שבכל יום כשאומר
 'כי לישועתך קוינו כל היום' יכווין שמצפה לישועה על ל צרה שנמצא בו והוא מסוגל מאד להצלה, וה' יזכנו להיות
 מהמקוים לישועתו תמיד, ובזכות זה נזכה לישועה האמיתית בב"א.

טו. סיפר הגאון רבי אלחנן וואסערמאן זצ"ל, פעם בעת אסיפת הרבנים לדון בענייני השעה, הראה ה'חפץ חיים'
 זי"ע את דברי ה'תנא דבי אליהו' (רבה פ"כ ד"ה פעם אחת), ולא גלגל הקב"ה והביא פרס ומדי לעולם אלא בשכרו
 של כורש שהיה בוכה ומתאנח בשעה שהחריבו העכו"ם את בית המקדש. הוסיף על כך ה'חפץ חיים', שכאשר נחשוב
 את מניין השנים, נמצא שבאותה שעה היה כורש בן שבע שנים בלבד, ויש לנו להתבונן, מה וכמה משיג ילד (נכרי)
 רך בשנים להבין את גודל החורבן, ואף על פי כן בזכות שבכה על חורבן הבית הביא הקב"ה את מלכות פרס ומדי
 לעולם, ק"ו לדידן, כמה שכר טוב יש לבורא ליתן לנו על אבלותנו על החורבן הגדול והנורא.

טז. עוד כתב הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע בזה"ל, הגם שהזמן גרמא להיות עצב ונאנח על חורבן בית ה', עכ"ז
 יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו ולעבוד ה' בתורה ותפלה בשמחה בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות, עכ"ל.

ומבאר בדרך משל, למלך אשר לו חבורת מנגנים מנעימים בקול וגם כלי זמר בידם, תוף וכינור ועוגב, ובשעה
 שהמלך שרוי בשמחת לב אינו צריך שיזמרו לפניו, שהרי בין כך הנו שמח וטוב לב, אכן אימתי יש צורך בהם -
 בעת שהמלך שרוי בעצב ויגון ממקרה אשר קרהו או אז ויהיו נקראים לפני המלך לפרוט עלי נבל וכינור ולשמח
 לבבו עד שיצהלו פניו. משל זה אינו אלא רק 'מעין' ודוגמא, למלך מלכי המלכים הקב"ה, שבעת שעצב לפניו על
 חורבן ביתו, 'אז צריכים מי אשר נגע ה' בלבו להתחזק וכו' ולהפשיט עצמו מכל מיני עצבות ולשמח כבוד המלך,
 ולומר לפניו אתה מלכנו מעולם וגם עכשיו, ותמלוך לעולם ועד והכל כאין נגדך ועלו מושיעים בהר ציון ויאתיו כל
 לעבדך ויתנו לך כתר מלוכה'.

מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה, ואין הפשוטים שבאנשים רשאים להיכנס לפני ולפנים. אך כשהמלך נודד במסעותיו ברחבי המדינה, בבחינת 'מלך בשדה', אז הוא קרוב לבל קוראיו ויאזין שזועת כל הקוראים בשמו וכל אחד יכול להרהיב עוז ולגשת אל הוד מעלת מלכותו, ולשאול ממנו כל, כאוות נפשו. וכן הנמשל, כי בזמן הזה שהשכינה בצפור נודדת מקינה (משלי כו ח)... לבן הרשות נתונה לבל אדם להתקרב אל מלכו של עולם" והוא עונה אליהם".

כתב הרה"ק ה'אור לשמים' זי"ע (בלק ד"ה קל מוציאם ממצרים), כי הימים האלו הם ימים קדושים מאד, אבל הם באתכסיא וכו', והימים הללו מסוגלים מאד לתשובה, הגם ששערי תשובה לא ננעלו (איכ"ר ג טו), ומועיל תמיד לדופקי בתשובה, אבל אותן הכ"א יום שבין המצרים הם מועילים ביותר. ורמז לה בדברי הגמרא (כתובות צב:): 'מאימתי הוי חזקה מבי קדייש אמצרא' - ומבאר, מאימתי השכינה ניקנית לאדם, מבי דייש אמצרי רומז לימי בין המצרים שהם מסוגלים לפרנסה (עיי"ש עוד).

אמנם לאידך ניסא צריך לזכור מה שכתב בספה"ק 'שער המלך' (שער השייך ל"ז בתמוז, פרק א' ד"ה ולפי"ז), שהנה אמר דוד מלך ישראל 'כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור' (תהילים צ ד), ואמרו חז"ל (בר"ר יש ח) ש'יומו של הקב"ה אלף שנים', ויום זה מתחלק ל"ב שעות (בן מבואר בספרי קבלה - שאינו מתחלק ל"ד שעות 'מעט לעת') עתה, אם נחלק את אלף השנים ל"ב תעלה כל 'שעה' לפ"ג שנים וד' חדשים. והנה בכל שעה יש אלף ושמונים רגעים, ולפי זה (כשנחלק פ"ג שנים וד' חדשים לאלף ושמונים יצא כ"ד יום) נמצא שכל 'רגע' אצל הקב"ה הוא 'כ"ד יום'. והרי 'א-ל זועם בכל יום' - וכמה זעמו 'רגע כמימריה' (ברכות ז), נמצא שזעמו של הקב"ה הוא ככ"ד יום (שהרי כך הוא אריכות הרגע של הקב"ה), והם הכ"ד יום משבעה עשר בתמוז עד אחר יום העשירי באב - שגם בו נשרף ההיכל, ובאלו הימים כביכול אבינו שבשמים זועם, כמו שנפסק ענייני זהירות בימים הללו (ש"ע אר"ח תקנא יח, ובמשנ"ב שם לא ישב בין חמה לצל וכדו'), ומסיים, דלכך בימים אלו יש לפזר ממוזנו לצדקה, כמו שנא' (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל - ביום רעה ימלטהו ה'.

ובאמת אין הצער סתירה לשמחה, וכמו שביאר הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע בדרך משל למלך שהוכרח לגלות מארמון מלכותו למקום מרוחק מאד, והתאכסן שם אצל אחד מאוהביו, והנה, אוהב זה במסתרים תבכה נפשו אך מאידך גיסא שמח שמחה גדולה, וכשנשאל לפשר הדבר, הסביר האוהב למלך, בוכה אני מרה על שהוצרך המלך לגלות למרחק מרחקים, לנדוד מביתו וממלכותו, אך מצד שני שמח אני וטוב לב על שזכיתי שהמלך בכבודו ובעצמו שוהה אצלי. כך גם לדידן, בימים אלו יש לנו לבכות ולקונן על 'שכינתא בגלותא', אך מצד שני רבתה השמחה שהמלך נמצא אתנו (הובא בייטב פנים, יפה לעינים, יח).

ואדרבה, ע"י השמחה ממעט מגלות השכינה, וכלשונו של הרה"ק ה'מאור ושמשי' זי"ע (וישב ד"ה ויהי ה') 'כן שמעתי פירוש המשנה (תענית פ"ד מ"ו) משנכנס אב ממעטין בשמחה, פירוש ממעטין את הצער והדאגות - בשמחה, פירוש עם שמחה, על ידי שמחה שיש לאדם הוא ממעט גלות השכינה', וכעין זה איתא (שם משמואל ויגש) בשם הרה"ק ה'חזוה' מלובלין זי"ע בפירוש מה שאמרו משנכנס אב ממעטין בשמחה, שעל ידי שמחה ממעטים כוחו של עשו שנטל לחלקו חודשי תמוז ואב ועי"ז הצליח לגרום מה שגרם.

יז. ושמא יאמר אדם - היאך אתקרב אל הבורא ואין בידי עשות מאומה בעבודתו, ובפירוש אמרה תורה (שמות כג טו) ולא יראו פני ריקם, תשובתו בדברי ה'עבודת ישראל' עצמו בפירושו למסכת אבות (ב יד)... לכך קל להתקרב עצמו אל הבורא יתברך בימים אלו משאר ימים, כדוגמא ומשל כשהשר יושב בפלטין שלו אז אינו בקל לבוא אצלו מחמת השומרים הסובבים אותו וגם צריך להביא לו תשורה גדולה לראות פניו, אבל כשהשר יוצא לדרך קל לבוא אצלו וגם תשורה מועטת נחשבה בעיניו... ומקבל אותו בסבר פנים יפות מחמת שהוא בדרך.

יח. וכן מתאמרא בשם הרה"ק מבערז'אן זי"ע שאין זמן המסוגל לקבלת התפילות כימים אלו אשר הם במצב של 'תפילה לעני כי יעטוף' ומן המצר קראתי י-ה - ענני במרחב.

ומספרים שהרה"ק רבי מרדכי מנאדבורנא זי"ע היה מצווה לפעמים בעת שהגישו לפניו פיתקא דרחמי בבקשת ישועה גדולה, להביאם אליו בתשעת הימים, כי אלו הימים הינם ימים מסוגלים לפעול בהם כל מיני ישועות.

ו'דברי תורה צריכים חיזוק, וזכרנו בימים אלו של ימי בין המצרים, וכך איתא במשנה (אבות ב יד) 'הוי שקוד ללמוד תורה, וביאר הרה"ק ה'עבודת ישראל' ז"ע (אבות שם) שתיבת 'הוי' עולה כמנין כ"א, ומרמז על כ"א ימי בין המצרים, שבהם יוסיף לשקוד על דלתי תורה.

ובה כתב הרה"ק ה'מאור ושמש' ז"ע (בלק ד"ה עוד בפסוק) שע"י עסק התורה שבעל פה יכולים להמתיק הדינים ולהמשיך חסדים על ישראל, וזהו שאמרו (שבת פח.) 'הדר קבלוה בימי אחשוורוש' והכוונה היא על תורה שבעל פה (כדאיתא במדרש תנחומא פר' נח), שמאחר שהמן הרשע רצה להגביר כח הדינים לקטרג על ישראל משום כך קבלו על עצמם לעסוק בתורה שבעל פה להמתיק הדינים והגבורות בשורשם. ובה מבאר הא דאיתא (משנת חכמים תמוז אב פ"א א) שצירוף שם הוי"ה השולט בחודש תמוז הוא יוצא מסופי תיבות של 'זה איננו שוה לי' (אסתר ה יג), לרמז שכמו בימי מרדכי היתה התשועה ומיתוק הגבורות על ידי קבלת לימוד התורה שבעל פה 'בן בימים האלו צריך לעסוק בתורה שבע"פ יותר מבשאר דברים', להשביח כל המקטרגים המתעוררים בימי בין המצרים. וזהו גם הטעם ששם הוי"ה השייך לחודש אב יוצא מהפסוק (דברים כו ט) 'הסכת ושמע ישראל היום' (משנת חכמים שם פ"ב א), שדרשוהו חז"ל (ברכות סג:) על עסק התורה שבע"פ, וכמו שאמרו 'הסכת - עשו כתות כתות ועסקו בתורה וכו', דבר אחר הסכת ושמע ישראל - כתתו עצמכם על דברי תורה, כי בימים אלו שהם עת תגבורת הדין צריבין ישראל לעסוק בתורה שבע"פ כדי להמתיק הגבורות.

עוד כתב ה'מאור ושמש' ז"ע (פינחס, ד"ה עוד בפסוקים הנזכרים) שהנה אמרו בגמ' (ברכות לב:) שהקב"ה מתחרט על שברא את יצר הרע, ואימתי בא הקב"ה לידי חרטה - כאשר בני ישראל מתנבחים לעבדו ית"ש על אף הצער והדוחק ועול השעבוד, וכן בימי בין המצרים שהוא זמן תגבורת הדין והיצר מבלבל ומקטרג כמו שהיה באותו הזמן עד שהביא את הקב"ה להרחיב את ביתו, 'ואעפ"כ הן מתגברין על היצה"ר ועוסקים בתורה ובמצוות בכל נפשם, מזה מקבל הקב"ה שעשועין גדולים ומתחרט על שהחריב את ביתו והגלה את בניו לבין האומות'^ט.

ויחננו במדבר סיני - מעלת עסק התורה בפרט בימים אלו בפרשתן (לג טו-טז), 'ויסעו מרפידים ויחננו במדבר סיני, ויסעו ממדבר סיני ויחננו בקברות התאוה', כתב הרה"ק ה'מאור ושמש' ז"ע בזה"ל, בספרים איתא שהפסוקים אלו מרמזים על המדריגות שבאו ישראל ממדריגה למדריגה, והנה היצה"ר כשמתעה את האדם מדרך הטוב הלילה בתחילה משים בלבו של אדם עצלות, ואם האדם לא יתגבר עליו בכל כוחו להיות זריז - מתוך שהוא מתעצל לעמוד בבוקר לעבודת בוראו מתוך כך הוא בא ליד ביטול תורה, ומתוך שאינו עוסק בתורה הוא בא לידי תאוות רעות הלילה, ע"כ העיקר הוא להתגבר על יצרו, וצריך האדם לעשות כל מגמתו ולראות שיבוא לידי מדות הזריזות, ומתוך כך הוא מזדרו את עצמו לעסוק בתורה, והתורה מלמדו להיזהר מתאוות רעות וממעשים רעים. וזהו ביאור הכתובים, ויסעו מרפידים פירוש כיון שהסיעו עצמם מן הרפוי ידים היינו מן העצלות ויחננו במדבר סיני היינו תורה שהיו עוסקים בתורה. ויסעו ממדבר סיני פירוש שע"י עסק התורה לא היו צריכים עוד לעשות תחבולות להתגבר על יצרם לעסוק בתורה רק בתחלה ואח"כ נעשה דברי תורה עריבים עליהם וכו', והיתה התורה מלמדם איך לשבר התאוה, וזהו ויחננו בקברות התאוה, פירוש שקברו את התאוה שלא היו מתאוים לתאוות רעות. עכ"ל.

לאידך גיסא ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' ז"ע (תורת משה ד"ה ויסעו) וז"ל, רצה לומר לרמז כי בתחלה נסעו מהר סיני כתינוק הבורח מבית הספר (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), ומוזה ירדו מדרגה שפלה ויחננו בקברות התאוה - על ידי ביטול תורה מתחיל להתאוות, ועדיין היתר הוא, ומקברות התאוה חנו בעוונותינו בחצרות - בהפקירא ניחא, חצר שאינה משתמרת, עכ"ל (ועיי"ש מה שפירש עוד).

אתה הראית לדעת כוחה של תלמוד תורה ומעלתה, ולאידך חומר ביטול תורה, שהלומד תורה זוכה להרגיש נועם עריבות התורה ולשבר תאוותיו הרעות, ואילו המבטל תורה ח"ו נופל בירידה אחר ירידה לתאוות בהיתר ובאיסור רח"ל.

ט. בימי המלחמה הנוראה היה הרה"ק רבי פנחס מאוסטילא ז"ע הי"ד (חתנו של הרה"ק המהרי"ד מבעלזא ז"ע) יושב ועוסק בתורה בהתמדה מרובה ללא הרף, והיו סובביו תמהים בפניו האיך אפשר לו לעסוק בדברי תורה במצב

נחת רוח במרומים עד שכביכול התחרט הקב"ה על החורבן, וזה היתה הבת קול ששמע אוי לבנים וכו'.

הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע (דברי אמת - לקושי כתובים איכה ג כו ד"ה לסיום) ביאר מדוע נפסק (או"ח תקנ"א י ברמ"א) שבסעודת ברית מילה שחל בתשעת הימים הותר רק ל'מנין' להשתתף (וכו"ב לשאר הדעות שם), ואילו בסעודת סיום מסכתא אין שום חומרא, וכל הרוצה ישתתף, אלא, כי כל סיבת החורבן הנורא הייתה כמאמר הכתוב (ירמיה ט יא-יב) 'על מה אבדה הארץ וגו', ויאמר ה' על עזבם את תורתו², נמצא שעסק

זבזה מפרש במעשה שהובא בגמ' (ברכות ג.) אמר רבי יוסי, יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך ונכנסתי לחורבה, אחת מחורבות ירושלים להתפלל, בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח עד שסיימתי תפילתי וכו', ואמר לי בני מה קול שמעת בחורבה זו, ואמרתי לו שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות. שבשעה שנכנס רבי יוסי לאותה חורבה בודאי עלה צער בליבו על חורבן ירושלים, ושוב אין השכינה שורה מתוך עצבות, אולם רבי יוסי התגבר לעבודת הבורא והתפלל בשמחה, והתגברות זו גרמה

איום כזה אשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, ודם ישראל נשפך כמים. השיב הרה"ק, אצל חותני היה כמחזה הזה בימי המלחמה הראשונה - שהיה עוסק בתורה יומם ולילה, וכששאלוהו על כך, השיב, איתא במשנה (סנהדרין ו ה) 'אמר רבי מאיר בשעה שאדם מצטער שכינה מה הלשון אומרת, כביכול, קלני מראשי קלני מזרועי, נמצא שבשעת מלחמה כזאת שכל כך הרבה מבני ישראל שרויים בצער ומכאוב, הרי השכינה הקדושה מייללת בצער ממכאובם, ואין לך דבר המשמח את השכינה כמו עסק התורה, על כן הוא עוסק בתורה בכדי לשמח את השכינה ולהקל מצערה, סיים רבי פנחס ואמר, אם חותני אמר כזאת בעת המלחמה הראשונה, הרי בעת הזאת על אחת כמה וכמה וודאי שהשכינה מייללת בצער, ועלינו לשמחה בתורה. ולענייננו אנו, כמה ראוי להרבות בלימוד התורה בימי בין המצרים לשמח את השכינה הקדושה.

כ. ידוע מה דאיתא בגמ' (נדרים פא.) לפרש בלשון הכתוב (שם) 'מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דָּבַר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ' וגו', כי 'דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו', שהם לא ידעו לומר על מה אבדה הארץ, 'עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורת'. ורבים הקשו כיצד נעלם ענין זה מעיני החכמים והנביאים, וכי הם לא ראו שבני ישראל עזבו את התורה. ומבאר האלשיך הקדוש (בספרו דברים ניהומים על איכה א ז), שהרי ידוע שיש ג' עבירות חמורות בתורה, ובני ישראל באותו דור כבר היו משוקעים בחטאים אלו, ועדיין נשארה הארץ לעמוד, והרי שלא העניש הקב"ה על אותם חטאים, על כן לא היה מסתבר לחכמים ולנביאים שדייקא על חטא של ביטול תורה שאינו אלא בשב ואל תעשה תאבד הארץ, ומשום כך לא ידעו לפרש סיבת העונש. ואמנם ויאמר ה' על עזבם את תורת, וכן מצינו להדיא בדברי חז"ל (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז) 'וויתר הקב"ה על ע"ז ג"ע ושפיכות דמים ולא ויתר על ביטול תורה'.

ומבאר האלשיך בדרך משל, למלך שהעמיד לפניו איש יודע נגן, שהיה יחיד מומחה לפרוט בכלי נגינה, ויאהב המלך מאוד את עריבות נעימות זמירותיו ויצוהו לנגן לפניו תדיר. ויהי היום, באה 'מסירה' לפני המלך כי 'המנגן' הרג את הנפש, ויאמר המלך אל תגעו בו לרעה, שוב באו לספר למלך על רוע מעלליו של איש מושחת זה, ולא אבה המלך לשמוע עליו רעה, ואף הזהיר את כל שריו ועבדיו השמרו לכם מדבר עליו מטוב ועד רע. עברו ימים ושנים, והנה באו לספר למלך כי אותו מנגן נקלע למריבה עזה עם 'פלוני', ויקם עליו יריבו וקצץ את כפו של המנגן אשר אהבת, מיד ציווה המלך לתלות את המנגן על העץ. ותיהום כל העיר על המלך, היתכן כזאת, בשעה ששמע על מעשיו הרעים ריחם עליו ופטר אותו מן העונש, ודווקא עתה בעת אשר הרעו לו וקצצו את ידו נהפך לבב המלך ואמר להרגו. אמר להם המלך, אל תדמו בנפשותיכם כי נשאתי לו על פשעיו, אלא כל זמן שהוא היטיב לבבי בניגוניו המשובבים לב ונפש הארכתני אפי מלהענישו כראוי לו, אך עתה ששמעתי ששוב לא יוכל לנגן כי נקצצה ידו, אם כן 'בדין הוא שיטול שכרו' על כל עוונותיו מאז ועד הלום...

כיוצא בדבר ייאמר, וכלשון קדשו, כל הימים אשר הקול קול יעקב שימשך בעסק התורה ערבה לה' ולא פקד עליו ארצה, אמנם בבטלו תורת ה' ועריבות ניגונו בטלה מלפניו ית' אז עוונותיו ילכדונו וישלך משמים ארץ תפארת ישראל, עכ"ל. ומכלל הדברים שמענו עד כמה ערב וחביב לפני המקום קול יעקב העוסק בתורה.

(לעיל י לה-לו) נחשבת כ'ספר' בפני עצמו, שנרמז כאן לאותם המקימים בעצמם 'ויהי בנסוע', ש'פרשה' זו צריכה לימוד הרבה²², והיא 'תורה' בפני עצמה לידע עד כמה צריך לשמור על ה'יראת שמים' שלו לבל תתקרר ותיפגם ח"ו. וכאותם דברים נוקבים שאומרים משם הגה"ק רבי שאול בראך זי"ע בלישנא דקרא (עמוס ד יג) 'כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שח'ו', כי הנה אתה יוצא ל'הרים' לשאוף 'רוח', אבל תזכור שהקב"ה 'מגיד לאדם מה שח'ו... ותדע מה חובתו בעולמך בזמן הזה...

ובספר 'דרכי מוסר' (להגר"י ניימן, עמ' קלח) מביא מה שביאר ה'אלטער מקעלעם' זי"ע (הסבא מקלם) בהא דכתיב בפר' ויקהל (שמות לה ב) 'ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה', והרי כבר נזכר בכתוב שם מקודם שמשה רבינו הקהיל את כל העדה, וא"כ ודאי שיצאו מעמו (וע' באוה"ח הק' שכבר עמד בזה), ומבאר שבא הכתוב לומר בשבחם של ישראל שגם לאחר שיצאו בני ישראל, וכבר לא עמדו במחיצת משה רבינו - עדיין היה ניכר עליהם שלמדו תורה ממשה רבינו, עד שהיה נראה כאילו הם עומדים עכשיו 'לפני משה'²³. וללמדנו לדורות, שגם כשאדם אינו שוהה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ובפרט לעת היציאה מאהלי תורה, שצריך שיהיה תמיד

התורה הוא התיקון לחורבן זה, וגם הגאולה תהיה ע"י התורה כמו שאמרו רז"ל (ב"ב ח.ה.), לכן מותר לכל להשתתף בסיום, ואין צריך לומר שעל כל אחד לעסוק בהתמדה בדברי תורה בימים הללו, כי בזה מקרב הוא את הגאולה השלימה.

מוצאיהם למסעיהם על פי ה' - ה'יציאות' וה'מסעות' (ובין הזמנים) יהיו כרצון השי"ת

בפרשתן (לג ב), 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' וגו', והגידו צדיקים שבא הכתוב לרמוז לנו לדורות עולם כי כל 'יציאה' או 'נסיעה' של אדם תהיה אך זרק על פי ה', ונרמז עניין זה כאן בפרשה בדיוקא, כי 'הזמן גרמא' לעת שהבריות יוצאות מבתיהם ונוסעות למקומות אחרים לפוש ולהחליף כח, גם תקופת 'בין הזמנים' משמשת ובאה, ורבים רבים יוצאים לתור את הארץ... וזהירות יתירה נדרשת בימים אלו שלא לבוא לידי מבשול או ירידה רוחנית ח"ו וק"ו שלא לצאת למקומות מפוקפקים ומועדים לסכנה בחוסר יר"ש ושאר מבשולות כידוע²⁴, או משהייה בחברת אנשים שאינם מהוגנים, וגם להיזהר ולעמוד על המשמר בכל הגדרים והסייגים בלא שום הוראת היתר ו'קולות' למיניהם.

ובך העמים צדיקים (גם נאמר משם הרה"ק היישוב לב' זי"ע) כמה שאמרו חז"ל (שבת קמז). שפרשת 'ויהי בנסוע'

כא. דבר נורא אמרו, שהנה בית המקדש היה בנוי מאבני שיש, ואם כן כיצד שלטה בו אש וכילתה אותו, והרי אין דרכה של האש לבער אבנים אלא רק לסכסך בהם ולשרוף אותם מבחוץ (עי' ב"ק ה. וברש"י), אלא כי צורת כותלי בית המקדש היו באופן של ג' שורות נדבכים משיש ואחד מעץ, ואחזה הלהבה בעצים וכילתה אותם ועי"ז יכלה לשלוט בכל הכותל (עי' ר"ה ד.), וללמדנו כי עיקר החורבן הוא מ'בין השורות'... ועל דרך זה ייאמר, כי רבים מן החורבנות שבנפש רח"ל המה מ'בין השורות' ומ'בין הזמנים'...

ובדרך צחות ורמז יש לומר, כי מצינו בספר 'החינוך' שמצות 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' נמנית היא כמצוה 'שפ"ז', ותיבה זו קודמת במניינה לתיבת 'חפש', כי אכן ההקדמה לימי ה'חופש' היא בהתחזקות גדולה במצות ולא תתורו...

כב. בצחות לשונו אמר הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זי"ע, שמרוב חסדי השי"ת עלינו קבע את ימי החופשה בקיץ בסדר דברים, שהרי אם היו ימים אלו חלים בשאר ימות השנה היה עלינו לטרוח וליטול עמנו הרבה ספרי מוסר וחסידות באמתחותינו כדי שנוכל להגות בהם שם, אך הקב"ה חמל וריחם עלינו, ועשה את ימות הקיץ באמצע סדר דברים, והלא אין לך ספר מוסר כ'משנה תורה' וממילא אין צורך לסחוב בית מלא ספרים למקום הנופש...

כג. ידוע לפרש במה שאמר רב יוסף על עצמו 'אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא' (פסחים סח.), שהנה אומות העולם נוהגים הם בכבוד בבית תיפלתם אך לאחר שיוצאים המה אל השוק ולעסקיהם אזי מתנהגים הם כחייתו ארץ... וכאילו 'פנים חדשות באו לכאן' שאין זה אותם אנשים אשר עמדו בכבוד ובדרך ארץ מקודם לכן. אולם בני ישראל אף 'בלכתם בדרך' הרי הם כמו שהיו בהיותם בבתי המדרשות. זהו שאמר רב יוסף, אי לאו האי יומא של

באר הפרשה - פרשת מסעי

יג

בבחי' לפני משה^כ, וכל הנהגותיו יהיו כאילו נמצא וכבר הבאנו את דבריו הנוראים של רבינו ה'אור הוא עבשו בהיכלי התורה^{יה}. החיים' הק' זי"ע על הפסוק (לעיל כה א), 'וישב

מתן תורה אזי כמה יוסף איכא בשוקא - שהיה כמה יוסף... האחד בהיותו בבית התיפלה, והאחד 'בשוקא'... אבל עכשיו שניתנה תורה 'יוסף' אחד הוא, הוא יוסף שבביהמ"ד הוא יוסף המהלך בשוקא.

כד. הרה"ק מסקולען זי"ע היה אומר שלכאורה יש לדקדק בלשון הכתוב (תהילים לד יב) 'לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם' שלכאורה היה לו לומר 'בואו בנים שמעו לי', שהשמיעה הוא כשבאים, ואילו כשהולכים כבר אין שומעים. וביאר עפ"י מעשה שהגיע הרה"ק מאפטא זי"ע לעיר אחת ובאו הגבאים של 'בית הכנסת הגדול' ובקשו ממנו שיבא להתפלל בצפרא דשבתא בבית הכנסת הגדול, ואכן בצפרא דשבתא יצא הרה"ק מביתו ללכת להתפלל שם, וכל הציבור יצא ללוותו, וכשהגיע סמוך לבית הכנסת נשאר לעמוד, ושאלוהו הגבאים וראשי הקהל מה טעם אינו נכנס, ואמר שהוא רואה שבית הכנסת מלא בתורה ותפילה, עד שאינו יכול להכנס, וכששמעו הגבאים תשובה זו נתרומם ליבם מאחר שהרבי ראה שבית הכנסת מלא בתורה ותפילה, אבל הם ראו איך שעדיין הרה"ק עומד לפני בית הכנסת ואינו נכנס, ושאלוהו על הדבר, וביאר את דבריו, הנה כשהאדם בא לבית הכנסת ומתפלל ולומד ובא לידי התעוררות על ידי התורה והתפילה, הרי דרך הישרה שיקח עמו את ההתעוררות לביתו ולדרכו, והיינו, שגם לאחר מכן כשיצא לרחוב ולכל מקום שהוא פונה לשם, ישאר תחת הרושם של אותה התעוררות, אבל כאן ראיתי שאמנם הבעלי בתים באים לידי התעוררות בשעת תורתם ותפילתם, מ"מ הם משאירים את הכל בבית הכנסת, ואין לוקחים עמהם מאומה, באופן שבית הכנסת נשאר 'מלא' בתורה ותפילה.

וזה מה שאמר דוד המלך 'לכו בנים שמעו לי', שאכן כשהם נמצאים לפניו הרי הם מתעוררים, אבל דוד המלך הזהירם שגם כשהם שבים לביתם ישמעו הדברים, שדברי ההתעוררות ישארו בקרבם ויקחו עמהם את ההתעוררות (קובץ 'מראה מקומות' ירח האיתנים, סקולען).

ידוע שהמהר"ם שפירא מלובלין חקק פסוק זה על כתלי הישיבה מבחוץ, לרמז ענין זה לתלמידיו, כי אין ניכר קנין תורה וירא"ש - אם הוא 'שומע' את דבר ה', אלא כשהולך לביתו ונשאר להיות משומעי דבר ה', ואינו 'שוכח' את כל תלמודו בצאתו מבית המדרש.

משל לקיטע ברגליו היושב בביהמ"ד יחד עם חברים מקשיבים - שם לא ניכר מאומה כי יש בו איזה חסרון, אמנם בפנותם ללכת לביתם, אז יתגלה חסרונו לעין כל, כי כולם מהלכים לביתם, והוא אך בקושי יפנה לביתו בעזר וסיוע ל"ע...

כיו"ב, במשך הזמן כשהבחור והאברך יושב שמור בביהמ"ד אין הדבר ניכר כ"כ אם קנה בנפשו די יראת שמים תורה ועבודה, אמנם, בפנות כל אחד לביתו בין הזמנים שם ניכר מהותו של אדם כשנראה כיצד הנהגתו בגדרי הקדושה וירא"ש.

כה. ומוסיף ב'דרכי מוסר' לבאר בהקדם משלו של 'המגיד מדובנא' (משלי יעקב) לבאר במה שנאמר (לג ב) 'ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם', שכבר הקשו המפרשים בשינוי הלשון שבתחילה הקדים מוצאייהם למסעיהם, ואילו בסוף הקדים מסעיהם, ומיישב המגיד מדובנא כדרכו בקודש על פי משל לאחד שמתה עקרת ביתו ל"ע והותירה אחריה בן בחור יתום, והקים האלמן את ביתו בשנית, אלא שלא שרר השלום בין זו החדשה לבנה חורגה... ועינתה אותו והציקה לו הרבה... האב האומלל ראה בסבל בנו וליבו נקרע בתוכו אך לא היה בידו להושיע, כי מה יעשה - נגד מי יפעל פעולתו... עד שכעבור זמן שידך את בנו עם כלה מעיר אחרת, והודיע לבנו שבעוד זמן קצר יוכל לברך בשמחה גדולה 'ברוך שפטרני מעונשה של זו'... בהתקרב זמן הנישואין יצאו האב והבן למסע בעגלה לעבר מקום מגורי הכלה, וכאשר התרחקו מעט מהעיר שאל החתן את ה'עגלון' כמה פרסאות כבר נסענו, ואילו האב שאל את ה'בעל-עגלה' עוד כמה פרסאות אנו מגיעים למחוז חפצנו לחיים ולשלום, שאל הבן את האב לפשר שינוי השאלות, הסביר האב שהעניין פשוט בתכלית, אתה אינך מכיר במעלת העיר ההיא ובטיב תושביה ועל אחת כמה וכמה שאינך יודע להעריך יקרתו של המחותן ובתו ואין לך שמץ השגה לדעת עד כמה הצליח ה' דרכך, ומהי שמחתך - שסוף סוף הינך עוזב את מולדתך ובורח ממי שהציקה לך, על כן אתה שואל כמה המרחק שכבר עברנו בדרכנו, אמנם אני מכיר היטב את העיר ההיא ואת משפחת המחותן הנכבד, ועיקר שמחתי היא על כל הטוב שמזומן בעבורך, על כן נכסוף נכספתי לדעת עוד כמה זמן נגיע כבר לשם.

באר הפרשה - פרשת מסעי

בטיול ב'מחנה גויים', וד"ל), אשר הוא הפתח והסיבה להגיע עד לשאול תחתית¹.

ומתורתך תלמדנו עד כמה צריך להתרחק בתכלית מאלו שאינם יראי ה' בתכלית, כי עצם מציאותם מביא קרירות נוראה שאחריתה מי ישורנה², שהנה נאמר בפרשתן (לה יגיד) בעניינא ד'ערי מקלט' לרוצחים בשגגה והערים אשר תתנו שש ערי מקלט תהיינה לכם, את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת

ישראל בשיטים' וגו', וול"ק, צריך לדעת מה צורך בהודעת מאמר זה וכו', ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות, שהייתה - לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל וכו' ושם נכשלו, והוא אומרו וישב ישראל בשיטים פירוש במקום שהיו מטיילים בו חוץ למחניהם, ושיטים הוא לשון טיולים. כדרך אומרו (יא ח) 'שמו העם' ופירש"י שם, 'אין שייט אלא לשון טיול', וזה סיבת ויחל העם לזנות, עכ"ל. ולמען דעת כמה חמור הוא הטיול מחוץ למחנה ישראל' (ואין הכוונה הווקא

ובדרך זה יש לפרש, כי בני ישראל לא ידעו להכיר במעלת הארץ הטובה והקדושה שעתידיים לרשת אותה, ורק שמחו על שהתרחקו ממצרים מבית עבדים, לעומתם משה רבינו ע"ה ידע מעלת ארץ ישראל וחשיבותה ומנה את המסעות לפי קרבתם לאר"י ולא לפי הריחוק ממצרים, וזהו שאמר הכתוב ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, ר"ל שהוא מנה ועשה חשבון 'למסעיהם' - לפי המקום אליו הם נוסעים, אכן בני ישראל מנו את מסעיהם רק לפי מוצאיהם - מהמקום שיצאו ממנו.

על פי זה כתב ב'דרכי מוסר' בזה"ל, כאן נתבארה לנו הדרך אשר בכחה יהא בידנו לחוש עצמנו כ'עומדים לפני משה', הנה יוצאים אנו עתה לימי בין הזמנים, 'אלה מסעי', ברם יש יציאה ויש יציאה, אצל היהודי ובפרט אצל בן תורה אין סתם נסיעה, אלה מסעי - נסיעתו אף היא תורה, מטרת הנסיעה ותכליתה צריכה להיות 'למסעיהם', כדי לחזק את כוחותיו, להברות את הגוף ולהכשירו לקראת העתיד כרי שיהא סיפק בידו להוסיף ולהגביר חילו לאורייתא, אבל חלילה לנו שתהא הנסיעה 'למוצאיהם' שמחת פיטורין מן הישיבה... כתינוק הבורח מבית הספר שמח על היותו ללא עול ללא מוסר ללא חיובים... לא כך יאה לבן תורה. עליכם לספור את ימי בין הזמנים כמה ימים יש עוד עד הגיענו למחוז חפצנו ושובנו אל הגמרא ביתר שאת וביתר עוז, או אז לא תהא זו יציאת חולין אלא יציאה 'מלפני משה', ובדרך זו יהא יכולת בידנו לשמור על צביונו בהכירנו הכרה ברורה שלמעשה אין כאן יציאה מעולמה של תורה אלא רק דישון וריענון הגוף למען יוכשר להמשך עבודת ה' באהלה של תורה, עכ"ל.

ועל משקל דבריו נוסף עוד ונאמר, זכור נזכור את העתיד - חודש אלול, ימי הרחמים והסליחות, וידוע הרמז בשם החודש 'אב' שהוא ר"ת אלול בא... וממילא כל 'מוצאיהם' יהא למסעיהם, וכרצון השי"ת, מבלי מכשול. כבר אמרו על כל עניינו של 'בין הזמנים' שהוא על דרך ה'ערסל' - חבל הנטוי בין שני עצים וקשור אליהם, ויושבים עליו ומתנדנדים.. וכך צריך להיות בתקופה זו (ואשרי מי שאין בבית מדרשו 'בין הזמנים', אבל למי שנוגע אליו הבאנו זאת) שיהא קשור אל הזמן הקודם ואל הזמן הבא עלינו לטובה, ובאמצע ימים אלו יש רווח לפוש קימעא... אך אוי לו למי שנקרע החבל והתנתק מ'העץ' שנופל על הרצפה ונחבט כהוגן, כך יזהר שלא לנתק עצמו לגמרי מה'זמנים' בעבר ובעתיד...

כו. בדרך רמז אמרו ללמוד ממה שכתבו התוס' (שבת מ: ד"ה ושמע) לבאר הטעם ש'כלי שני אינו מבשל', דהיינו שדבר חם שהעבירו אותו מהכלי שבו התחמם על גבי האש לכלי אחר - שוב אין בכוחו לבשל, כי 'כלי ראשון מתוך שעמד על האור דפנותיו חמין ומחזיק חומו זמן מרובה וכו', אבל כלי שני שאין דפנותיו חמין והולך ומתקרר, והנה ה'דופן' מרמז על גדרים שהם מחזיקים ומקיימים את 'גופי-תורה', ואם הדופן חם, ר"ל ששומר על הגדרים בלבת אש קודש אזי גם מה שבתוכו - אלו המצוות והחוקים הינם 'רותחים'... אבל אם הדופן קר, שאינו מתייחס לגדרים בכל ה'רתיחה' אזי מה שבתוכו הולך ומתקרר....

כז. אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע נכנס פעם יהודי ושאלתו בפיו, היות והוצע לו לעבוד בין אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות, באופן שברור לו שלא יעבור לא על איסורי תורה ואפילו לא על דרבנן, אלא שמסוכן הוא להיתפס ל'קרירות'... ענה לו ה'חזון איש' - קרירות הוא ביהרג ואל יעבור.

מסופר על הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע שפעם ביו"ט של סוכות בעת אכילת המרק שאל את משמשו, מדוע המרק כה קר, אמרו לו מפני שהעבירוהו ברחובה של עיר (מהבית אל הסוכה), נענה הרה"ק ואמר ומה אם המרק שאין

וממילא לא תמצא אף אחד מהם, אף הטובים שבהם – שהיה נוהר שלא יהרוג חבירו בשוגג, ולפיכך, כמו שתמצא הרבה מזידין שהורגים במזיד, מכל שכן שהיו יותר הרבה שוגגים, שאין נוהרים שלא יבוא על ידם שפיכות דם, ולפיכך היה צריך להרבה ערי מקלט, עב"ל^{כט}. כלומר, שעצם השהייה בין אנשים רוצחים במזיד, מביא 'קריירות' בזהירות הנדרשת שלא להרוג נפש מישראל, עד שאפילו הטובים שבהם אינם נוהרים, ומכאן נלמד עד כמה צריך להתרחק מסביבה רעה ומאנשים חוטאים המשפיעים הרבה באין אומר ואין דברים גם על 'הטובים' ל.

שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהיינה, ולכאורה תמוה טובא, היאך יתכן שמעבר לירדן שם שהו שני שבטים ומחצה (בני גד ובני רובן וחצי שבט המנשה) הוצרכו לשלוש ערי מקלט וכאותו שיעור שיש בארץ ישראל - מקום יישובם של תשעה שבטים ומחצה - רוב בניין ורוב מניין של בני ישראל, ותירצו בנמ' (מכות ט:) 'בגלעד שכיחי רוצחים'^{כ"ח} והביאו ראייה לדבר מן המקראות, אך עדיין הקשו הראשונים, שאותם רוצחים שבגלעד היו הורגי נפשות במזיד, ואילו ערי מקלט שייכות רק ברוצח בשגגה, ותירץ המהר"ל זי"ע (בגור אריה) וז"ל, בגלעד נפישו רוצחים אותם שהם מזידים,

לו כל 'הרגשה' מכל מקום בעברו ברחוב העיר התקרר, קל וחומר לאדם שיש לו הרגשת הלב עד כמה מתקרר הוא בעברו ברחוב העיר...

וכך אמר הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע כי בלשון בני אדם ייאמר על אדם החולה שיש לו 'חום' שהוא מצונן, לכאורה היו צריכים לומר שהוא 'מחומם', אלא ללמד שחום חיצוני וזו אינו אלא קור וצינה... וד"ל.

כח. בתוכחת מוסר אמרו לבאר מדוע באמת בגלעד היו מצויים רוצחים, כי בני גד ובני ראובן הניחו את טפם בעבר הירדן, ועברו חלוצים את הירדן לכבוש את ארץ ישראל, ונשאר שם י"ד שנה עד לאחר גמר כיבוש הארץ וחלוקתה, נמצא שבניהם היו ארבע עשרה שנה ללא השגחת אבותיהם, על כן אין תימה כיצד גדלו במידות מושחתות כאלו... (אין צריך לומר שאין אנו עוסקים באותו הדור עצמו, שאין לנו שמץ השגה במעלתם ובקדושתם, אך) ללמד יצא עד כמה צריכים ההורים לשום עיניים פקוחות על צאצאיהם ולהשגיח עליהם ביותר היכן הם 'מסתובבים' ומה מעשיהם, ובפרט בימי 'בין הזמנים'...

כט. ובזה נתנו טעם לשבח להאמור עוד בעניין, שערי המקלט היו נתונים ללויים, וכדכתיב (לה ו) 'ואת הערים אשר נתנו ללויים את שש ערי המקלט אשר נתנו לנו שמה הרוצח', וצריך לתת טעם בדבר מפני מה נבחרו ערים אלו דייקא לתיתם ללויים, אלא שרצה הקב"ה שאותו רוצח נפש בשגגה יתקן מעשיו וישתנה לטובה, על כן ציווה שיברח לגלות לערי הלויים שהם היו עוסקים רק בתורה ובעבודה וכידוע, וה'סביבה' הטובה וחברת אנשים יראים ושלמים תשפיע עליו לטובה.

ל. בדרך זה ביאר המגיד הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל במה שנאמר (דברים כט טו-ז) 'כי אתם ידעתם את אשר ישבנו בארץ מצרים ואת אשר עברנו בקרב הגוים אשר עברתם, ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמיהם', שלכאורה יש לתמוה שבתחילה כינה הכתוב את העבודה-זרה בשם מאוס כשיקוף וגלל, ואח"כ נזכר כעץ ואבן, ואילו לבסוף נכתב במעלה לשבח שהוא 'כסף וזהב'.

וביאר בהקדם 'מעשה' שהיה עמו (ויתכן שמעשה זה לא היה ולא נברא אלא משל הוא, וברוב ענוותנותו תלה 'משל' זה בעצמו), שבפעם הראשונה שנסע מאר"י לעבר לים לארה"ב נסע בספינה שהפליגה לשם, וכאשר עברו על יד העיר 'וונציה' הכריז רב החובל בקול מלא התרגשות שהולכים לנסוע סמוך לוונציה וניתן להשקיף מה'סיפון' אל העיר, ברגע אחד נעשה המולה גדולה כשמכל עבר מיהרו הנוסעים לרוץ לתפוס מקום, ודחפו איש את רעהו, גם פני זקנים לא נהדרו, והכל בכדי להגיע לזכייה הנכספת לתפוס מקום טוב על יד המעקה, לא הבין רבי שלום מהי ההתרגשות הגדולה ושאל את המון העם ריצה זו למה, הסבירו לו כי וונציה היא עיר המורכבת מקבוצת איים בלב ים, והבתים בנויים על שפת הים ממש והרוצה להגיע מבית לבית עליו להפליג בסירה, הביט עליהם רבי שלום בתמהון וכמי שנסתרה דעתם לגמרי, וכי בשביל זה שווה כל הדחיפות והדוחק... בדרכו מארה"ב לאר"י בחזרה לביתו שוב עברה הספינה על יד וונציה, וגם עתה הכריז רב החובל את הודעתו המרגשת... וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשנייה, זקנים עם נערים רצים רצים אל הסיפון... הביט בהם רבי שלום כשהוא חושב לעצמו, אמת הדבר שאין שווה לרוץ ולדחוף בשביל לראות את וונציה, אך ניתן להבין את ההתרגשות והרצון לראות עיר שרחובותיה מלאות מים... ויהי

באר הפרשה - פרשת מסעי

פי מה דאיתא בגמ' (סוטה יד.) 'מפני מה נקבר משה אצל בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור, והרי שמושה מכפר על המקום השפל, ועל דרך זה יש לבאר שאהרן נפטר בראש חודש אב להגן בזכותו על הזמן השפל, ובזכותו נזכה לבניין בית המקדש שנחרב מפני שנאת חינם (יומא ט:), כי אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום. ונכתב זאת בתורה ללמדנו להיות מתלמידיו של אהרן ללכת, לאהוב את השלום ולרדוף אחריו, ולהרבות באהבת חיים, והזמן מבקש את תפקידו.

מתלמידיו של אהרן הכהן - אוהב שלום ורודף שלום בפרשתן (לג לח), 'ויעל אהרן הכהן וכו' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחודש החמישי באחד לחודש'. הנה בכל התורה לא מצינו נזכר על שום אחד אימתי הוא יום פטירתו, ורק באהרן הכהן נזכר שהיה בראש חודש אב (ותמיד פרשה זו נקראת בסמיכות ליום הילולא דיליה), וצריך לבאר טעמא דמילתא, ומה נשתנה פטירתו של אהרן משאר שבועה הרועים שעמדו לישראל. ומבאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תר"ס ד"ה כתיב) על

לתקופת הימים נאלץ רבי שלום לנסוע פעם נוספת מאר"י לארה"ב, וכשעברו ליד וונציה והשמיע רב החובל את קולו - אף רבי שלום עצמו רץ במלוא המרץ ביחד עם המון העם לזכות ב'ראייה'...

והסביר פשר הדבר, כי בפעם הראשונה היה הדבר רחוק ומוזר ביותר בשכלו, לרוץ ולדחוף בשביל כך... אכן בפעם השנייה כבר לא היה חידוש כ"כ אצלו... כבר הבין שיש מקום למעשיהם... בפעם השלישית אף הוא נסחף אחריהם... כי כך דרכו של אדם בראותו מחזה תמוה באופן תמידי אזי מטבע תכונתו שמתרגל אליו... ועל פי זה יתיישב לשון הכתוב היטב היטב, כי בפעם הראשונה שנתקלים בע"ז הרי היא נדמית לשיקוף ולגלל, והאדם עצמו מואס בה, אכן כשחוזר ורואה את הע"ז כבר 'התרגל' במקצת אליה, ורגש החמימות המוטבעת בלב כל איש ישראל למאוס בע"ז כבר קהה במקצת, ושוב אינה נראית במלוא כיעורה ומאיסותה אלא רק כ'עץ ואבן', אכן בפעם השלישית כבר נמשך אחריה ונדמית אצלו ככסף וזהב ח"ו... כי אכן השהיה במקום פרוץ שאינו שמור וגדור כהוגן מקרר את כל רגשי הקודש שבלב האדם.

לא. מעשה באחד שישב על הארץ וקונן על חורבן הבית, וניגש אליו אחד וביקש עזרתו, אמר לו המתן לי עד שאגמור את ה'קנינות', אז אתפנה לשמוע את אשר בפיר, נענה לו הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע ואמר, מה לך לבכות על החורבן אם בידך לבנותו, עסוק בגמילות חסדים, הרבה באהבת חיים המקרבת את הגאולה, ורק לאחר מכן חזור לבכות על בית מקדשנו ותפארתנו שנחרב.

כתיב (ישעיה נב ג) 'כי כה אמר ה' חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו', פירש החיד"א (מדבר קדמות מערכת ת', אות יט, ובעוד הרבה מספריו), בעון שנאת חיים נמכרתם והלכתם לגלות, אך לא בכסף - בזכות קיום שאר מצוות תגאלו אלא רק על ידי שתרכו באהבת ישראל ללא חשבון.

לב. ביסוד הדברים ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע מנהג ישראל להרבות בסיומי מסכתות בתשעת הימים ולהזמין לסעודת המצוה, שהכל הוא בכדי להרבות באהבת ישראל, וכמו שכבר איתא בגמ' (שבת קיח:): 'כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לכולהו רבנן'.

לג. פעם ניגש אל הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל אחד משכניו, וטענתו בפיו, כי הפועלים אשר סיידו את בית הרב שפכו את ה'שאריות' לתוך צינור ניקוז השופכין, ומחמת כן נסתם הצינור של אותו שכן, והוצרך לקרוא לפועלים שיפתחוהו ועלות שכרם עמד על סך שש מאות שקלים, ועל כן תובע הוא מרבי ניסים שישלם את הנזק שגרמו פועליו, על אתר הוציא הגר"נ את ה'כיס המעות' מחיקו ופרע את כל הסכום הנ"ל טבין ותקילין, והוסיף בדברי ריצוי ופיוס על הנזק שנגרם מחמתו שלא בידענתו, ונפרדו לשלום. לאחר מכן אמר רבי ניסים למלווהו, מכמה וכמה סיבות לא הייתי צריך לשלם לו אפילו שוה פרוטה, א. סיד הנשפך לתוך המים אינו גורם לסתימה, וממילא בעל כרחך ש'סתימה' זו נגרמה מחמת דבר אחר. ב. הצינור היוצא מביתי להוביל את השופכין אינו מתחבר כלל לקו הצינור של השכן... ג. לא סיידו אצלי עתה בבית, וכל אותה תביעה אין לה כל יסוד ובסיס כלל... נדהם המלווה ונזעק, אם כן מדוע שילם מע"כ, השיב לו רבי ניסים, כדאי לי לשלם 600 שקל בשביל לחיות עם השכן ב'רוח טובה'... לדידן ייאמר, כדאי לנו לוותר ואף 'לשלם' בשביל לחיות עם בני ישראל ברוח טובה...

לד. כשיאהב איש את רעהו ב'אהבת ישראל' אמיתית, ישמח כל אחד בשמחתו של רעהו, יעלו לבו בהצלחת חברו, ותגל נפשו בקנייניו המרובים הן ברוחניות ואף בגשמיות... ויהא ראשו נתון היאך, כיצד ובמה יש בידו

יה"ר שיבנה ביהמ"ק ב"ב ושם נעלה ונראה בשלש פעמי רגלינו ככתוב בתורה, ובבוא לציון גואל נגל ברננה בשוב ה' את שבות עמו.

להיטיב ולהעניק לזולתו, ואל ינהג כפי טבע העולם שכל אחד חושב כ"ד שעות 'יומם ולילה' כיצד להוסיף לעצמו רכוש ממון וכבוד - ואפילו אם יעלה הדבר על חשבון רעהו.

מסופר על שני ידידים - ראובן ושמעון, שנכנסו שניהם יחדיו לבית המסחר וקנו כל אחד לעצמו טיקע"ט (כרטיס) להגרת הלוטו (לאטער"י), והסכימו ביניהם שאם אחד מהם יזכה יעניק מחצה מרווחיו לשני - יהיה הסכום גדול ככל שיהיה. והיה בחצי הלילה נערכה ההגרה הגדולה, ובבוקר כשקם ראובן ממיטתו ראה ב'כתבי עת' שמספרו של שמעון זכה בגורל בסך עצום גדול... מה עשה ראובן בחכמתו - שידע שבזו העת יגדל מאד חשקו של שמעון להיפטר ממנו אף בטענת 'בוקי סריקי'... וימהר ראובן לבית שמעון העירו משנתו והודיעו 'פיינע נייעס' - בשורה טובה ומשמחת, הנה זכיתי בגורל סך עצום, אבל תדע לך ברורות שאין לך מה 'לחלום' שאעניק לך מחצה מהרווחים שהרווחתי... נזדעק שמעון בקול רעש גדול, והרי בפירוש שמעו אזניים הללו מפיו זה שהינך מתחייב לתת לי מחצית מהרווחים, וראובן בשלו לא הייתה כאן כל קבלת קנין, אין כאן לא כתיבה ולא חתימה אלא דברים בעלמא, מאומה לא אתן לך, אפילו לא שווה פרוטה, אמר לו שמעון והרי אף על דברים יש מי שפרע וכו' וכו', עד שתפסו שמעון באזניו והוליכו אחר כבוד לבית ה'מרא דאתרא', למען יפסוק הרב שעפ"י 'דין תורה' מחויב ראובן לעמוד בתנאי שהתנו ביניהם שכל הזוכה מבין שניהם ייתן לשני מחצית מהרווחים. מששמע הרב את טענתו של שמעון שאל את ראובן, ומה תענה על דברי שמעון... ויען ראובן ויאמר... תשובה אחת יש לי להשיב, לא אני זכיתי אלא שמעון ומעתה עליו לתת לי מחצית מהרווחים... מיד שינה שמעון את טעמו וב'תוך כדי דיבור' מצא שבעים ושבעה סברות מדוע אין כל תוקף ב'הסכם' הלז, ואינו נצרך לתת מאומה לראובן... רבותי, אנא מכם, המנעו מלהעלות שחוק על שמעון, כי כולנו באותה פעקיל, כל איש בשלו אינו רואה אלא את צידו... עד שמסוגל הוא לסתור את עצמו, כי בכל יום יטען את מה שעדיף לעצמו, מבלי לחשוב על רעהו. ובראותנו 'חוכא ואיטלולא' זאת, אולי נזכה לשנות דרכינו, לחשוב יומם ולילה כיצד להיטיב לשני, והיאך להעניק לו עוד ועוד ברו"ג.

שמעתי מחכם אחד, אם תרצה לדעת על איש פלוני באיזה 'קומה' הוא דר, שאל אותו שאלה אחת ולפיה תדע ברורות איה מכון שבתו. וכך תשאלהו, איש יהודי רוצה להוציא גזוזטרא (מרפסת) מביתו שבקומה השנייה לצורך קיום מצוות סוכה, ושכנו הדר בקומה ראשונה מתנגד לכך בטענה שמחשיך לו בזה את אור השמש - אמור נא יקירי מי צודק בטענתו... הנה אם הלה יענה לך שאכן אסור לו להחשיך את האור לבן הקומה הראשונה, תדע שאף 'בן שיחך' דר בקומה ראשונה על כן אינו רואה ומצדיק אלא את השיטה הזאת - שמא ברבות הימים יהיה הדבר נוגע אף לו ממילא כבר החליט בראשו שכך היא האמת, ואם יענך שמותר לו לבנות תדע שאף הוא דר בקומה שניה...

וכן אומרים בשם החזו"א (ברצותו לבאר טבעיו של האדם החושב בכל עת על עצמו - עד היכן מגיעים הדברים), כי בגשת איש לרעהו ושואל מעמו 'עצה וחוות דעת' בענין מסוים, מיד יחשוב זה הנשאל מה טובת הנאה תצא לי - כשאענה לו כך או כך... אם יסיק בדעתו שבשני האופנים ה'רווח' שלו שווה (בשניהם ירויח או בשניהם לא), אזי יתחיל לחשב בעצמו באיזו תשובה אחשב בעיני השואל כ'חכם ופיקח' יותר... ואם יסיק אף בזה שאין כל נפקא מינה לענין 'חכמתו', מיד יתחיל מוחו לחשב כיצד אפטר ממנו, אך את הנידון לגופו של ענין לענות לטובת השואל לא עלתה על דעתו כלל וכלל...

לה. שמא תאמר, וכי יש בכוחו של יחיד שיתחזק באהבת ישראל שעל ידו ובזכותו ייבנה בית המקדש... אך אם בית המקדש נחרב על ידי יחיד בוודאי גם יכול להיבנות על ידי אחד...

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: השגחה פרטית

פרשת מסעי

בס"ד | גיליון מס' 390

כיצד פיצוי הולם הגיע ב'איחור' מדוייק של 50 שנה!?

על פי ה'... (ל"ג, ב)

מהרגע שאדם נולד, כל מה שעובר עליו מדי יום ביומו, הכל מכוון, הכל נעשה לפי התוכנית. בורא עולם יושב בשמים ומנחה את התוכנית האישית של כל אדם, מכוון אותו לאן יגיע, ונוטל אותו יד ביד הן אל ההצלחה, והן אל הקושי או ההתמודדות. אל תעלה בדעתך ולו לרגע שנקלעת למצב כלשהו בטעות - כי ה' כיוון אותך אליו, מצב זה מיועד דווקא בשבילך!

למעשה, עיקרון יסודי זה הוא אחד מ"ג העיקרים של היהדות אותם סידר הרמב"ם, וליתר דיוק - זהו העיקר הראשון, היסוד הבסיסי ביותר: 'שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים!' - אין נברא בעולם שלא מונהג, אין מעשה בעולם - בעבר, בהווה ובעתיד - שמתרחש ללא הכוונה משמים. הקדוש ברוך הוא משגיח עלינו בפרטות, מכוון אותנו ומדריך אותנו על כל צעד ושעל!

נכון, לא תמיד אנו מבינים, פעמים רבות אנחנו מתקשים להבין או לעמוד על הסיבות והמניעים. אבל כמה כדאי להתחזק באמונה שיש 'השגחה פרטית', שבורא עולם מכוון אותנו בכל עניין. כל מצב בו אנו ניצבים, כל קושי שעומד בפנינו, כל מה שעובר עלינו - היכן נולדנו, כיצד גדלנו, איך חונכנו, באיזו כתובת אנו מתגוררים ובאיזו דרך אנחנו מתפרנסים - הכל הכל מתוכנן לפרטי פרטים, אין כאן שום טעויות או אי הבנות, הכל מכוון מלמעלה!

ככל שנחדד הבנה זו, ככל שנחוש שכל קושי שלנו - מקורו בהשגחה פרטית, כך שהקדוש ברוך הוא לבדו הנחה אותנו אליו ומוביל אותנו בתוכו - כך יהיה לנו קל יותר להתחזק באמונה ובביטחון שיש סיבה לכל דבר, שיש תכלית לכל אתגר ומטרה בכל התמודדות, זה יתן לנו כח לצלוח כל קושי ושעת משבר, מתוך אמונה שלימה בבורא עולם המשגיח עלינו בהשגחה פרטית עילאית!

המעגל שנסגר לאחר יובל!

הררי תפוחי אדמה ארוזים בשקים קטנים, ומאחוריהם תור ארוך של אנשים - היה המחזה שקידם את כל מי שהגיע באותו יום של ראשית חודש ניסן תשי"ב, לכיכר זופניק שבירושלים. היתה זו חלוקה מרכזית של תפוחי אדמה שחולקו לקראת חג הפסח הממשמש ובא, והימים - ימי תקופת הצנע, בהם לא היה ניתן להשיג תפוחי אדמה בשוק החופשי.

החג המתקרב גרם לראשי 'העדה החרדית' לעשות מעשה, ולשלוח שליחים לטורקיה - לייבא משם שקי תפוחי אדמה אשר חולקו למשפחות ברוכות ילדים בירושלים. כל משפחה קיבלה תלושים כמספר ילדיה, והאנשים ניצבו בתור ארוך, פודים את התלושים שקיבלו מבעוד מועד בשקים קטנים של תפוחי אדמה. כל משפחה קיבלה שקים כמניין התלושים שבידיה, והחלוקה התנהלה ללא דופי.

אחת מן ההתמודדויות המרכזיות הפוגשות את בני האדם אינספור פעמים במהלך חייהם, היא חיפוש התשובה לשאלה 'איך זה קרה לי', או 'איך זה קרה דווקא לי', או 'איך הגעתי לכאן בכלל'. אנשים מוצאים את עצמם בכל מיני מצבים, מתמודדים עם בעיות שונות, ניצבים מול אתגרים שנראים חסרי כל קשר אליהם, והם שואלים את עצמם 'מה לי ולזה', איך קרה שאני מתמודד עם הדבר הזה!?

למשל, אדם העובד בעבודה מסויימת, ומרגיש בה שלא בנוח, תלמיד המגיע למוסד שהוא חש שאינו מתאים לו, ועל אחת כמה וכמה אדם שמוצא את עצמו בבית חולים, בבית מעצר, בבית משפט, וכיוצא באלה. לפעמים הוא עומד וצובט את עצמו: האם זה דמיון או מציאות? וכי אני הגעתי למצב הזה? האם אני באמת מתמודד עם הקושי הזה? מה זה קשור אליי? איך נקלעתי למצב ביש שכזה!?

ואז, צפים להם הרהורים שמנסים לתאר מצב הפוך: לו רק הייתי לומד במוסד השני... לו רק הייתי עובד בעבודה אחרת... לו רק הבן שלי היה לומד בכיתה המקבילה... לו רק הרופא המומחה היה מאתר את הבעיה מראש... - וכך הלאה. מחשבות כאלו מייצרות קושי בהבנת הסיבה בשלה נקלע האדם למצב בו הוא נתון, והנה הוא חש מסובך בתוך עצמו, אינו יודע להשית עצות בנפשו, ולפעמים בעקבות הרהורים כאלה - מצבו הנפשי והרגשי עלול להידרדר...

פרשת השבוע, המסכמת את מסע בני ישראל במדבר לקראת כניסתם לארץ ישראל, מעבירה אותנו בין 42 התחנות בהן חלפו בני ישראל במסעם במדבר. כל תחנה מוזכרת בשמה המלא, אף שלרובם של השמות - אין כל משמעות, שהרי אלו הם בסך הכל שמות של מקומות שונים ברחבי המדבר הצחיח. ובכל זאת כל תחנה זוכה לכבוד ולהזכרה, למה? מדוע התורה מאריכה בפירוט שמה המלא של כל תחנה ותחנה!?

כי לפני הזכרת התחנות, מופיעות שלוש מילים: 'על פי השם'. כאן ניתנת הוראה לכל יהודי: נקלעת לתחנה בחיים? - אל תחשוב שזה מקרה, אל תניח שזו טעות, אל תנסה לדמיין מה היה קורה אילו היית נקלע למקום אחר. לא ולא! על פי ה' - כל מקום אליו נקלעת, כל מצב בו אתה ניצב, כל תחנה בה תדרוך כף רגלך, כל התמודדות בחיך, כל אתגר שיעמוד מולך - הכל הכל הוא על פי ה', מישוהו כיוון אותך למקום הזה, בדיוק!

לא תמיד תדע מדוע וכיצד, ברוב המקרים - תתקשה להבין או להסביר למה דווקא אתה, ולמה עכשיו, ולמה למקום הזה, ואיך זה קשור אליך. אבל לרגע אל תחשוב שזה מקרה, שזו טעות, שלא היית צריך להגיע למקום הזה, שאתה לא קשור. דע לך שמסעותיך בחיים הם תמיד תמיד על פי ה', כל תחנה אליה תיקלע - מכוונת מלמעלה, כל קושי או אתגר - הוצב דווקא בפניך, דווקא עכשיו, הכל מחושב לפרטי פרטים!

צלצול ברגע הנכון!

'כאן השוטר חביב, ממשטרת בית שמש' - אמר הקול החביב, כשמו כן הוא. ר' יצחק שם אוננו כאפרכסת, הן מה לו ולמשטרה? ואז שמע את ההמשך המרנין: 'איבדת עגלה אולי?'

ר' יצחק מסרב להאמין. אכן כן, הוא חזר מקנינות, השאיר את העגלה למטה, בכניסה לבניין. לביש מזלו, הותיר בתיק העגלה ארנק מלא במזומנים, כרטיסי אשראי ועוד, ולפני שעה קלה גילה כי העגלה נגנבה. פועלי בניין ערבים רבים מסתובבים בסביבה, וכנראה אחד מהם אימץ את העגלה על תכולתה היקרה...

הוא זכר כי גם את הטלפון הסלולרי שלו הותיר בעגלה, ולכן מיהר להתקשר אל מספרו האישי, אלא שהשיחות - כמה צפוי, לא נענו. ולפתע - הפתעה שכזו: השוטר מתקשר אליו ואומר שהעגלה בידי, איך זה קרה? - כשהשוטר הגיע והשיב לו את העגלה, סיפר לו כמשיח לפי תומו:

'נסעתי בניידת ברחוב נחל צאלים, ולנגד עיניי פועלי בניין ערבים, אחד מהם מחזיק עגלה יפה של תינוק. עצרתי ושאלתי אותו מנין לו עגלה כה יפה, והוא השיב לי שמצאה בפח האשפה. ללא הוכחות שהוא משקר - לא יכולתי לעשות דבר. אלא שלפתע נשמע קול מצלצל מתוך העגלה: 'ר' ישעיה בן ר' משה, ר' ישעיה בן ר' משה...'- הבנתי מיד שצלצול סלולרי כזה לא שייך לערבי, ועל אתר הוצאתי מידי את העגלה והנני כאן להשיבה אליך...

האברך נפעם. אפילו עיתוי בו טלפון יצלצל - גם זה בהשגחה פרטית מופלאה. הנה כי כן, השוטר התעכב ליד הערבי דקה או שתיים בלבד, אבל בורא עולם זימן את הצלצול בדיוק לשעה הזו, כדי להשיב עגלה לבעליה!

סיפור מפעים זה, שהופיע בגיליון 'השגחה פרטית', מעורר את הלב: כן, לא רק אירועים גדולים הם בהשגחה פרטית. כל צעד הכי קטן, אפילו עיתוי של שיחת טלפון - הכל הכל בהשגחה פרטית מלמעלה!

חצי שיעור שהתברר כשידוך שלם...

תקופה ארוכה של ביוריסם ודיונים, קדמה להודעה הדרמטית שבעוד כמה ימים תיערך הפגישה הגורלית. הבחור המדובר - הממתין מזה זמן להצעת שידוך מתאימה - נרגש ונערך, יודע שיש בפגישה הזו כדי להכריע את גורלו של השידוך הנמצא על הפרק, ונראה מתאים מכל הבחינות. כחלק מההכנה לקראת הפגישה, הבין הבחור כי אבי המדוברת עשוי להיכנס עמו בשיחה של לימוד, ולפיכך החליט להכין דרוש נאה.

ממחשבה למעשה, החליט הבחור ללמוד היטב את סוגיית 'חצי שיעור'. זוהי סוגיית מרובת פרטים ודוגמאות מכל מכמני התורה, העוסקים בשאלה מה המשמעות של מצוה או עבירה הנעשית לחצאין. הבחור נכנס לעובי הקורה, למד יפה יפה את הסוגיית בכל מרחבי הש"ס, הכין דרוש נפלא ובו 13 קושיות וסתירות בין המובאות השונות, והדובדבן שבקצפת - מהלך למדני ומבריק במיוחד המיישב את 13 הקושיות באופן בהיר ונפלא. ממש אור בעיניים!

הגיע רגע הפגישה. הבחור נכנס אל החדר בהתרגשות ובדריכות, ואבי הנערה שואלו אם יש לו מה לומר בדברי תורה. הבחור שנערך לרגע הזה היטב, הציע לומר חידוש בעניין 'חצי שיעור', אך האב דחה את הדברים. 'הבה נדבר על הסוגיית הנלמדת עתה בישיבה...' - אמר אבי הנערה, והבחור נבוך...

כבר כמה ימים שהוא אינו עוסק בסוגיית הנלמדת בישיבה, הלא הוא מכין דרוש על 'חצי שיעור'. גם בימים שלפני, מרגע שהצעת השידוך נידונה בכבוד ראש, הוא פחות בעניינים בסוגיית שלומדים בישיבה. הוא ניסה את כוחו, המבוכה היתה גדולה, אבי הנערה ביקש לדון בסוגיית הנלמדת, הבחור התקשה לשתף פעולה, ואין פלא ש...

השידוך ירק מהפרק.

הבחור היה נבוך ומאוכזב. הן כל כך הכין את עצמו לקראת הפגישה הזו, למד היטב סוגיית שלימה מכל כיווניה, והנה כי כן - אבי הנערה הוביל את השיחה למקום אחר, והוא יצא ממנה בוש ונכלם, ואף השידוך נגזז לו. האכזבה היתה כה קשה עד שהבחור התקשה להתאושש, צוות הישיבה ערך עמו שיחות חיזוק ועידוד לאמור כי תבוא הצעה אחרת, כדרכו של עולם, ואל לו ליפול ברוחו...

וכך אכן קרה. כשבועיים ימים חלפו, והנה הוצעה הצעה אחרת שהתקדמה לכיוון פגישה עם אבי הנערה. הפעם הבחור לא יצא מגדרו, לא הכין דרוש ולא נערך יותר מדי. הוא עבר על החומר הנלמד בישיבה, הא ותו לא...

אבי הנערה המדוברת כעת, היה תלמיד חכם, ולתומו סבר, כי אין טעם לשאול בחור טוב על הסוגיית הנלמדת בישיבה - שכן כל בחור הלומד בישיבה מכיר את מה שהוא לומד באותה עת. לפיכך, החליט לקשור שיחה עם הבחור בנושא כללי הנידון בש"ס, ואז יוכל לעמוד על בקיאותו וידענותו של הבחור באופן כללי...

הפגישה החלה, וכשהגיעו לשלב בו עוסקים בדברי תורה, שאל אבי הנערה כבדרך אגב, אם הבחור יודע להסביר לו רעיון מסויים בגדרי 'חצי שיעור'. הבחור התאמץ להסתיר את הלבנות לבו, ועל אתר השיב כהלכה, ואף הוסיף לשאת ולתת בסוגיית זו. אבי הנערה יצא מהפגישה בהתפעלות עצומה, הן הבחור שולט היטב בסוגיית שהוא כלל לא לומד כעת!

סוף דבר, מתוך רושם חיובי זה בא הבחור בברית האירוסין בשעה טובה ומוצלחת, לשמחת כל הצדדים. לאחר שבירת הצלחת התבונן הבחור בחסד ה' ונפלאותיו, וגילה כי למעשה בורא עולם המזווג זיווגים שלח לו את השידוך הראשון כהתראה, על מנת שיהיה מוכן ושולט היטב בסוגיית שתדובר בפגישה המכרעת - שהובילה לאירוסיו במזל טוב!

סיפור נפלא זה, אותו סיפר כ"ק האדמו"ר מ'תולדות משה' שליט"א, פוקח לכולנו עין: הנה כי כן, לפעמים אדם עובר אכזבה קשה, משבר חמור. הוא נבוך ותוהה, לא מבין מה קרה, מדוע זה מגיע לו. אבל בורא עולם הוא המכוון את כל מעשי בני האדם, והוא שהוביל אותו לתקלה הזו כביכול - מתוך מטרה מכוונת, בהשגחה פרטית מופלאה!

הבה נתחזק בכל ליבנו, הבה נחוש כי משהו מכוון אותנו בכל צעד ושעל. בורא עולם מוביל אותנו בהשגחה פרטית, מכוון את דרכנו. בשעת קושי או אתגר - נזכור כי אין זה מקרה, אלא יד ה' היא שכיוונה אותנו עד הלום, ויש לכך סיבות. וככל שנתחזק באמונה כי כולנו מנוהלים בהשגחה פרטית - כך יהיו חיינו טובים ומואשרים, מלאים באור האמונה, ומתוך חיבור הדוק לאבינו שבשמים!

בראש התור, עמד על המשמר הגה"צ רבי נפתלי הלברשטאם ז"ע - האדמו"ר מטשאקאווע, שכהן כראש 'ועד הכשרות' של 'העדה החרדית'. בעיצומה של החלוקה, ניגש אליו יהודי וביקש לקבל תוספת של תפוחי אדמה למשפחתו, בטענה כי הוא זקוק לעוד תפוחי אדמה לקראת החג, והוא ממש מבקש לקבל תוספת...

רבי נפתלי - שידע כי הכמות מוגבלת ומחושבת על מנת שתספיק לכולם - נאלץ להשיב את פני האיש ריקם, וכל תחנונו לא הועילו. האיש עמד והסביר, אולם רבי נפתלי ידע שאם יענה - יהיו משפחות שלא יקבלו, ומתוך השתתפות כנה בצערו של המבקש - נאלץ להמשיך לעמוד איתן בסירובו. לבסוף, האיש קיבל את שהוקצב לו מראש, ועזב את המקום בתודה על מה שקיבל - אבל גם באכזבה ניכרת.

חלפו חמישים שנה!!! - - -

חמישים שנה. חמישים פסחים, בהם חולקו ברחבי ירושלים מיליוני שקי תפוחי אדמה... - אולם רבי נפתלי לא שכח את המאורע. בעומק לבו, הצטער על שנאלץ להשיב את פני המבקש ריקם, אולם לא ידע מי הוא, היכן הוא מתגורר, וכיצד ניתן ליצור קשר עמו וליישר את ההדורים. עד לאותו בוקר...

בוקר אביבי אחד, רבי נפתלי יוצא מהמקוה ב'זופניק' כדרכו מדי בוקר, ולנגד עיניו הוא מבחין בפנים מעט מוכרות. הוא שואל את האיש לשמו - אולם השם לא אומר לו דבר, והנה כעבור רגע קט הוא נזכר: הלא זהו האיש שאת בקשתו השיב ריקם! זקנו התארך והלבין, מראהו השתנה, אולם תויו פניו היו מוכרים, אין ספק כי זה האיש! על אתר הוא מזדהה בשמו, ופונה לאיש בשאלה: 'תכן שלפני כיובל שנים ביקשת תוספת תפוחי אדמה וסירבתי לתת לך?'

האיש מתחייך קמעא, מגרד בפדחתו כמעלה זיכרון ישן מהארכיון שבירכתו מוחו, ומשיב: 'אכן, זה אני!' - ורבי נפתלי, בהתרגשות ובשמחה, לוחץ את ידו ואומר: 'חמישים שנה אני מקווה לפגוש אותך, לבקש את סליחתך ולפצות אותך על שהשבתי את בקשתך ריקם. הנה הזדמנות לפניי בהשגחה פרטית! רוצה אני לפצות אותך על עוגמת הנפש!'

האיש מצטחק: 'אוי, נו, חמישים שנה עברו מאז... עברתי דירה לבני ברק, היתה לי שם פרנסה מכובדת. על החסר בתפודים של אותו פסח - כבר פיציתי את עצמי ואת בני משפחתי כהנה וכהנה... אין לי צורך בשום פיצוי, עוגמת הנפש חלפה מזמן, כבר לפני שנים מחלתי. הכל בסדר!'

'לא ולא!' - אומר רבי נפתלי, 'חמישים שנה יש לי נקיפות מצפון בגלל זה, עתה שהזדמנת לידי - לא אתן לך לחמוק...' - ובאומרו זאת, הוציא מכיסו חפיסת שטרות כסף והושיט ליהודי שלפניו: 'הנה, קח לך סכום זה כפיצוי, ומחל נא לי על עוגמת הנפש דאז!'

האיש נבוך, מתקשה להאמין. מסביר שהסיפור ישן נושן, שלמפרע - הבין את הסירוב של רבי נפתלי להקצות לו עוד תפוחי אדמה, שהוא כבר מחל ושלא חסר לו דבר... אולם רבי נפתלי שב ואומר לו שבתום חמישים שנה שהוא מחפש אחריו - הוא לא יתן לו לחמוק מבלי לקבל פיצוי הוגן, שימחק כל זכר לפגיעה הישנה נושנה ההיא!

האיש הרהר לרגע, ולפתע עלה ניצוץ בעיניו. 'האמת, שזו השגחה פרטית. כפי שיספרי קודם, אני מתגורר כיום בבני ברק, הגעתי לירושלים לשמחת 'ברית מילה' של נכדי, שנערכת כאן. רציני להביא לבני מתנה - סכום כסף שיכסה את עלות סעודת הברית, אולם בידי לא היה מאום. ביקשתי מבורא עולם שיזמן לי כסף, והנה הרב ניצב בפניי ומציע לי סכום כסף. אין זאת אלא יד ה' ממש!' - אמר האיש בדמעות התרגשות.

ובאומרו זאת מושיט האיש את ידו ונוטל את הכסף, כשרבי נפתלי מודה לו מקרב לב על שהסכים לקחת ובכך הוא יכול לנקות את מצפונו על הפגיעה ההיא, שאמנם נעשתה ככוונה טובה, אולם עד כה לא הצליח לפצות עליה, עד שהזדמנות זו הגיעה... והנה כי כן, הקדוש ברוך הוא מזמן לפניו את האיש, דווקא ביום בו הוא זקוק לכסף והוא נאות לקחת, וכך נסגר לו מעגל היסטורי...

סיפור מדהים זה קיבלנו מנכדו של רבי נפתלי, הרה"צ רבי חיים שמואל גשטטר שליט"א - אבד"ק מטשאקאווע, כפי ששמע מפיו, והיה הדברים לטובת נשמתו של אותו צדיק שנסתלק לאחרונה - ב"ז באדר א' תשפ"ב. וללמדנו בא:

יוצא לו אדם בבוקרו של יום, זה מביתו בירושלים, זה מביתו בבני ברק. מה' מצעדי גבר כונו, שייפגשו שניהם באותו היום ובאותה שעה, מחד - בכדי לסגור פרק היסטורי ישן נושן, שמעיק על לבו של אחד מהם, ומאידך - בכדי להעניק סכום כסף ליהודי השני, שזקוק לו בדיוק באותה העת. כי כל צעד שנעשה בחיים - מכוון הוא מלמעלה. כל פעולה שלנו - מקורה בהשגחה פרטית שמימית!

אחים יקרים, הבה נטמיע את המסר הזה בליבנו. לעולם לא נשאל למה קרה ואיך קרה, כי ה' מדרוך ומכוון אותנו. הבה נזכור - בשעת קושי כמו בשעת שמחה - שמישהו מכוון אותנו מלמעלה, מדרוך אותנו היטב, ומכוון אותנו אל היעד. הבה נתחזק באמונה ובביטחון מוחלטים שבורא עולם איתנו בכל צעד ושעל, וגם ברגעים קשים - הוא שהכניס אותנו אליהם, והוא זה שיוציא אותנו מהם בדרך הידועה רק לו!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת מסעי תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

היא פורחת ונבנית בנינים ע"ג בנינים, אגפים ע"ג אגפים, ללא קושי ללא טרחה מרובה.

השיב לו מרן החזו"א על אתר, ידוע כי התורה צוותה להציב סימנים לרוצח שנס לערי מקלט שיידע את הדרך לברוח מגואלי הדם. נשאלת השאלה מדוע א"כ לא צוותה תורה לעשות אותם סימנים גם לעולי רגלים אשר היו הולכים ממקום למקום ושואלים על הדרך העולה לירושלים, מדוע לא יציבו להם סימנים?

אלא, הטעים מרן החזו"א זצ"ל, אילו יבוא רוצח וישאל על הדרך לערי מקלט, יכול להיות מצב כי כל זמן מה יבוא רוצח אחר וישאל, ואחריו עוד אחד, וימצא כי ישמעו הרבה על רציחה, את זה רצתה התורה למנוע כי השמיעה החזרת ונשנית בכחה לקלקל הנפש, ולכן הציבו לו סימנים חיצים שלא יהיה עליו לשאול וידע את הדרך לבדו, משא"כ עולי רגלים בעלותם להראות פני ה' אדרבא התורה דווקא רוצה שיבואו לכל עיר וישאלו בכל מקום האיך עולים לרגל והאיך היא הדרך ועי"ז בוודאי יצטרפו אליהם ויעלו עמם לרגל לראות פני ה' ולכן לא הציבו להם סימנים.

כן הוא הוסיף החזו"א גם בענייני, פרנסי האוניברסיטה הדואגים לכלכלתם אילו יקשה עליהם מלאכת איסוף הכספים ויצטרכו לסובב בעולם ולדאוג למגביות ולתרומות הרי בכך ישמעו ממצאיאותם ויכנסו לתודעת ההמון, ובזה אין חפץ להקב"ה, לכן הוא מספק להם כספים וכלכלתם בהשקט שיבנו ויעשו, העיקר שיהיה בשקט, אבל מי שבונה ישיבה מי שבונה תורה, אדרבא הקב"ה רוצה שישמעו עוד ועוד על מעלת וחשיבות התורה ובכך יתקדש שם שמיים בעולם, לכן עושה הקב"ה שיהיה לו קשה לגייס כסף כדי שיצטרך לשוב על פני העולם כולו ולעורר את העם ולדבר אל ליבו על תורה ועל מעלתה ומעלת לומדיה.

(טללי אורות ושי לתורה)

והצילו העדה את הרוצח (לה, כה)

בגמ' בסנהדרין (ז, א) "אמר רב כהנא סנהדרין שראו כולן לחובה פוטרין אותן", הגמ' שם מסבירה שהיות שיש מצוה של "הצילו את הרוצח" וחייבים להלין את דינו שיוכלו להפך בזכותו, וכאן שכולם מחייבים מיד, הרי לא ימצאו לו כבר זכות ממילא א"א להורגו שהרי לא יוכלו להפך בזכותו. לפי דברי גמרא זו מתבארים כמה עניינים בפרשתנו:

בדין ערי מקלט אומרת התורה שישב שם עד מות הכהן הגדול, והגמרא (מכות יא) מסבירה שהטעם בזה הוא כי היה לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה כזו בימיו, שואלת המשנה מה הדין כאשר אדם רצח בשוגג בזמן כהן גדול אחד, ועד שעמד בדין, אותו כהן גדול נפטר, וכהן גדול אחר נבחר תחתיו? התשובה: הוא ישב בעיר מקלט עד אשר הכהן הנבחר (החדש) ימות. שואלת ע"ז הגמרא מה הקשר בין כהן גדול זה לרוצח? מילא הכהן הגדול שהרצח ארע בחייו היה לו להתפלל שלא תארע בחייו תקלה, אבל הרי זה לא היה בימי כהונתו של הכהן השני? ומתרתת הגמ' שהיה לו להתפלל שייצא זכאי.

שואל ה"אמרי אמת" קושיא עצומה, הרי אם הדיינים חייבו סימן שהיה באמת חייב, אם כן מדוע היה צריך להתפלל שייצא זכאי? שיעותו את הדין?! ומבאר, הסיבה שפלוגי יצא חייב הוא כי רוב הדיינים חייבו והמיעוט אמרו זכאי, וכיון שהרוב חייבו יצא דינו לחיוב, אם כן, היה לו לכהן החדש להתפלל שכולם יגידו את האמת שהוא חייב, וממילא ייצא זכאי.

עם יסוד זה מבארים המפרשים (כמובא ב"עלי ורדים") מה שאומרים בראש השנה וביום הכיפורים "באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט וצדקנו במשפט". ולכאורה אם אין עלינו שום מליץ יושר, איך יהיה "צדקנו במשפט"? אלא, "תגיד ליעקב דבר חוק" איזה "חוק"? שאם כולם כאחד מחייבים הנאשם יוצא זכאי. וממילא "וצדקנו במשפט".

עוד מבארים בזה את הגמ' (שבת פט, ב) שלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי ואברהם אבינו משיב "ימחו על קדושת שמך" וכן

"ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש" (לג, לה) פטירת אהרן הכהן היתה בראש חודש אב.

והנה לא מצאנו בכל התורה שתזכיר ותקבע לדורות יום מיתתו של צדיק, רק אצל אהרן הכהן, ונפסק בטור או"ח (סימן תקפ) שאע"פ שהוא ראש חודש, מ"מ מותר להתענות בו, ונקרא יום זה יום תענית לצדיקים.

ואפשר, שמיוחדת בזה מיתת אהרן משאר אבות העולם, כי אהרן היה הרב הגדול לאהבת שלום ורדיפת שלום, ולכן הסתלקותו של אהרן יש בה בכיה וצער עמוק לדורי דורות, כי אין צער כמו הסתלקות של מביא שלום בעולם.

ואולי קשורה לזה ההלכה, שמשנכנס אב ממעטים בשמחה. ראש חודש אב הוא תחילת ימי חורבן המקדש וגלות ישראל, והמקור לכל החורבן בא מהסתלקותו של אהרן - איש השלום, וכמפורש בחז"ל שחורבן בית שני בא מפני שנאת חינם.

וחז"ל הדגישו: "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום" (אבות פ"א מ"ב), שבראש ובראשונה צריכים אנו לרב שילמדנו לאהוב את השלום, שכן, באמת רוב האנשים אוהבים דוקא את המחלוקת, כי כאשר יש שלום הכל שקט שליו ומשמעם, לא כן כאשר מזדמנת מחלוקת יפה ושמנה, יש חוויות מעניינות, החיים מגוונים יותר...

זאת ועוד, בזמני שלום הרבה אנשים נבלעים ומוסתרים ברקע שבצד, לא שומעים אותם ולא רואים אותם, לא כן בשעת מחלוקת - בולטים הם לעין כל, ויש להם הזדמנות להשמיע את דעותיהם.

הבה נודה על האמת: המחלוקת עבור רובנו היא מתוקה מדבש ונופת צופים, וצריך רב גדול כמו אהרן, ללמדנו לאהוב את השלום, עוד לפני שנוכל לעשות פעולות מעשיות של רדיפה אחר שלום.

משל למה הדבר דומה? לאותו ילד שהזדמן למקום שריפה גדולה בבית מגורים, ורואה את הפעולות הנמרצות של מכבי האש, עולים ויורדים בסולמות גבוהים, מצילים אנשים, מתיזים מים, והוא רואה ומשתאה על המראה, וכ"ש אם הוא עצמו לקח חלק באיזו פעולת הצלה, ואף קיבל תשואות חן על כך, שמעתה מחכה הוא בכליון עינים מתי תזדמן עוד פעם שריפה ענקית כזאת, וכבר הוא חשוד מעתה להדליק אש בבית בכדי לעבור עוד פעם את החוויה הגדולה הזו, ואפילו לגרום לאסון כבד ח"ו, ויש צורך גדול ללמדו לא לאהוב את השריפה.

זה ממש מה שהיה אהרן מלמד, לאהוב את השלום ה"משמעם" ולשנוא את המחלוקת ה"מרגשת"!

לכן יום הסתלקותו של אהרן הוא יום צער ובכיה לדורות, ועלינו לזכור את תורתו של אהרן, לדעת שעד כמה שהמחלוקת נחמדת למראה ותאוה היא לעינים, אסון וקללה נוראים מונחים בה, ולעומתה מביא השלום שפע של הצלחה וברכה מרובה.

(תפארת שמשון)

והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהינה לכם ונס שמה רצח (לה, יא)

מפסוק זה למדו חז"ל (מכות י) שהיו סימנים וחיצים שכוונו את הרוצחים להגיע לעיר מקלט, שואלים המפרשים, למה לעיר מקלט שמו שלטים ואילו לעולי הרגל לא שמו שלטי הכוונה?

בספר שי לתורה מביא בשם הגרי"ז שאמר, אדם שרצח בשוגג מבוהל כולו ממעשיו ומפחד ליצור קשר עם אנשים כדי לשואלם איך להגיע לעיר מקלט פן יבולע לו, משא"כ בעולי הרגלים שאין להם פחד לשאול אנשים, וכמו שמצאנו באלקנה אביו של שמואל הנביא שעלה כל שנה מדרך אחרת כדי שיצטרפו אליו עוד אנשים וקיבל שכר גדול.

בספר טללי אורות (פר' וזאת הברכה) הביא מעשה: מרן הרב מפונבז' תינה לפני מרן בעל ה"חזון איש" צערו וכאבו כי בשעה שהיה מכתת רגליו בכל העולם יום וליל ללא מנוח ושהות על פתחי נדיבים ותורמים לקנין וקיום הישיבה הק', הרי בזמן זה הולכת ונבנית להבדיל אוניברסיטה, והנה

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת מסעי. היא הפרשה השנייה, מתוך תלתא דפורענותה.

הפרשה פותחת, בנושא של המסעות שעברו עם ישראל במדבר, במשך ארבעים שנה, ורבותינו בתחילת הפרשה שואלים, מה הסיבה שהתורה מספרת שוב, על המסעות שעברו עם ישראל במדבר.

רש"י, בתחילת הפרשה, שואל את השאלה הזאת, בשם ר' משה הדרשן. אומר רש"י - אלה מסעי. למה נכתבו המסעות הללו, להודיע חסדיו של מקום, שאף על פי שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטלטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה, שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתים מסעות. צא מהם ארבעה עשר, שכלם היו בשנה ראשונה, קודם גזרה, משנסעו מרעמסס עד שבאו לרתמה. שמשם נשתלחו המרגלים, שנאמר (במדבר יב, טז) ואחר נסעו העם מחצרות וגו' (שם יג, ב) שלח לך אנשים וגו'. וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויחנו ברתמה, למדת שהיא במדבר פארן. ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מזה ההר עד ערבות מואב בשנת הארבעים, נמצא שכל שמנה ושלשים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות. זה מיסודו של רבי משה הדרשן אז הממוצע השנתי, ממעבר ממקום למקום, זה פחות או יותר, ממוצע של שנתיים. למרות שזה קשה להבין את שרשם של דברים, אני לא מציע לאף אחד, לעבור בחיים שלו, במשך 38 שנה, בערך 20 דירות. ©

כי בדרך כלל, אחרי שאתה עובר דירה ראשונה, אתה מבקש מהקב"ה, שזו תהיה דירה ראשונה ואחרונה, בדר"כ.

אבל בכל אופן, במדבר, זה לא כמו אדם שמעביר את ביתו, כי במדבר לא היה רהיטים, לא היה מקרר ולא היה מכונת כביסה, ולא היה מיבש, ולא היה שניים מיקרו ואחר תרנגול © שום דבר. כולם היה להם אהלים, והיה בסך-הכל צריך לפרק את האהלים, לא מעבר לזה, אבל כתוב כאן ברש"י, שהמסעות היו במשך 38 שנה, עשרים מסעות. זה עפ"י תשובתו של ר' משה הדרשן.

אבל ר' נחומא, דרש פה דרשה אחרת, אומר רש"י - ורבי נחומא דרש בו דרשה אחרת משל למלך שהיה בנו חולה והולוכו למקום רחוק לרפואתו, כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו כאן ישנו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך וכו' הרמב"ן, מביא כאן את דברי הרמב"ם (מורה נבוכים), שהרמב"ם כתב, שהקב"ה כתב את אותם מסעות, 42 במספר, שיהיו אנשים שיכחישו את הניסים הגלויים, שהיו במדבר סיני.

כאשר עם שלם חי במדבר, מקום שאין בו מים, ומקום שלא גדל בו, לא תאנה ולא גפן ולא רימון. מקום שאי-אפשר לזרוע, והקב"ה סיפק צרכיהם במדבר, ארבעים שנה.

כותב הרמב"ן - לא יאמינו השומעים בהם ויחשבו כי עמידתם במדבר הזה היה קרוב מן הישוב מקום אשר בני אדם שם

אנשים יגידו - מה הבעיה?! יש בעיה לגור במדבר? תראה את כל הבדואים האלה, גרים במדבר ב"ה, אז מה אתה רוצה?!

כן, אבל הם נוסעים לבאר-שבע לקנות מה שהם צריכים, וחוזרים למדבר. אז אתה חושב שישראל, חס וחלילה, גם היו ככה?!

ממשיך הרמב"ן - הכל היה מקום נס, המקום לא היה מקום חריש וקציר, ולא היה מקום ישוב בני-אדם, היה מקום מבודד לגמרי, ובא הכתוב להנציח, שהכל היה על דרך נס. הקב"ה נשא את עם ישראל, 42 מסעות, כאשר יישא האומן את היונק.

אומרים חז"ל - היית שם חליפה, בבוקר היית לוקח אותה מגוהצת, העננים היו מרחפים לך את הבגדים. גדלת, הנעליים לא נשחקו, טמפרטורה אחידה, עם ישראל חיי במזגן, ב"ה כך חיו במדבר במשך ארבעים שנה, ללא שום בעיות.

באה התורה ומציינת את זה, כדי שחס וחלילה, לא יבואו אנשים ויכחישו את זה, לכן התורה מציינת את זה לפרטי פרטים.

מסכם הרמב"ן ואומר - שבעניין המסעות, ישנו סוד, ולא נתגלה לנו סודו.

הייתי רוצה לעמוד על הסוד, שמופיע במסעות, זה לא הנושא שלנו היום, למרות שאפשר לדבר על זה שיחה, ואפילו שתיים, אבל אני לא רוצה להתעכב הזה.

אבל אני מתעכב על זה, כי זה אקטואלי להשנה.

המשנה ברורה, מביא המגן אברהם, שנפסק להלכה, שמי שעולה לתורה בתור כהן, יקרא את כל המסעות, מבלי לעצור באמצע.

יעקב אבינו עונה כך רק יצחק אמר פלגא עלי ופלגא עלך וכו', שואלים המפרשים מדוע אברהם ויעקב ענו כך? רק הם רצו שיהיה מצב ש"כולם מחייבים", וממילא יפטר, (אמנם יצחק היתה לו טענה חזקה בשביל ללמד זכות והקב"ה קיבלה).

עפ"י גמרא זו מבארים את הפסוק בפרשתנו "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה" שהגמ' אומרת (פסחים פח, א) ש"הר" מרמז על אברהם אבינו שקרא לבית המקדש הר, עוד יש בגמ' (ב"מ פד, א) "שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם הראשון" (שהיופי של יעקב כעין היופי של אדה"ה), ואצל יצחק מצאנו "ויחרד יצחק", וזה מה שאומר הפסוק "ויסעו מהר שפר" - מהתשובות של אברהם אבינו (הר), ושל יעקב אבינו (שפר), "ויחנו בחרדה" רק ע"י הלימוד זכות של יצחק אבינו.

(ציוני תורה)

את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען (לה, יד)

כתב רש"י: אף ע"פ שבארץ כנען ט' שבטים וכאן אינן אלא שנים וחצי השהו מנין ערי מקלט שלהם משום דבגלעד נפישו רוצחים דכתיב (הושע ו) גלעד קרית פועלי און עקובה מדם.

המפרשים כולם שואלים, מה עניין הרוצחים בגלעד לענין ערי המקלט, הרי ערי המקלט נועדו לרוצח בשוגג, ושם היו רוצחים במזיד שאינם גולים?

ומתראים ע"פ דבריו הידועים של הגה"ק ר' שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל שכתב על דברי המשנה (אבות פ"ג) "שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה ה"ז מושב ליצים" וביאר שאם יושבים השניים ואין "ביניהם" דברי תורה דהיינו שלא מצליחים לדבר בדברי תורה, מסתמא שבעבר היה שם מושב פריצים וליצים אזי ממילא אינו מוכשר מקום הזה שתשרה שם קדושה וזה כוונת המשנה "הרי זה" שבעבר היה שם "מושב ליצים" והמקום גורם.

וזה מה שכתב רש"י מדברי הגמ' שהיות שבגלעד היו הרבה רוצחים במזיד, זה גרם שיהיו גם הרבה רציחות בשוגג כי המקום משפיע וגורם. בעניין הזה שכל מעשה משאיר רושם על המקום, סיפר האדמו"ר מטולנא שליט"א מהחפץ חיים, שפעם באחת ממסעותיו כנראה למכור את ספריו, נכנס לבית מדרש להתפלל, ותיכף בכניסתו חזר על עקבותיו ופנה לבית מדרש אחר, ואחד שהבחין בזה שאלו למה יצא מביהמ"ד הראשון, ענהו החפץ חיים כי הרי שם מדברים לשה"ר ורכילות, שאלו האיך ידע הרב מזה? ענה החפץ חיים "הרי האוויר שם מורעל" (דלופט איז דאך פארסאמט)!

עוד סיפר על הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל שהיה מצדיקי ירושלים, (הוא הלך בדרכי החפץ חיים ואף הוציא ספרים על לשה"ר) שפעם נקלע ר' שמואל לשיבה מסוימת, והוא שאל בתמימות איפה החדר ששם יושבים הצוות להחליט את מי לא להכניס לשיבה לפני תחילת הזמן? שאלו אותו: "רבי בשביל מה אתה צריך לדעת?" ענה "כי אני רוצה לדעת להיכן לא להיכנס", "למה" שאלו אותו, ענה רבי שמואל "כי בחדר הזה יש אוירה של רציחה" "בחדר הזה יושבים אנשים וזנים דיני נפשות", ומדברים כנראה לשה"ר ורכילות, "לחדר כזה אני לא נכנס!"

בעניין הזה מן הראוי לציין הסיפור שפעם נסע הבעש"ט הק' עם תלמידיו בעגלתם עם בעל העגלה הקבוע, היה זה אחד מן הנסיעות הרגילות, ולפתע עצר בעל העגלה את הנסיעה והסתובב אל הנוסעים ואמר להם להתכונן למות כי הולך להרוג אותם כולם, התלמידים הק' מאוד נבהלו והתחילו להתחנן על חייהם אצל העגלון כשהם אומרים לו הרי אני ידידים משכבר הימים ולבטח אתה צוחק אבל הוא נשאר בשלו, והודיע להם חד משמעית כי תוך כמה דקות ירצחם ר"ל, פנו אל הבעש"ט הק' שגם הוא היה בצרה זו, מה לעשות עם העגלון הזה שנראה כאילו השתגע אבל הוא עומד לקיים את זממו, פנה הבעש"ט אל העגלון ואמר לו שידוע שנותנים גם לנידונים למוות "משאלה אחרונה" ואם הוא מוכן לתת גם להם, אמר העגלון שהוא מוכן, אמר לו הבעש"ט, הבקשה היחידה שלי הוא שתמשיך בנסיעה עוד מרחק קטן, אמר העגלון שאם זה לא מקום ישוב הוא מוכן. ואכן העגלון התקדם עם העגלה עוד מהלך קצר ושם עצר. והנה לפתע פונה העגלון אל היושבים בבקשת סליחה על שרצה וחשב לעשות להם כן, והודיע להם שהוא מתחרט והוא אפי' לא מבין למה חשב לעשות להם כדבר הזה.

פנו התלמידים אל הבעש"ט ושאלו אותו מה היה כאן? למה רצה להרגם ולמה התחרט? אמר להם הבעש"ט, אני הבנתי שכנראה שבמקום שעצרנו בתחילה, היה בעבר איזה רציחה, והטומאה שנשארה במקום הכניסה לעגלון את הרצון להרוג, לכן ביקשתי הימנו שימשיך להתקדם, ושם הרי כבר לא יהיה את ההשפעה שהיה במקום הראשון.

(טעם הצבי)

הוא מביא שהמקור לזה, הוא בעל צרור המור, ר' אברהם סבע, בפרשת מסעי, כותב שלא לעצור במסעות.

הלכתי ובדקתי מה הסיבה, שלא לעצור במסעות, למרות שמי שעלה לתורה בשני וחמישי, יודע שעוצרים לראשון שני ושלישי.

אבל בשנה רגילה, שקוראים מטות-מסעי מחובר, אין בזה בעיה. כי מי שעולה לתורה קורא את הכל, לא עוצרים באמצע, אבל השנה, שהיא שנה מעוברת, שקוראים פרשות מטות – מסעי בנפרד, אז לוי עולה באמצע המסעות, והשאלה – איך עושים את זה?

אז יש כל מיני מנהגים של כל מיני עדת, ובאמת, בחלק מהעדות קוראים עד שלישי, 49 פסוקים בבת אחת, וגומרים את כל המסעות, לא עוצרים באמצע.

מה הסיבה שלא עוצרים באמצע?

כותב בעל צרור המור יסוד נפלא, שכל המסעות האלה, שעברו עם ישראל במדבר, רומזים לשם ה', שנקרא בשם "שם מ"ב" ישנם הרבה שמות לקב"ה – שם אלוקות, צבאות וכו'. ישנו שם אחד, שאנחנו לא יודעים אותו. השם הזה נקרא שם מ"ב.

הגמרא (מסכת יומא) אומרת, שהכהן גדול היה אומר את השם המפורש, שם מ"ב, עשר פעמים ביום הכיפורים, וכל מי שהיה שומע את השם של הקב"ה, יצא מפיו של כהן גדול (אנחנו אומרים את זה בכיפורים, של סדר העבודה ביום הכיפורים) היה כורע ומשתחוה ונפול על פניו, ואומר – ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. זה השם שנקרא שם מ"ב.

כותב בעל צרור המור, שהשם הזה, שם מ"ב, נמצא במסעות, ולכן ישנם 42 מסעות. זה מכוון ל-42, והסיבה היא – כי המסעות שהקב"ה הסיע את עם ישראל, היה לפי השם מ"ב.

אם אתה חותך את המסעות באמצע, אתה בעצם עוצר בשם ה', שנקרא שם מ"ב. זה כמו שאתה אומר חצי מהשם, אז אתה פוגע בשם מ"ב.

אומר בעל צרור המור – לכן קוראים את כל המסעות, ללא הפסקה.

דבר נוסף הוא כותב – שכל המסעות שכתובים כאן בפרשה, אלה המסעות שאיתם אנחנו יצאנו לגלות, וכל המסעות שיעברו עם ישראל, מגלות מצרים ועד שיבוא משיח, נמצאות כאן בפרשה. כל השמות רומזים, לדברים שעם ישראל יעבור, ולכן הכל רמוז כאן.

לכן, אומר צרור המור – כתוב בפסוק הראשון – אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן. מזה ביד משה ואהרן?

כמו שממצרים יצאו משה ואהרן, הן גאלתי אתכם אחרית כראשית – כך הגאולה שהיא אחרית, תהיה ע"י שני גואלים – האחד יהיה משיח בן יוסף והשני יהיה משיח בן-דוד, כמו שיצאו ממצרים ע"י משה ואהרן.

בא המגלה עמוקות ואומר – כל זה רמוז, בארבע תיבות הראשונות של הפרשה אלה מסעי בני ישראל - א- אדום

מ – מדי ב – בבל י – יוון. אלה הארבע גלויות שעם ישראל צריך לעבור, לאורך התקופה, עד הגאולה שתהיה בע"ה, בקרוב.

כותב בעל המגלה עמוקות – הטעם במילה אלה, הוא אזלה גריש, ובמילה מסעי בני ישראל, הטעם הוא מונח רביעי

אלה – אזלה גריש – יצאנו לגירוש, יצאנו לגלות. מתי זה יגמר? מונח זביעי – אחרי שתיגמר הגלות הרביעית, אנחנו נהיה מונחים, אז תבוא הגאולה, ולכן אנחנו קוראים את הפרשה הזאת, בשלושת השבועות, בימים שאנחנו עוסקים בענייני החורבן, כדי לרמוז את ענייני הגלות והגאולה ממנה, שטמונים במסעות, שנקרא בע"ה בשבת זאת.

לסיכום הדברים, ישנה עוד נקודה אחת – ישנו פיוט שכל אחד ואחד אומר אותו, בזמן אחר. אבל מי שאומר קרבנות, אומר את זה פעמיים ביום, יש אנשים שאומרים את זה, אפילו שלוש פעמים ביום. אני מתכוון לפיוט שנקרא "אנא בכח".

הפיוט שנקרא אנא בכח, מופיע לאחר קרבן התמיד.

אותו דבר יש לך גם במנחה, לאחר הקרבנות, יש לך שוב אנא בכח, ולבני עדות המזרח, ראיתי שהם אומרים את זה בקריאת שמע שעל המיטה. הם מחלקים את אנא בכח בנפרד, ואחרי זה, אומרים כל יום את הפסוק שלו, בכל שורה יש 7 תיבות, ואז 7 * 6 = 42.

כתוב בספרי הקבלה, שאותם שבע בתים, שמבוססים על שש תיבות, שביחד זה 42 תיבות, זה כנגד השם שנקרא שם מ"ב, ולכן כשאנחנו מסיימים את זה, אנחנו אומרים ברוך שם כבוד, מלכותו לעולם ועד, בדיוק כמו שהיו אומרים, בשעה שהכהן גדול היה אומר את השם המפורש, היו כורעים ומשתחוים ונפלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד, מלכותו לעולם ועד, זה מה שאנחנו אומרים, אחרי אנא בכח.

את הפיוט הזה חיבר, רבי נחוניא בן הקנה, והשאלה היא – למה זה מגיע אחרי הקרבנות, בשחרית, ובמנחה אצל האשכנזים?

השם הזה, אנחנו לא יודעים את הגהתו, רק הכהן גדול היה יודע לומר אותו, והיו אומרים אותו בבית המקדש, ביום הכיפורים, וזה רמוז בפיוט אנא בכח.

אם ככה, אנחנו יכולים להבין למה יש 42 מסעות. אם בעל צרור המור אומר, שזה מכוון כנגד השם מ"ב, אז ממילא יש 42 מסעות.

אז אם ככה תבין למה לא מפסיקים באמצע, כיון שזה רמוז לשם הזה, ולא מפסיקים בשם הזה.

עוד נקודה אחת, ובזה נסיים את הנושא הזה, ונוכל להתחיל את הנושא המרכזי:

ישנו ספר שמחברו מאוד מוכר – ר' שמשון מאוסטרופולי. הוא היה אחד מהמקובלים הגדולים בכל הדורות, והוא עומד לבאר את הענין של המסעות האלה, מה מונח בהם, ומי שירצה יעיין בספרים שלו, הוא מסביר כיצד כל מילה באנא בכח, מתאימה למסע.

הוא גם מביא את זה, שהשם מ"ב, טמון במסעות, והוא טמון בפיוט אנא בכח.

בספר נר ישראל, למגיד מקו'ניץ, הוא מביא בשם הספר עטרת חיים – וכתבו המקובלים בשם הרמב"ן, שכל כך מסוגלת קריאת פרשה זו, של מ"ב המסעות, שאם קורא אותם אדם, אות באות, תיבה בתיבה, בזמן המגפה בר מינין, יום ביומו, מובטח לו שהוא ניצול ולא ימות במגפה.

עד כאן המקבץ שיש מסביב למ"ב. כיון שהשנה, אנחנו קוראים פשרת מסעי בנפרד, אז כל אחד ישאל את הרב שלו, מה נוהגים לעשות, אם הכהן קורא את כל החמישים פסוקים. בכל אופן הבאנו את ההלכה, בשם הגן אברהם. מקור הדברים הוא בספר צרור המור, של ר' אברהם סבע, (ברוך שאמר)

ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם (לג, ב)

בספרים הקדושים מובא שכל אדם יש לו את המסעות שלו, במשך ימי חייו. ועליו לדעת שמוצאייהם למסעיהם – הכל על פי ה'. בחשבון מדוקדק לפרטי פרטים. כל צער וצער הכל במדויק מאת ה'.

סיפור הממחיש זאת, מובא בספר "האמנתי ואדברה", גם לכבוד הילולת רש"י הקדוש החל בימים אלו:

תלמיד ישיבה שהשתתף באותה נסיעה מספר ומשחזר את המעשה לפרטיו שהתרחש בחודש אלול תשכ"ג: היה לנו זמן קיץ מוצלח, ישבנו והגינו על תלמודינו כהלכה, לשביעות רצונם של ראשי הישיבה, כפרס הוקרה, הוחלט לתת לנו יומיים של נסיעה למקומות הקדושים בגליל, ולהתפלל על קברו של רשב"י ורבי אלעזר בנו במירון.

נסענו כולנו, לעלה מחמישים בחורים תלמידי ישיבת "שבט סופר" פרשבורג, עם צוות ההוראה במשאית הטיולים של חברת ההסעות "בראשי". נהג המשאית לחץ על דושת הגז – ולא הרפה – באחד העיקולים החדים במורדות הכביש המוביל ממירון לטבריה, ולא התאים את המהירות לתנאי הדרך הקשים.

ואז, ברגע הבלהות, סטה מנתיבו, התהפך אל הוואדי בשולי הכביש, ולאחר כמה גלגולים, שבמהלכם התעופפו כולם החוצה, נחתה המשאית על צדה. התחלנו לאמוד נזקים. תחילה השתרר דממה מקפיאת דם, אחריה פרצו הזעקות הנוראות וקולות השבר של הפצועים הרבים. לאט לאט התברר גודל האסון המחריד כאשר נודע שישנם ארבעה קרבנות בנפש. ארבעה הרוגים באותו יום נורא. הנהג עצמו, חיים בראשי, שנפל החוצה מן הקבינה ונמחץ מתחת למשאית הכבדה, ואתו שלשה בחורים מבני הישיבה – נהרגו בתאונה הקטלנית. הבחור יצחק נוישטט ז"ל, הבחור אברהם בנימין פרידמן ז"ל והבחור מרדכי פולק ז"ל.

הבחור מרדכי פולק ז"ל היה ידוע כאחד הבחורים המצוינים בישיבה, מתמיד עצום, ירא שמים בתכלית. בהתנהגותו נראה כי גמר אומר לתמוך בכל שלשת העמודים שעליהם העולם עומד – הוא הצטיין בתורה, היה גדול בעבודת התפילה ומופלא בגמילות חסדים. במקביל, שקד על דברי הכתוב "הצנע לכת עם אלוקיך" ואת כל מעשיו הצניע מאוד, את כל הליכותיו. רק מתי מעט ידעו על מנהגו לכתוב בכל יום בפנקס קטן את כל מעשיו ונפילותיו של אותו יום. בלילה, טרם עלתו על יצועו היה קורא בפנקס, בודק ומבקר בשבע עיניים את כל מעשיו, לראות אם חס וחלילה לא חטא, אם אין צורך לתקן דבר מה במעשיו. ממש סמל של עובד ה'. מותו הטראגי השרה אבל כבד על כל מכריו.

מאוחר יותר נודע כי אביו של ההרוג, הרב שלום פולק, שהיה אדם חשוב ושימש באותם ימים כמלמד בת"ת 'חוג חתם-סופר' בפתח תקוה, קיבל

'אות משמים' על האסון. באותה שעה לימד את תלמידיו בכיתתו, לפתע קפאו מחוגי שעונו ועצרו מלכת. היה זה בדיוק ברגע התאונה.

ידיד טוב היה לו למרדכי פולק, זאב הלוי שמו. מסיבות שונות לא הצטרף לנסיעה ונותר בישיבה. הידיעה האיזומה השיגה אותו בבית המדרש. הוא חש שלבו נשבר בקרבו, שלשה מחבריו הטובים לא שבו חיים, ממסע שכל כולו לא נועד אלא לשם השתטחות על קברי צדיקים, התעלות והתכוננות לקראת יום הדין. במיוחד היה כאבו גדול על ידידו הקרוב מרדכי פולק. עם זאת, ידע בידיעה ברורה כי צדיק ה' בכל דרכיו, א-ל אמונה ואין עוול וכל דרכיו משפט. ומכל מקום, היתה שאלה גדולה מנסרת בחלל ראשו על שום מה נגזרה גזירה קשה על שלשה בחורי חמד שהיו עמלים ויגיעים בתורה?

לאחר כמה שבועות, באחת הלילות, חלם זאב חלום מסמר שיער:

ידידו הטוב מרדכי פולק נגלה אליי. פניו מפיקות אור יקרות ואומר לי: "זאב, ראיתי את צערך הגדול, ובאתי לעודד אותך". מרדכי היה נראה מאושר מאוד "אל תצטער על המאורע אשר קרה לנו. רק למראה עיניכם הוא אסון, רק בעולם הזה, השטחי, אבל אצלנו הכל נראה אחרת לגמרי. אני מאושר מאוד. דע לך כי מיד בעלותי השמימה הכניסו אותי לגן עדן ופתחו בפני את שערי היכלו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי שצירפני מיד למתיבתא שלוף יען זכינו להקריב חיינו לטובת עם ישראל בנסיעה שכל כולה נועדה לתפילה על ציונו הקדוש".

מרדכי המשיך וגילה: "זוכר אתה את מנהגי הקבוע ללמוד בכל ערב שבת קודש את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י? היודע אתה מה שכרי? ובכן, זוכה אני ללמוד בחברותא עם רש"י הקדוש, ואני מסתופף בצילו! האם לא טוב לי? מה לך לבכות על גורלי?"

שערותיו של זאב סמרו למשמע הדברים אך הוא לא אבד עשתונותיו. הוא פנה אל מרדכי ואמר: "שתי שאלות יש לי לשאל אותך. האחת, איך נכנסת לגן-עדן מבלי לעמוד קודם במשפט בפני בית דין של מעלה? השנית, מה טעם נקנסה מיתה עליך ועל חבריך מיתה משונה ואכזרית בקיצור ימים ושנים?"

מרדכי ענה: "לפני שנה, בראש השנה של (סוף) תשכ"ב, נגזרה גזירה על כל הישוב היהודי בארץ ישראל, גזירה קשה ומרה, אסון כבד עמד לרדת על יושבי הארץ, בגלל העוונות שהטו את הכף. אך בעל הרחמים ריחם על עמו, שארית נחלתו, והחליט לכפר על הכלל בקרבן ציבור של ארבע נשמות זכות וטהורות ובתוכם שלשה תלמידי ישיבה קדושה מעיר הקודש ירושלים. אנחנו, ארבעת ההרוגים, היינו הקרבן של כולם. מעתה תבין גם איך למרות נפילתה הנוראה של המשאית לא נהרגו יותר אנשים. עד שקצין המשטרה שהגיע לבחון את זירת האירוע שאל בפליאה: 'מי הציל אתכם? רק ארבעה הרוגים מהתרוסקות כזאת? אמנם כן, הגזיר היתה רק על ארבעה ולא יותר!'

ולא זו אף זו, אפילו הפצועים שנפצעו בתאונה הקשה הזו, כל פצוע וחשובו המדויק, כל סריטה, כל שן שבורה וחתך עמוק – הכל בחשבון. קל וחומר הפצועים קשה ובינוני. לכל אחד סיבה מדויקת ומפורטת מדוע ולמה. הכל היה מכוון בחשבון אלוקי מדוקדק עד מיצוי הדין.

מעכשיו תבין מדוע לא עמדנו למשפט. קרבן עולה – כשמו כן הוא. קרבנות עולה עולים לרצון הישר לגן-עדן ואינם צריכים לעמוד בפני בית דין של מעלה.

פתאום נעלמה דמותו של מרדכי.

זאב הקיץ בבהלה. נפשו היתה כאניה מיטלטלת מהחלום הנורא. הוא התהלך כסהרורי במשך מספר ימים, דמותו המאירה של מרדכי לא משה מנגד עיניו, אך עדיין הרגיש ספק בנפשו האם זהו חלום אמיתי, או שמא בעל החלומות הביא לו חלום זה ממחשבות ליבו. הספק נורא הציק לו וטרד את מנוחתו מאוד. הוא החליט לעשות מעשה. לבקש שיתגלה אליו מרדכי שוב ויתן לו סימן אם אכן החלום אמיתי. זאב הבין שבשביל שימולא בקשתו צריך להיות בעל מדרגה, להתקדש ולהיזכר כראוי.

זאב החל לנהוג בגיוני קדושה וטהרה מופלגים. טבל במקוה, הרבה בצומות התפלל בבכיות מרובות והתחנן כי ה' יאיר אליו פניו וישלח לו ברוב חסדיו את חבירו מרדכי לגלות לו למפרע על חלומה האם הוא חלום אמת או דמיון פורח.

חבירו מרדכי, לא הופיע. לא בלילה הראשון ולא בלילות הבאים. לאחר תקופה ארוכה כמעט נואש, אך כבר סיגל בנפשו הליכות וגיונים של קדושה וטהרה והמשיך להתמיד בהתנהגות מרוממת ועלה ונתעלה עוד ועוד.

אחרי שמונה עשרה חודשים, מרדכי הופיע. מרדכי אמר לו כך: "משמים השיחו עליך בעיני פקחא, ועקבו אחר התנהגותך. אחרי כל הנהגה של קדושה וטהרה, וכעת ראוי הנך לשמוע תשובה על שאלותיך, ולפיכך נשלחתי אליך שוב. הסתפקת אם החלום הוא אמיתי או שזהו פרי

דמיון. תדע בוודאות כשמש שהחלום הוא אמיתי. וזה לך האות, שני סימנים אתן לך להוציא כל ספק מלבך: סימן ראשון, בעוד שבעה שבועות מהיום תתארוס עם בת זוגך בשעה טובה ומוצלחת. שם כלתך המיועדת – דבורה בת שמעון. סימן שני – שלשה שבועות לאחר האירוסים יופי פתאום דוד ארוסתך, שנעלמו עקבותיו באירופה בשנות השואה, ונחשב למת".

הבוקר אור. זאב התעורר וזכר היטיב את החלום הנפלא. זאב רשם את כל הסימנים והחליט לעקוב לראות האם אכן יתממשו הסימנים.

לאחר כמה ימים החלו מדברים נכבדות על נערה בת טובים שעלתה זה מקרוב מארגנטינה, שמה הוא: דבורה בת שמעון.

השידוך התנהל בעצתיים. בדיוק שבעה שבועות לאחר ליל החלום נחגגו האירוסין של זאב לדבורה בת שמעון מארגנטינה!

זאב לא שכח את הסימן השני. בתום סעודת האירוסין ניגש לאבי הכלה ושאל אותו: "האם היה לך אח שנעלם בתקופת השואה?" 'בוודאי! מהיכן את היודע?' שאל אבי הכלה בהפתעה, 'אחי היקר נשלח ל'מחנה עבודה' ונעלם. אין לנו עדות מה קרה איתו. כנראה מת יחד עם ששת מליון הקדושים".

זאב נענה כממתיק סוד: "הוא חי, ועוד מעט יתגלה!"

אבי הכלה הביט בו במבט מוזר. חתן מגלה עתידות לקח לו או שמא בעל דמיונות, רק שלא מעורער בנפשו... שלשה שבועות אחרי כן, מיום אל יום, הגיע מברק בהול לישיבה. החותן המיועד שלח לחתנו: "צדקת, צדקת! אחי הגיע פתאום ארצה, הוא נותר בחיים וברח לרוסיה, שם נשלח למחנות עבודה. באורח פלא שוחרר זה עתה ועלה מיד ארצה ומיד חיפש ומצא אותנו".

זאב ידע כעת בידיעה ברורה מאין כמותה כי דרישת השלום שקיבל ממרומים היתה אמיתית. ארבעת ההרוגים היו קרבנות ציבור – עולה תמימה. ומי שלומד בכל שבוע שניים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י בא על שכרו.

ומעל הכל – כל מקרה הקורה אותנו בעולם הזה הריהו בחשבון מדוקדק "מסעיהם על פי ה'!"

(האמנתי ואדברה)

אם ככה, נוכל להבין עכשיו, למה קוראים את פרשת מסעי, עם הפטירה של אהרון, דוקא בשבת מברכין, חודש אב:

הקב"ה יכל לכתוב את הכל, בפרשת חקת – מתי הוא מת, ואיך הוא מת...

אומר השפת אמת – אתה יודע למה זה נכתב כאן בפרשה? אני אגיד לך – כי משנכנס אב, ממעטין בשמחה. אהרון הכהן, היה הכהן הגדול הראשון שכינה במשכן. אהרון הכהן, סיבבה ההשגחה העליונה, שימות בראש חודש אב, אתה יודע למה?

כי משנכנס אב, ממעטין בשמחה. כולנו מתאבלים על ההתחלה של החורבן.

אמר השפת אמת – כתוב בספר חסידים, מעשה באדם אחד, שלכל לווייה, היה הולך עם נעלי בית. לא יכל להיות שאדם נפטר, ואני אלך עם חליפה. כל לווייה, היה מוריד את הנעלים ונועל נעלי-בית. הקב"ה שילם לו. הוא נפטר בתשעה באב. כל המלווים, הלכו עם נעלי בית. להראות כמה הקב"ה, מייקר אותנו.

אמר השפת אמת – אתה יודע מתי הקב"ה סילק את אהרון? בראש חודש אב. שמשנכנס אב, ממעטין בשמחה, כדי שלא יהיה יהודי אחד, שלא יזכור את אהרון הכהן! באותו יום שמתחילים את האבלות, תזכור! זה היום של אהרון הכהן.

שבת מברכין, ראש חודש אב, היום שבו הסתלק אהרון הכהן, אוהב שלום ורודף שלום.

חז"ל אומרים – ש- 80,000 ילדים, קראו להם אהרון, על שם אהרון הכהן. כל ילד זה זוג לפחות = 160 אלף הורים, שחזרו לחיות ביחד, בזכותו של אהרון הכהן!

80,000 ילדים, קוראים להם אהרון הכהן. איך ??? אוהב שלום ורודף שלום, זה אהרון הכהן!

רבתי, בא הקב"ה ואומר – אף פעם לא קורה דבר, שאהרון הכהן מסתלק לבית עולמו, ותמיד בשבת, ראש חודש אב, קוראים בתורה, פרשת מטות-מסעי, ובשנה מעוברת, פרשת מסעי, ללמדך, שלא תשכח, שזה יום הפטירה של אהרון הכהן.

כותב הכלי יקר, שהיסוד הגדול של חורבן בית המקדש, כך כתוב בספר סוכת דוד, בגלל שעם ישראל היה בשנאת חינום.

מיהו הסמל, שתיקן את שנת החינים ?

אהרון הכהן! שהיה אוהב שלום ורודף שלום !

ראיתי בספר פרדס יוסף, הוא מביא, שבחברתו של אדמור"י בית לאלוב כתוב - שתמיד, ביום שיוצא יום הפטירה של אהרון הכהן, יצא האושפיזין שלו.

אז אם הפטירה שלו יצא, ראש חודש אב, ביום שני, תדפדפו אחורה לחג הסוכות, זה האושפיזין החמישי - אהרון הכהן ביום שני.

משה רבינו אמר - ריבנו של עולם, כך זכה אהרון, ומה איתי ??

אמר לו הקב"ה - קיבלת גם אתה.

תמיד שיצא ז' באדר, באותו יום, יצא בחג הסוכות האושפיזין הרביעי.

ללמדך, כיצד הקב"ה שומר על הצדיקים שלנו.

שנפטר בן-אדם, כתוב בחז"ל, שכל אחד יכל לזכות בכוחות שלו. כל אחד שנפטר, משאיר את מה שהוא זכה להשיג כאן בעולם הזה.

(ברוך שאמר)

והערים אשר תתנו שש ערי מקלט תהינה לכם את שלש הערים תתנו

מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהינה (לה, ו)

"בן עזאי אומר" הו"ר רץ למצוה קלה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה". (אבות פרק ד')

מצוה קלה? מה שייך לאדם מצוה קלה ומצוה חמורה!?, קל וחומר מצאנו בגמרא ביחס למצוות עצמם - יש מצוות חמורות שנענשים עליהן בכריתות ומיתות בית דין וישנן מצוות קלות ככיבוד אב (עיין בגמ') אך לגבי בן אדם מה שייך לאמר לו רוץ גם למצוה קלה, וודאי שירוץ, מצוה! כדאי לרוץ לעשיית מצוה, מה איכפת לי איזו מצוה!?

הרמב"ם נותן הסבר לענין, והוא עצמו מתפעל מהחידוש כלשונו בפתיחה לפירוש למשנה זו "וכבר העירו חכמים עליהם השלום על חידוש נפלא בתורה שיש בו זירוז על מעשה המצוות".

משה רבינו ייחד שלוש ערים בעבר הירדן לערי מקלט "אז יבדיל משה שלוש ערים בעבר הירדן". משה רבנו ע"ה ידע כי אותן ערים לא מועילות לקליטת הרוצח, אלא רק לאחר שיבדילו במקביל שלוש ערים בארץ ישראל, (כיון שנאמר בתורה "שש ערי מקלט תהינה" ורק כאשר כל השש מיוחדות הן קולטות את הנרצח כמבואר בגמרא) ומשה רבינו הרי לא התעתד להיכנס לארץ ישראל, ליחד שם את שלושת הערים הנוספות, אם כן, למה הבדיל משה את הערים, מדוע? מסביר הרמב"ם: "מפני שאמר, הואיל ובאה מצוה לידי אקיימנה" וממשיך: "ואם משה רבינו ע"ה שהשיג הכל בשכלו והיה שלם שבשלמים, נכסף להוסיף חצי מצות עשה, על כל מעלתו ושלמותו, אין צריך לומר שיעשו כן מי שנצטרעה נפשו והחזק צרעתה". כלומר, אם אדון הנביאים השתוקק כל כך לעוד חצי מצוה - שלושה ערי מקלט - מי שנפשו מצורעת במחלות הנפש - חטאים ופשעים, ודאי שעליו לרוץ אף לחצי מצוה נוספת.

חצי מצוה!

זה הפשט הו"ר רץ למצוה קלה - לחצי מצוה!

ממשה רבינו למדנו עד כמה צריך לכסוף למצוה, מפרשה זו של ערי מקלט.

משל לתינוק

מסיימת המשנה הנ"ל "הו"ר רץ למצוה קלה וכו' - שמצוה גוררת מצוה ששכר מצוה מצוה" מה הכונה שכר מצוה מצוה? גם בנושא זה ישנם דברי הרמב"ם (במסכת סנהדרין) הוא נוקט משל, למה הדבר דומה:

לתינוק, ילד קטן, אומרים לו האב או המורה - אם תלמד טוב, אני מבטיח לך צעצועים אוטו קטן, בובה וכדומה. והנה הוא מתחזק ולומד. מדוע? כדי לקבל את הצעצוע, אינו מבין כי כדאי ללמוד לשם לימוד - ללמוד כדי להשכיל ולהבין תורה. הילד מתבגר מעט "אם תלמד יקנו לך נעלים יפות" מבטיחים לו. כאשר מתבגר עוד יותר מבטיחים לו בגד נאה, חליפה חדשה וכו', עד שהוא מגיע לבגרותו ויכול כבר להבין כי כדאי לו לדבוק בלימוד, לרכוש שקידה בשביל עשירות ידיעת התורה - בשביל הלימוד עצמו!

כך. התורה מבטיחה כל מיני הטבות ליגעים בתורה "ונתתי גשמיכם בעיתם ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו". רבותי, וכי זה שכר על מצוה!?! הלא גשם ופירות הם כצעצוע, כבובה קטנה לגבי השכר האמיתי על לימוד התורה, וכאין לגבי איכות האישית של אדם אשר משתלם בידיעות התורה לשמה.

לכן מסביר הרמב"ם כי ההבטחות הנ"ל המוזכרות בתורה, אינן שכר טוב, הן באות לאותם המתנהגים כראוי, כדי שיהיה להם סיוע נוסף ואמצעי נח ללמוד תורה בשקט ושלוה כדי שתהיה להם יכולת להוסיף עוד בקיום התורה ולימודה.

ומה השכר עצמו? "שכר מצוה - מצוה".

מצוה היא שלימות.

למשל. הקב"ה מצוה שתיקן תפילין ותניחם על היד והראש, מה יוצא מזה? אתה נהיה שלם בעוד חלק, אתה נעשה חפצא של מצוה, ומשתלם. (שלם גם מלשון שלום - שלום עם נפשך), שלם במידותיו והזדווגות בדביקות בה'. יותר מצוה - עוד שלימות, וכאשר אתה מקיים מצוה היא גוררת עוד מצוה - עד כי אתה משתלם ומושלם בכל.

בעולם הבא מי שיותר שלם יותר נהנה. "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". למעשה, אין שם הנאות גשמיות, ולנו, אין מושג בהנאות רוחניות, כמו לדג למשל, אין לו מושג כיצד אפשר בכלל לנשום מחוץ למים, ומאידך גיסא, אנשי היבשה לא מסוגלים להכניס את הראש למים ולנשום, כך לבעלי הגוף הגשמי קשה להבין את החיים ללא הגוף, אך מה שברור כי בעולם הבא קימת האפשרות המרבית לעונג הגדול ביותר - תענוג בלי טבע. ללא מגבלות הגוף.

(הרמב"ם אומר בסוף מסכת עוקצין על המשנה ש"עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק שלוש מאות ועשר עולמות", הרי אין לנו הבנה בהנאות הנפש, א"כ מה בכל זאת ההבנה שלנו, כיצד נסביר לעצמנו מה הוא השכר בשלוש מאות ועשר עולמות? מבאר הרמב"ם, אלו דבריו: "כאילו תקבוצ את כל מעדני עולם לסוגיהם ולמיניהם, ואח"כ תכפול אותם בשלוש מאות ועשר פעמים", זו דוגמא של שכר מינימום שיקבל כל צדיק בעולם הבא. ועוד כפלי כפליים מה שלא התגלה בתורה ובנביאים "עין לא ראתה אלוקים זולתך יעשה למחכה לו").

"מגיע לקצת עולם הנשמות, בחייו"

האמת כי שייך קצת לטעום בעולם הזה, לצאת מעט מהטבע וליהנות. הפלא ופלא. הסוד הזה מרומז בגמרא בברכות דף י"ז כתוב בגמרא כי בעולם הבא אין בו אכילה, שתיה, סיכה, מקח וממכר וכו' רק צדיקים נהנים מזיו השכינה ובסמוך שם מציינת הגמרא כל מיני איחולים אשר תלמידי הישיבה היו מפטירים זה לזה כאשר נפרדו לשוב לבתיהם: "כי הוּו מפטירי רבנן מבי ר' אמי ואמרי לה מבי רבי חנינא אמרי ליה הכי עולמך תראה בחיך ואחירתך לחיי העולם הבא, ותקותך לדור דורים. לבך יהגה תבונה, פיך ידבר חכמות ולשוניך ירחיש רננות, עפעפיך יישירו נגדך, עיניך יאירו במאור תורה ופניך יזהירו כזוהר הרקיע שפתותיך יביעו דעת וכליותיך תעלוזנה מישרים ופעמיך ירוצו לשמוע דברי עתיק יומין".

"עולמך תראה בחיך" מפרש השיטה מקובצת: "כאשר יגיע האדם לתכלית החכמה, דומה לעולם הנשמות שהן שכל נבדל ומגיע לקצת עולם הנשמות בחייו"... גיוואלדיג.

הגדולים, צדיקי ישראל, אלו הם בני אדם אשר כאן בעולם הזה הם בבחינת העולם הבא, ואגב, לכן באמת רואים סביבם דברים גבוהים, שיש קוראים להם 'מופתים' או רוח הקודש וכדומה. כיצד באמת מתרחשים הדברים? כיון שהם חיים למעלה מהטבע, ומי שחי עם גופו ועצמו למעלה מהטבע, יכול לפעול דברים מחוץ לגבולות הטבע.

לבוא שלם עם המצוה לעולם הבא

כיון שלמדנו כי כל מצוה היא קנין בנפש, כבר אמרתי לכם כי מעשה אמיתי, לא משל ונמשל, אני אוהב לספר בכל הפרטים - עם כל הפיטשיווקעס. ואספר:

רבי יחיאל ורקר ז"ל היה מיקירי ירושלים, איש בעל הרגשה מעולה ותפיסה נפלאה (הוא בעל "דפוס ורקר" הידוע בירושלים בימים ההם. כדי לקבל מושג לגבי האיש הדגול הזה, עובדה אחת מני רבות: פעם גמר אומר והחליט: כי שנה מליאה לא יכנס כלל לבית הדפוס שלו, וכך אמנם עשה. וכל כך למה? אחרי כ"ה שנים שהיה בדפוס, אמר לעצמו: שנה זו, שנת הכ"ו, אהיה כל השנה בן ישיבה, ואכן עזב את הדפוס והלך ללמוד שנה מליאה).

פעם אחת בעת זקנותו של רבי יחיאל ורקר ז"ל, חלה ושכב במיטתו. באתי לבקרו. כמסיח לפי תומו סיפר לי את הסיפור דלהלן:

היה זה בימים המרים והקשים במלחמת העולם הראשונה. התורכים שלטו בירושלים. מוראות המלחמה ניכרו בכל פינה. מחסור, רעב, מחלות ומגיפות, ומעל לכל זה - המצב הנורא שבו גוייסו אנשים לצבא בלא אבחנה, (כאשר פירוש הגיוס הזה היה מוות בטוח). במקרים רבים התורכים גייסו את החיילים לאיסטנבול, שם הוטבעו ע"י האנגלים בים. כך נכרתו חייהם של בחורים צעירים, ואלה מהם שכבר היו נשואים - השאירו אחריהם נשים עגונות שלא ניתן היה להתירן. המצב היה טראגי ביותר.

אישור שהם פטורים מלהתגייס, ור' יחיאל אמנם היה לו אישור כזה אבל כמובן לא נמלט מסכנת 'מוות בתליה' על הליכתו עם הבחור).

אנחנו, המשיך ר' יחיאל את סיפורו, הולכים ואומרים וידוי, פעם אחר פעם, אמרנו אולי חמש-שש פעמים, ו"בין הפרקים", אני אומר לבחור: רק לא לפחד, לא להסתכל אליהם! אנו הולכים ואומרים, והולכים ואומרים, ובודאי הבחין כי אנחנו ממלמלים משהו, הנה אנו כבר קרובים אליו וממשיכים לומר ולא להסתכל אליהם, ובא הרגע המכריע: אנחנו על ידו ממש. אבל ממשיכים בהליכתנו, וממש נס ופלא: הוא נתן לנו לעבור, ניצלנו, חסדי ה' ממש!...

ניצלנו! אומר ר' יחיאל, אבל גם כאשר כבר עברנו אותו, לא הפנינו שום מבט אליהם, עוד המשכנו באמירת וידוי ולהתפלל, ורק לאחר שעברנו כמאה מטר שמענו כיצד הוא עולה על סוסו ושומעים שהוא צועק לעבר שיירת האסירים בשפה התורכית: "יאלא", כלומר לכו...

הלכנו עוד כמה עשרות מטרים, עד שהבינו כי הקצין עבר אתם את ההר ונעלם באופק במורד ההר, ואז נעצרנו. נשמנו לרווחה, התחבקנו והתנשקנו, הלא שנינו היינו בסכנה וב"ה יצאנו ממנה בנס גמור - ממות לחיים!

כאשר סיים ר' יחיאל לספר את קורות הדברים, הוא אמר לי: שמע נא ר' שלום בבקשה, זה לא הכל, כי עיקר הדבר הוא מה שאמר לי ברינקר באותו הרגע של ההצלה:

"יחיאל!" - אמר לי בהתרגשות - "הלא עכשיו קיימת את המצוה של 'כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא' תראה להשתדל ולעשות הכל לבוא לעולם הבא שלם עם המצוה הזו, בל תאבד אותה ח"ו!" אתם שומעים הרגשה נפלאה של בחור באותה שעה גדולה, לשמור על המצוה לבוא עימה מצוחצחת לעולם הבא.

(להגיד)

ושפטו העדה, והצילו העדה (לה, כד-כה)

מכאן שיש לסנהדרין לצדד להציל את הנאשם ולהשתדל לזכותו (פסחים יב, א). ולהימנע בכל מקרה של ספק. עד שסנהדרין ההורגת אחת לשבעים שנה נקראת חובלנית, ורבי טרפון ורבי עקיבא אמרו שאילו היו בסנהדרין לא היה אדן נהרג מעולם, מחמת הספק. (מכות ז, א)

והתורה, לשון הוראה (זוהר ח"ג נג, ב). לכאורה, מה לנו ולזה, הלא איננו חברי סנהדרין. אבל כבר השריש רבי ישראל מסלאנט זצ"ל שכל אדם הוא למעשה דיין על עצמו, בכל אורחותיו. פוסק לעצמו בדיני שבת החמורים, באיסורי סקילה, ובלשון הרע השקולה כנגד שלוש העברות החמורות שבתורה (ערכין טז, א). ובכלל, אם "גדול המחסיא יותר מן ההורג" (במדבר רבה כא, ד). משום שמאבדו משני עולמות, הרי שעובר עבירה הוא כמתאבד. כמה יש לאדם להיות ירא חטא, ולהמנות על אותם "שהיו פורשים משבעים שערי המותר מיראתם שער אחד משערי האיסור" (חובות הלבבות שער התשובה פרק א').

כיוצא בכך פירש ב"תפארת ישראל" (סוף קידושין) מאמרם: "טוב שברופאים לגיהנם". ותמוה. שמואל היה רופא, הרמב"ם והרמב"ן, ועד לרבי חיים דוד מפטריקוב ולרבי שמואל העליר מצפת, זצ"ל. איך יובן. וכתב "שאינו מאמר זה גנאי לרופא, אלא שבח לרופא המומחה. שהטוב שברופאים, אין כוונתו לכשר שבהם, רק למי שחושב את עצמו שהוא המומחה היותר גדול שברופאים, הוא המעותד לגיהנם. שבגאותו זאת סומך על ידיעתו ואינו מתייעץ עם חבריו, גם אינו חושש לעיין היטיב בספרי הרפואות לפני שיתן לחולה סממני הרפואות לוודא שלא יזיקהו, ואינו זהיר בדיני נפשות".

ואנו, לפני שאנו פוסקים לעצמנו היתר באיזה הלכה, האם נועצים אנו במורה הוראה ומעיינים בספרי הפוסקים. והלא כבר אמרו ("שובות יעקב" ח"ב. "פרי מגדים", משבצות זהב סדר ג') שהמורה הוראה מבלי שהסתכל בספר, דינו "כמורה הוראה בפני רבו"!

ואספר - פעם הייתי בשמחה באולמי וגשל, היו שם שולחנות עגולים, עם מקום פנוי לרוב. כנראה שכולם אוהבים לשבת ליד שולחן צר וארוך, לאורך הקיר. רוצים לזכות בקנין תורה של "דיבוק חכמים" (תנא דבי אליהו זוטא זי). לא היה מקום לדחוף שם סיכה. ישבתי ממול, ברווחה, לקיים מצוות "והיו עיניך רואות את מוריך" (ישעיהו ל, כ).

הגיע רופא חרדי. לא התיישב במקום פנוי. עמד ממול, והסתכל בעל השמחה יצא מגדרו: "רבי פלוני, רבי פלוני, יבא נא". העיף מבט, ניגש לראש כולל נכבד: "וואיל נא, במחילה". הקים אותו והושב את הרופא, שקיבל את הכבוד בטבעיות. ראש ישיבה לימינו, אב בית דין משמאלו, והוא במרכז, מי אם לא.

בנסיבות אלה, מובן מאליו, כי כל מי שהיה יכול היה מתחבא, גויים ויהודים כאחד, הכל כדי שלא יגויסו. התורכים ראו כי הם הולכים ומפסידיים במלחמה, צעירים לא התגייסו וכוח האדם שלהם נעשה גרוע מיום ליום. לכן עמדו ופרסמו גזירה, כי כל צעיר החייב גיוס שייטפט כשהוא מסתתר - יישלח מיד לחזית. ומי שהחביא אותו - יתלו אותו בכיכר ליד שער יפו, למען ישמעו וייראו.

לאחר שהתורכים אכן ביצעו את איומם - ותלו שני אנשים יהודים ליד שער יפו, נפל פחד גדול על כל אלה שהתחבאו.

היה בחור אחד בירושלים, בשם ברינקר, וברינקר זה גם הוא התחבא, ומסיבה כלשהי נתגלה, נתפס והושם במעצר ב"קישלה" (הלא הוא בית האסורים בעיר העתיקה).

ידוע היה בירושלים, כי התורכים מקבלים שוחד, ואפילו במטבע קטן ניתן היה לשחד כל פקיד בממשלה. בני המשפחה פעלו עפ"י כלל זה ובערב שבת אחה"צ, ניגשו אנשים ממשפחתו אל החייל שעמד על משמרתו ב"קישלה", אחד העסקנים דחף לתוך ידו של השומר מטבע חשוב של חצי דינר, שנקרא אז "שישליק", ואמר לו כי אם יאפשר לברינקר לצאת מהמאסר לשבת, הוא מבטיח לו בהן צדק כי במוצאי שבת יביא אותו בחזרה. השומר, שהמטבע נצנץ בעיניו, נעתר ואכן שיחרר אותו, באזהרה חמורה, כי לא ישכח להחזירו במוצאי שבת.

כמובן, בני המשפחה החליטו כי יש לעשות כל מה שאפשר כדי להציל אותו, אך לא ידעו כיצד לעשות זאת. הם החביאו אותו במחבוא נסתר במיוחד, ובניתיים שמעו כי הרבה מצליחים להתחבא בפרדסי פתח תקוה, שם לא היתה השגחה קפדנית של התורכים כמו בירושלים (גם היה איזה שהוא הסכם עם מושל האזור כי בפתח תקוה פנימה לא יחפשו רק מי שייצא מאיזור העיר יתפס). אבל הבעיה היתה, כיצד מגיעים עד פתח תקוה, כי הרי לאורך כל הדרך של היציאה מירושלים ועד מורדות שכונת מוצא, סמוך לירושלים, מצויים חיילים תורכיים לרוב, ומאד קשה לחמוק מהם ומעיניהם הבולשות.

ברינקר הצעיר פחד ללכת לבד. הוא גם היה חלוש ותשוש, מורעב וחסר כוחות, כי היה מוסתר זמן רב, עד שהיה כבר מיואש לגמרי, הוא התבטא ואמר לבני משפחתו: מה יש לי כבר להפסיד? וכי אלה הם חיים? אלך ואמסור את עצמי, וחסל. אך המשפחה כמובן לא הסכימה לקבל את הדין.

בצר להם, הלכה אחותו של ברינקר לר' יחיאל ורקר שהיה לו פטור מהגיוס, וביקשה ממנו כי יגמול חסד עם אחיה, היינו, יתלווה וייצא אתו עד מוצא, ומשם הוא כבר יגיע איכשהו לפתח תקוה. שמע ר' יחיאל ואמר לה: "אני מסכים. בשעה שלוש לפנות בוקר תדפקי בדלת ביתי ואני אלך אתו, וה' יעזור".

ואמנם, בשעה היעודה דפקה אחותו בדלת, ר' יחיאל התלבש מיד, לשאלת אשתו, "מה זה בשעה שלוש בבוקר?" ענה תשובה מתחמקת. כך חמק מן הבית, לקח עימו את הבחור ויצא אתו לדרך.

סיפר לי ר' יחיאל ורקר, השתלשלות הדברים מאותו רגע:

קצין תורכי רוצח

כיון שלא היה שייך ללכת בדרך הרגילה מבלי שיתפסו אותנו, בחרתי במסלול דרך שכונת גבעת שאול. לצורך זה היה עלינו לעבור דרך שלושה הרים, שלוש פעמים לעלות ולרדת, על מנת להגיע למוצא. כך הלכנו, עברנו את ההר הראשון, הגענו להר השני ואף אותו עברנו, אבל כאשר הגענו למרומי ההר השלישי, הבוקר כבר התחיל להאיר, וראים לפתע לנגד עינינו כי בתחתית ההר רוכב קצין תורכי על סוס ומאחוריו שיירה שליומה של משתמטים שנתפסו, כשהם קשורים בשלשלאות ברזל זה לזה.

התחלנו לרעוד. הגענו מהר למסקנה: הקצין בודאי כבר ראה אותנו, ואם אכן כך - בודאי יתפוס אותנו. המצב מסוכן. ברינקר רצה לברוח, אך מיד אמרתי לו: "מה תברח? הרי יש לו סוס והוא יכול לדלוך אחריו ולתפוס אותך! הוא אפילו לא יפחד להשאיר את כל העצורים שלו בכדי לרדוף אחרך כי הרי הם קשורים זה לזה, מה כבר תועיל בבריחתך?..."

"אז מה אעשה?" שאל ברינקר בנימת יאוש:

עניתי לו: מה פירוש מה נעשה? נבטח בהקב"ה, נאמר וידוי ונצעד, שנינו נמצאים בסכנה. אלא מאי? נאמר וידוי ולא נסתכל מולם, פשוט נתעלם מהם ונתפלל לה'. נקוה שיעזור". כך עשינו.

המשכנו בהליכתנו בכיוון מורד ההר. הקצין, כמובן, ראה אותנו, ירד מן הסוס, נעמד והמתין לנו. הוא אף השאיר רווח, מקום מסויים למעבר עבורנו, כי אם יתברר שאנחנו "בסדר" - נוכל לעבור, (אכן היו הרבה אנשים פטורים מהצבא, במיוחד אזרחי חוץ - תושבי מדינה אחרת, שקיבלו

הרתיח אותי, איזו עזות. בהרגשה כזו, האם יועץ במישהו? הלא הוא ואפסו עוד.

בעל השמחה ביקש שאומר מספר מילים. לחשתי לו: "אתה מכבד כל כך את הרופא, כנראה מפני שאין לך מספיק כסף לשלם לו. אז תרשה לי לשלם לו."

פתחתי ואמרתי: "רבותי, שמואל היה רופא. רופאו האישי של רבינו הקדוש (בבא מציעא פה, ב). והיה ראש ישיבה בנהרדעה (שבת קטז, ב) וכל רז לא נעלם ממנו (חולין נט, א) וקראוהו "אריה" (מנחות לח, ב) על גדלותו בתורה, ו"מלך" בה (בבא קמא צו, ב). ועם כל זאת לא נקרא בשם "רבי", אלא בשם "שמואל" סתם, והרופא דנן, קוראים אותו רבי פלוני! אתמהה!"

ראיתי שהשאלה מצאה חן בעיני כולם, וביחוד בעיני רבי פלוני. אכן, זכה למה שלא זכה שמואל בקוראי שמו!

"אבל זו משנה מפורשת במסכת בבא מציעא (פ"ב מ"א): אבידת אביו ואבידת רבו, של רבו קודמת. מפני שאביו הביאו לחיי העולם הזה, ורבו מביאו לחיי העולם הבא -

מעתה, רבותי, הכל מובן! שמואל היה רופא מומחה, והחולים שעברו כמעט לעולם שכולו טוב החלימו תחת ידו והחזירם לחיי העולם הזה, לכן לא נקרא רבי. אבל יש רופאים שמביאים את המטופלים לחיי העולם הבא, בדיון יש לקרותם בשם רבי..."

איי, באותו הרגע הוא היה מוכן לתת את כסאו לאותו ראש כולל... ומי שצוחק, מכה "על חטא" על לב הזולת!

האין אנו עצמינו חותכים דיני נפשות בקלות ראש, נפשותינו שלנו. נכנסים לספקות בעיני הלכה, פוסעים בזחיות בשדות מוקשים!

(והגדת)

"והקרייתם לכם ערים ערי מקלט... ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה... וימת בה עד מות הכהן הגדול..." (לה, יא, כה)
לפי שהיה לו לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו!" (רש"י)

בספר "נפלאות רבי עקיבא אייגר" מסופר: בפונזא היה חולה שהגיע עד שערי מוות והרופאים התייאשו מחייו, אמרו שאין רפואה למחלתו. בינתיים נודע שפמליית המלך עוברת דרך פונזא. מיהרו והבהילו את רופאו של המלך אל החולה. בדקו והביע דעתו שאין מה לעשות - כדברי הרופאים שקדמו לו.

שמע זאת הגאון רבי עקיבא אייגר זצ"ל, רב העיר. פנה אל הרופא ואמר: "יסלח לי כבודו, אם אשאל אותו שאלה".

ענה הרופא: "בכל הכבוד! ישאל הרב את שאלתו!"

שאל הגאון: "לו חלה המלך, חלילה, במחלה זו - מה היו עושים?"
נותר הרופא דומם, ולאחר רגע ארוך השיב: "אומר לרב את האמת. יש עוף אחד בנבכי היער, הרחק מכל מקום יישוב. עוף נדיר, שאם יצודו אותו ויבשלו בשרו וישקו את החולה מן המרק הזה, זו היא רפואתו. כבוד הרב שאל מה הייתי עושה לו חלה המלך במחלה זו - ובכן, הייתי שולח פלוגות חיילים לפשוט על היערות, לפלס בהם דרך, ללחום בחיות הטרף - ולאחר את העוף. רבים הסיכויים, שכאשר ישובו ממסעם המפרך יתברר שאין זה העוף הדרוש אלא עוף דומה, ויצטרכו לשוב על עקבותיהם, ומי יודע אם ימצאו את העוף ויצליחו להביאו. כל זאת היו עושים בשביל המלך - אבל בשביל אדם פשוט אין כל עצה, והמחלה חשוכת מרפא."

הלך הרופא לדרכו, והגאון נכנס לחדרו. לקח בידו ספר תהלים, ושפך נפשו בתחינה לבורא עולם שיזמן לחולה את רפואתו.

עודו מתפלל, ומן התנור נשמע קול שכשוך, שקשוק וטפיחה. ביקש הגאון שיעלו לגג, כי קול בוקע מן הארובה. עלה אחד מבני הבית לגג - ומצא ציפור מוזרה מתחבטת בארובה, מבלי יכולת להיחלץ. נטל את העוף, ושב עימו לחדרו של הרב. נהרו פני הגאון, נטל את העוף והלך עימו לבית החולה. הורה לבני הבית לבשל את בשרו, ולהגמיא לחולה מהמרק - וציווה שאת הנוצות שימרטו מהעוף ישמרו במקום מוצנע. כעבור כמה חודשים נסע רופא המלך דרך פונזא. נזכר בחולה היהודי שהרב גילה בעיניו מעורבות כה רבה. בטוח שהיה שהחולה נפטר זה מכבר, ובכל זאת עלה לביתו. בישורו שהחולה התרפא זה מכבר, והוא שוהה כעת במקום עבודתו. אם הרופא ימתין, יפגוש בו.

נעתקו המילים מפי הרופא. לבסוף שאל: "באיזו תרופה טיפלו בו?"
השיבוהו: "הרב הביא לכאן עוף, והורה לבשלו ולהשקות את החולה במרק."

השתומם ואמר: "כלום יש עוף נוסף, שיש לו אותן סגולות ריפוי?"

נעתקו המילים מפי הרופא. לבסוף שאל: "באיזו תרופה טיפלו בו?"
השיבוהו: "הרב הביא לכאן עוף, והורה לבשלו ולהשקות את החולה במרק."

השתומם ואמר: "כלום יש עוף נוסף, שיש לו אותן סגולות ריפוי?"

נעתקו המילים מפי הרופא. לבסוף שאל: "באיזו תרופה טיפלו בו?"
השיבוהו: "הרב הביא לכאן עוף, והורה לבשלו ולהשקות את החולה במרק."

השתומם ואמר: "כלום יש עוף נוסף, שיש לו אותן סגולות ריפוי?"

נזכרו שהרב הורה לגנוז את נוצות העוף למשמרת. הוציאון והראון לרופא. התבונן בהן וקבע:

"הרי זה אותו עוף נדיר - כיצד הגיע לידי הרב? עתה נוכחתי לדעת שהרב יכול להשיג בתפילתו כל חפצו - אף מה שיקשה על המלך להשיג בגודי חייליו!"

והרי מה שכתב הגר"ש וולבה זצ"ל בספרו "עלי שור" (ח"א עמ' קיג) "והנה ידועה העובדה שבקשו פעם מהגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל (אגרות סופרים עמ' 74) לבקש עבור חולה, וכעבור זמן מה נתקבל ממנו מכתב בו כתב: 'ועל דבר שבקשוני להתפלל עבור חולה... התפללתי ולא נענית, אולי היתה איזו טעות בשם' - שלא עלה על דעת הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כי אמנם לא נענתה תפילתו.

"ולמעלה מכל ספק: אילו היינו אנחנו ודאיים באמונתנו ועבדי ה' בחיינו, הייתה גם תפילתנו מתקבלת תמיד והיינו מביאים לעולם מרפא וברכה בזכות תפילתנו"

הגה"צ רבי מתתיהו שלמון שליט"א, משגיח בליקווד, מביא משמו של הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל לימוד מאלף אודות עוצמתה של התפילה. הגמרא בראש השנה (יח ע"א) אומרת משמו של רבי מאיר:

"שנים שעלו למטה וחוליון שווה, וכן שניים שעלו לגרדום (מקום שדנים בו נפשו להריגה - רש"י) ודינם שווה (שניהם נתפסו על דבר אחד) - זה ירד זה לא ירד, זה ניצל וזה לא ניצל. מפני מה זה ירד וזה לא ירד? זה ניצל וזה לא ניצל? זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה."

שאל הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל: הלא מדובר כאן על שני חולים ש"עלו למטה וחוליון שווה, והרופאים כבר נתייאשו מחייהם. וכן השניים שעלו לגרדום למשפט ההריגה, וכאשר ניגשו כולם להתפלל היעלה על הדעת שלא יתכוונו?"

האם בכלל יכול להיות שיחלמו על דברים אחרים והבלי הזמן, כאשר הם מתפללים ועומדים על סף הריגה? מהו שלא התפללו תפילה שלימה?

אלא היה אומר רבי אליהו לופיאן שבוודאי התכוונו למה שביקשו, אלא שלא האמינו שיכלו להשיג את מבוקשם! ביקשו "רפאינו" אבל לא האמינו בלב שלם שיושעו!

הייתכן?! עד כדי כך...

לדאבונו כך גם המצב היום רח"ל, כשמתפללים עבור חולים, ואפילו כשמגיעים עד כדי כבייה בתפילה, כמדומה שהם כבר מיואשים. לא כך מתפללים! זאת לא תפילה שלימה! צריכים להיות מאמינים בכוח התפילה, כי כשמתפללים באמונה שלימה נושעים!

"זה ירד וזה לא ירד" הרבה נושעים ע"י התהלים! רק שאין לנו עיניים לראות שבזכות זה נושעו! כשאחד מתרפא, תולים את שיפור מצבו ברופא זה או אחר, או ב"מזל" שהיה לו. אבל האמת היא שה"תהלים" הם שעזרו, ולא שום דבר אחר!

כוחה של תפילה עצום ורב הוא לאין ערוך "וחביבין ישראל שאין צריכים שליח, וכל ברנש בכוחו למצוא טוב על ידי תפילה, וה' מתאווה, כביכול לתפילתן של צדיקים. התפילה היא מטה עוז ביד כל אדם, וכל שישים מבטחו בו יתברך כן יעלה וכן יצליח" - כותב מרן החזו"א באיגרותיו (חלק א סימן ב).

הנה מה שכתב רבינו הרמב"ם (הלכות ברכות פ"י הכ"ו) "כללו של דבר לעולם יצק אדם על העתיד לבא ויבקש רחמים ויתן הודיה על מה שעבר ויודה וישבח כפי כחו, וכל המרבה להודות את ה' ולשבחו תמיד הרי זה משובח."

הרי שהתפילה - הבקשה צריכה לבוא מכל הלב ועם כל העוצמה, זו הכוונה במילה "יצק". ואז, הובטח האדם שיושע, כמו שנאמר בתהלים (יח, ד) "מהולל אקרא ה' ומן אויבי אושע". פירש האבן עזרא: "בקראי אליו בתהלות מיד אושע".

ללמדנו, שאל יתייאש האדם מן הרחמים, וימשיך וידפוק על דלתי מרומים, כמו שאמר המשורר "דלתי מרום לא ננעלו" (הגה"צ רבי שלום שבזי זצ"ל גדול משוררי תימן), ושכלל פעולה צריך האדם לסמוך תפילה, ולחזור ולהתפלל - עד שיושע!

נאמר בפרשה: "והקרייתם לכם ערים ערי מקלט... ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה... וישב בה עד מות הכהן הגדול" (לה, יא, כה).

רוצח בשגגה, עונשו הוא גלות, הרוצח הוצרך לנוס אל אחת מערי המקלט שיעד משה, ועד שנכנס לעיר היה צריך לחשוש לחייו מפני גואל הדם. רק בתוך עיר המקלט נאסר על גואל הדם לפגוע ברוצח. עד מתי הוצרך לשהות שם? כותבת התורה - עד מות הכהן הגדול. ברגע שמת, כל הרוצחים יכלו לשוב לעירם בבטחה.

מדוע תלת התורה את שחרור הרוצח במותו של הכהן הגדול? מהו הקשר, שבוודאי קיים, בין שני הדברים?

הקשר, שבוודאי קיים, בין שני הדברים?

הקשר, שבוודאי קיים, בין שני הדברים?

סיפור מדהים ומאלף סיפר על עצמו הגאון רבי חיים קרייזוירט זצ"ל, וממנו נלמד עד כמה נשגבה מעלת עשיית חסד עם הזולת: "בתקופה שלמדתי בישיבה, היה שם בחור עיוור, שמחוסר כל נאלץ לישון על הרצפה, הדבר חרה לי מאוד, ריחמתי עליו ונתתי לו את מיטתי לישון בה ואני ישנתי על הרצפה".

"לאחר תקופה, הגיעו הנאצים ימ"ש לישיבה, והעלו אחד אחד למשפט, קודם שהוציאוהו להורג ביריה, כאשר הגיע תורי - מספר רבי חיים - גזר עלי השופט גזר דין מוות. ידעתי שעד המוות יש לי בערך עוד שתי דקות. פרצתי בבכי והעזתי לפנות בבקשה לבורא עולם: "זכור לי זכות זו שעשיתי עם הבחור העיוור כשנתתי לו את מיטתי והלכתי לישון על הרצפה".

אמר לו הנאצי הממונה על ההריגה: "הינך בחור נאה, חבל עליך, תברח! ואני אעשה את עצמי כאילו אני יורה עליך אך מחטיא את המטרה..." וכך הוי, רבי חיים ברח וניצל.

כשסיפר זאת רבי חיים הוסיף: "התורה שלמדתי בחיי, כולה בזכות אותו מעשה חסד שעשיתי עם הבחור העיוור, צא וראה כוחו ושכרו של מעשה חסד!"

גאון בצדקותו וגאון בהנהגתו היה הגר"ח קרייזוירט זצ"ל מלבד שהיה בקי בש"ס בבלי וירושלמי. עוד בהיותו עול לימים, יצא שם לבקיאותו העצומה בכל מכמני התורה.

רבים יודעים, כי הגר"ח קרייזוירט זצ"ל עסק רבות בסיוע ליתומים ואלמנות, משפחות רבות חייבות לו את חייהן. בפקחותו הרבה, הוא ניווט מערכת חסד עניפה שחרגה מגבולות מקום מגוריו, חצתה ימים ודילגה יבשות. על להיטותו של הגר"ח קרייזוירט זצ"ל, לקיום מצות החסד, שמענו מיהודי נכבד שהיה נוכח בפגישתו של הגאון זצ"ל עם הלבחל"ח הרב אלימלך פירר שליט"א, באותו מעמד סיפר הגר"ח קרייזוירט זצ"ל, כי בהיות צעיר לימים הוא נכנס למעונו של גדול הדור הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל שניהל ברמה את רבנותו בעיר וילנא, ואף עסק בעשיית צדקה וחסד בקנה מידה נרחב ביותר, וביתו המה בכל שעות היום מאנשים שנכנסו ובאו בעניני צדקה וחסד שונים.

"על שולחנו של ר' חיים עוזר" סיפר, היה מונח ספרו "אחייעזר" שבו מקבץ של תשובות הלכתיות שהשיב הגאון לשואליו. ילדות נזרקה בי והעזתי פני ושאלתי "והיכן הם חלקיו הנוספים של הספר?" ר' חיים עוזר לא דחני מעל פניו, אלא הכנסני לחדר פנימי והראה לי פנקסים רבים סדורים בסדר מופתי תוך שאמר "הנה אחיעזר ח"ב. היו אלו הפנקסים שבהם נרשמו פעולות הצדקה והחסד שנעשו על ידו!"

(להתעדן באהבתך)

רש"י בפירושו על התורה מבאר כך: "לפי שהיה לו לכהן הגדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו!"

זאת אומרת, הרצח היה יכול להימנע, אם הכהן הגדול היה מתפלל שלא ישפך דם נקי. ואם כן נשפך, כנראה שתפילתו לא היתה שלמה.

והמסר הוא עצום, אנו רואים כמה גדולה כוחה של התפילה - באפשרות של תפילת הכהן, למנוע רצח בשגגה על עם שלם! (בנועם שיח) "אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)

אמרו חז"ל (מד"ר ותנחומא) למה זכו מסעות אלו להכתב בתורה? אלא מפני שקבלו את ישראל במדבר והיו אורחיהם. ועתיד הקב"ה לתת שכר טוב למדבר, שעכשיו הוא יבש וחסר כל, אבל לעתיד לבוא יהפוך המדבר לישוב ויהיו בו מים רבים ועצים רבים. ומכאן ילמד האדם קל וחומר, מה מדבר שאין בו דעת יפרע לו הקב"ה שכרו על שאירח את ישראל, כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ונותן לו מזון ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה שיקבל שכר כפול ומכופל מאת הקב"ה.

מוסר עצום ונורא למדים מכאן. הלא המדבר שקבל את ישראל לאורחים לא עשה זאת במחשבה תחילה. ולא היה לו אפשרות להתנגד לזה, בכל זאת, כיון שסוף סוף בא על ידו לעם ישראל טובה אין הקב"ה מקפח שכרם ופרסם שמותם בתורה להוקיר להם טובה. קל וחומר כשאדם היטיב לזולת בכוונה תחילה וברצון טוב שכרו כפול ומכופל לאין ערוך...

כדי ללמוד לאיזו זכות אפשר להגיע ע"י מעשה חסד אחד, הבה ונתבונן בדברים דלהלן:

רחב זונה היתה ובזכות מעשה טוב שעשתה זכתה ויצאו ממנה נביאים וכהנים ואלו הן: נריה ברוך ושריה מחסיה ירמיה חלקיה חנמאל ושלום, רבי יהודה אומר אף חולדה הנביאה מבני בנייה של רחב הזונה היתה. עוד אמרו שם: נתגיררה רחב ונשאה את יהושע בן נון.

כתב הסבא מקלם זצ"ל ("חכמה ומוסר" מאמר ז): כשרואים דבר זה עומדים משתוממים, היאומן כי יסופר, למה זכתה רחב שהיתה גויה ופרוצה ארבעים שנה! זכתה להיות אשת גדול הדור ממלא מקומו של משה רבינו, אשר העמיד חמה במקומה, והכניס את ישראל לארץ הנבחרת! וכבש ל"א מלכים וכו' וכו'. ולא די בזאת אלא שזכתה להעמיד שמונה נביאים בישראל ואת חולדה הנביאה. על מה ולמה זכתה לכל הגדולה הזאת, ואיך זכתה לזכויות נשגבות אלו?!

זכות אחת עשתה וממנה זכתה לכל הגדולה הזאת! עשתה חסד עם ב' אנשים והחביאתם אצלה בעליה שלא יתפשמ מלך יריחו, ובזה עשתה זכות לכלל ישראל שהיו הם שלוחם, לכן זכתה וקבלה שכר עצום זה.

בדרך הדרוש

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' וגו'. (לג, ב)

יש לדקדק במה שאמר על פי ה' דפשיטא שלא עשה אפילו דבר קטן אם לא ע"פ ה'. ונראה לפרש, שהאלשיך הקשה על אומרו 'ביד משה ואהרן' והא קצת מסעות היו אחרי מות אהרן, ואיך יהיו אלה מסעי ביד משה ואהרן.

והנה לכאורה יש לתרץ קושיא זו דהא קי"ל אין מוקדם ומאוחר בתורה. אך יש להקשות למה באמת אין מוקדם ומאוחר בתורה. אכן זה תליא בפלוגתא דאיתא במס' גיטין דף ס' אמר ר' יוחנן משום ר' בנאה תורה מגילה מגילה ניתנה, שנאמר וכו' ר שמעון בן לקיש אומר תורה חתומה ניתנה. ופירש"י מגילה מגילה ניתנה כשנאמרה פרשה למשה היה כותבה, ולבסוף מ' שנה כשנגמרו כל הפרשיות, חיברן בגידין ותפרן. חתומה ניתנה פירש"י לא נכתבה עד סוף מ' שנה לאחר שנאמרו כל הפרשיות כולן והנאמרות לו בשנה ראשונה ושניה היו סדורות לו על פה עד שכתבן ע"כ. והנפקותא בין ב מ"ד אלו דאי אמרין מגילה מגילה ניתנה עכצ"ל דיש מוקדם ומאוחר בתורה, דהא כל פרשה שנאמרה לו היה כותבה ולאחר שנאמרה לו פרשה שניה היה ג"כ כותבה, וכן כל הפרשיות וחיברן בגידין. אבל למ"ד חתומה ניתנה, שלא נכתבה כל התורה כולה עד לסוף מ' שנה, א"כ יש לומר דאין מוקדם ומאוחר בתורה. וקשה על מ"ד חתומה ניתנה נמצא שלא נכתבה התורה כלל עד לסוף מ' שנה לאחר שנאמרו לו כל הפרשיות, א"כ האיך היה רשאי משה לחזור על

וידבר ד' אל משה נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף על עמך (לא, ב)

קשה למה דוקא אחר נקמת המדיינים יאסף אל עמיו, ויש לתרץ ע"פ מה דאיתא במס' סנהדרין (דף ל"ט ע"א) שאל האי מינא לר"ג אלקיים כהן הוא כי קבר למשה במאי קטבל אילימא במים הא כתיב מי מדד בשעלו מים אלא בנורא דכתיב כל אשר לא יבוא באש תעבירו במים נמצא מכח הפסוק כל אשר לא יבוא באש מוכח שהקב"ה יכול לקבור למשה דאל"כ לא הי' לו תירוץ והפסוק כתיב גבי געולי מדין, איתא במדרש בשעת מיתת אהרן הבטיחו הקב"ה למשה שהוא בעצמו יקבור אותו וזה שאמר הכתוב נקום נקמת וכו' ממילא כל אשר לא יבוא באש נמצא מכח הפסוק הזה מוכח שאני יכול לקבור אותו לז"א אחר תאסף אל עמך. (מדרש יונתן)

וידבר ד' אל משה נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף על עמך (לא, ב)

בס' עדות ביוסף פ"י הסמיכות עפ"י הידוע דמשה חטא בעשה: שאמר השי"ת אליו "ודברתם אל הסלע" והוא חכה, וידוע דעל העשה מענישין בעידן ריתחא ואי כל ימיו של בלעם לא כעס הקב"ה כדאי בגמ' כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי באותן הימים, ואי' במד' ע"ז כל ימי חיי בלעם, וא"כ כל ימי בלעם לא הי' עידן ריתחא ולא יוכל משה למות, אבל בנקום נקמת מדין או בלעם בן בעור הרגו בחרב, ואז שוב יוכל הקב"ה לכעוס, ואז שפיר ואחר תאסף אל עמך. (ילקוט האורים).

(בא ישועה ונחמה)

בני אמונים
מתחזקים בעניית אמן

לעניינות ה' חיים מן מניין
מורה הר"ר אהרן גייר מפרשת ויקרא
מנחם מנחם סג"ל

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
1913919@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת מסעי תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 443

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אפלו מאה פעמים!

ביום שלישי הבעל"ט, ה' באב, ימלאו ארבע מאות וחמשים שנה להסתלקותו של גדול מנחילי תורת הקבלה לדורות עולם - רבנו האר"י הקדוש!

גלויו השמימיים ומשנתו המסדרת שהעברה בידי תלמידו הגדול רבי חיים ויטאל, נתקבלו בחדרת קדש בקרב שלומי אמוני ישראל, ותורתו והנהגותיו מזכרות פעמים רבות בספרי הפוסקים.

מבלי שאתמר, חלילה, להבין מאומה בקצות דרכיו, אוכל לומר כי כל הפעילות אשר זכינו ברוך ה', ליסד במסגרת 'בני אמונים' משתתת על מנהגו הקבוע של האר"י"ל לענות אמן על ברכות השחר. וכעדות תלמידו רבי חיים ויטל (פרי עץ חיים שער הברכות פרק ד): "וכשהיה בבית הכנסת והיה איהו אדם מברך ברכות השחר, היה יושב ושומע ועונה אמן, ואף אם היה באמצע התפלה היה פוסק ושומע ועונה אמן, ואפלו אם היו המברכים רבים".

המקבל רבי מאיר פופרש, מגורי האר"י"ל מתבטא יותר מפה: "אפילו היו המברכים מאה היה עונה אמן אחריהם" (אור צדיקים' ו, וכן העתיק ב'שערי תשובה' או"ח ו ה).

בחשוב פשוט עולה כי עבודת הקדש הזו, ארכה לאר"י בכל יום זמן נכר, מה גם שמשותמע מדברי הפרי עץ חיים' שהמתפללים היו מברכים בפניו כבר מברכות התורה. מכאן יש לנו ללמוד, עד כמה הדבר חשוב ויקר. במיוחד שהדברים צטטו בפי פוסקי ההלכה, ללא ספק חובה עלינו, להתאמץ להקפיד לנהג אף אנו בהנהגה מפלגה זו. ואכן, כך פותב מהר"ם פופרש עצמו (אור הישר עמוד העבודה ז, יא): "צריך השומע ברכות השחר לענות אמן, אפלו שמען מאה פעמים".

גם הבית יוסף, מחתנו של האר"י הקדוש, אשר חי ופעל באותם ימים יחד עמו בצפת של מעלה מזכיר את ההנהגה של שמייעת ברכות השחר מכל מתפללי בית הכנסת ב'שלחן ערוך' (או"ח ו ד).

אוסף ואמר שעלה בדעתי שהנהגתו של האר"י הק' מרמזת במלה 'אמן' עצמה, שהלא אמן ראשי תבנות: "אפלו מאה נענה".

תהא הנהגתו זו נר לרגלנו. נצעד בדרכיו ונקפיד לענות אמן אחר ברכות השחר של זולתנו, וילא ספק ימליץ הוא טוב בעדנו לטוב לנו כל הימים.

בקריאת 'אפלו מאה נענה' ובברכת שבת שלום,

278 218 מנחם מנחם סג"ל

בין 'מקהלת' ל'מקהלות'

'ויסעו מחרדה ויחננו במקהלות' (לג כה)

בעל הטורים מביא כי מלבד בפסוק שלפנינו, ישנו עוד פסוק אחד בלבד בתנ"ך שבו נכתבה תבנת "במקהלות"; "במקהלות ברכו אלקים" (תהלים סח כז).

את הקשר שבין שני פסוקים אלו דרש בעל 'שבת מוסר' כך:

ב'שלחן ערוך' (או"ח קצג א) נפסק שחבורת אנשים שפעדו יחדו אסור להם להתחלק ולברך את ברכת המזון כל אחד בפני עצמו בלא זמון, היות שכבר התחייבו במצוה לזמן יחדו. ויש לומר כי לכך רומזים הפסוקים האמורים: "ויחננו במקהלות" - הקובעים לאכל במקהלות, "במקהלות ברכו אלקים" - חייבים לברך במקהלות (חוט של חסד).

הסבר נוסף כתב רבי יוסף ישראל דייטש אב"ד באלאשא-יארמאט:

"ויסעו מחרדה" - לאחר שנוסעת ועוברת מעל האדם חרדת הצרה שהיה שרוי בה, "ויחננו במקהלות" - והוא שב לחנות בשלוה בין הבריות, אזי: "במקהלות ברכו אלקים" - חייב הוא להודות ולברך לה' ברב עם על הצלתו באמירת 'ברכת הגומל' (ב"ר גר"י).

באפן נוסף דרש רבי ישראל ברודא הדן ממהלוב"ץ:

"ויחננו במקהלות" - חובת האדם להתפלל עם הצבור בבית הכנסת, מתנית בכך שהוא יקיים בו: "במקהלות ברכו אלקים". מי שאינו נזהר בכבוד בית הכנסת, ובא אליו כדי להקל ראשו ולשוחח בו בדברים בטלים - מוטב שישאר בביתו (אשי' ישראל).

ברכה על מצות ישוב ארץ ישראל

'והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אתה' (לג נג)

ידוע כי הרמב"ם לא מנה את מצות ישוב ארץ ישראל במנין תרי"ג המצוות, ואולם הרמב"ן השיג עליו וכתב שיש לכוללה במנין המצוות, שכן נצטוינו עליה בפסוק שלפנינו: "והורשתם את הארץ וישבתם בה" (השגות הרמב"ן על ספר המצוות לרמב"ם, שכתח העשין מצוה רביעית).

לפי שיטת הרמב"ן יש להבין, מדוע לא תקנו לברך על ישוב ארץ ישראל כפי שתקנו לברך על שאר המצוות?

בעל ה'דרך אמונה' באר זאת על פי דעת האור זרוע' (ח"א סי' קמ) שחובת ברכת המצוות אינה נוהגת אלא במצוה שקיומה מגבל לפרק זמן מסים, אף מצוה שהיא בגדר

'חובה תמידית' אין מברכים עליה. לפיכך אין מברכים על מצות ישוב ארץ ישראל, שהרי היא מצוה תמידית שאין לה הפסק לעולם (אבני חן"ב פרק ס).

באפן נוסף הסביר זאת בעל ה'משנת יוסף' על פי דעת הרשב"א (שו"ת, ח"א סי' יח) שכל מצוה שאינה מתקיימת על ידי מעשה אין מברכים עליה. מעתה, כיון שהגולדים בארץ ישראל מקיימים את מצות ישוב הארץ כל ימיהם מאליהם, מבלי שעשו שום פעולה לשם כך, לכן לא תקנו חכמים ברכה עליה. ואף שלכאורה לאור זאת היו צריכים לחייב בברכה את העולים לראשונה להתגורר בארץ, מפל מקום לא חלקו חכמים בין אדם לאדם ולא תקנו כלל ברכה למצוה זו (שו"ת 'משנת יוסף' ח"ט סי' כ אות ה).

לפסיעה קטנה - השפעה עצומה

"ואם יצא יצא הרצח את גבול עיר מקלטו אשר ינוס שמה; ומצא אתו גאל הדם מחוץ לגבול עיר מקלטו ורצח גאל הדם את הרצח אין לו דם" (לה כו-כז)

אמרו חכמים (פסיקתא זוטרותא מסעי קמב ב): שאם יצא הגולה מעיר מקלטו, אפלו פסע רק פסיעה אחת, רשאי גואל הדם להורגו. ומכך למדו על מעלתו של אדם הפוסע ולו פסיעה אחת לצדד מצוה; "ומה אם לענון פרענות הפוסע פסיעה אחת מתחייב בנפשו, קל וחומר להולך לדבר מצוה שאזכה לו ולזורותיו".

ה'חדושי הר"מ' עורר שמדברי חכמים אלו יש ללמוד שהמשפכים לבית המדרש ללמד ולהתפלל, "יכול לפעל הרבה בכל פסיעה" (לקוטי הר"מ).

העונה אמן 'רב' מהמברך

"לרב תרבו את נחלתו" (לג נד)

דרש רבי שלמה אמסלם ראב"ד מידלת שבמרוקו:

תבת 'רב' משמעותה 'גדול', כפתיב (בראשית כה כג): "ורב עבד צעיר". ככל שאדם גדול מחברו במצוות ובמעשים טובים, כך תרבה נחלתו בעולם הבא.

כעין זה יש לפרש אף את הפסוק במשלי (כח כ): "איש אמונות רב ברכות" - המקפיד על עניית 'אמן' 'רב' ונכבד הוא מן המברך, כפי שאמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

'בני שלמה'

כחה של תפלת אבות על בנים

כפתו של זרח ששכב מכוץ קמעא ולטפתי במבטי את פרח הנם את שנתו בשלוה מלאכית, ופתאום החלו עיני לזלג דמעות. התחלתי לבכות כפי שלא בכיתי במשך תקופה ארכה.

הפאב הגדול שהיה בלבי על מצבו של זרח צף ועלה בבת אחת. ידעתי היטב כי לא עלינו ההורים או המחנכים מוטלת האשמה, וקל וחמר שלא על זרח עצמו. הן נסינו הכל, הלכנו לטובי הממחים וישמנו כל עצה טובה שנתנה לנו. גם המחנכים היו מלאי רצון טוב ונסו לעשות את כל שבכחם כדי לסייע לו, ובכל זאת המצב הלך והורע מיום ליום. בעוד פרח עלה ונתעלה והצליח בלמודו, זרח לא ראה ברכה בלמודו, ולצערנו החשק והטעם בלמוד אבדו ממנו לגמרי.

את הפאב הנורא תעלתי מיד לתפלה יוקדת, כדרכי, ואולם הפעם חשתי שגזרשתי ממני עוד השתדלות, התפללתי לפני ה' שיתן בלבי את ההארה הנכונה, ופתאום שמעתי את עצמי נושא עינים ואומר ברגש:

"הריני מקבל על עצמי מכאן ואילך בכל יום ויום לברך את ברכות התורה בכונה מתוך הסדור, בסבלנות ובמתנות כמונה מעות, ולכונן במיוחד בברכת 'והערב נא' ובפרט בבקשת: 'ונהיה אנחנו וצאצאינו... כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה...'"

אודה ואבוש כי הקבלה הזו לא באה על רקע 'תמים'. לצערי עד כה הברכות הללו היו משמשות אותי כמעין 'תפלת הדרך' בדרכי מביתי לעבר בית הכנסת הסמוך... עתה אהיה מחייב לעשות בכך שנוי.

אלו היו הדברים שציאו מפי באותו לילה חשוף, ואלו היו הדברים שהתחלתי לישם כבר למחרת בבקר.

אינני גביא או חוזה, אך כמאמר העם: 'עם העבדות אי אפשר להתוכח' - בסיעתא דשמיא מפלאה התחולל השנוי שאנו מיחלים לו זמן כה רב, ובעזרת ה' אני מקנה שימוש לארוך ימים."

את ספורו המפלא סים המחנך בהמלצה לכל הורה הנתקל בקשיים במהלך עבודת הקדש המוטלת עליו: "אל לכם לחפש אחר פתרונות קסם, הקדוש ברוך הוא המציא לנו את הפתרון הטוב ביותר, הוא טבע בכם כח מפלא, כח תפלת האבות על בנייהם, ואף נתן לכם את הכלים לישום את הכח הזה, באמירת ברכות התורה ותפלת 'והערב נא' בכונה. נסו ובעזרת ה' הספור הפא יהיה שלכם..."

לקלט אף את הדברים הפשוטים ביותר, וכתוצאה מכך אין כל פלא כי אין לו חשק כלל ללמד. בכל הזדמנות שהיא הוא מבכר לחמק מחובותיו הלמודיים.

גם כאשר הוא מנסה לחקות את אחיו ולשבת ללמד, מהר מאד הוא מרים ידים ביאוש. הוא פשוט לא מצליח. הוריו ומוריו עומדים מולו אובדי עצות, הם נסו בכל דרך אפשרית לסייע לו, אך לבם נכמר לראותו נכשל ונחשל שוב ושוב. המציאות הזו קשה לעכול, בפרט שפון הצד עומד פרוץ, אחיו התאום העולה ומתעלה בכל יום ויום דרגה אחר דרגה.

גם אני, כמנהל הת"ת שמלוה את שני האחים במשך תקופה ארכה, עמדתי אובד עצות מול המציאות העגומה; מחד היתה בלבי שמחה גדולה וספוק רב למראהו של פרח העולה ומתעלה בתורה, ומאידך הרגשתי צער ואכזבה למראהו של זרח שכמה שנסיינו לסייע לו - לא הצלחנו.

המציאות הזו שכבר התקבעה בלב כלנו השתנתה ברגע אחד. ביום בהיר החל זרח לפרח ולהתעלות, ללמד בחשק נפלא ואף להבין ולהשכיל. פתאום הוא החל להקשיב לשעורים, לחזר, להבחין ולהפיק תוצאות מפלאות, כאלו מאז ומקדם היה בעל כשרונות מזהירים. גם תפלתו ויראת השמים שלו השתנו לטובה בצורה נפלאה. מהפך של ממש... כאלו צנח לעולמנו זרח אחר...

התופעה הזו היתה לשיחת היום בקרב המלמדים והחברים. היתה זו חידה סתומה שאיש מביניהם לא ידע לפענחה; כיצד התרחש השנוי המברך?

כמה ימים לאחר מכן, כאשר פגשתי את האבא התקשיתי להסתיר את התפעלותי: "האם שמת לב לשנוי המפלא שחל בזרח?" שאלתי.

"האם ידעת כי המלמדים והתלמידים עומדים כלם משתוממים מול המהפך שהתחולל בו? זוהי עבדה חסרת תקדים שבמשך עשרות השנים שאני עוסק בשדה החינוך טרם נתקלתי בה, התוכל להסביר לי את פשרה, כיצד התרחש הפלא?"

בתחלה נסה האב להתחמק מלענות על השאלה, אך לבסוף הוא הסכים להציע בבישנות ובשפה רפה את הסברו לספור:

"היה זה לפני כמה חדשים", ספר האב, "בשעת לילה מאחרת נכנסתי לחדר הילדים והתבוננתי בילדי התאומים הנמים את שנתם במטות סמוכות. היטבתי את

את הספור המיוחד שלפניכם אשר מגלה טפח מכחה הגדול של תפלת אבות על בנים ומסגלתן של ברכות התורה, ספר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, אשר שמענו מכלי ראשון מפי מחנך דגול, מנהלו של אחד מתלמודי התורה הגדולים בניו יורק אשר ספר כך:

בתלמוד תורה הנמצא תחת פקוחי לומדים באותה פתה שני אחים תאומים, זהים בחיצוניותם אך שונים לחלוטין במהותם; הראשון, נקרא לו פרוץ, היה 'ילד פלא' של ממש, בעל כשרון נפלא, אהוב על

בשעת לילה מאחרת נכנסתי לחדר הילדים והתבוננתי בילדי התאומים הנמים את שנתם במטות סמוכות. היטבתי את כפתו של זרח ששכב מכוץ קמעא ולטפתי במבטי את פרח הנם את שנתו בשלוה מלאכית, ופתאום החלו עיני לזלג דמעות. התחלתי לבכות כפי שלא בכיתי במשך תקופה ארכה.

כל חבריו ומלא בשמחת חיים, אוהב את למוודו ושוקד עליו בהתמדה עצומה. הבנתו בהירה וצלולה, והוא אף מוסיף על למוודיו הסדירים כהנה וכהנה, ובסיעתא דשמיא מצליח בכל אשר פונה ומתעלה מעלה אחר מעלה במעלות היראה.

פרץ זה הוא 'פרח', ילד שכל מחנך מתגאה בו, ילד הפרוה את הוריו וזמניו מלוא חפנים נחת, כלם גומרים עליו את ההלל ומבטחים כי עדיו יהיה לגאון בישראל.

כמה מכמיר לב להסב את המבט מפרץ אל אחיו התאום אשר לצרף הספור 'כנה זרח'. זרח זה הוא ההפך הגמור מפרץ; זרח נחשב ילד חלש כמעט בכל תחום שהוא. כשרונותיו הדלים אינם מאפשרים למחו

מודים דרבנן

מהות התפלה

כתבו ראשונים שבשונה מכל הברכות שבהן יכולים הצבור לצאת ידי חובתם בחזרת הש"ץ מפי שליח הצבור, בברכת ההודאה עליהם לומר הודאה אישית ונפרדת, לפי שאין מן הראוי שישגר העבד תודה לאדונו על ידי שליח בעוד הוא עומד ושותק (פרוש התפלות והברכות לר"ב יקר ח"ב עמ' כו; אבודרהם תפלת שמונה עשרה).

הגרי"ש אלישיב חלה פעם קשות בלב. בני ביתו טרחו והבהילו מארצות הברית פרופסור ממחה בעל שם שבסיעתא דשמיא הצליח להביא לו מזור ומרפא. לאחר שהבריא בקש הגרי"ש ממקורביו שילמדוהו כיצד אומרים תודה רבה באנגלית, כדי שיוכל להודות לרופא. לתמיהת המקורבים: "הלא יכול הרב להודות לרופא בעברית, ואנו נתרגם לו?" השיב הגרי"ש: "וכי לא כף בארו הראשונים את הסבה ששליח הצבור אינו מוציא את הצבור בברכת מודים, לפי שחובת ההודאה על כל אחד להודות בעצמו?! אף אני רוצה להודות בעצמי..." (דיש"א דגלותא ח"ג עמ' מ)

מקור הברכה

בחזרת התפלה, בעת שליח הצבור כורע ואומר מודים אנחנו לך, הצבור שוחה ואומר עמו מודים דרבנן (שו"ע או"ח כזו א, ע"פ ירושלמי ברכות א ה). בגמרא (סוטה מ א) הובאו נסחאות שונות לברכה זו, אולם בפעל אנו אומרים נסח המרכיב מכל הנסחאות, וכפי שהורה רב פפא (שם). מיושם כך אף מכנה תפלה זו 'מודים דרבנן', מפני שהיא מרכיבת מנסחאות של כמה חכמים (בית יוסף או"ח שם). עוד פירשו שהיא מכנה כך כדי להורות שבנגוד לברכות תפלת העמידה שנתקנו על ידי אנשי כנסת הגדולה, תפלה זו נתקנה על ידי חכמים (עיון תפלה בסדור 'אוצר התפלות').

בירושלמי (שם) מובא שיש לחתם בקשה זו בברכה: "ברוך אתה ה' א-ל ההודאות", וכך נהג הרא"ש (טור או"ח כזו), ופסק הגר"א (באור הגר"א או"ח שם א). ואולם מלשון הבבלי נראה שלא תקנו חתימה לברכה זו, וכן פסק הרמב"ם (תפלה ט ד). למעשה הכריע ה'בית יוסף' (שם) לחותמה בברכה ללא הזכרת ה' - "ברוך א-ל ההודאות".

עניית אמן לפני מודים דרבנן

המשנה ברוה' (מכד כה) מעורר שלפני אמירת מודים דרבנן צריך להקפיד לענות אמן פהלכה על ברכת המפחזיר שכינתו לציון. מלבד שיש לשים לב שהטרדה באמירת מודים, לא תשכיח את חובת עניית אמן על ברכה זו, יש להזהר שלא לומר בבת אחת: "אמן מודים", אלא יש להפסיק מעט לאחר עניית אמן, ורק אז להתחיל באמירת מודים דרבנן.

בספר דרך משה' (ליום יא) מספר כי חסיד אחד התענה כדי שיגלו לו מן השמים את סבת אריכות הגלות, וזכה שענו לו מן השמים: "איך תבוא הגאולה והעולם אינם משגיחים לענות אמן על הברכות שבהן מבקשים על הגאולה - המפחזיר שכינתו לציון והפורש סכת שלום...?! כלומר, שמתוך שנחפזים הם להתחיל במודים דרבנן מדלגים הם על עניית אמן על ברכת המפחזיר שכינתו לציון, וכן מתוך שנחפזים הם לומר ושמרו' אחר ברכת הפורש סכת שלום...! היו מדלגים על עניית אמן אחריה.

בשם ה'בית הלוי' הובא שהדבר נרמז בלשון הפסוק (ישעיה סב א): "למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט"; הקדוש ברוך הוא אינו מחשה על כך שאין העולם נזהרים בעניית אמן אחר ברכת המפחזיר שכינתו לציון ואחר הפורש סכת שלום... ועל ירושלים, ובשל כך מתעכבת הגאולה (עולם עשיה' דף קה ע"ב).

פרוש המלים 'על שאנו מודים לך'

כתבו המפרשים כי המלים המסימות הודאה זו: "על שאנו מודים לך" אינן המשך למשפט שקודם להן וילעבדך בלבב שלם", אלא הן מתייחסות לתחלת התפלה, כביכול אנו אומרים: "מודים אנחנו לך - על שאנו מודים לך". ונחלקו ראשונים בפרושם של דברים: רש"י (סוטה מ א ד"ה על) פרש שכונתנו לפרט בכך את מהות הודאתנו בתפלה זו, שהיא הודאה על עצם ההודאה, כלומר: "מודים אנחנו לך" על עצם העבדה שאנו מודים לך" - שנתת בלבב להיות דבוקים בך ומודים לך". לדבריו, בברכת ההודאה אנו מודים על הטובות שגומל עמנו הקדוש ברוך הוא, וב'מודים דרבנן' מוסיפים אנו להודות, על כך שאנו הודות לפניו. ואולם הר"י מיגש (שו"ת סי' צט) פרש שאף ברכת מודים דרבנן באה כהודאה עצמה, וכונתנו באמירת "על שאנו מודים לך" היא כדי להגדיר שתפלה זו היא תוספת על ברכת מודים, כלומר: "מודים אנחנו לך" בחזרת התפלה, נוסף "על שאנו מודים לך" בתפלת הלחש. כעין זה אף הביאו התוספות (שם ד"ה על) בשם ס'פד הערוך: "מודים אנחנו לך" בתפלה זו, נוסף "על שאנו מודים לך" בהצטרפותנו לשליח הצבור בעניית אמן על ברכת ההודאה שלו (בית יוסף או"ח כזו בפרוש ראשון).

ואולם יש המפרשים שהמלים "על שאנו מודים לך" הן המשך והשלמה לבקשה הקודמת להן - "כן תחינו ותקיימונו...", כלומר: מבקשים אנו שתתקבל תפלתנו ויחינו הקדוש ברוך הוא ויאסף גליותינו, בזכות שאנו מודים לו ומקירים בטובתו (בית יוסף שם בפרוש שני).

אברך יקר!

הצטרף גם אתה למאות שהצטרפו למיזם 'דרך אמונה' ותזכה שיקים בך הכתוב: "אמונים נצר ה'". המקפידים על כללי מיזם 'דרך אמונה' במהלך חדש אב, זכאים להשתתף בהגרלה על 6 מלגות בסך \$ 500 כל אחת.

ההגרלה תתקיים א"ה ביום שלישי ג' באולול תשפ"ב. הזוכים יקבלו הודעה ושמותיהם יפרסמו במוקד 'דרך אמונה' שלווחה 3.

- 1 שמיעת כללי המיזם
- 2 הרשמה להשתתפות בהגרלה, בין השעות 20:00-22:00
- 3 שמיעת שמות הזוכים

מוקד 'דרך אמונה' 03-91-7-91-91

למיסד בני אמונים הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א,

במסגרת המיזם החדש שלכם דרך אמונה התחלתי לענות מדי בקר למתפללי המנין שבו אני זוכה להתפלל מדי יום. אין לתאר את ההתעלות שלי ושל כל מתפללי מניני בעקבותי.

אמנם לא זכיתי בהגלה, אבל זכיתי בדבר האמתי, והוא: תפלה מתוך אמונה והתרוממות נפש שמשפיעה ומרוממת את היום כלו.

כיום אפשר לומר שבני אמונים אינו רק מ'שג', כי אם מ'ותג', הפעילות שלכם הפתה שרש וחוללה מהפכה אדירה בכל המוסדות ובכל הקהלים, ואני רואה לעצמי כזכות להשתתף בה.

אשריכם מרוממי נשמות!

בהוקרה ובברכה,

ז.ג.ח

רכסיס

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל:
9139191@gmail.com

תקנת עגית צ' אמונים בכל יום הזכרה בספרי ראשונים ובספרי הפוסקים (ראה מגן אברהם וט' משנה ברורה שם יג) כהנהגה שראוי לכל אדם להחזיק בה ולהקפיד עליה דבר יום ביומו. בפרק שלפנינו נביא מקורות ואוצרות בענינה של תקנה זו.

צדקה' זו תפלה

ב'תקוני זהר' (מ א) מובא: "אין צדקה אלא תפלה". ובארו חכמי הזהר שבמלה 'צדקה' מרמזים ארבעה מחלקי התפלה: צ' אמונים - עגית תשעים אמונים ביום; ד' קדשות - קדשת 'וצר', קדשת תפלת העמידה שחרית ומנחה וקדשת 'ובא לציון'; ק' ברכות - אמירת מאה ברכות ביום; ה' חמשי תורה - קריאת התורה כתקנת חכמים שהיא חלק מהתפלה (מעלות הסלם' שם לג א).

האדמו"ר רבי צבי הירש ממונקטש באר כי לא לחנם רמזו חכמי הזהר את עגית תשעים האמונים ויתר הדברים שבקדשה במלה 'צדקה', אלא כדי ללמדנו שאלו לאדם לקיים דברים אלו לשם קבלת פרס, כי אם כדרך 'צדקה', דהינו כדי לעשות נחת רוח ליוצרו (באר לחי רא"י על תקו"ז לג א).

המקפיד על 'צדי"ק' נקרא 'צדיק'

הרמ"ע מפאנו (שו"ת, סי' קט) מביא גרסה ב'תקוני זהר' שחלקי התפלה ומכסותיהם אינם מרמזים במלה 'צדקה', כי אם במלה 'צדיק' - צ' אמונים, ד' קדשות, ו' קדישים, ק' ברכות. כף כתב אף ה'חרדים' (פרק סו אות קעז): "קיים בכל יום מספר צדי"ק כדאיאת בתקונים: צ' - תשעים אמונים, ד' - ארבע קדשות, ו' - עשרה קדישים, ק' - מאה ברכות". וכן כתב המהר"ם פופרש (אור הישר' עמוד העבודה ו כב): "אין אדם נקרא צדי"ק, עד שיטלים צ' אמונים, ד' קדשות, ו' קדישים וק' ברכות".

צדק' זו תפלה

רבי ישראל אלנקוה מביא בספרו 'מגורת המאור' (פרק ב - תפלה) בשם מדרש תהלים כי מכסות הדברים שבקדשה נרמזים במלה 'צדק', כפתוב (תהלים ז א): "תפלה לדוד שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי...". וכך דרשו חכמים: "צדק" זו תפלה וסימנה: צ' - תשעים אמונים שאדם עונה בכל יום, ד' - ארבע קדשות, ק' - מאה ברכות". [ראה ברכות י ד וברש"י שם ד"ה צדק שתפלה נקראת 'צדק', לפי שבתפלתו מצדיק האדם את בוראו.]

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

צדיק באמונתו

הכניסה לבית העלמין היהודי במנטובה

הרמ"ע מפאנו

ד' באב ש"פ

רבי מנחם עזריה מפאנו נולד בשנת ש"ח לאביו רבי יצחק ברכיה. בהגיעו לפרקו נשא לבתו של רבי יצחק פואה ממנטובה, מגדולי רבני איטליה.

בעקבות חותנו התישב בעיר מנטובה והקים בה ישיבה גדולה, שאליה נהרו תלמידים רבים ללמוד תורה מפיו.

באותה עת זרח אור למוד הקבלה. מעינות חכמת האמת שנבעו בעיר צפת משרי צבאות, חכמי הקבלה הנודעים הרמ"ק והאר"י הקדוש, החלו להתפשט בעולם, ורבנו דבק בכל לבו בחכמה זו והפיצה על פני איטליה כלה. את קבלת הרמ"ק למד מפי רבו, רבי עזרא מפאנו, ואלו את קבלת האר"י למד מפי רבי ישראל סרוק שהגיע למנטובה בסמוך לפטירת האר"י הקדוש.

הרמ"ע חבר כשלושים ספרים העוסקים בהלכה ובקבלה, עשרה מהם נכללו בספרו 'עשרה מאמרות'. גדולי הפוסקים בדורות שאחריו הביאו את פסקיו והנהגותיו.

רבנו נפטר במנטובה בד' באב ש"פ ונקבר בבית העלמין היהודי בעיר.

'אין לה רעים אהובים יותר מאלה'

באחת מתשובותיו דן הרמ"ע בדרכים שבאמצעותן נתן למלא את מקסת תשעים אמונים ביום והציע להשלים זאת באמצעות עגית אמן מדי בקר אחר ברכות השחר של מספר אנשים, וכך מסיים הרמ"ע מפאנו את דבריו בענין זה:

"ומה טוב להנהיג שש"ץ יברך ברכות השחר בקול רם, והעונים יכוננו שלא לצאת ידי חובת ברכה, ולא זו בלבד, אלא חברים הישנים בחדר אחד... ישפיעו לברך כל אחד לעצמו, וחבריו יענו אמן, ואחר כך אל בית אלקים יהלכו ברגש.

ומי שמברך לעצמו, ואחר כך אשתו ובניו גדולים וקטנים מברכים לו כהאי גוונא, אין לה רעים אהובים יותר מאלה. והוא הדין למברכים בבית הכנסת זה אחר זה, לזכות את הרבים שיענו אמן..." (שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' קט)

כל המרבה משבח

כתב הרמ"ע מפאנו שלא מנו הפוסקים את מנין מאה הברכות שמברך אדם מדי יום אלא "לקלי עולם שלא יפחתו מהם", אבל החסידים מרבים לברך מדי יום יותר ממאה ברכות (שם סי' לט).

ר"ת	יציאה	כניסה	
21:54	20:17	19:03	ירושלים
21:51	20:20	19:18	תל אביב
21:54	20:21	19:13	חיפה
21:53	20:18	19:21	באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת מסעי • ב' אב תשפ"ב • גליון 782

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

איך אתה אוהב את הרחמנות שלך?

שואל רבי נחמן: אבל אנחנו הלוא מאמינים שהכול לטובה. גם כאשר ה' מעניש ועושה לאדם צרות וייסורים - גם זה לטובה וגם זה מתוך רחמנות. אם כן מה מועיל תיקון האמונה, הרי גם לפני תיקון האמונה ה' מתנהג איתנו ברחמנות וגם לאחר תיקון האמונה ה' מתנהג איתנו ברחמנות. מה ההבדל?

אומר רבי נחמן תשובה יסודית ונפלאה. נכון שהכול זה רחמים. "כי אצלו יתברך יכול להיות, שגם החולאת הקשה וכל הייסורים הם הרחמנות שלו, כי בוודאי כל מה שה' יתברך עושה לאדם, אפילו ייסורים קשים, הכול הוא רק רחמנות." אבל הרחמים האלה הם רחמים שלא מובנים לנו, שעבורנו הם לא נראים כרחמנות ואחנה צריכים להתחזק באמונה שגם זו לטובה ושהכול זה רחמים נסתרים.

אבל לאחר שמתקנים את האמונה, אזי "השם יתברך ייתן לנו הרחמנות, שימסור את הרחמנות בידינו" - כלומר הרחמים של ה' הם רחמים המובנים לנו, טוב פשוט, רחמים פשוטים וברורים: "רחמנות בפשיטות, להתרפא מן החולי וכיוצא בזה" פרנסה בשפע, שלום בית, זרע של קיימא, דירות, ברכה, שמחה, רפואת נפש, דעת, חשק לתורה ולתפילה, חברים טובים, חיים מחייכים!

זה לא חיזוק, זו מציאות

הסברתי וביארתי בלי סוף שהאמונה שה' עושה רק טוב ורוצה רק טוב יעשה עם כל אחד רק טוב - היא לא תקווה ולא ציפייה ולא תפילה, אלא היא מציאות. זו המציאות. ומי שלא מאמין בזה אין לך פגם אמונה גדול מזה. זו למעשה הסיבה לכל הסבל, שהוא כל ה"מסעות" האישיים שאתה עובר.

יוצא שהתשובה על השאלה היא בדיוק הפוך. אתה שואל עלי איך אני אומר בשיעורים שה' יעשה רק טוב ועוד יותר טוב אם בפועל קורים גם דברים רעים; ואני עונה: הדברים ה"רעים", שאתם מדברים עליהם שהם המשך בעמי 3

מאמר ראש הישיבה

לשכת התעסוקה שלך

אין דילמה

שני המועמדים שהתראיינו לתפקיד החשוב היו מצוינים וראויים. לכל אחד מהם היו השכלה מתאימה וניסיון עשיר, קורות חיים מרשימים וכישורים מבורכים. אבל למראיין, איש משאבי אנוש מנוסה, לא הייתה שום התלבטות. הוא ידע בבירור במי יבחר.

בתוך השיחה, בין שאלות רבות, הוא "שתל" את אחת השאלות המשמעותיות ביותר עבורו. הוא רצה לדעת

עד כמה המועמד מאמין בעצמו שיוכל לבצע את עבודתו בצורה טובה. הראשון הביע אמונה מוחלטת וחד משמעית; ואילו חברו ציפה וקיווה, אבל לא היה חד משמעי בנושא.

התשובה הזאת הכריע את הכף. המראיין ידע בוודאות שהשני לא יצליח בעבודתו. אדם לא יכול להצליח אם אינו מאמין בעצמו. האמונה היא זו שיוצרת את המציאות.

היא זו שקובעת את ההצלחה. אתה מאמין בעצמך - אתה תצליח; אתה לא מאמין בעצמך - לא יעמדו לך לא כשרונותיך, ולא הכשרתך, ולא ניסיוןך, ואפילו לא הצלחות העבר.

המועמד הראשון נבחר למשרה.

לשם מה אתה נוסע?

רבים שואלים אותי - כבוד הרב, איך אתה אומר שה' יעשה איתנו רק טוב ועוד יותר טוב? הרי אנו רואים בפועל שקורים דברים לא טובים? זו מציאות.

האמונה היא זו שיוצרת את המציאות, היא זו שקובעת את ההצלחה. אתה מאמין בעצמך - אתה תצליח

מסביר רבי נחמן את המשמעות הרחבה של הדברים: המסעות מרמזים לכל הטלטולים שעובר האדם בחייו. בדרך כלל מדובר בדברים בלתי נעמים בגוף בנפש, בפרנסה או בייחסי אנוש, בזוגיות ובילדים. וכולם באים ככפרה על חטא העגל.

אבל מי מאתנו עושה עגל? וכי ישנה עבודה זרה בימינו? על כך מבאר רבי נחמן על פי זקנו הבעל שם טוב הקדוש, שעבודה זרה היא היפך האמונה, ולכן כל פגם באמונה,

כל חיסרון באמונה - כבר יש בו בחינה של עבודה זרה, ונחשב לפגם עבודה זרה, למעין "חטא עגל" קטן בקנה מידה אישי.

יוצא אם כן, שכל סבל של האדם בחיים - הוא אך ורק תוצאה של חיסרון באמונה ובא לכפר עליו ולעורר את האדם להשלים ולתקן את אמונתו.

וכאשר אדם משלים את אמונתו - אומר רבי נחמן - מתבטלות כל הגזירות וכל החרון אף מהעולם ונמשכת רחמנות.

הרגע שכולם חיכו לו

הרב שלום ארוש שליט"א חוזר לשיעורו השבועי

מידי יום חמישי | בית כנסת ע"ש חללי צה"ל, הסביון 7, חולון | 21:00

בסיוטא דאליא

חובה להתפלל על בני עירו ובני דורו

אָמַר מוֹהַרְנ"ת: יֵשׁ לִי לְלַפֵּד זְכוּת עַל הַגְּרָע שְׂבָגְרָאִים, שְׂאֵם הָיִיתִי כּוֹתֵבָם, הָיִי נְכֻתִּים עַל פְּסָה נְרוֹת, כְּפִי שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ מִה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִם הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם (שיש"ק א-שפ).

אָמַר מוֹהַרְנ"ת: מִה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִּי כָּל-כֶּף לַעֲת זְקֵנְתּוֹ, הוּא מְחַמֵּת שְׂלָקָה עֲצָמוֹ לְהִתְבַּדְּדוֹת אֶל-פְּרֶשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְאָמַר, שְׂאֵנִי יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת שׂאֵם דָּבָר, בְּלִתי שְׂפָרֶשׁ מְקֵדָם שִׁיחָתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. (שם א-שצג).

על הכלל כולו. אנשי כנסת הגדולה תיקנו את כל נוסח התפילה בלשון רבים - "השיבנו אבינו" "סלה לנו" "רפאינו" וכן בכל הברכות, כדי שתמיד נתפלל גם על זולתנו.

ובעיקרון של דברים רואים מכאן את הכח העצום של התפילה, שכאשר הכהן הגדול מתפלל כראוי הוא יכול למנוע אפילו רציחה בשגגה בכלל כלל ישראל!

כשצדיק מתפלל הוא יכול למנוע צרה מכל סביבתו! ולעומת זאת, גם הרוצח, כאשר הוא מתפלל תפילה אמיתית הוא יכול להרוג אפילו את הכהן הגדול - כי מוות וחיים ביד הלשון.

קיללת חיים לא תבוא", כלומר, קללת חיים וכן תפילה להצר לשני בחינם, אינה מביאה רעה.

ומתוצאת הגמרא שחטאו של הכהן הגדול הוא בכך שהיה להן לבקש רחמים על דורו ולא ביקשו - לאותם רוצחים יש תביעה על הכהן הגדול.

ואמנם תפילתם שימות הכהן אינה דבר ראוי, אך בכל זאת איננה בחינם, שכן היה עליו לבקש מה' שלא יארע בזמנו רצח בשוגג בעם ישראל. ואילו הוא היה מבקש - באמת לא היה קורה דבר כזה, אפילו בשוגג, בכל עם ישראל!

רואים מכאן כמה גדול הוא החיוב להתפלל על אחרים, לא רק על אלו הנמצאים בצרה, אלא גם על שאר אנשים שלא יבואו לידי צרה או בעירה.

וכמה גדולה היא התביעה על הכהן שלא התפלל, עד כדי כך שהדבר יכול לגרום לקבלת התפילה להקדים את מיתתו. וכן הביאו בגמרא דוגמא לחיוב להתפלל על אחרים, שבמרחק שלוש פרסאות ממקומו של ר' יהושע בן לוי אירע שאריה טרף אדם, ומאז אליהו הנביא לא התגלה אליו, מפני שהייתה עליו תביעה שהיה צריך להתפלל שלא יארע דבר כזה לפחות בסביבתו. מדבר זה נלמד שתמיד עלינו לכוון בתפילותינו גם

בפרשתנו מסופר אודות הרוצח בשגגה שצריך לברוח לערי מקלט, כדי שלא יוכל גואל הדם לפגוע בו, והוא צריך להישאר בערי מקלט עד פטירתו של הכהן גדול.

הגמרא במסכת מכות (יא). אומרת שאימות של הרוצחים שנמצאים בערי מקלט היו מספקים מזון לרוצחים כדי שלא יתפללו על הכהן הגדול שימות.

חז"ל מבארים את הסיבה לכך שאימותיהם של כהנים היו דואגות לצורכיהם של הרוצחים הנמצאים בעיר מקלט, זאת מכיון שהרוצח נקלט למצב קשה, הוא סגור בתוך עיר מקלט ללא כל אפשרות לצאת ממנה עד מות הכהן הגדול, ויש חשש שהוא יתפלל על הכהן הגדול שימות כדי שיוכל לצאת משם ולשוב לביתו.

אימותיהם של כהנים פחדו מהשפעתה של תפילה זו של אותם אנשים שאינם חסים על חיי הכהן הגדול בשביל טובתם

ולכן נקטו אמצעים להטיב להם את שהותם בעיר, כדי שלא יצטערו ולא יתפללו על מיתת הכהן הגדול.

שואלת הגמרא:

"טעמא דלא מצלו, הא מצלו מייתי" - מדוע אילו אותם רוצחים היו מתפללים הייתה זו סיבה להביא למיתתו של הכהן הגדול? והרי כתוב "כצפור לנד כדרור לעוף כן

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

המנהג שלא לשמוע שירים ומנגינות בימי בין המיצרים

ולצורך כך צריך לשמוע זמר, בעת הצורך הדבר מותר, בתנאי שאינו עושה לשם הנאה כלל. גליון שמעתיא עמיקתא בשם הגרש"ז אולמן שליט"א על פי דברי המשנה ברה"ל (ה"ל).

השומע כלי זמר בעל כרחו כגון באוטובוס וכדו' אינו עובר איסור ואינו צריך לאטום אזניו שהרי אינו מתכוין להנות. מרן הרב חיים קנייבסקי (קרא עלי מועד פרק ב' אות ה' בתיקונים). המלמד מוזיקה לתלמידים שאם לא ילמד יפסיד פרנסתו עבור ימים אלו רשאי לנגן עד שבוע שחל בו ת"ב. (חזון עובדיה עמוד קנח בהערות).

קייטנה לילדים יש להקל להשמיע מוזיקה וכלי נגינה אם בלעדיה קשה לנהל את הילדים. (אמת ליעקב עמ' קכד בהגה).

קלטות סיפורים אף אם משולבים בהם מעט שירים מותר לשומעם בימים אלו. (הליכות שלמה פרק י"א הגה 53).

בסעודת מצוה הנערכת בימי בין המיצרים הספרדים נהגו להקל ולהשמיע שירים המלווים בכלי נגינה. שו"ת חיים שא"ל (חלק א' סימן כא) והאשכנזים מחמירים בזה, ומכל מקום לכולי עלמא שירה בפה מותרת. מרן הרב אלישיב זצ"ל (תורת המועדים ס"ה אות ג).

יש מתירים בסעודת של ז' ימי המשתה ריקודים וכלי שיר. ויכול כל אדם להיות שם ולשמוח בשמחתם. חזון עובדיה (עמ' כנג בערבות) ושו"ת משנה הלכות (חלק ו' סימן קט).

(פאת השדה מערכת בין המיצרים אות י') וחזון עובדיה (עמ' קנב). ויש אומרים שמראש חודש אב ראוי להימנע אף משירה בפה. אור לציון (חלק ג' פרק כ"ה אות ב').

אף ביום ראש חודש עצמו לא ישמע מנגינות, אע"פ שבשך מותר לאכול ביום זה. כן פסק באור לציון (ה"ל).

אדם הסובל מדכאון, רשאי לשמוע שירים עד ראש חודש אב. וחולה עצבים מותר לו לשמוע כלי שיר אפילו ביום תשעה באב. כן פסק האור לציון (שם) ומותר לנגן בבתי חולים כדי לשמח את חולים ולחזקם. (הליכות שלמה פרק י"א הגה 54).

מותר לשמוע זמר כשעושה רק על מנת להפיג בדידות או פחדים. (הליכות שלמה חלק ג' פרק כ"ה הגה 8).

הנהגה במכונית וכדו' וצריך לשמוע מוזיקה על מנת שלא יירדם רשאי לשמוע, ואין להחמיר בזה דחמירא סכנתא מאיסורא. על פי הב"ח (סי' תקס) ומשנה ברורה (סימן תקס טע"ף קטן י"ג).

מי שזקוק ביותר לעשות התעמלות מטעמי בריאות

ריקודים ומחולות נאסרו בימי בין המיצרים משום שהם ימי אבל כללי לעם ישראל, כי ב"ז בתמוז הובקעה העיר ירושלים, ונכנסו האויבים והרגו באכזריות טף ונשים מעם ישראל, עד ט' באב שבו שרפו את המקדש. מן אברהם (סימן תקנ"א טע"ף קטן י') והביאו המה"ח פלא"ג במועד לכל חי (סימן ט' אות י"ח).

מן הדין היה לנו להמנע מלשמוע נגינות מכלי שיר במשך כל השנה.

סוטה (פ"ח עמוד ב') וגיטין (ד' עמוד א'). אולם המנהג להקל לשמוע נגינות במשך השנה. המאירי (גיטין ד') וכן פסק בחזון עובדיה (עמ' קנב). אין לו לשמוע נגינות חיום

שבעה עשר בתמוז עד לאחר תשעה באב. ואפילו שירים מטייפ וכדומה דינם ככלי זמר לענין זה. (הליכות

שלמה פרק י"ד הגה ד'). ויש לאסור לשמוע נגינה אף לילדים מגיל חינוך. אגרות משה (אורח חיים חלק א' סימן כ"א אות ד').

שירה בפה כשהיא דרך הודאה וכלי נגינה מותרת, וכן להשמיע נעימה בתפילה, וכמו שנאמר "עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה" וכל שכן בשבת. שדי חסד

הברכה שהשפיעה

באחד הימים כאשר הלך רבי אלימלך מליז'נסק עם אדם נוסף שמע קול מן השמיים שקרא: "מי שיעזור לרבי שמעלקא מניקלשבורג יקבל שכר רב מן השמיים". רבי אלימלך שאל את האדם לידו האם הוא שמע את הקול? אך הלה השיב בשלילה. הבין רבי אלימלך שהקול דיבר אליו בלבד ולכן נפרד מידידו והלך לדרכו לניקלשבורג. כאשר הגיע אל העיירה נגש ישר אל ביתו של הרב, רבי שמעלקא סיפר לו בעצב כי תושבי העיירה ירדו מהדרך, מתנהגים אחד כלפי השני בחוסר דרך ארץ, ולא מקפידים על קיום המצוות, "בנוסף כאשר אני מנסה להוכיחם על מעשיהם הם מביזים אותי ומעלילים עלי דברי שקר".

רבי אלימלך ביקש מרבי שמעלקא לדרוש בבית הכנסת המרכזית מול תושבי העיירה. רבי שמעלקא סירב בטענה שדבריו לא יועילו. "כל שבת אני מדבר לפניהם ודבריי לא נשמעים", "בכל זאת תן לי גם לנסות", אמר רבי אלימלך ולבסוף הסכים רבי שמעלקא לבקשתו.

בעיירה נפוצה שמועה כי הגיע דרשן חדש לעיירה ובשבת בבוקר יגיע אל בית הכנסת לדרוש. כאשר הגיע הזמן התאספו מרבית אנשי העיירה והאזינו ברוב קשב לדבריו המעניינים של הדרשן שבחוכמתו הרבה טען שמעשיהם לא היו גרועים כל כך. רבי אלימלך השמיע מדרשים ופסוקים שכביכול העברות שעשו אין בהם כל רע והם מותרות. כאשר סיים רבי אלימלך את דרשתו ביקש מהמשתתפים להגיע סחר שוב לדרשה נוספת.

חיש קל התפשטה השמועה בקרב כל אנשי העיירה. ולמחרת באותה שעה התייצבו כולם, גברים ונשים לשמוע עוד היתרים לכאורה להמשיך בהתנהגותם הלא טובה. אך במקום להקל עליהם, הוכיח אותם רבי אלימלך בעדינות ובונועם אך בתקיפות, הסביר להם את דברי החכמים מן התלמוד, דברי מוסר והלכות והסביר להם כמה חשוב לקיים כל מצווה בשלימותה. בדבריו הטהורים שכנע אותם כמה הדרך שלהם אינה רצויה וכי עליהם להתחרט ולחזור לדרך הישר. דבריו היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ואכן דבריו עשו רושם גדול על השומעים והם התחרטו באמת ובתמים על מעשיהם הלא הגונים. נגשו התושבים אל רבם, רבי שמעלקא והתנצלו בפניו על הצער שגרמו לו וביזו אותו שלא הקשיבו לדבריו.

רבי אלימלך עזב את העיירה כשהוא שמח ומרוצה מאוד. בדרך שמע קול מן השמיים: "בזה שעזרת לרבי שמעלקא תזכה שכל מי שתברך היום תהיה לו ברכה מיוחדת מן השמיים". שמח רבי אלימלך והחל מחפש בדרך אחר אנשים לברכם, אך כל הדרך הייתה שוממה ואיש לא עבר בה. המשיך כמעט במרוצה בידיעה שעד

קורים, כלומר דברים שהטוב והרחמים בהם נסתרים - הם קורים אך ורק בגלל שלא מאמינים במה שאני מכריז ואומר שה' עשה רק טוב ועושה רק טוב ועושה רק טוב ועוד יותר טוב.

אם אתה מקשיב למה שאני אומר בשם הצדיקים, בשם השכל הישר של האמונה האמתית - אתה בעצמך גורם לכך שהרחמנות תהיה בידיים שלך, כלומר שה' ירחם עליך ועל משפחתך ברחמים פשוטים וגלויים.

יוצא ש"אמונה יוצרת מציאות" - זו לא רק סיסמה, זה לא רק משפט מחזק כזה שאומרים בשביל לשפר את מצב הרוח. זו אמת מוחלטת. זו הדרך שבה ה' מנהיג את האדם ואת העולם.

קושיה עתיקה

ובאמת השאלה: 'איך אתה אומר שיקרה רק טוב' - היא לא קשה עלי, היא כבר קשה על דוד המלך ע"ה. דוד המלך אומר: "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי". תשאלו עליו: איך אתה כל כך בטוח? **כל החיים? רק טוב ורק חסד?** בלי שום דבר רע? איך אתה אומר דבר כזה?

אלא דוד המלך, שהיה עמוד של אמונה צרופה, והאמין בה' בכל מצב גם בבורחו מפני אבשלום בנו, וגם בברחו מפני שאול במערה, וגם בצרה ויגון רק הילל את ה' - אף פעם לא נפל בו ספק באמונה שה' טוב, תמיד הרגיש שה' הוא אבא אוהב והוא נגמול עלי אמו, ולכן היה יכול לקבוע נחרצות: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי!

אפס שיעורי אבטלה

יהודים יקרים, אני רוצה לפתוח "לשכת תעסוקה" שתספק תעסוקה לכל עם ישראל. ואני לא מתכוון למשרות ולתקנים. כל מה שאתה עושה בחיים, בין אם אתה פועל פשוט ובין אם אתה מנכ"ל או רופא, בין אם אתה שכיר ובין אם אתה עצמאי - יש לי עבודה להציע לך.

דע, שכל עבודה וקריירה בחיים שלך זו רק **העבודה המשנית** שלך. **העבודה הראשית שלך היא האמונה.**

בלשון חז"ל עבודה לצורך פרנסה נקראת "אומנות". כמו שכתוב: "לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה". זה בא לרמז על האמונה שהיא היא ה"אומנות" העיקרית שלך בעולם הזה.

כשנגיע לשיעורי אבטלה אפסיים באמונה, כלומר שכל עם ישראל יעסקו באמונה כעבודה ראשית - זה לא משנה במה אתה עובד ובמה אתה עוסק - אני מבטיח לכם שלאף אחד לא תחסר פרנסה, ולא רק פרנסה, אלא לאף אחד לא יחסר כלום כי תבוא הגאולה השלימה.

עכשיו ימי בין המצרים, ימי חורבן ירושלים. "לא חרבה ירושלים אלא על שפסקו ממנה אנשי אמנה". כאשר אתה מתחזק באמונה שה' הוא טוב, ועושה רק טוב, ויעשה איתך תמיד רק טוב ועוד יותר טוב - אתה מחזיר את האמונה לירושלים, לארץ ישראל, ואתה בונה את ירושלים. "אל תקרי בנייך אלא בנייך".

ברכת שבת שלום ומבורך

סוף היום ביכולתו לברך, עבר בשדות ויערות חיים אך לא בשום אדם. שקיעת החמה ראה אישה עובדת בשדה, רץ לעברה והמטיר עליה ברכות: "שאלוקים יברך אותך וייתן לך עושר בריאות ופרנסה טובה." האישה נלחצה מאוד וחשבה שיזיק לה. רבי אלימלך קרא לעברה "אל תחששי איני אדם רע" והמשיך לברכה בכל הברכות.

זמן לא רב עבר ומזלם של הזוג האיר להם פנים תוך זמן לא רב פרנסתם גדלה והפכו להיות עשירים גדולים, בעלי חסד. ביתם היה פתוח לעניים והם היו נותנים צדקה בעין יפה. אפילו העובדים בבית רשאים היו לתת צדקה לעניים בהסכמת בעל הבית. כאשר היה מדובר בסכום גדול יותר בעל הבית בעצמו היה מבקש לשמוע פרטים נוספים ומעניק כפי הבנתו. באחד הימים נודע לרבי אלימלך על משפחה יהודיה הנמצאת בכלא כיוון שלא שלמו את חובם לפריץ, מדובר היה 500 מטבעות זהב, החליט רבי אלימלך לעבור בין העיירות ולאסוף את הסכום הנדרש לפדיון שבויים. רבי אלימלך הגיע אל העיר בה היו גרים הזוג, נקש על הדלת וביקש את בעל הבית, האישה שראתה אותו החוירה והתעלפה, נגשו להעירה וכאשר פתחה ענייה צעקה: "זה אליהו הנביא שברך אותי, הוא בא לקחת אותי ואת כל מה שנתן לנו...". הרגיע אותה רבי אלימלך ואמר: "אין לך מה לדאוג אני לא אליהו הנביא ולא באתי לקחת את הברכה שלי אלא רק לבקש ממך להיות שותפים בצדקה". בעל הבית התעניין בכמה כסף מדובר ונגש אל הכספת להביא 500 מטבעות זהב כדי שלא יצטרך להמשיך לנדוד בדרכים, אך רבי אלימלך סירב לקחת בטענה שרצונו לזכות יהודים נוספים במצווה, לאחר הפצרות רבות הסכים רבי אלימלך לקחת רק חצי מהסכום, הודו הזוג לרבי אלימלך על ברכתו שהתקיימה ונפרד מהם בחביבות והמשיך לדרכו במצוות פדיון שבויים.

שומרים על קדושת ביהבנ"ס - לומדים הלכה

מותר להכנס לבית הכנסת עם מקלו, תרמילו וארנקו

וממידת חסידות שלא יכנס איתם חזקן או חולה שלא יכולים ללכת

מכלי מקל או "הליכוך" אין בזה אפילו מידת חסידות

(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

מרפא לנפש

מאת הרב שלום ארוש שליט"א

חיים מלאים בתענוג

כל מה שכתוב על ימי אלול ועשרת ימי תשובה, שצריכים לעסוק בהם בתשובה, זה לא בא לבטל את התשובה של כל יום מימות השנה, אלא לעורר את הבריות, שאם לא עסקו בתשובה כראוי כל השנה, לכל הפחות בימים אלו שבהם דנים את האדם כיצד תראה השנה הבאה שלו, וגוזרים מי יחיה ומי ימות וכד', יתעוררו להתחיל לעשות תשובה, וכמובן שרצון ה' הוא שימשיכו לעשות תשובה כל השנה וכל החיים. וזה מה שמובא במהרש"א, על מה שתיקנו חז"ל, ששלושים יום לפני הרגל יתחילו ללמוד את הלכות הרגל, ובעיקר לפני סוכות ולפני פסח. ושואל המהרש"א הקדוש: מדוע לא תיקנו חז"ל תקנה זו לפני ראש השנה ויום הכיפורים שגם הם מן התורה?

והוא מתרץ, שמה שתיקנו ללמוד את הלכותיהם של הרגלים, הוא משום שיש בהם שינוי גדול משאר ימות השנה. כגון: בפסח ישנו איסור אכילת חמץ, ובסוכות בונים סוכה ונוטלים ארבעה מינים וכו', אבל בראש השנה וביום הכיפורים, במה עוסקים? בתשובה - וזה שייך לכל יום יום מימות השנה, ואין כאן שום דבר חידוש שלא רגילים בו, ולכן אין צורך ללמוד את הלכותיהם. עניין התשובה חייב להיות חלק בלתי נפרד מחיי היום יום של האדם, והוא המבטיח לאדם חיים יפים וטובים בין בעולם הזה ובין בעולם הבא.

וזה דבר שצריך להדגיש ולהבין היטב, שהבורא ברא עולם יפה ונאה עד מאד, המונח בצדק גמור, ואין שום טעות ומקרה בחייו של האדם, ובאמת אמור האדם לחיות חיים טובים ויפים מאד, מלאים בתענוג ונפלא - אם רק ילך בדרך הישר. כמו שכתוב: הולך בתם ילך בטח, ובזדאי לא יתכן לחשוב שהאדם יהיה מסור לייסורים סתם כך,

התבודדות ומעלת התפילה
הספר של הרב שלום ארוש
052-2240696

בלא סיבה. כי לא יתכן שהבורא ברא את האדם בשביל שיהיה נתון לפגעים רעים על דרך הטבע והמקרה, אלא הכל תלוי באדם - אם ילך בדרך ה', ויקיים מצוותיו וישמר מלחטוא. הוא יחיה חיים טובים.

ומאחר והאדם הוא סוף כל סוף רק אדם, ובזדאי הוא טועה הרבה, לכן נתן הבורא לאדם את האפשרות לעשות תשובה על חטאיו ועל מעוט עבודתו, וגם אדם שרגיל בחטאים ביותר, אם יעמוד כל יום ויתודה על חטאיו ויבקש מהבורא שישלח לו, ויעזור לו להיות כרצונו, אין שום סיבה שיהיו לו ייסורים. וכל מי שחושב שאילו ייסורים שיש לו הם לא בסיבת עוונותיו, הוא כופר בהשגחת הבורא, והוא לא שונה במאומה מהאפיקורסים שטוענים שהבורא הפקיר את עולמו להנהגת הטבע.

וזה מתרץ את כל ייסורי האדם עלי אדמות, שבאמת מה שאנו רואים שכל העולם מלא סבל, ולזה יש ייסורים בעניין הפרנסה, וזה סובל חלאים, וזה יש לו צער גדול בעים וכו' וכו', ר"ל, הכל מסיבת העוונות, ואם היו בני העולם לומדים לעשות שעה התבודדות, לא היו סובלים כלל, ולמעשה היתה באה גאולה שלמה. לכן, כל מי שחש על צערו של הבורא, ושמרחם על הבריות, יראה להפיק את הספרים שלנו, "בשדי יער", "בגן האמונה", "שעריו בתודה" "אמרת תודה ועשעת", ואת המרגליות והחבורות והדיסקים ועוד בכל כוחותיו, ובזה יקל ויבטל מן העולם כולו, סבל רב לאין שיעור.

וזה מה שהבאתי בספר "בגן האמונה" בשם בעל ה"שיח יצחק" על הפסוק: "הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו", שכל מה שמתרחש מדי יום ביומו ברחבי תבל - הצלחות לעמת כישלונות, הנאה והצלחה של אלה, לעמת צרות וייסורים הפוקדים אחרים, וכו' - כל אלו הם בכלל משפטי ה', שבהם נדונים בכל יום ובכל שעה הכלל והפרט.

רבי רפאל אנקווא זי"ע ד' אב

לאורם נלך הילולא דצדיקא

קו האמונה
02-6444250

עסק זמן מועט במסחר ביושר ונכונה, וזכה לשפע הצלחה בעסקיו. גם מה שהדפיס ספריו הנפלאים, חילקם חיים אין כסף לשוהרי התורה.

לאחר עלייתו של ר' יששכר אצראף לארץ ישראל בשנת ה'תר"ם מונה במקומו לחבר בית הדין בעיר סאלי יחד עם ר' מסעוד אנקאווה [דודן] ור' יצחק אמזאלג. סייע לארגון כ"ח [כל ישראל חברים] להקים בתי ספר ברחבי מרוקו ובשנת ה'תר"ס לערך ייסד ישיבה אליה נהרו תלמידים רבים. במשך יותר מ- 50 שנה כיהן כמורה צדק בעיר בסאלי השיב לשאלות הלכתיות שהופנו אליו ממקומות שונים ונודע כבקי עצום בתלמוד הבבלי ומפרשיו.

לאחר שהשלטון הצרפתי דרש מיהודי מרוקו בשנת ה'תרע"ח להקים מוסד של רב ראשי שייצג את היהודים נבחר על אף סירובו לתפקיד הרב הראשי הראשון של מרוקו וכיהן גם כראב"ד [ראש אב בית דין] בעיר רבאט. בשנת ה'תר"ץ קיבל מטעם השלטון הצרפתי את עיטור לגיון הכבוד. זכה לתורה ולגדולה, בענוותנותו אימץ את הוראתו של שמאי - "הווי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות" והשפעתו ניכרה בכל קהילות צפון אפריקה.

לא החניף לשום אדם ויהא העשיר והנכבד ונשוא הפנים. ובענייני התורה ושמירת המצוות עמד כציר איתן לשמירתם. לחם מלחמתה של תורה ללא פחד ואימה. היה תקיף בענייני צניעות הנשים. דרש על כך ברבים לשנות מהאופנה החדשה שהחלה אז-לקצץ מאוד בשמלות ובחולצות. על כך, זכה ונעשו על ידו ניסים ונפלאות רבים, שבני דורו ראו בצדקת הנהגותיו הטהורות. ביום שבת שנת ה'תרצ"ה השיב את נשמתו ליצרה וביום ראשון במעמד קהל רב שהתאסף מכל רחבי מרוקו יחד עם רבנים ונציגים מטעם הממשלה הובא לקבורה זכותו תגן עליו אמן.

נולד בב' תבת ה'תר"ח בעיר סאלי [סלא] [מרוקו] למשפחת 'אנקאווה' שפירושו 'טוהר וניקיון כפיים' אשר מוצאה מגולי ספרד.

רבי רפאל מיחס לרבני קסטילא וספרד אשר לאחר גירוש ספרד גלו למרוקו יחד עם הריב"ש ועוד מגדולי וצדיקי מרוקו.

על סבו רבי אפרים אלנקווה מסופר הסיפור שבאחד מנדודיו מעיר לעיר הגיע ליער גדול סמוך לכניסת השבת ועל מנת לא לחלל את השבת החליט לשבות ביער. על אף אזהרות התלמידים שליוו אותו על סנת השוודים וחיות רעות החליט להישאר ביער כל השבת ושלח את תלמידיו, לפתע הגיע אריה וישב לצידו במהלך כל השבת ובצאת השבת ניכנס לתוך לוע האריה נחש ששימש לו כמושכות וכשהוא רוכב על האריה הגיע לעיר סאלי.

כשראה ראש השיירה את קדושתו של רבי אפרים השתטח לרגליו וביקש סליחה על שזלזל בכבודו של הרב, רבי אפרים מחל לו בתנאי שלא יטול שום שכר מנוסעיו היהודים, מפאת שהכריחם לחלל את השבת. ראש השיירה נענה בשמחה, האריה נהם נהימה נוראה כפרדה מרבי אפרים ויחד עם הנחש, הפכו פניהם למדבר ונעלמו, בני העיר חזו כמו עיניהם, את הנס העצום בפליאה. שם רבי אפרים התפרסם חיש מהר במדינה, נס זה היו אחד מרבים, שנעשה לרבי אפרים, שהוא מזקני המשפחה האצילה והרוסמה.

מצעירותו שקד יומם ולילה על לימוד התורה בישיבות בעירות סאלי ורבאט (מרוקו) ונודע בחכמתו, במידותיו התרומיות ובכושר זכרונו המופלא. נשא לאישה את בתו של ר' יששכר אצראף.

רבי רפאל, שנא בכל מאודו, לקבל תמנות וטובות מאחרים, ולא נהנה משום אדם אלא מיגיעת כפו ונתעשר מברכת ד',

עם ישראל במסע לאהבת חינוך

אז מאיפה להתחיל? אולי מההתחלה של האמצע... ואולי גם הסיבה שאנחנו כאן היום, עדיין רודפים אחרי עצמנו.

אז הכל התחיל פעם לפני - 1953 שנה, שם חווינו את החסר הגדול של עם ללא בית והתחלנו את המסע הכמעט אין סופי הזה, בדרך אל הגאולה. מסע שייגמר בתנאי אחד, שהוא כל כך פשוט וכל כך מורכב. מידי פעם אנחנו מקבלים תזכורות כואבות ואפילו כואבות מאוד שלא ניתן להכיל, כדי להזכיר לנו שכולנו שייכים למקור אחד, וכולנו נשמה אחת. אהבת ישראל!

החוברת שמעניקה כלים לאהוב
052-2240696

איך עושים את זה?

מקדימים ומקבלים את השבת לפני זמן כניסתה (הרשום בלוח), ומוציאים את השבת כמה דקות אחרי יציאתה.

הספרים האהובים של הרב שלום ארוש

קרובים אליך

עכשיו

מחפש את הציג באיזור מגוריך?

נעזור לך למצא אותו!

052-2240696

הניסיונות השונים שאנחנו עוברים, עם הילדים, המשפחה וכדומה, כל אלו המסעות שלנו, מסעות בני ישראל.

השאלה היא, מה הסיבה העיקרית למסעות האלו שאנו עוברים? כותב רבי נתן (הלכות פקדון ה, יט) "כל הטלטולים והגלויות והנסיעות לדרכים, הכול בשביל שיזכור כל אחד בעצמו על ידי זה לשוב בתשובה שלימה על פגם אמונת חכמים, שכולל את כל הפגמים".

ר' נתן מלמד אותנו שבראש ובראשונה התשובה שלנו צריכה להיות על הפגם של אמונת חכמים, וכמו שהוא מסביר, על זה שכל אחד חושב שלא צריך ללמוד מאף אחד, ולא צריך להתייעץ עם הצדיקים, אלא הוא בעצמו יודע את דרך ה' והתורה יותר טוב מכולם, ע"י זה הוא מגיע לכפירות.

אנחנו חייבים להתקרב לצדיקים, ללכת בעצותיהם, להתייעץ איתם על כל דבר, להתחזק באמונת חכמים ולקיים דבריהם, אע"פ שאנחנו חושבים אחרת. כמו שכתוב "ויאמינו בה' ובמשה עבדו".

וכך כותב רבינו הקדוש, רבי נחמן מברסלב (תורה קכג) "העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ספרי פרשת שופטים): 'אפילו אומר לך על ימין שמאל' וכו'. ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאילו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקושר להצדיק".

יהי רצון שנזכה כולנו לדבוק בצדיקי האמת וללכת בדרכיהם ועצותיהם, וע"י זה יתבטלו כל הגלויות ונזכה לגאולה שלמה אמן.

"אלא מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים". בפרשה שלנו, התורה הקדושה מונה את המסעות שהיו לעם ישראל במשך ארבעים שנה, מאז שיצאו ממצרים עד שנכנסו לארץ ישראל. בסך הכל ארבעים ושניים מסעות. בכל פעם שהיו צריכים להמשיך למסע הבא, עמוד הענן היה "מתקפל" ומראה להם את הסימן ואז היו מפרקים את המשכן ואת המחנות והולכים ליעד הבא, וכשמגיעים למקום החנייה, הענן היה עוצר ואז היו פורקים ומקימים שוב את המשכן, כפי שכתוב (במדבר ט, יח) "על פי ה' יחנו ועל פי ה' ייסעו".

עם ישראל הוצרכו להיות במדבר ארבעים שנה, ולהיטלטל בכל מיני מסעות, והגורם לכך היה העוונות שעשו באותה תקופה, עד שלאחר חטא המרגלים נגזר על כל הדור ההוא שלא ייכנסו לארץ ישראל זולתי כלב בן יפונה ויהושע בן נון.

ובאמת, אע"פ שהיו ארבעים ושניים מסעות כדי לזכך אותם לפני הכניסה לארץ, גם את זה עשה השם יתברך בחסד וברחמים כפי שמסביר רש"י: "אע"פ שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, אין כאן אלא ארבעים ושניים מסעות, צא מהם ארבעה עשר שכולם היו בשנה ראשונה קודם גזרה, ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרון בשנת הארבעים, נמצא שכל שמונה ושלושים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות".

מורינו הרב שלום שליט"א תמיד חוזר על כך שהתורה היא אינה ספר של סיפורים, ושצריך למצוא את נקודת ההתעוררות מהפרשה.

כתוב "אלה מסעי בני ישראל" בלשון הווה, וזה רומז על המסעות של כל בני ישראל, של כל אחד מאתנו, בכל זמן. במהלך החיים בעולם הזה כל אדם מוכרח לעבור "מסעות" לפעמים זה כפשוטו לעבור מדירה לדירה, ממקום עבודה למקום עבודה, ולפעמים אלה

חיזוקו
מתחזקים בשמירת שבת

מאה ברכות בשבת

מנהג יפה להביא סוגי בשמים לבית הכנסת, כדי לזכות את הציבור במאה ברכות (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

תתמגנט לזה!

להזמנות לאירועים | חתונה | בר-מצוה | ברית
להקדשות ולזיכוי הרבים: 052-2240696

אמונה
ה' יתברך תמיד אוהב אותי ורנמיד ויהיה לי עוד יותר טוב ועוד יותר טוב

אמונה
ה' יתברך תמיד אוהב אותי ורנמיד ויהיה לי עוד יותר טוב ועוד יותר טוב

אמונה
ה' יתברך תמיד אוהב אותי ורנמיד ויהיה לי עוד יותר טוב ועוד יותר טוב

להזמנות: 052-2240696

השבת אבידה

שלום. שמי נחמן ואני בן תשע.

סבתא הגיע לבקר וחילקה לכולם הפתעות.

לי סבתא הביאה את המתנה הכי שווה- רחפן.

שמחתי מאוד ולמחרת לאחר שחזרתי מתלמוד

התורה וסיימתי את ארוחת הצהריים ושיעורי

הבית אבא לימד אותי כיצד לתפעל

את הרחפן וכשוידא שאני מתמצא

ירדתי לשחק ברחפן החדש.

הראיתי אותו לחברים שלי

והטסנו אותו גבוהה ממש.

חזרתי הביתה ממש שמח

ועייף. היה לי מאוד כיף לשחק

ברחפן החדש הלכתי לישון ולמחרת

אחרי הצהריים אמא הסכימה לי שוב לרדת

לשחק. התחלתי להטיס את הרחפן והנה הגיע

רוח חזקה והרחפן נעלם לי מהעיניים התחלתי

לחפש אותו סביב הבניין בגינה בכל מקום אפשרי

אך הרחפן איננו. עליתי הביתה הייתי עצוב ושבור

וסיפרתי לאמא את אשר קרה.

אמא ליטפה אותי והרגיעה אותי ואמרה לי נחמן

הצדיק אתה זוכר מה הרב אומר?! צריך לומר תודה

לה! לך לחדר תגיד תודה לה' על שסבתא קנתה

לך רחפן ושכעת אתה לא מוצא אותו. נכנסתי

לחדר ופתחתי בתודות לה', הודיתי על מה שיש

לי, גם על הרחפן וגם על שהוא אבד. כשיצאתי

מהחדר אמא אמרה לי: לך תחפש בגג אולי הרחפן

נמצא שם... עליתי לגג חיפשתי ולא מצאתי. חזרתי

הביתה שוב, הייתי ממש שבור, אמרתי לאמא

תראי התודה לא עזרה לי. אמא אמרה לי:

"נחמן, כנס לחדר שוב והפעם תגיד לה'

תודה באמת מעומק הלב." נכנסתי

לחדר. הפעם התעכבתי קצת

יותר זמן ואמרתי לה' תודות

ולא רק על הרחפן אלא על כל

מה שיכלתי וכמובן הוספתי פרק

מזמור לתודה. לאחר מכן אבא גם

הציע את עצמו חיפש ולא מצא התחזקתי

באמונה והבנתי שאם אני לא מוצא סימן שזה

לטובתי. הגיע הערב התכוננו לישון לפתע דפיקות

בדלת אמא ניגשה לפתוח וראתה את אחד החברים

שאמר.

מצאתי רחפן בחוץ בגינה זה נראה חדש ואני

זוכר שלנחמן יש חדש אולי זה אבד לו? זה היה

הרחפן שלי. הודינו מאוד לחבר ולה' יתברך. ברוך

המשיב אבידה לבעליה

כמה ימים (מלשון ים) מוזכרים בפרשתנו?

תשובה לפרשת בלק:

ולא הִלֵךְ כַּפְעַם כַּפְעַם לְקִרְאֵת נְחֻשִׁים (כד א), המילה נחש היא מלשון נחוש.

זוכה לפרשת בלק: שמואל שורץ, ירושלים.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

אמת | אב

לחיות את האמת פרושו לדעת שכל מה שיש לי, הכל כולל הכל, זה חסד מה'.
(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחוקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשיונות

מה התקבל

השלימו את השאלות במאונך, אם פתרתם נכון, תקבלו ביטוי מהאותיות המודגשות.

1. פרק זמן של שבעה ימים
2. לילה באנגלית
3. עוסק בכיבוי שרפות
4. מילת הסכמה
5. השיב בשלילה
6. אדם שמצבו בסכנת חיים
7. נוזל בעל ניחוח נעים
8. אביו של שמשון הגיבור
9. רהיט שישנים עליו

1	2	3	4	5	6	7	8	9

התוצאה שהתקבלה: מ

בדיחות הדעת

הסתבת פונה לנכדה ואומרת לו: "שמעתי שאתה מרבה באלכוהול".

הנכד: "מהיכן שמעת את זה?"

הסתבת: "ציפור קטנה לחשה לי".

הנכד: "את מדברת עם ציפורים, ואני שותה אלכוהול?!"

העלון מוקדש לזיווג אביטל בת נורית ולזש"ק מיטל בת רות ורוי בן הוה
להקדשת העלון: 02-5308000

מאליהן. אח"כ תבקש ממנו לסמן בסוגים שונים של מרקרים את החשיבות של המשימות. למשל החשובות ביותר ימורקרו באדום, הפחות חשובות בכחול והכי פחות חשובות בירוק. אפשרות אחרת היא למספר את המשימות, כאשר החשובות ביותר מקבלות את הספרה 1, הפחות חשובות 2 והחשובות מעט 3. לאחר מכן מומלץ לרכז את כל המשימות החשובות ביותר בראש, ובהמשך לפי סדר העדיפויות את המשימות החשובות פחות. מדי שבוע הקדישו כמה דקות לרשימה ותראו האם אכן הילד למד להעניק סדר עדיפויות כפי שכתב. אפשר לעשות מזה משחק משפחתי, ולשתף אח"כ ביחד מה כל אחד מהילדים החליט מה חשוב יותר ומה הסיבה להחלטה זו.

משחק משפחתי

משחק סדרי עדיפויות, אפשר להכין לבד בבית. בשביל הפעולה הזאת כל הורה וילד צריכים להכין כשלושים כרטיסיות כשעל כל כרטיסיה כתובים דברים חשובים יותר וחשובים פחות בחיים... מחלקים לכל ילד 6 כרטיסים ומשאירים את כל השאר בערימה באמצע. כל ילד בתורו, צריך לקחת קלף מהערימה ולהוריד את הקלף שהדבר שכתוב עליו הוא הדבר הכי פחות חשוב לו... הקטע הוא שלאט לאט זה נהיה קשה יותר להוריד קלף. המסר: שאנחנו צריכים סדרי עדיפויות בחיים. בהצלחה!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

לומדים להצליח פרק כב'

הורים יקרים, בשבוע שעבר סיפרנו באריכות את הסיפור על "שמעון והפטנט של סבתא" שמעון חיפש פטנט להצליח בלימודים. אבל הוא השתמש רק בחצי פטנט, ולכן הפטנט לא עבד. השבוע נמשיך בע"ה ללמוד על החצי הראשון של הפטנט. המאמרים בסדרה זו, עוסקים ב"סיומנויות ההכשרה ללמידה" דהיינו: באותם כלים שבאמצעותן ניתן להגיע ללמידה. בפרק הנכחי, נמשיך ללמוד על "התמקדות" שהיא הסיומנויות השלישית מתוך חמש הסיומנויות, שהן: סדר וארגון, ניהול זמן, התמקדות, ריכוז ומוטיבציה.

התמקדות וסדר עדיפויות

כדי ללמד ילד להיות ממוקד במה שחשוב לו ולנו, עלינו ללמד אותו לחיות עם ולפי המושג "סדר עדיפויות". לימוד נושא זה, יוכל להצליח במידה ועבדנו עם הילדים על הסיומנויות הקודמות, סדר וארגון וניהול זמן. ילד שחי את החיים מבלי לחשוב ולתכנן מה חשוב לו באמת, או מדוע הוא עושה את מה שהוא עושה, לא יבין "כ"כ על מה מדובר ובמה יש להתמקד. אבל ילד שרגיל לחיות עם תכנון, עם סדר וארגון, עם חשיבה וניהול זמן, הוא בשל לעבוד על התמקדות או על "סדר עדיפויות". כאשר משהו בתוכו של הילד משתנה, כאשר הוא מצליח להבין שהעולם מתנהל לפי סדר וזה משליך על חייו בכלליות ועל היכולת שלו להצליח בלימודים בגלל שהוא מסודר, שם אני מכניס את הנושא של "סדר עדיפויות". סדר עדיפויות, הוא עבודה משותפת על יכולות תכנון ועל עיקר וטפל, הוא מדבר על השאלה הכללית והחשובה: מהו הדבר הכי חשוב לנו, והאם אנחנו משקיעים את החיים שלנו במה שחשוב באמת. והוא גם יורד לרזולוציה של, אני כתלמיד, צריך לצאת עכשיו מהבית לכיתה: שמתי את הכריך בתיק, או שיחקתי עוד קצת ושכחתי. תלמיד ממוקד, זה שיש לו סדרי עדיפויות, יודע בצורה עצמאית להכניס את הכריך ולהבין שהכריך לא היה נכנס לבד.

האבנים הגדולות

מרצה שנתן הרצאה בנושא "תכנון זמן יעיל" בפני קבוצת סטודנטים, שם על השולחן מיכל זכוכית גדול.

אחר כך הוציא מתיקו אבנים בגודל של אגרוף והניח אותן בתוך המיכל. כאשר התמלא המיכל לגמרי ולא ניתן היה להוסיף עוד אבן אחת, שאל המרצה: "האם המיכל מלא?" כל הסטודנטים השיבו "כן". הוציא המרצה שק חצץ ושפך את תוכנו לתוך המיכל. לאחר שהתמלא המיכל, שאל שוב המרצה: "האם המיכל מלא?" ענו לו הסטודנטים: "כן". הוציא המרצה חול, ושפך לתוך המיכל. החול מילא את החלל שנשארו בין האבנים הגדולות ובין החצץ. שאל המרצה פעם נוספת: "האם מלא המיכל?" הפעם הסטודנטים היססו ואמרו "כנראה שלא". "נכון" ענה להם המרצה. לקח המרצה את כד המים שהיה מונח על שולחנו, ומילא בהם את המיכל עד לשפתו. ואז שאל המרצה: "איזה לקח ניתן ללמוד מניסוי זה?" משהו ענה: "ניתן ללמוד, שכלל שהזמן שלנו נראה גדוש בהתייבויות, אם מתכננים היטב, ניתן להוסיף עוד פעילויות". "יפה" השיב המרצה "אך לא זה הלקח החשוב. הלקח החשוב הוא: אם לא תכניסו את האבנים הגדולות בהתחלה, לא תוכלו להכניס אותן בהמשך".

עבודה משפחתית

המשל היפה הזה, מדבר גם על היכולת הארגונית שלנו, על יכולות חשיבה ועל תכנון נכון. כל אלו כלולים בלימוד על מיקוד וסדר עדיפויות. טיפול משפחתי בנושא זה, חשוב במיוחד אצל ילדים צעירים, כיון שבשלב גילם הצעיר הם אינם יודעים לחשוב על זה לבד, הם אינם מייחסים חשיבות לניהול ותכנון הזמן או הסיטואציות ובעיקר הם אינם יודעים איך להתחיל ומה לברור כמה ילדים מטבעם, מתחילים במה "שנופל לידם". כדי למקד אותם להצלחה בביה"ס, צריך למקד אותם במה שחשוב ביותר ואחר כך לעבור לדברים החשובים פחות.

תרגיל עזר

איך מלמדים ילד לחיות עם סדרי עדיפויות, או עם יכולת "תיעודף" שהיא פעילות חשיבה וביצוע של קביעת סדר עדיפויות לביצוע של משימות, תוך התחשבות במגבלות של המשאבים הנמצאים בכל זמן נתון. ניתן להתחיל ברשימה שתכתוב יחד עם הילד, שתכיל את כל המשימות שעליו לבצע, כולל המשימות המובנות

אל תפספסו!
חי באמונה
שידור חי עם הרב שלום ארוש שליט"א
שאלות ותשובות שלכם בשידור חי | קו האמונה
מדי יום ראשון, שעה 21:00
וכן שידור חי משיעור הרב שלום ארוש בחולון | פרטים בעמ' 1
קו האמונה תאזין, תרגיש בטוח
02-6444250

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ב מנחם אב תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 7:03 תל-אביב: 7:18 חיפה: 7:11 מוצאי שבת: ירושלים: 8:18 תל-אביב: 8:20 חיפה: 8:21 ר"ת: 8:54

פרשת מסעי

איסור חנופה

"איך להציל בלי להחניף..."

סיפר הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל: בשנת תרס"ג כשעלתה עיירת ראדין באש, הקים החפץ חיים וועדת הצלה, כדי להקים מחדש את העיירה ולשקם את המשפחות. בין היתר שלח קריאת עזרה לעיתונים שונים. הוא נזקק אז לכתוב לעורך עיתון שהיה ידוע כאפיקורס. ולכן התלבט בזה קשות: מצד אחד עשויה הפרסומת בעיתון להכניס סכום הגון עבור המשפחות השבורות. אך מאידך גישתו הרי כדי שיסכים העורך לסייע בתעמולה, צריך להחניף לו. באיזה תוארים הוא יפנה לרשע הזה?

מספר ימים של ספיקות עברו על הח"ח, עד שמצא ביטוי מתאים שיתקבל בהבנה אצל העורך, וגם לא יעניק לו תארי שקר וחנופה. גם לאחר שכבר שלח את המכתב מכתב קריאת ההצלה, עדיין דאג הח"ח, שמא בכ"ז לא נזהר די הצורך והחניף לרשע בסגנון שלא היה בו משום הכרח.

הח"ח חייו ופעלו

מכתב ללא חנופה...

מעשה אירע בת"ח שנזקק לנסוע עם ילדו לטיפול רפואי בבית חולים בחו"ל. ביקש הלה עזרה מהגאון **רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל** שישפיע על מקורביו שיסייעו בידו כאשר יגיע לעיר בה נמצא בית החולים.

כמובן שרבי יחזקאל נרתם מיד לעזרתו. הוא נזכר ברבה של קהילה הסמוכה למקום, שהיה פעם תלמידו ויש לו עליו השפעה. ישב והחל בכתיבת האיגרת בה פניה נרגשת להשיג עזרה לאורו ת"ח. אלא שמיד בתחילת הכתיבה נזכר שאותו רב אליו הוא פונה, אין רוח חכמים נוחה הימנו עד כדי שא"א לתארו בתואר "הרב".

לא ידע רבי יחזקאל לשית עיצות בנפשו: לכתוב "הרב" א"א שהוא נגד האמת, וממילא כל שבח כזה לאדם שאינו ראוי לו, יש בו משום חנופה, ואילו לפנות אליו ללא תואר כלל, גם זה אי אפשר...

כמו תמיד היתה גם הפעם תפלתו שגורה לו על פיו, וכבן המתחטא לפני אביו, שם יהבו על בוראו, ומן השמים השיאו לו עיצה טובה: המכתב נכתב בשפה האגלית, והפניה היתה ממילא בתואר "ראב"י", וכידוע תואר זה אינו מוסב דווקא על מי שראוי להקרא רב.

חשוקי חמד

לא להחניף לרשע [ולא לשבחו על מעשיו הרעים כדי למצוא הן בעינינו]!

נלמד מהפסוק: "ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה כי הדם הוא יחניף את הארץ" (פרק לה-לג)

ואמרו חז"ל בספרי: ולא תחניפו את הארץ – הרי זו אזהרה לחניפין. וכתב בספר יראים (סימן נה): צוה יוצרנו בפרשת ואלה מסעי "ולא תחניפו את הארץ" וסמך ליה "ולא תטמא את הארץ" מאלו למדנו שהחניף נקרא מטמא את הארץ ועובר בשני לאוין "ולא תחניפו" ו"לא תטמא" וגורם לשכינה שתסתלק מישראל.

מספרים חז"ל בגמרא (ברכות כח). שכאשר העבירו את רבן גמליאל מנשיאותו וביקשו למנות תחתיו את רבי אלעזר בן עזריה, הלך רבי אלעזר להמלך באשתו, ואמרה לו "דלמא מעבירין לך". כלומר: כשם שהעבירו את רבן גמליאל עלולים הם להעביר גם אותך מהנשיאות.

השיב לה רבי אלעזר "למשמש איניש יומא חדא בכסא דמורקא ולמחר ליתבר" [=ישתמש אדם יום אחד בכוס זכוכית יקרה, אף אם תשבר למחרת]. והיינו, שכדאי להיות נשיא אפילו לזמן מועט.

תשובתו של רבי אלעזר לכאורה תמוהה: וכי היה כל כך מתאוה לשררה עד שכדאי לו אפילו יום אחד?! ולאידך גיסא יש לתמוה על טענתה של אשתו: מה רע להיות נשיא אפילו רק יום אחד, הרי זה יותר טוב מכלום?!

ביאור נאה בזה הביא הגאון **רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל** (בעל השואל ומשיב): אשתו של רבי אלעזר טענה לו כי לאחר שימננהו לנשיא יהיה שרוי כל הזמן בחשש שמא יעבירו גם אותו מנשיאותו, וזה עלול לגרום לו להחניף לאלו שמיננהו, ואז יצא שכרו בהפסדו.

על כך השיב לה רבי אלעזר שאין חשש פן יחניף להם, משום שאין לו כל תאוה להשאר בשררה הזו, וזהו שהביא לה את המשל מכוס הזכוכית, כי די לו גם אם רק יום אחד יהיה בנשיאותו, ובלבד שלא להחניף.

לדעת המאירי (בפירושו לגמרא סוטה מא): כל שמחניף את הרשע לשבחו בדברים המקולקלים היוצאים מתחת ידו, הרי הוא כמוהו, שהרי השומעים סומכים עליו ונגררים אחרי מעשיו הרעים. ומה שאמרו מותר להחניף את הרשעים בעולם הזה, פירושו לכבדם במקום שאין בו חילול ה', ואף זה לכוונה שלא יזיקוהו. ואף יעקב אבינו כשהחניף לעשיו מפני יראת היזיקו, אף הוא נתכוון לאיים עליו להטיל אימתו עליו.

עלון "איש לרעהו" פרשת מסעי הוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה

מרת דאלא נחמה בת ר' שמואל משה מנדל-פישר ע"ה

שיום היאהרצייט חל ביום ד' מנחם אב

הוקדש ע"י הילדים משפ' אסתר בילדר-כני ברק, משפ' מרדכי מנדל-וינה, משפ' יצחק פישר-פתח תקוה, משפ' יפה הרשקוביץ-נהלים

להסתפק במה שחננו השי"ת ולא לרדוף אחר המותרות!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם עפ"י ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם" (פרק לג-ב)

מלמדינו הכתוב שיסתפק האדם במה שהכרחי לו ביותר, ואל יבקש המותרות הן באכילה והן בלבוש. שזהו היסוד למי שרוצה לזכות בכתר תורה ולעבוד את השי"ת. הוא שנאמר "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'" - כלומר אם תהיינה ההוצאות לצורך המסע לעולם הבא, - זהו עפ"י ה', ואלה "מסעיהם למוצאיהם" - המסעות של האדם לטלטולו ממקום למקום צריכים להיות "למוצאיהם" - רק להוצאות ההכרחיות ולא להתעשר ולמלא תאוותיו. (עפ"י מעם לועז - כסף נבחר)

ההסתפקות במועט, לא רק לעולם הזה היא טובה ומועילה אלא גם לעולם הבא! וכפי שכתב רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו חסדי אבות) כי יש לו להסתפק במועט רווח גדול בעלמא דקשוט, לפי מה שכתוב בספר משפט צדק, כי ידוע שהקב"ה מעניש במדה כנגד מדה.

מעשה, כאשר יגיע לעולם האמת אדם שלא היה לו כלל מדת ההסתפקות בעולם הזה, אלא הרבה במותרות בריבוי אכילה ושתייה ובמלבושים רבים ויקרים, יתבע ממנו הקב"ה: הראה לנו תורה ומצוות שהרבית בעולם הזה. ואז ישחר משחור תארו כי בוודאי אין בידי תורה ומצוות כפי חיובו בעולם הזה. ויוצא דינו קשה רח"ל.

ואולם אם חי האדם במדת ההסתפקות ולא היה נבהל לקנות הון. אזי אחרי פטירתו אומר הקב"ה לבית דין של מעלה להקל בדינו, כשם שהוא הסתפק במועט בעולם הגשמי שהטבתי עמו, והיה נחשב בעיניו המעט להרבה, כך מעט התורה והמצוות שעשה, יחשבו בעיני להרבה, מדה כנגד מדה.

נמצא לפי"ז, שמי שיש לו מדת ההסתפקות ושמו בחלקו, ירוויח כפלים: א) יהיה לו טוב בעולם הבא כשעשה מעט זכויות יחשבו לו להרבה. ב) גם בעולם הזה יהיה מאושר, שינצל מעצב ודאגה מכיון ששמו הוא בחלקו.

בזה תבואר אמרת חז"ל (אבות פ"ד-א): איזהו עשיר השמח בחלקו, שנאמר "גיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך". פסוק זה כולל ב' המעלות: א) "אשריך בעולם הזה" - כי אתה שמח בחלקך ואינך שואף ליותר מ"גיע כפיך". ב) מלבד זאת "וטוב לך לעולם הבא" - כי על ידי כן מעט הזכויות יחשבו לך כהרבה מדה כנגד מדה.

על הפסוק בפרשת כי תצא "לא יחבול רחים ורכב" (דברים כד-ו) מעורר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל בדברים נוקבים ואקטואליים גם לזמננו, בזה הלשון:

"וכאן מצאתי מקום להעיר, על מה שנהגו בשנים האחרונות, שאנשים בלתי אמידים, ואפילו עניים, לווים וממשכנים את כל אשר להם, כדי לעשות סעודות גדולות למאות אנשים לרגל מאורע כל שהוא במשפחה, ואין צריך לומר בשמחת בר-מצוה, נישואין, אירוסין, גם לפניהם ולאחריהם... וקונים דירה ורהיטים, בגדים ותכשיטים ומבזבזים על כל זה לא רק כל אשר להם, אלא פושטים את היד לקבל נדבות על "הכנסת כלה", ואפילו על "הכנסת חתן". - וכל זה אינו מספיק למותרות עד... שפושטין גם את הרגל למלואים, שהלוו להם על דברים "נחוצים" כאלה".

בנעלים קרועות...

בתקופה שאחר השואה, היה עסוק כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל לשקם את הנפשות ההרוסות, ברוחניות ובגשמיות, ולהקים מוסדות לשארית הפליטה. במשך כל ימות השבוע לא הפשיט את בגדיו מעל גופו. במנעלים קרועות של חיל ה"ווערמאכט" עשה את נדודיו, כשהוא מסרב בתוקף להצעת מקורביו, שיזמינו בעדו מגפים חדשות ונוחות. "כאשר יזמינו בעד כל הפליטים נעלים חדשות, יעשו גם עבורי"... אמר.

לבסוף הערים עליו איש ממעריציו, ר' משה אליעזר איינהורן ז"ל, אשר הזמין ורכש עבורו נעלים משובחות אצל סנדלר מומחה במינכן. נכנס האיש אל חדרו בלאט לפנות בוקר, כשהוא נרדם לאונסו ועינו נעצמו לשעה קלה, וסילק משם את מנעליו הקרועות, הציב במקומן את החדשות. כשהקיץ הרבי התמרמר מאוד על שלקחו ממנו את הנעלים הישנות, אולם שוב לא היתה לו ברירה, והוא נעל במקומן את החדשות...

לפי האש

הנאה יתירה בעולם הזה...

הגרמ"ד סולובניצ'יק זצ"ל סיפר בשיחותיו על ההסתפקות שהונהגה בבית אביו הגר"ז זצ"ל: "בביתו לא הסכים אבינו להכניס מקרר, אלא השתמשו בבולקים של קרח, עד לאותו מעשה שאירע:

שנה אחת היו שבת וחג השבועות סמוכים זה לזה והחום היה גדול מאוד. הלכנו לחפש חתיכת קרח כדי לשמור בה את הדגים שיתקיימו לשני הימים, אבל כבר לא היה אפשר להשיג קרח והוצרכו לנסוע לגבעת שאול שהיה שם בית חרושת לקרח.

ואולם רק סמוך לשבת השגנו איזה חתיכת קרח, אבל היא נמסה באמצע היום והאוכל לא נשאר טרי והתקלקל ולא ידעו מזה, ולאחר שאכלו ממנו היה לכולם חולי מעים. כשראה אבינו שזה כבר יכול להביא לידי חולי, הסכים להכניס בביתו מקרר חשמלי. ואמר לנו: "דעו לכם כי כל הנאה יתירה כאן בעולם הזה, מורידה ומנכה מהחלק הצפון לעולם הבא!"

שעורי רבינו משולם דוד - דרוש ואגדה

"למה צריך את כל הכסף הזה?"

פעם הגיע לידי של החפץ חיים, סכום גדול בבת אחת של שלושת אלפי זלוטי, כפדיון ממכירת ספריו. הדבר גרם לו צער עמוק... "מדוע אני צריך את כל הכסף הזה?" שאל בצער, והוסיף: "כשריש לקיש נפטר, כל רכושו שהותיר אחריו הסתכם בחבילה של ירקות והוא קרא על עצמו: "ועזבו לאחרים חילם" (גיטין מז).

על כן, החל הח"ח לנקוט מיד בכמה פעולות של שימוש בכסף הזה לצורך הציבור, כמו הדפסת ופרסום חוברות שונות בעניני חיזוק הדת ועוד כהנה פעולות שונות לזיכוי הרבים, עד שהוציא מכיסו את הזלוטי האחרון...

מאיר עיני ישראל

"מה עושים עם כל כך הרבה כסף?"

לביתו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל נכנס מנכ"ל "מפעל הפיס" לקבל ברכה על פעילותו למען הציבור. הוא סיפר בהתרגשות כי אפשר להרוויח בהגרלת הלוטו אפילו עשרים מליון שקלים.

שאל אותו הרב שטיינמן: "מה עושים עם כל הרבה כסף? כנראה שלוקחים את הכסף לקבר או משאירים אותו כאן כדי שיהיה ליורשים על מה לריב"... הוסיף המנכ"ל להסביר כי כדי להגביר את הסיכויים לזכות יש שבוחרים מספרים לפי המזלות שלהם ולפי תאריך הלידה.

ביטל הרב שטיינמן את הדברים באומרו: "אין כזה דבר בעולם שמספרים זוכים, אלא אנשים שנגזר עליהם, הם זוכים. ולכן המספרים וה"פנטטים" זה כלום. היו פעמים שעסקים שמאוד הצליחו ואחרים רכשו אותם, וכשעברה הבעלות אליהם העסק הפסיק להצליח, כי לא העסק מצליח אלא האיש שעליו נגזר הצלחה".

חכימה דיהודאי

לקרב את החוטאים ואת הנחשלים – להדריכם ולכוונם לדרך האושר שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "זהקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה" (פרק לה-יא)

לומדים מפסוק זה – אומר בעל חידושי הרי"ם – כיצד יש לנהוג עם אדם כזה שנכשל בעבירה חמורה, וכעת הריהו נרדף, ונפשו מרה עליו על שהרג נפש בשוגג, וכאילו אינו מוצא לו מקום בעולם. שאז מאיר לו הקב"ה פנים ואומר לו: "ושמתי לך מקום" – עדיין לא אבדה תקוותך. יש לך אכסניה בה תנצל מרודפי נפשך. בדרך זו גם עלינו לנהוג: לתת סיכוי ותקוה טובה לחוטאים. לא להתיימש מהם, לא להרחיקם ולעזבם בדרךם הקלוקלת. אלא לקרבתם, להדריכם ולכוון להם את הדרך העולה בית ה'.

לומדים מכאן מוסר-השכל שגם אם חטא אדם בחטאים גדולים עדיין יש לו תקוה להנצל על ידי שישוב בתשובה. וכמו שפירש המהרש"ם מבראשון זצ"ל את נוסח התפלה שאומרים בימים נוראים: "באין מליץ יושר מול מגיד פשע, תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט..."

כלומר: כאשר יעמוד האדם במצב שבו חטאיו הם קשים ונוראים ביותר ונראה לו שכבר אין עליהם תשובה, ו"אין מליץ יושר" עליהם, אלא רק "מגיד פשע", בכל זאת צריך אותו עבריין לדעת שלא הכל אבוד, אלא "תגיד ליעקב" – יש לעודדו ולומר לו שיש כאן "דבר חוק ומשפט", שגם אם אינו מבין היאך פועלת תשובתו להעלותו מכזו דיוטא תחתונה, בכ"ז זהו החוק והמשפט שחוק השי"ת בבריאתו, למרות שאין בו כל הבנה והגיון שכלי.

חז"ל שואלים בגמרא (נדרים לב.): מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים? ומשיבים: מפני שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה, כשאמר לו מלך סדום: "תן לי הנפש והרכוש קח לך" (בראשית יד-כא), שמע ונתן לו. [ואילו היה מעבירם לעצמו, היה יכול להכניסם תחת כנפי השכינה].

תמה על כך הגרי"ש אלישיב זצ"ל (בדברי אגדה): הלא אברהם אבינו שם לו למטרה להפיץ את אור האמונה בהשי"ת וכל עיסוקיו היו להכניס נפשות תחת כנפי השכינה, וכפי שלומדים זאת חז"ל מהפסוק "את הנפש אשר עשו בחרן" (שם יד-כה), וא"כ נשאלת השאלה: היאך ויתר אברהם אבינו ביודעין על אותן נפשות שכבר היו תחת ידיו והחזירם לסדום?!

ותירץ הרב אלישיב, שבתחילה אמנם סבר אברהם שתלמידים הם כבנים, כפי שדרשו חז"ל (סנהדרין יט.). שהמלמד בן חברו תורה כאילו ילדו. ובמיוחד לוט שהיה קרוב אליו גם מצד הקירבה המשפחתית. אך כשנוכח אברהם לראות, לאכזבתו הגדולה, את שאירע ללוט שפרש ממנו ובחר לגור בסדום הרשעה, רפו ידיו, ונטה להתיימש מפירות טיפוחיו, אמר לעצמו, אם האדם הקרוב לו ביותר שאף קלסתר פניו דומה לו, ברח לסדום, מי יערב לו שתלמידיו האחרים, שהשקיע בהם את מירב כוחו, לא יעשו כן.

זו הסיבה שכאשר נפלו לידי אותם נפשות מסדום, היה מוכן לוותר עליהם, כי דן ק"ו בעצמו: אם לוט בן אחיו שהצילו במסירות נפש, חזר לסדום, על אחת כמה וכמה שהם יחזרו...

אך התביעה שהייתה על אברהם והגזירה שבאה בעקבותיה, מלמדים אותנו שאין להתיימש משום אדם באשר הוא. וכפי שלא התיימש הקב"ה מבני ישראל שהדרדו במצרים למ"ט שערי טומאה וגאלם והכניסם תחת כנפי השכינה, כך-אין לנו להרחיק את החוטאים ולנוטשם בדרךם הקלוקלת, אלא עלינו לקרבתם, להדריכם ולכוונם לדרך התורה והמצוות.

תפילין ותורה בקיבוץ "עין חרוד"...

ביום שני ז' סיון תש"א, נפתחה בפתח תקוה הוועידה הארצית השלישית של אגוד"י, אשר כל דיוניה עמדו תחת רושם אימי השמדת יהודי אירופה. מאות רבנים, באו אל הוועידה בלב שבור ורוח נכאה, כדי לדון במצב הרוחני של יהדות התורה בארצינו הקדושה.

בועידה זו עמד הרב מפוניבז' – הגרי"ש כהנמן זצ"ל וזרק לחלל את סיסמת הכנף המפורסמת שלו:

"כיתבו תפילין ומזוזות לילדי "עין חרוד" (קיבוץ חילוני). עוד נצטרך להקים "חידרים" וישיבות עבור ילדי "נהלל"! (גם הוא קיבוץ חילוני). שאל אותו בנו, מנין לו הבטחון והוודאות הגמורה בהכרזתו על "מניחי תפילין ולומדי תורה בעין חרוד"? (חזון שכידוע התגשם). השיב לו בפשטות: "מן התורה! מן הכתוב "לבלתי ידח ממנו נידח!" וכשם שאנו מאמינים ב"אנכי ה' אלוקיך", באותה מדה עלינו להאמין בפסוק "לבלתי ידח ממנו נידח" מפני ש"תורה אחת היא!"

הרב מפוניבז'

מכתב אחד במועד הנכון...

מסירותו ואהבתו של הגאון רבי ניסים טולידאנו זצ"ל (ראש ישיבת שארית יוסף) לתלמידיו, היו לשם דבר. ממש כאבא לבניו. והרי דוגמא אחת מיני רבות:

לפני כארבעים שנה הגיע לישיבה בחור שהתגורר ליד קיסריה ובא מבית שאינו חרדי. הוא לא הגיע מתוך השלמה, וכל העת התלבט האם להמשיך בישיבה או ללכת לצבא. לבסוף החליט לקום ולעזוב את הישיבה. הוא הודיע זאת למשגיח, ולמחרת בבוקר יצא מהישיבה ובידו המזוודה.

והנה בצאתו פגש בדוור שנכנס באותו רגע כדי להביא מכתבים. הבחור הסתקרו: "אולי יש מכתב בשבילי?" הדוור נתן לו את הערימה, ופתאום כן! הוא מצא מכתב שממוען אליו. היה זה מאת... ראש הישיבה רבי ניסים טולידאנו ששהה אז באמריקה למען הישיבה.

הבחור לקח את המכתב והתקדם לתחנה כאשר הגיע לתחנה קרא את המכתב: "ידידי אהובי, חביבי יקירי..." כך נפתח המכתב שכולו איכפתיות לתלמיד. "מה שלומך? אני דואג לך וחושב עליך מרחוק. אני יודע אלו נסיונות אתה עובר ובטוח שקשה לך..." ועוד כהנה וכהנה מלים הפורטות על נימי הלב.

הבחור נדהם למקרא המכתב. המלים המרצדות ריצדו אל מול עיניו הדומעות ואז אמר לעצמו: "בכזה ראש ישיבה זכיתי? אם כן אני חוזר!" הוא חזר לישיבה והמשיג שכבר השלים עם עזיבתו, התפלא לראותו... הבחור הראה לו את המכתב שהיה בשבילו כמים קרים על נפש עייפה.

בעקבות המכתב הזה, נשאר גם אחיו של הבחור בישיבה, וגם שתי אחיותיו נישאו לבחורים מהישיבה! ארבעה בתים ניצלו בזכות מכתב אחד של ראש הישיבה שהגיע אל הבחור בס"ד במועד הנכון.

הלמות עמלים

"הכל מכוחה של דרשה אחת שלכם"...

סיפר אחד המשגיחים בישיבה גדולה: יום אחד עוצר אותי בדרכי יהודי חרדי לא מוכר ומספר לי: "פעם עברתי ביום תשעה באב ליד ביתו של ר' יעקב לוינסון (באנגליה), אשר תמיד מתאכסנים אצלו עשרות משולחים, והנה שומע אני שמישהו דורש בשפה האנגלית. העניין משך אותי, נכנסתי והאזנתי.

"כבוד הרב הוא זה שמסר את הדרשה. אותו זמן הייתי רחוק מיהדות כרחוק מזרח ממערב. אשתי היתה גויה רח"ל, וממילא שני הילדים שלנו היו גוים. הייתי עשיר. היו לי שני "סופרמרקטים" גדולים שהיו פתוחים בשבת, אבל לאחר ששמעתי את הדרשה הושפעתי ממנה הרבה והחלטתי לחזור בתשובה.

הלכתי וגיירתי את אשתי וילדי, ואף מכרתי את כל עסקי ועליתי לארץ ישראל. כאן קידשתי את ביתי בכל המובנים והבנים שלי כבר לומדים בישיבות קדושות, והכל מכוחה של אותה דרשה שלכם! דרשה שהצילה אותי ואת משפחתי!...

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'איפה מוצאים אנשים כאלו?'

סיפור 1

אספר לכם את ש'בדידי הוה עבדה' - כך פותח שולח הסיפור שיחיל' (שמו שמור במערכת).

בחג הסוכות האחרון, תשפ"ב, בניתי סוכה בחצר הבנין. לאחר החג רציתי להשאיר את הסוכה עומדת, כדי שתשמש עבורנו בינתיים מעין מחסן (הצפיפות. אתם יודעים). אמנם, הסוכה הסתירה חלון של שכן... כמובן מאליו שהשכן צדק לחלוטין כאשר ביקש לפרק את הסוכה!

במצוקתי כי רבה ניגשתי אל השכן ואמרתי לו: 'אתה צודק במאת האחוזים. במאת האחוזים! עלי לפרק את הסוכה, אך יחד עם זאת תרשה לי בבקשה להסביר לך את התועלת העצומה שיש לי מנוכחות הסוכה. אם גם לאחר מכן תבקש שאפרק אותה, כמובן שאעשה זאת באופן מיידל'.

השכן הקשיב למה שאמרתי ו... החליט לוותר!

* * *

חשבתם שכבר שמעתם מה זה "שכן טוב"? עדיין לא התחלתם לישמוע!

יום אחד הוא ניגש אלי ואומר שברצונו לתת לי 1,000 ₪.

נדהמתי מהרעיון ורציתי להבין מה מסתתר מאחוריו...

לא ארכו הימים והסוד התגלה:

השכן הזה החליט לוותר מכל-הלב על ענין הסוכה - אבל מידי פעם התעוררה בליבו, בכל-זאת, תרעומת... כיון שכן קיבל על-עצמו שבלי נדר הוא יעניק לי 1,000 ₪.

וכל זאת למה?!

ידוע יסודם של בעלי-המוסר שכל שאתה מעניק יותר, כך אתה גם אוהב יותר. חשב לעצמו השכן: 'אם אעניק לבעל הסוכה סכום כסף משמעותי, ממילא גם התרעומת תישכח מליבי!'

איפה מוצאים אנשים כאלה?!

מי כעמך ישראל!

סיפור 2

ישבו להם מספר כפריים יחדיו. וכאשר כפריים יושבים

יחדיו מקומו של "המשקה" כמובן לא נפקד...

לא שהם השתכרו, מה פתאום! רק התבשמו מעט. לקראת הכוסית השלישית, כאשר אָדִי האלכוהול של השניים הקודמים החלו להתפשט במוח, פנה כפרי ושאל את חברו: "האם אתה אוהב אותי?"

"בוודאי שאני אוהב אותך!" השיב החבר בכנות ומתוך שכנוע פנימי עמוק.

"האם אתה יודע מה חסר לי?!" הוסיף הראשון ושאל. והשני משיב בתימהון: "מאיפה אני יכול לדעת מה חסר לך?!"

"אז אם אתה לא יודע מה חסר לי" - סיכם הראשון את הנושא - "איך אתה טוען שאתה אוהב אותי?!"

לאותה שיחת רעים האזין במקרה הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב ז"ע. מתוך שיחתם - אמר רבי משה לייב - למדתי את מידת אהבת ישראל בבחינתה האמיתית:

לדעת ולהרגיש מה חסר לחבירו!

חידה ידועה שואלת: האם דייג אוהב דגים? התשובה היא כמובן חיובית, אלא שאז צצה לה השאלה הבאה: אם הוא אוהב אותם אז למה הוא עוקר אותם ממקום חיותם, הורג אותם ואוכל אותם?!

התשובה הפשוטה היא שהוא לא אוהב דגים - הוא אוהב את עצמו. ו"עצמו" אוהב לאכול דגים... כלומר, מכיוון שבכוחו של הדג למלא אצלו חסרון מסוים - אם של רעב, ואם של צורך בפרנסה - לפיכך הוא "אוהב" את הדג.

באותה מידה יכול אדם לדמיין שהוא אוהב את חבירו - בו בזמן שהוא בסך הכל אוהב את עצמו. בדיוק כמו הדג גם החבר ממלא לו חסרון מסוים. פיצור-הַבְּרֵתִי נזקק האדם לְהַבְרָה, והחבר הוא זה שמספק לו צורך הכרחי זה. לפיכך הוא אוהב את חבירו, אך ככלות הכל זהו מילוי של צורך עצמי.

מתי נבחן האדם אם אהבת ישראל שלו אמיתית? כאשר מטרת החברות להשלים את חסרון הזולת ולא את חסרון עצמו. הוא אשר למד רבי משה לייב מאותו משפט כפרי קצר וחכם: "אם אתה לא יודע מה חסר לי איך אתה טוען שאתה אוהב אותי?!"

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

{ אז נדברו }

פרשת מסעי (בחורף: משות מסעי) | תשפ"ב | לסדר: "על פי ד" | גליון מס': 567

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

עלון משוחזר עקב קריסת המחשב עם העלון של השבוע...

ניתן לקבל את הגיליון בנק באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

סיבוב שערים!!!! מה העניין ב"סובו ציון והקיפואה"???

כידוע... כשעולי בבל הגיעו לירושלים ורצו לבנות שוב את ירושלים ואת בית המקדש... הכל שם נעשה בהיחבא ותחת רישיון המלך כורש... ותחת איומים מסבלנט החורני וגשם הערבי וחבריהם... והיה צורך לבנות את החומה כמה שיותר מהר ובזריזות... היה צריך בשביל זה נכונות של כל העם כאחד... ובאמת יש על זה פרק שלם בספר נחמיה!!!! **שלושים פסוקים!!!!** שאתה יודע מה כתוב בכל הפסוקים האלו?? יש שם רשימה מפורטת לפרטי פרטים מי בנה כל חלק וכל נדבך בחומה... אתה מוזמן לפתוח ספר נחמיה פרק ב'...

נחמיה פשוט צועד יחד איתנו כמו מדריך ומקיף איתנו את החומה מצד לצד... ומונה לנו אחת לאחת... מי בנה כל חלק מהחומה!!!! וזה לא צחוק!! זה נהפך להיות חלק מכתבי הקודש... בבקשה... אני מתחיל כעת להקריא לך פסוקים... עד שאתה תתעייף וגם אני...

מתחילים מהכהן גדול... ויקם אלישיב הכהן הגדול ואחיו הכהנים ויבנו את שער הצאן... ויעמידו דלתותיו ועד מגדל המאה... עד מגדל חננאל... אתה רואה??? נחמיה עומד עם מקל ומצביע לכל התיירים... משער הצאן ועד מגדל חננאל (כולל מגדל המאה...) את כל זה בנו אלישיב הכה"ג וחבריו הכהנים... ברור??? ממשיכים בסיו... נעצרו במגדל חננאל... אתה רואה את כל המקטע של החומה שממשיך הלאה... את זה מי בנה??? ממשיך נחמיה ומפרט: ועל ידו בנו אנשי ירחו ועד ידו בנה זכור בן אמרי... כן... עד איפה הם בנו? בא נמשיך הלאה... ממשיך נחמיה ומפרט: "ואת שער הדגים בנו בני הסנאה!!!" הנה... הגענו לשער הדגים... משער הדגים ואילך זה כבר בני הסנאה... "המה קרוהו ויעמידו דלתותיו מנעוליו ובריחיו..." אתם רואים רבותי??? מצביע נחמיה... אתם רואים את הדלת והמנעול והבריה של שער הדגים?? מי בנה את זה? בני הסנאה!!!! בסידר??? ממשיכים הלאה בסיו... נעצרו בשער הדגים... הלאה... מכאן ואילך אתם רואים את כל המקטע הארוך שיש לפנינו?? מי בנה את כל השורה הארוכה הזו שנגד עינינו?? אז ככה: ועל ידו החזיק מרמות בן אוריה בן הקץ... ועל ידו החזיק משולם בן ברכיה בן משיזבל... ברור?? הלאה... עוד משהו... "ועל ידו החזיק צדוק בן בענא ועל ידו החזיק התקועים... ואדיריהם לא הביאו צווארם בעבודת אדניהם!!" כאן פתאום נחמיה נעצר ומדגיש... אתם רואים את הקטע שבנו התקועים?? שתדעו... התקועים אמנם בנו את זה... אבל דווקא אדיריהם- העשירים שלהם משום מה לא השתתפו בבניה... הלאה... כעת הגענו לשער הישנה... ואת שער הישנה החזיקו יודע בן פסח ומשולם בן בסדיה המה קרוהו ויעמידו דלתותיו ומנעוליו ובריחיו... כן... אתם רואים מטיילים יקרים?? מסמן לנו נחמיה... אתם רואים את הקירוי של שער הישנה ואת הדלתות והמנעולים והבריחים?? מי עשה את זה??? תזכרו טוב טוב: יודע בן פסח ומשולם בן בסדיה!!!! כולם לזכור!!!! אח"כ אני רוצה לעשות לכם על זה מבחן!!

כן... זה לא פשוט!!! כל זה הולך להיות כתוב בכתבי הקודש!!!! זה הולך להיכתב אשורית על הספר ובדיו... אני חושב שאתה כבר התעייפת וגם אני... **אז זהו!!!! שאנחנו ממש ממש בתחילת הסיור...** אנחנו אוחזים בסה"כ בפסוק ה' של הסיור... אתה מוזמן לפתוח ספר נחמיה פ"ב ולקרא עוד עשרים וחמש פסוקים שלנחמיה יש סבלנות להמשיך ללכת איתך צעד אחר צעד ולהקיף איתך את כל החומה ולהגיד לך כל קטע בחומה מי בנה אותו... איזה משפחה ואיזה קהילה בנתה אותו... ונחמיה לא יסיים את הסיור המעגלי עד שהוא לא יחזור לאותה נקודת מוצא... (הוא התחיל בשער הצאן וסייב את כל שערי החומה... והוא גם יסיים שם... בשער הצאן...) בקיצור: קוראים לזה: **סיבוב שערים!!!!!!**

אני לא מעודכן אם המנהג הזה עדיין קיים... אבל עד לפני כמה שנים הייתה קבוצה שהיו עושים סיבוב שערים עם הרבה שירה ועקשען... אבל גם אם הם הפסיקו עם זה או יותר נכון הפסיקו אותם... מצינו את המושג **"סובו ציון והקיפו סיפרו מגדליה שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה"!!!!** כן... את הפסוק הזה אנחנו אומרים כל יום שני בשבת בשיר של יום... שיש עניין להסתובב סביב חומת ירושלים **ולספור** את מגדליה... **שיתו לבכם!!!!** לשים לב לחיל- לחומה של ירושלים! **פסגו ארמנותיה...** לבחון טוב טוב ולהתבונן בפסגות של הארמונות שלה...

רבש"ע: מה העניין בזה?? מה יש "לשית לב" לחילה??? לשית לב זה הרי **לשים לב!!!!** זה להתבונן מתוך תשומת לב... מה כבר אפשר לשים לב לאיזה חומת אבנים?? **פסגו ארמנותיה...** מה העניין להתבונן בפסגות של הארמונות של ירושלים?? מה העניין בכל הסיור הארוך הזה שנחמיה עושה לנו ומסביר לנו לפרטי פרטים כל חלק בחומה מי בנה אותו??

תסלח לי... התיאור הזה קצת מזכיר לנו את התיירים האלו שצועדים וצועדים סביב חומת ירושלים... ואז הם נעצרים והמדריך מסביר כמה מילים וממשיכים הלאה... וככה מעבירים את היום... אבל סו"ס כאן מדובר בספר תהילים?? בנחמיה... זה לא צחוק... מה העניין בכל זה?

ביאור העניין בעמוד 6 בגיליון זה... ניתן להעיר להאיר לחלוק ולסתור...

נאחל לך בין הזמנים כשר ו... וכשר...

אם שמת לב: בפרשה הקודמת... פרשת מטות... היה שם הרבה מאוד מספרים של צאן ובקר וגמלים... צאן שש מאות אלף... ובקר שבעים אלף וחמורים ששים אלף... ואז יש כל מיני חשבונות... צריך להרים מכס אחד מחמש מאות לזה ואחד אחוז מן החמישים לזה... והתורה מחשבת באריכות את כל האחוזים ומונה אותם אחד אחד... וכו' וכו'... **מה העניין בכל זה?? מה זה נוגע אלינו??**

הרי מדובר שם במלחמת מדין... שחזרו מהמלחמה עם שלל ומלקוח... והיה צריך איכשהו לחלק את השלל... אז הקב"ה אמר למשה איך בדיוק לחלק את זה... **נו... מה זה נוגע אלינו?? למה זה צריך להיות כתוב בתורה לדורות?? איפה אנחנו פוגשים את זה היום??**

בשלמא זה שהיה צריך להגדיל את הכלים לאחר מלחמת מדין... כן... זה ממש נוגע אלינו!! כל דיני הגעלת כלים נלמד ממלחמת מדין... אבל כל השלל והמלקוח והמספרים כמה צאן היה וכמה בקר וכמה חמורים... וכמה נתנו לזה ולזה... **למה זה נוגע אלינו?? איזה מסר כתוב שם לדורות.** שאני צריך לעמוד בקריאת התורה ולשמוע את זה באימה וביראה??

אז שמעתי הסבר נורא בעניין זה: תבין: עם ישראל חזרו מהמלחמה עם שלל גדול... שש מאות אלף כבשים... שבעים אלף שוורים ופרות... ששים אלף חמורים... זו כמות מכובדת?? בטח!!! יופי... יצאנו עם שלל גדול מכל המלחמה הזו... עכשיו צריך להפריש מעשרות... יופי... נתנו מעשרות... כעת כולם מרוצים...

עכשיו תנסה לחשוב: מסתובבים לנו כעת שש מאות אלף כבשים... הולכים בבוקר... חוזרים בלילה... יש לנו פה ששים אלף גמלים... שותים כמו גמלים... הולכים במדבר... האין אע"ר... עוד יום ועוד יום... ועוד שנה ועוד שנתים... יום אחד החמורים התחילו להזדקן... ויום אחד הם התחילו גם למות כדרך כל הארץ... גם ששים אלף חמורים יודעים יום אחד למות... יכול להיות שזה ארך חמש שנים או שמונה שנים... אבל יום אחד כל השש מאות אלף צאן מתו... וגם השבעים אלף בקר וששים אלף חמורים... כולם יום אחד סיימו את תפקידם עלי אדמות... (מה תגיד לי: שהצאן מתרבה כל הזמן?? שכחת... רק לשבט גד וראובן יש מקום לרעות את הצאן... אבל לעם ישראל אין זה אתה... אין לעם ישראל נחלה... ואין להם גם זמן לרעות את הצאן... ממילא הם שחטו אותם ואכלו... ותוך כמה שנים לא נשאר זכר מכל שלל מדין...) זאת אומרת: עם כל הכבוד לשלל הגדול של מלחמת מדין... אל תמהר להתלהב... כי תוך כמה שנים בודדות העמותה הזו והחשבון בנק הזה נסגר מחוסר תנועות פעילות בחשבון...

אבל יש דבר אחד ויחיד שנשאר עד עצם היום הזה ממלחמת מדין!!!

בסוף בסוף... אחרי כל הבקר והחמורים והצאן ונפש אדם וההפרשות לזה ולזה... אם שמת לב בסוף בסוף... הגיעו אנשי המלחמה למשה וסיפרו לו: שהם השתדלו מאוד מאוד לשמור על הרוחניות שלהם בשעת המלחמה!!! **וזה לא היה פשוט!!!** וב"ה הם הצליחו ולא נפקד מהם איש... הם עשו תחבולות מיוחדות ומתחכמות איך לא להיכשל בשמירת עיניים... וב"ה כולם חזרו בקדושה ובטהרה... **אבל בכל זאת!!!** סו"ס מדובר באנשי מלחמה... ביהודים שלוחמים ביצרם ולא מוותרים עד הפרט האחרון... והם טוענים למשה: אחרי הכל... קצת כן נכשלנו... אולי קצת בהרהור... **ולכן בתור כפרה אנחנו רוצים להקריב את קרבן ה'!!!** אנחנו רוצים לנדב לבדק הבית את כל התכשיטים שבזונו... ומשה רבינו מקבל מהם ועושה מזה לא פחות ולא יותר: **כלי שרת!!!!!!** וזה הדבר היחיד שנשאר לנו משלל מדין...

היו שש מאות אלף צאן שעושים ממה... ותוך שנים בודדות כולם נעלמו... היו לנו ששים אלף חמורים שנוערים ושבעים אלף בקר שעושים ממו... ותוך כמה שנים כולם נעלמו... מה הדבר היחיד שנשאר?? **ויקחו משה את הזהב מאת שרי האלפים... ויביאו אותו אל אהל מועד... ויכרונו כלבני ישראל ככסף הזהב!!!** כן... המזכרת היחידה שנשארה משלל מדין... זה זה!!! השמירת עיניים של הלוחמים!!! הכלי שרת הקדושים והטהורים שנלקחו היישר מהעיניים הקדושות והטהורות של אנשי המלחמה!!! זה השלל היחיד שנשאר לנו ממלחמת מדין... חוץ מזה לא נשאר לנו כלום... כל הצאן והבקר החמורים והגמלים מתו...

זה המסר שהתורה רוצה להעביר לנו בכל הצאן והבקר והגמלים האלו...

בחור יקר: כעת אתה יוצא לבין הזמנים... בבין הזמנים יש כל מיני אטרקציות... אפשר לחטוף בילויים וטילויים... יש הרבה שלל של חומריות שאפשר לאסוף מבין הזמנים... מחכים לך שש מאות אלף צאן במסלולים הירוקים בצפון... וששים אלף חמורים חומריניים ממתנים לך ברוחב החרדי... וכל השלל והמלקוח הזה מתגלגל לך בין הרגלים בבין הזמנים ואתה רק צריך לאסוף... כן... אם שמת לב: בבין הזמנים יש תחושה של לחץ... אתה קם בבוקר... אתה מרגיש שאתה כאילו מפסיד משהו... יש שלל ומלקוח של אטרקציות וביילויים וצריך לחטוף... צריך לנצל את בין הזמנים... ליהנות כמה שיותר... לחטוף חומריות כמה שיותר...

אז זהו בחור יקר!!! אל תשכח... בסופו של יום אתה רוצה לצאת עם משהו?? אתה רוצה לצאת מבין הזמנים עם שלל אמיתי בדידים?? אתה רוצה לצאת עם מזכרת ממשית?? שיהיה לך איזה נכס קיים שתוכל לצאת איתו מבין הזמנים... וזה לא יעלה לך בתהום הנשיה?? הנכס היחיד שנשאר מהשלל והמלקוח של מדין... זה רק **"ונקרב את קרבן ה'!!!"** מכל הכמויות האדירות של השלל שהלוחמים הביאו איתם... הנכס היחיד שנשאר לדורות זה הכלי שרת שהגיעו מהשמירת עיניים שלהם!!! ההזירות והנקיות והרצון להתקדש ולתת קרבן ה'... זה הזכרון לבני ישראל היחיד שנשאר לדורות ממלחמת מדין...

זהו בדיוק מה שקורה עכשיו... אתה עכשיו הולך לבין הזמנים... שטפון של חומריות... מאות אלפי צאן... עשרות אלפי גמלים וחמורים... כל הגשמיות והבהמיות שרועה לפניך... תלס'!!! עם מה אתה יוצא מפה?? **עם הקדושה שלך!!! על העיניים הטהורות שלך!!!** אם בתוך כל המצב הזה אתה תשמור על עצמך בכל הכח ותפגין נאמנות לקב"ה... זה הריווח היחיד האמיתי שילך איתך הלאה... ליום שאחרי בין הזמנים... אבל אם מרוב בהילות לנצל את החופש ולטייל ולצאת אתה תחטוף שלל מכל הבא ליד... תחטוף פה צאן... ושם חמורים... כל הגמלים והחמורים האלו נעלמים ביום האחרון של בין הזמנים... וכשאתה תתחיל את זמן אלו... אתה תעמוד שזוף כולך עם לשון בחוץ ותגלה שלא נשאר לך בידיים כלום... הנכס היחיד שיכול להשאיר לך למזכרת נצח מבין הזמנים זה הקדושה הנוראה שאתה מקבל מעוד יום ועוד יום של עמידה איתנה על גבולות הקדושה!!! ועל שמירה בלתי מתפשרת שלא להיכשל ולא להגיע לאיפה שאסור לך להגיע!!! בינה זאת. **בין הזמנים כשר ו... וכשר...**

בום!!!! לפתע המחשב קרס...

וכל החומר שנכתב לשבוע זה ירד לטימיון... מהר שיחזרתי חומר משנה שעברה ומפה ומשם והרי שלכם לפניכם...

להגיד לך שזה נחמד?? לא!! להגיד לך שאני לא בהלם? לא אשקר... אבל דבר אחד מומלא אותי בשמחה ואושר...

ה' פשוט דיבר איתי... הוא אמר לי ממש במפורש שרצונו יתברך בשבוע זה שלא אפרסם את התכנים שכתבתי, איוז הרגשה נפלאה זו לפגוש ערוץ ישיר מול אבא שבשמים

דבר אחד אוכל לשתף ממה שנכתב בגיליון המחוקק שיש מ"ב מסעות שאנחנו לא מבינים מה עם ישראל עושים שם... אבל **אלה מסעי בני ישראל...** אלה!!! השבוע היה לי מסע, כתבתי וכתבתי, אח"כ הכל נמחק, אח"כ נסעתי לטכנאי הזה, ומשם לטכנאי השני, בשביל מה כל זה?? אינני יודע...

מה שבטוח, אם אאמין שהכל מומנו יתברך... הרי זה נכנס לרשימת המסעות של חור הגדגד ועלמון דבלתייה שה' רוצה אותנו שם ואנחנו איתו, כמובן שהמקרה שלי הוא מדגמי בעלמא, יש צרות גדולות יותר... יש מסעות ארוכות יותר... שאלו יהיו הצרות שלנו... ועל פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו,

לשבוע הקרוב בלבד

יצאנו בהפצה מיוחדת,

ניתן לקנות את הספר "וימאן"

העוסק בעקרונות הקדושה בדורנו ו'דע מה שתשיב' בכל הנוגע לתעצומות השליטה והחוסן של 'בן ישיבה' בדורנו הרדוד והנסחף מומלץ בחום לבן ישיבה גאה, לימי בין הזמנים, שמפגישים הרבה מאיתנו בהתחככות מול הבן דוד.. הגיס.. או העלן שלא מביין.. או לא מפרגין... ולעיתים גם שלא באשמנו..

דע מה שתשיב!!! בעוז ובאסרטיביות!!!

(ג.ב. ספר זה מומלץ בחום גם לצעיר תענדני 'מסלסל בשעיר' והמעורה הטוב בענייני העולם, אבל גם הוא שולש ברוחו ומתנער בפואר 'צדיק יסוד עולם', בזקפת קומה מסוג "איננו גדול בבית הנה מנו" וד"ק),

בכל הנוגע לרכישת ספר וימאן בלבד!!! ניתן

להתקשר במס' 0556728458 (מס' פלא' זה יעודי רק להפצת ספר וימאן בלבד)

כמו כן, בשבוע הבא מיום ראשון (פרשת דברים) ועד רביעי, ניתן יהיה לקנות את הספר "וימאן" בבתי כנסת בבני ברק כדלהלן:

בית הכנסת משכנות יעקב, ביה"כ נאות יוסף, ביה"כ לדרמן, ביה"כ בית אריה, ביה"כ אוהל תמר, ביה"כ תפארת ציון, ביה"כ צעירים (ר' אדמו"ר מצאנז)

כל הרוצה ליטול חלק באיכו הרבים, ולמכור בבתי כנסת בשאר אזורי הארץ, יצור קשר במס' הנ"ל 0556728458 כמו"כ כל המעוניין ליטול חלק במכירת את הספר "וימאן" בימי בין הזמנים באזורי הפריפריה הגודשים בקייטנים, יצור קשר במס' הנ"ל,

כמו כן: בכל מוקדי המכירה בישיבות הקדושות, ניתן להשיג את כל הספרים מבית און נדברו ('אהבת', 'וימאן', 'אהבת' והמסלולאים בפי')

חודות להיענות הרבה (איש איש בשמו יבורך) בתרומות להוצאת הספר, שמחים אנו להשאיר את המחיר המסובסד כ-15 ₪ בלבד (לספר וימאן)

התעוררתי... כשתרגיש ככה... זה יהיה הבוקר האחרון שתקום מאוחר!!! שמעת??? תבדוק את זה...

לכן אני ממליץ... שלכל הפחות בבין הזמנים תן לעצמך מידי פעם את הצ'אנס לעמוד מול עצמך בגודל טבעי... **אני רווק חרדי!!!**

רווק זה בן אדם בודד... גלמוד... ש... שצריך להוכיח את עצמו... כי סו"ס הוא רווק... ואם הוא רוצה יום אחד להתחתן ולהקים משפחה... בשביל זה הוא נמצא כעת בתקופת הרצה כדי להוכיח את עצמו... להוכיח את חריצותו... הוא צריך להביא קבלות בידיים שהוא בן אדם שיודע לקחת אחריות על עצמו ועושה משהו עם עצמו... והיות ואתה לא סתם רווק... אלא רווק חרדי!!! אתה צריך לעמוד מול המראה ולשאול את עצמך: עד כמה אני חרד לדבר ה'??? במה זה מתבטא???

עכשיו כמובן!!! כמובן שביום יום התואר בחור ישיבה מאוד חשוב לנו... ביום יום זה מאוד שומר עלינו ואנחנו חייבים את המעמד הזה זה גאוותנו... אבל היא גופא!!! אנחנו רוצים שהמעמד הזה יועיל לנו ולא ירדים אותנו בשמירה... בשביל זה צריך לפעמים לאפס הגדרות...

עכשיו... מעבר לזה, יש פה נקודה קצת יותר עמוקה:

כשנן אדם מתרגל לייצג שם תואר מסוים... אוטומטית הוא נהיה הדובר שלנו!!! ואם הוא לא מרענן את המשמעות הפנימית שלו... היא עלולה להתרוקן מכל תוכן... והוא נשאר בתוכה רק בשביל לירות מתוך הגמ"ש

אני אתן לך דוגמא: כשהייתי באחד הקעמפים בישיבה... הגיע מישהו לעשות תכנית לבחורים... מדובר באיש שעומד בחוד החנית מול פרוצת מסוימות ביהדות שאכמ"ל (-אני לא רוצה לפרט כדי לא לחשוף את זהותו) הוא הגיע לקעמפ ודיבר נגד כל מיני רבנים נוקלים... ונגד כל מיני דקויות שמנוגדים להשקפתנו וכו' וכו'... **ותוך כדי!!!** תוך כדי שהוא מחדד לנו את ההשקפה הצרופה ללא כחל ושרק!!! תוך כדי הוא נתן לנו לראות כל מיני מצגות וקטעי סרטים של דברים ממש ממש לא מתאימים לרוח היהדות... ואני עומד מהצד ומשפשף את העיניים ולא קולט!!! איך יכול להיות בן אדם שרוממות ההשקפה בגרונו ותוך כדי שהוא מדבר נגד רבנים נחשבים שיש להם סטיה קלה בהשקפה... תוך כדי הוא מראה לנו סרטי אימה ודברים שלא ראויים בעליל... ו... ואין פוצה פה ומצפצף!!! כולם שותקים!!! מרתקים לדבריו!!! אף אחד לא מעלה על דעתו שמשוה פה לא... לא תקין... **ובאמת למה אף אחד לא קם ומחה???**

כי סו"ס אנחנו ישיבוחרים... ואם יש לנו כעת שעת איכות עם אישיות שממוקמת במשבצת של מעצב השקפה והדעה של הישיבוחרים... אז זו התורה!!! זה מה שיש!!! עכשיו: הנס שלי שאני לא לגמרי ישיבוחר... רציתי להיות ישיבוחר כזה כבד... ואף פעם לא הצלחתי לגמרי... אף פעם לא הצלחתי להיכנס

אז הנה!!! הנה התשובה... אתה בעצמך ענית את התשובה:

"ככה זה ישיבוחרים!!! היות ובישיבה יש לך תואר של בחור ישיבה... **אז יש לך על מי ליפול!!!** אם לא מתחשק לך לקום בבוקר... מקסימום אתה תפיל את זה על עולם הישיבות... מה... אתה לא יודע... ככה זה הישיבוחרים... קמים מאוחר... זאת אומרת: חלק מהקושי שלך לקום בבוקר נובע מעצם זה שיש לך כרטיס קופת חולים שקוראים לה בחור ישיבה שיש לך על מי ליפול... יש לך את מי לדפוק את הכרטיס של הדפיקות שלך... אבל לו יצויר שאני אשיל מעליך את השם ישיבוחר... די... אתה כבר לא ישיבוחר... מהיום אתה סתם רווק..."

בתור רווק??? בתור רווק אתה מאוד מאוד תתבייש לקום מאוחר!!! כי רווק שקם מאוחר... הוא סתם מפגר... הוא סתם בן אדם שלא מתפקד... **אז הנה!!! על זה באתי!!! בשביל זה יש בין הזמנים!!!** לכה"פ בבין הזמנים... תשיל מעליך את האמצעי מיגון הזה שקוראים לו בחור ישיבה... תעמוד מול עצמך בגודל טבעי: תבין שאתה אישיות מצד עצמך!!! ואם אתה קם מאוחר... אתה פה המפגר שקמת אחרי כולם...

אני רוצה שתבין: השחפץ הזה שנקרא ישיבוחר... השחפץ הזה נועד בשביל להגן עליך... **לא בשביל להזיק לך!!!** זה נועד לתת לך מעמד מכובד... כדי שזה יעזור לך להתמודד מול פגעי הרחוב... **אבל יש לזה גם צד שני למטבע!!!** התואר ישיבוחר מכניס אותך לתוך איזה פס יצור... שאם אתה לא מתפקד ולא עושה כלום עם עצמך... זה לא הדפקט שלך... אלא זה הדפקט של כל עולם הישיבות... ושל הציבור החרדי...

אגב: כעת תבין: זו אחת הסיבות העיקריות למה יש לנו דחף מאוד חזק לדבר על הבעיות של הציבור החרדי... אם תשים לב: כשמדברים על ירידת הדורות ועל המצב הקשה של היהדות החרדית בעשור האחרון העיניים שלנו נדלקות... למה??? פשוט מאוד: לכל אחד מאיתנו יש רגעים שהוא מרגיש דפקט!!! ברגע שאתה מצליח לשכנע את עצמך שהדפקט שייך לפס יצור הכללי של החרדים והישיבוחרים... אז יופי... זה לא דפקט שלי... וחבל!!! אם תתן לעצמך להרגיש דפקט שאתה קם מאוחר בבוקר... **זה יפסק מאוד מהר!!!** אתה בסה"כ בן אדם מכובד... יש גבול כמה אתה מסוגל להרגיש דפוק... אתה אפילו לא מדמיון כמה אתה מכבד את עצמך... יש לך כבוד עצמי ואתה לא תתן לעצמך להרגיש דפוק... ההרגשה הזו תקפיץ אותך מהמיטה... אבל אם תהיה כל הזמן עסוק בלהרגיע את עצמך שככה זה עולם הישיבות וככה זה החרדים של היום... **אתה פשוט יורה לעצמך ברגלים!!!** אתה אח"כ לא מבין למה אתה לא מצליח לקום בבוקר... בטח שלא תצליח... תראה לי בן אדם שמוכן להיתלש מהמיטה... רק כדי לשמור על כבודם ולטהר את שמם של הישיבוחרים שהחלטנו שיש להם בעיה שהם קמים מאוחר... כעת כשאני עייף... זה מעניין את סבתא שלי... אבל!!! אם עולם הישיבות ימשיך לשגשג ולפרוח ולדהור קדימה... ורק אני נשארתי הרווק האחרון שנשאר במיטה ומפגר אחרי כולם... וכולם הספיקו לקום בבוקר, לעשות קופה ולהרויח כסף... ואני רק עכשיו

מה ההבדל בין ישיבוחר ל--רווק חרדי...??

אליך בחור יקר... לקראת בין הזמנים הממשמש ובא... כמה מילים:

פעם... עד לפני לא הרבה שנים... כל פעם שכן ישיבה יצא לבין הזמנים היו אומרים לו: אל תשכח שאתה בחור ישיבה... גם כשאתה בנופש... בטויל... גם כשאתה יושב בבית... **תמיד תזכור שאתה ישיבוחר!!!** תזכור את המעמד שלך כבן ישיבה מרומם... תזכור שאתה מלגיונו של מלך...

משום מה... בזמן האחרון אני חושב שהגישה השתנתה... (אפשר לחלוק עלי... אני מבין את מי שידעזעזע ויחלוק עלי בחריפות) אדרבה... אני חושב שעדיף להשאיר את הישיבוחר בישיבה... **בחור יקר:** אתה עוד מעט יוצא לבין הזמנים?? תעשה טובה... תשאיר את הישיבוחר בישיבה... אדרבה... בין הזמנים זו הזדמנות בשבילך לעמוד מול עצמך בגודל טבעי בלי הכרטיס קופת חולים שנקראת ישיבוחר... עזוב... תשאיר את הישיבוחר בישיבה...

כן... אני יודע שברגע הראשון זה נשמע צורם!!! זה נשמע מאוד לא טוב... זה נשמע כמו- עזוב אותך... הגיע בין הזמנים... עכשיו אפשר לחגוג... לעשות מה שרוצים... היה בן ישיבה בישיבתך ואדם בצאתך... **אבל לא!!! חלילה!!! אני מתכוין לכיוון ההפוך בדיוק!!!**

אני אתן לך דוגמא: פגשתי בבין הזמנים בחור שמתפלל בשטיבלאך בשעה 11.00 בבוקר. שאלתי אותו כמו חבר: מה קרה? עכשיו מתפללים?

תנחש מה הוא ענה לי?? תקשיב... ככה זה ישיבוחרים בבין הזמנים... מתפללים מאוחר... מה אתה לא יודע... **מכיר את התשובה הזו???**

אמרתי לו: סליחה... אני מוחה... אתה סתם מוציא דיבה... למה אתה מפיל את האשמה על הישיבוחרים?? תהיה כנה עם עצמך, תגיד שאתה שייך לשכבה הסוציו אקונומי נמוך... של אנשים שיש להם רמת תפקוד נמוכה שלא יודעים לתפקד בבית... לא יודעים לנהל אורח חיים תקין... ולכן בין הייתר הם גם קמים מאוחר בבוקר... (כן... תדע לך: שבמנין שלך... בשעה 11.00 בבוקר... בין הייתר מתפללים כל מיני אנשים בעלי משפחה שלא כ"כ מתפקדים בבית... הם קמים מאוחר ואין מי שילביש את הילדים ואין מי שיכין להם סנוויצים ואין מי שיחך אותם למוסדות... ובשביל זה יש עובדת סוציאלית ויש ביטוח לאומי וכו' ויש ארגונים שנתמכים לסייע למשפחה הנזקקת שאבא שלהם רק עכשיו משפשף את העיניים... אז תהיה כנה ותגיד שאתה פה הדפוק... מה אשמים עולם הישיבות?? **נו... מה התשובה?** למה אתה לא מוכן להודות שאתה קצת... קצת דפוק?

כי... **כי אתה לא באמת דפוק!!! אתה לא באמת סובל מחוסר תפקוד!!!**

נו... אם אתה לא באמת דפוק... אז למה תכל'ס אתה כן!!! כן דפוק?? אם אתה אחד שכן יודע לתפקד... אז למה תכל'ס. אתה לא מתפקד?

על אותו משקל: כשאתה שתול בתוך הקופת חולים שנקראת חרדי... ישיבוחר... או שאתה שתול בתוך איזה מגזר או קהילה מסוימת... יש לך שקט תעשייתי... היהדות שלך מחכה לך בשקט בתוך איזשהו ארון מסורטט של המגזר או הקהילה... אין חשש שיהדות פתאום תברח לי בין האצבעות... יש לי את המסגרת שאני שט בתוכה... **זה דבר נפלא!!!** בשביל לשרוד את היהדות זה אידיאלי... אבל הההלו... בן אדם... איפה אתה פה בסיפור הזה??? בשביל זה יש לנו מידי פעם בין הזמנים... שבתקופה הזו בריא לנו לגנוז את הארון... להחביא אותו במקום אמנם שמור... אבל לא בשטח!!! כעת תעמוד מול עצמך בגודל טבעי!!!

ותשאל את עצמך: מי אני ומה שמי??? ואל תגידי לי ישיבוחר...

לא יאמרו עוד ארון ברית ה'... אל תשלח אותי לכספת... אל תזרוק לי סמאות... תענה לי מי אתה!!! תחדי לעצמך מי אתה!!!

ירמיהו הנביא רואה בזה יום בשורה!!! תחשוב איזה יום נוראי זה... ארון ברית ה' שכבר שלוש מאות שנה שוכן כבוד בקודש הקדשים... הכרובים פורשי כנפיים... וכשפניהם איש אל אחיו עדות היא לבאי עולם שחיבתו אלינו... וכבר 300 שנה הארון לא זז ממקומו!!! ופתאום מגיע יאשיהו וללא אומר ודברים פשוט לוקח וגונז אותו... מהיום הכהן גדול ביו"כ כבר לא יזה בין הבדים אלא על האבן השתיה שנשארה מיוממת... אתה יודע איזה צעד נוראי זה? זו הכספת הכי יקרה בבית המקדש... אבל לא!!! ירמיהו מעודד את זה... תפסיקו כבר לשלוח אותי לכספת... תפסיקו להגיד לי פרטים אצל ארון ברית ה'... תתחילו להכניס את ארון ברית ה' פנימה... תתחילו למלאות את ההגדרות מבפנים...

זה השיעורי בית של בין הזמנים!!! בבין הזמנים כל המעטפת זזה לצד... ופתאום אתה מוצא את עצמך בגודל טבעי מול מה שאתה!!! פתאום מגיעים כל מיני התמודדויות כאלו סתמיות של התנהגות... כל מיני סיטואציות מעצבנות בבית שהדם עולה לך לראש ועוד רגע אתה מתפרץ... וההלו... שים לב: אם אתה מתפרץ עכשיו... אתה סתם רווק עצבן... פה אתה לא ישיבוחר שעושה הפגנה בחדר אוכל ומקנא את קנאתם של הישיבוחרים... אתם סתם רווק חרדי עצבני... תטפל בו!!! ברווק הזה... אם אתה מעביר את כל היום בלי לפתוח ספר... אתה סתם בן אדם בן 22 שהחיים לא האירו לו פנים... תתמודד מול זה!!! אל תבהל... זה בסה"כ יתן לך כח להתמלאות מבפנים...

ככה תוכל לחזור לישיבה כמו בחור ישיבה אמיתי... אבל לא שזה נשאר בכספת... אתה תעמוד מאחורי התואר הזה... אתה תיצוק בו תוכן שיצדיק את עצמו... הטענה נעימה...

אה...?? זו שאלה שזועקת עד לב השמים!!! אז המלבי"ם במקום מברר בפשטות: שכשיהודי יודע **שהיהדות מחכה לו בתוך ארון!!!** יש לו את כל הסיבות שבעולם **להשאיר אותה בארון...** שתחכה בארון... אבל ברגע שיהודי מבין שיהדות כבר לא מחכה לו בכספת... אין לו ברירה... הוא מבין שהוא חייב לשנס מתניים ולהתחיל להיות יהודי מצד עצמו...

ירמיהו הנביא ידע ששורש החטא ונקודת החולשה של כלל ישראל נובע מזה שכולם יודעים שהתורה נמצאת **בארון...** ואם ככה אני יכול לעשות מה שאני רוצה... ולכן ירמיהו מתנבא ואומר: עוד מעט יבא המלך יאשיהו הצדיק והוא יגנוז את הארון... וברגע שהארון יגנוז... יהיה משהו טוב... תהיה מהפכה חיובית בעם ישראל... וזה מה שאכן קרה... יום אחד יאשיהו מגיע ללויים ואומר להם: זהו... גונזים את הארון... "אין לכם משא בכתף, עתה עבדו את ה' אלוהיכם ואת עמו ישראל",

מה פירוש??? רבותי: נגמרו התירוצים!!! עד היום היה לכם תורה בארון... היא חיכתה לכם בכספת... כל גוי שהגיע ושאל במה אתם יהודים?? היהודי היה מצביע לו על הארון... פרטים בארון...

אז זהו!!! שמהיום נגמר התירוץ... התורה יותר לא מחכה לכם בכספת... ומכאן ואילך לא יהיה לכם ברירה... אתם תתחילו לעשות רצון ה' באמת... כי אחרת לא יהיה לכם מה להציע... ירמיהו הנביא רואה בזה נבואת תקווה ונחמה... סו"ס לא יגידו ארון ברית ה'... סו"ס לא ישאירו את היהדות בארון... עתה עבדו את ה' אלוהיכם!! עתה!!!

ובאמת מעניין לציין: שהיה שלב של 11 שנים בין גלות יהויכין לגלות צדקיהו, כלומר: היה שלב שחלק מכלל ישראל כבר גלו לבבל בגלות יכניה, והיו כאלו שנשארו בארץ ישראל עם בית המקדש והכל... ואלו שנשארו בא"י היו לועגים לאלו שגלו עם יהויכין... (כך משמע בנביא יחזקאל) אם ה' היגלה אתכם סימן שאתם חוטאים... ולכן ה' זרק אתכם מירושלים ומהמקדש ואותנו לא... ותכל"ס... למעשה מה התברר? **שההיפך הגמור!!!** דווקא אלו שגלו עם יהויכין נשארו נאמנים לה'... החרש והמסגר... מרדכי היהודי... (מה שנקרא בגמ' דלכון אמרי דלהון היא) והם העמידו תורה באותה שעה... ואילו דווקא גלות צדקיהו חטאו ועזבו את ה' ונענשו בעונשים הכי קשים... **אין זה יכול להיות???** פשוט מאוד: מי שגלה לבבל... זהו! כבר אין לו בית המקדש... עבודת ה' כבר לא מחכה לו בכספת... הוא זרוי בין מכעיסיו... ולא נותר לו אלא לשנס מתניים ולדרוש את ה' לבד ולהצדיק את היהדות שלו... ולכן דווקא שם צומח אותו **בן אדם** הלא הוא יחזקאל!!! אם יחזקאל את היה נשאר בירושלים לא בטוח שהוא היה מגלה את **הבן אדם** הנשגב שבו... כי היה לו את בית המקדש... היה לו את כל עבודת ה' שמורה בכספת... **אבל כשאין???** כשאתה עומד על נהר כבר בידיים ריקות... **כאן אין ברירה!!!** כאן עומד הבן אדם מול עצמו וצריך לעבוד מול עצמו... מול רגליו שמוצבות ארצה עד שראשו מגיע השמיים... ואז דווקא אותו יחזקאל זוכה להגיע להשגה של מעשה מרכבה... אלו שנשארו בירושלים סמוך לבית המקדש, לא זכו להשיג את ההשגות של יחזקאל הנביא... למה??? כי יש להם בית מקדש... בכספת...

לגמרי לצ'לונט... תמיד נשארתי כזה בחור חרדי כזה... ואז פתאום עלה לי **הרוק החרדי** לראש והתחלתי לצעוק עליו... אדוני... השתגעתי?? תסגור את הסרט הזה מיד... זה לא מתאים לנו וכו'... ואז כולם התנפלו עלי: מה אתה מפריע... לא מתאים לך?? צא החוצה... יצאתי בגפי בבושת פנים... וכמובן שתוך כדי אני מתחיל לתהות ולהטיל ספק... רגע אולי באמת אני לא מבין... אולי יש דברים בהשששששש שלרוב חשיבותם מותר לראות גם סרטים שיש בהם נשים וכו'... (הנס שלי היה שאחרי חצי שעה הראש ישיבה הגיע וגירש את איש ההשקפה הזה מהמקום... הוא וההשקפה שלו ביחד... אחרת עד היום הייתי מסופק... נס!!!)

אם הייתי נטו נטו ישיבוחר... לא הייתי מסוגל להגיע למסקנה הזו ובדאי שלא למחות ככה מול כולם... ולא באשמתי... כי הנה... כולם יושבים... כולם רואים... והישיבוחר הראשי רואה לנכון שזה בסדר... אז מי אני...

תכל'ס: כלפי מה הדברים אמורים???

שלא תגידי שלא אמרו לך: יש אצלנו כל מיני דברים ש... ש... שככה זה!! מה פירוש ככה זה?? **ככה זה** אצל החרדים... **ככה זה** אצל הישיבוחרים... ובינינו... אני לא באמת חושב שזה בעיה!!! מי אמר שהכינוי 'חרדים' זה אומר שזה משהו מאוד דתי? ממתי ישיבוחר זה סוג של הכשר?? רק מה? כאן אתה צריך ללמוד להיות **הרוק החרדי**... או לחילופין היהודי הגלותי... שלא מכיר סמאות... ולא מקבל מקדמות... רק מסתכל במבט חודר של יראת שמים נטו ומבין בישרות האם זה מתאים לרוח היהדות או לא מתאים... ובשביל זה צריך לפעמים להוציא את הראש מהכרטיס רב קו שנקרא ישיבוחר ולהכניס בו קצת תוכן פנימי...

הייתי פעם במסלול קייקים... היו שם מממלא חרדים. אז מה?? לכן הגמ' בברכות דף סב. היא לא נכונה? וכי אם כל הקעמפים של כל הישיבות הולכים לשם... לכן מה?? לכן היצה"ר נשאר באוטובוס לישון עם הנהג?

פה אסור להיות חרדי!!! פה צריך להיות **יהודי!!!**

פה אסור להיות ישיבוחר... פה צריך להיות **רוק שחרד לדבר ה'!!!**

בתחילת נביא ירמיהו יש נבואה מאוד תמוהה: (פ"ג) **"היה... לימים הזהמה נאום ה', לא יאמרו עוד ארון ברית ה' ולא יעלה על לב ולא יזכרו בו ולא יפקדו ולא יעשה עוד... ולא ילכו עוד אחרי עזרות ליבם הרע... אתה קולט מה כתוב פה???** כתוב כאן נבואת נחמה, שלעתיד לבא עם ישראל יהיו צדיקים גמורים... ובמה זה יתבטא?? שהם יותר לא יזכירו את ארון ברית ה'... לא יעלה על לב... לא יעלו את המושג הזה על דל שפתיים... וזהו... ברגע שהם יפסיקו להזכיר את ארון ברית ה' הם גם כבר לא ילכו יותר אחרי שרירות ליבם הרע... **רבנו של עולם: מה רע בלהזכיר את ארון ברית ה'??** הרי ארון ברית ה' זה הערך הכי קדוש והכי נעלה ביהדות... אז למה לא להזכיר אותו?? איזה מין נבואת נחמה זו שיותר ארון ברית ה' לא יעלה על לב?

כל העוסק בתורת הקרבנות... כאילו...

החפץ חיים מביא בתחילת ספרו "תורה אור" את המדרש תנחומא: (פרשת צו סי' י"ד) "בא וראה, כשהקב"ה מראה ליחזקאל את צורת הבית מה הוא אומר: 'הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית' אמר יחזקאל לפני הקב"ה: 'רבש"ע עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית וכתוב אותו לעיניהם וישמרו את כל צורותיו ואת כל חוקותיו וכי יכולין הן לעשות? הניח להם עד שיעלו מן הגולה ואח"כ אני הולך ואומר להם, א"ל הקב"ה ליחזקאל: ובשביל שבני נתונים בגולה יהא בנין ביתי בטל, א"ל הקב"ה: גדול קרייתו בתורה כבנינה לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה ובשכר קרייתו שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאלו הם עוסקין בבנין הבית,

כתוב כאן שמלבד העניין לעסוק במעשה הקרבנות שנחשב לו כאילו הוא מקריב קרבנות... הרי יש עוד משהו! יש עניין לעסוק בלימוד בנין בית המקדש ונחשב לו כאילו הוא בעצמו בונה ביהמ"ק...

עכשיו: לכאורה לא מספיק מבואר כלפי מה הדברים אמורים?? האם זה נאמר דווקא בייחס לתבנית הבית של ספר יחזקאל שהוא למעשה בנין בית השלישי... או שזה נאמר גם בייחס למשכן ובית ראשון ובית שני?? ופשוט וברור שגם!!!! וההוכחה הפשוטה ביותר שיש לנו מסכת ששמה מידות!!!! והמסכת הזו מתחילתה ועד סופה עוסקת בתיאור בית שני... ואם זה לא נפ"מ לעתיד... שהרי בית השלישי יראה אחרת... אז למה רבי הקדוש השאיר לנו כזו מסכת?? על כרחך שלימוד בנין בית המקדש כולל גם את בית שני... וגם את בנין בית ראשון שנעשה ע"י שלמה המלך שכתוב בספר מלכים א'... וכ"ש וכ"ש את מלאכת המשכן שזה ממש גופי תורה... ומלבד שזה גופי תורה... זה גם נחשב לעוסק בזה שהוא בונה את בית המקדש!!!! כן... לא זיוק לכל אחד מאיתנו לדעת את המושגים הבסיסיים האלו... מרן ר' חיים קנייבסקי כתב ביאור על "ברייתא דמלאכת המשכן" וגם כתב ספר על רמב"ם בית הבחירה...

רק עוד הערה אחת שנכתבה כאן בגיליון זה כמה פעמים!!!!

מרן החפץ חיים מאוד עורר את כלל ישראל בכלל ואת הנהנים בפרט להתחיל לעסוק בקדשים כדי שכשיבנה ביהמ"ק יהיה מי שיעבוד... משום מה מרן הח"ח פנה בדבריו רק לאחיזי הכהנים...

אבל!!! שבת הלוי כולו צריכים לדעת שאליבא דאמת הם מחויבים להיכנס לנושא עוד יותר מהכהנים בעצמם!!!! אין כאן המקום להיכנס להוכחות המוצקות... אבל עיקר העסק וההקפדה על עבודת הקרבנות עבר דרך הלויים... אמנם הכהן הוא העובד... מקבלה ואילך מצוות כהונה... אבל מי הוא זה שמתמודד מול איסורי מזבח ומול פסולי המקדש ומי הוא זה שחוקר ודורש כל מי שחייב חמטות האם הוא חייב וכמה הוא חייב... זה תפקידו של הלוי!!! של השוער!!! של העומד בשער!!! אי לכך: לויים תעוררו!!!! פתאום יבנה המקדש ואיש הר הבית יעבור ואם הוא יראה אתכם ישנים הוא יחבוט בכם ללא רחם... וישאלו מה קול בעזרה? קול בן לוי לוקה ובגדיו נשרפים שישן לו על משמרתו... קומו!!!! לפני שיהיה מאוחר

עולים לירושלים לביכורים... והפעם דרך נהר הירדן...

שלום לכם... לי קוראים שלוימי ולחבר שלי דוד... ואנחנו חברים טובים!!! אמנם אני בכלל שייך לשבט דן... ואני גר אי שם רחוק ב"לשם"... במורדות הר שיריון הוא חרמון... ואנחנו מתגוררים במרחק של כמה דקות הליכה ממערת פמייאס (הנקרא בלשוננו בנייאס). ואילו חבר שלי דוד... הוא בכלל שייך לשבט נפתלי והוא מתגורר בבקעת גינוסר... אבל בכל זאת יש בינינו קשר טוב!!! תנחש מה הקשר?? שגם אנחנו וגם הם מגדלים פירות בחצר... יש לנו כרם של ענבים ולהם יש עצי דקל שיש בהם תמרים וכעת... כשהגיע שיא הקיץ... מתחיל עונת הציור והקטיפה והגיע הזמן להעלות את הביכורים לירושלים. ויש מסלול נסיעה קבוע לירושלים בתאריך הזה!!! שהתחנה הראשונה היא בנחלת דן בתאריך ראש חודש אב... זה מתחיל עם קבוצה יחסית קטנה משבט דן... כל מי שיש לו ביכורי ענבים... (אגב: אנחנו אמנם מגדלים גם תמרים... אבל התמרים שלנו לא חייבים בביכורים... כי זה תמרים שבהרים... ותמר שגדל בהר הוא גרוע ולא נחשב בביכורים... לעומת זאת אצל ידידי דוד זה בדיק הפוך... הם מביאים דווקא ביכורי תמרים כי הם גרים בשיא העמק ושם התמרים הכי משובחים... ואילו הענבים שגדלים אצלם הם גרועים ואין להם דין בביכורים... אז אנחנו מביאים ענבים והם תמרים) עכ"פ מתחילים ללכת בשיר ורנן... התהלוכה מתחילה מהבנייאס!!! והתחנה השנייה היא כבר לקראת יום ב' באב בנחלת נפתלי על גדות הכנרת... ומשם אנחנו חברים!!! מידי שנה אנחנו נפגשים ביום ב' באב... אני- שלוימי מגיע מנחלת דן עם ביכורי הענבים שלנו... ואילו שלוימי ואבא שלו משבט נפתלי מצטרפים אלינו עם ביכורי התמרים שלהם כאן... בתחנה השנייה של בקעת גינוסר...

עכשיו: כאן מתחילה ההפתעה הגדולה!!! אתה יודע מה כ"כ מיוחד דווקא בעליה שלנו? **זו הפלגה יסית!!!**

בדרך כלל אלו שעולים לירושלים עם ביכורים הולכים בדרכים המקובלות... הדרכים הבדוקות מכל חשש טומאה... מה שנקרא כביש שש... אבל אנחנו... היות ואנחנו גרים על הציור של נהר הירדן!!! אז אצלנו יש אופציה נוספת... אחת הדרכים המוסלמות שבדקות מכל טומאה זה להגיע בהפלגה דרך נהר הירדן!!! אנחנו פשוט עושים שייט קייקים אחד ארוך... שמתחיל בנהר הבנייאס... משם הגענו לים סיבכי (מה שהתייבש היום ונקרא עמק החולה) ומשם הגענו לכינרת... וכאן אנחנו **אוחזים כעת!!!** ובעזרה ש מחר על הבוקר אנחנו יוצאים מהכינרת דרך דגניה ושוב ממשכים בנהר הירדן וכעת יש לנו באמת דרך ארוכה ומפותלת עד שבעזרה"ש נגיע לכניסה לים המלח!!!! שם אנחנו נחזיר את הסירות... (למי שיקבל אותם מאיתנו) ונעלה לירושלים דרך יריחו והגלגל... כן... אין לך מקום נקי מכל חשש טומאה כמו שייט בנהר... אפילו הספינה לא מקבלת טומאה... כי כל שבים טהור... (זו הסיבה שכל הבניאים התבאו על שפת הנהר)... אל תשכח שעד לפני כמה שנים כשרצו לשנע את אפר החטאת שזה המוצר הסטרילי והרגיש מספר 1 באומה היהודית (שהוא נטמא אפילו בחמישי לטומאה... עוד יותר מקדשים שנפסלים ברביעי לטומאה...) והוא נצרך לאבטחה ומשמר טהרה הכי כבד שיש... הרי ההמלצה הכי טובה הייתה לשנע את אפר החטאת דרך הירדן... ככה היה עד מעשה שהיה... שבדיק שם היה מחדל רציני... ומאז יש גזירה מיוחדת שלא להעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה... עכ"פ רק תראה עד כמה השייט דרך הירדן הוא המומלץ ביותר מבחינת טהרה!!! מסמילא... אצלנו שזה ממש על הדרך... ואנחנו כבר צריכים לשכנע ביכורים שהם צריכים סטריליות של טהרה (ברמה של תרומה לכה"פ... שלא להיפסל בשלישי לטומאה...) אז אין לך עליה לירושלים יותר מומלץ משיט קייקים דרך הירדן... בפרט שכשעוברים בנהר הירדן... יש בזה סתם ככה חוויה רוחנית... כי אנחנו פוגשים שם הרבה יהודים מכלל ישראל שמונפים לנו לשלום ומברכים אותנו... אמנם הירדן עצמו לכל ארכו שייך דווקא לשבט נפתלי... אבל היות והוא חוצה את אורכה של ארץ ישראל אז לכל השבטים יש רשות להשתמש על שפתו... ותכל'ס יצאנו הבוקר לדרך... והנה אנחנו עוברים כעת בבקעת גינוסר... ואנחנו רואים המון המון סוכות!!!! דוד הסביר לי שזה נקרא "**סוכות גינוסר!!!**" סוף סוף כעת אנחנו בעיצומו של הדאצ'ע... וכלל ישראל מגיעים בהמוניהם לכאן לאכול מפריה ולשבוע מטובה של ארץ זבת חלב ודבש מהפירות המתוקים של גינוסר... יהודים מגיעים לכאן ובונים סוכות על שפת הכינרת ויושבים ועוסקים בתורה... ומידי בוקר האמא והילדות הולכות וקוטפות פירות לפי הסיכום והתשלום מול בעלי הפרדסים ומביאים לארוחת בוקר צהרים וערב... **ואחת הבעיות הם!!!** שאותם יהודים שאם הם כבר באו לכאן בשביל לאכול מפירות ארץ ישראל... הם משתוקקים גם לזכות לקיים מצות תרומות ומעשרות!!! והיו פה כבר חסידים ואנשי מעשה שהתחכמו ובנו סוכות מיוחדות שיש להם צורת הפתח לכל השיטות כדי להתחייב במעשר... שיהיה בזה משום "ראיית פני הבית" אבל תכל'ס... עם כל הרצון הטוב בסופו של דבר חכמים לא החשיבו את זה כ"ראיית פני הבית"... כי ס"ס זה עראי... הם אמנם בודאי חייבים מתרומת מדרבנן... אבל מדאורייתא יש כמה וכמה סיבות שהם פטורים... (בין הייתר בגלל שהם לא בעלי השדה אלא לוקחים...)

טוב... נחזור לעניינינו... והנה כעת הגענו לקצה הכנרת ונכנסו שוב לנהר הירדן... אני רוצה שתביין: אנחנו נמצאים במקום מאוד איסטרגטי!!! מצד ימין שלנו זה ארץ ישראל!!!! ומצד שמאל זה כבר עבר הירדן!!! אז כעת!!!! מצד ימין שלנו... מי שאתה רואה ע"פ רוב זה יהודים משבט גד... ואילו מצד שמאל מי שרואה אותנו... אז נכון לעכשיו... לשעות הבוקר זה עדיין יהודים משבט יששכר... אבל בשלוש ארבע שעות הקרבנות זה כבר יתחלף לשבט מנשה... וגם הם ברגע שהם רק רואים אותנו... הם מריעים לנו ומחזקים את ידינו ומרעיפים עלינו ברכות... יש יהודים שמסמנים לנו לעצור... כן... מה??? אנא... אתם הולכים לבית המקדש... תתפללו על אביגיל בת שלומציון... ועל שלום בן עמינדב... לקראת סוף היום הגענו לעמק סוכות... ושם קיבל את פנינו אחד משבט מנשה והעברתי לו את התבילה... איזה תבילה??? אה... שכחתי לספר שכשיצאנו לפני שלושה ימים מנהר הבנייאס לכיוון ירושלים... מצד שמאל שלנו זה הרי הבשן שזה שייך לחצי שבט המנשה שגרים בעבר הירדן **סזרחה** ואז נישא אלי אחד משבט מנשה וביקש טובה... האם אני יכול להעביר איתכם על הדרך תבילה בשביל הבן דוד שלי שגר בחצי שבט המנשה שגרים בתוך ארץ ישראל... אני דווקא הסכמתי בשמחה... אבל דווקא אבא שלי לא מיהר להתלהב... הוא שאל בחשדנות... מה יש בחבילה?? **מגילת איכה!!!** אבא עשה פרצון... מגילת איכה זה כתבי הקודש... וכתבי הקודש מטמאים את הידים ואני פה בספינה עם ביכורים שזה עלול לטמאות אותם... אותו אחד שמע... אה... ככה?? זה הבעיה?? אז לא צריך מגילת איכה... במקום זה אני אתן לכם מגילת אסתר... זה בסדר??? אוהו... אבא הסכים בשמחה... אבא שלנו סובר כמו ר"מ שאסתר אינה מטמאה את הידים... נו... מצוין... אני הייתי השומר חנים של מגילת אסתר לאורך כל הדרך!!! והנה... כעת ס"ס נפגשנו איתו... והשלמתי את שמירתי ומסרתיו לו את מגילת אסתר... כן... כשיהימ"ק קיים הכל פתוח בתשעה באב... אתה יכול לעסוק במגילת איכה... ובאותה מידה ללמוד בעיון מגילת אסתר... ס"ס אל תשכח... גם במגילת איכה יש פסוק: "חסדי ה' כי לא תמוני כי לא כלו רחמי..."

עכ"פ הגענו כעת לאזור של פנואל... מעבר יבוק... כן... כאן יעקב אבינו הגיע לארץ ישראל... וגם אנחנו חונים כאן... על שפת הירדן... לאסוף כוחות לקראת עוד יום של עליית הביכורים לירושלים... בשעה 3 לפנות בוקר... התעוררתי... טבלתי במי הירדן והתחלתי לעסוק בתורה... ההמשך יבא בהזדמנות...

מה העניין בסיבוב שערים... (המשך...)

העיר ירושלים חייבת חומה! והחומה הזו חייבת להיבנות בהרמוניה!!! **רק בהרמוניה!!!** כלומר: אי אפשר שמישהו אחד יבנה את כל החומה... צריך שכולם יבנה יחד יתגייסו... כל אחד במקומו הוא יבנה חלק מסוים מהחומה... **ואגב: ממש בקצרה** למה באמת מוכרחים שהחומה תבנה בהרמוניה?? **יש פה שיקול בטחוני טכני ופשוט:** כי אם אנחנו בונה חומה לאט לאט כמו שבונים בנין... קומה ועוד קומה... הרי הרבה לפני שתיסיים לבנות את החומה... יבואו האויבים (שבדיק בשבילם בנית את החומה) והרי הם מאוד לא רוצים שתהיה חומה והם יזדרזו מאוד להרוס אותה לפני שיהיה להם מאוחר... **וממילא הטקטיקה של בניית חומה!!!** שאתה חייב להתחיל ולסיים אותה עוד לפני שהאויב מתעשת... ובשביל זה אתה מוכרח את ההפקט של **הבנת אחת!!!** של הצבת העובדות בשטח שהנה **בבת אחת** **בבנה כאן חומה!!!** (הנושא הזה הורחב בשנה שעברה...) ובכן: בשביל זה צריך שכל כלל ישראל!!! לכל גווניהם ולכל משפחותיהם... כולם יבואו ויושיטו יד וכאיש אחד בלב אחד... הנה... בנינו את החומה... (ע"ש נחמיאס ותראה שזה רוח הדברים...) וזה מה שבאמת קרה... הייתה חלוקת עבודה ברורה... כל קבוצה בכלל ישראל קיבלה חלק מסוים בבניה של החומה... וכל קבוצה וכל עיר וכל שבט בישראל בנו חלק אחד!!! אגף אחד!!! שער אחד!!! מקטע אחד!!! שכמובן התחבר למקטע השני... והשני לשלישי עד שנוצר רצף של מעגל סגור של חומה אימתנית גבוהה ושמורה שנבנתה ע"י כולם כאחד... **ומעתה:** כל חלק חומה לכשעצמו... הוא כלום!!! כי החומה חייבת להיות מעגל טבעתי סגור מכל עבר!!! כל זמן שלא סגרנו את המעגל!!! כל זמן שיש קטע הכי קטן שהוא לא סגור... זה סתם גדר אבנים... לא עשינו כלום... לא צריך יותר מפיצה אחת בחומה שהיא קוראת לאויב ויש לו חלק **בהכללה!!!**

כי בלעדיו... הרי הקטע הזה היה נשאר פרוץ ולא היה לנו חומה... ---עד כאן הסיפור הקטן!!! עד כאן בייחס לחומה הגשמית של ירושלים של מטה!!! אבל אל תשכח... שיש ירושלים של מעלה! וירושלים של מעלה גם צריך לבנות חומה... **הושענא "אום אני חומה" הושענא!!!** כלל ישראל בונה גם **ובעיקר** את ירושלים של מעלה ואנחנו בונים את ירושלים של מעלה באמצעות חומות רוחניים בעבודת ה'... ולכל קהילה ולכל שבט בכלל ישראל יש את חלק היחודי והפרטי שלו בחומה...

כן... אני ליטא... **אני חומה!!!** אני בדרך שלי ובעבודת ה' שלי בונה חומה... יש לי את המקטע שלי ואת החלק שלי בחומת ירושלים שאף אחד לא יכול לקחת לי אותו... **אבל!!!** יש מקום מסוים שבו אני מסיים את חלקי בחומה... וכעת מגיע החלק של החבר שלי מהקהילה השניה... שגם הוא יהודי... וגם הוא קיבל זכות לבנות חלק אחר בחומה... את החלק שאני לא בונה!!! **יש לו את המקטע שלו!!!** יש לו את הזוית היחודית שלו בעבודת ה'... ואת שער הצאן או הדגים שהוא צריך לבנות... ואת זה הוא בונה **ולא אני!!!** כי גם לי יש קטע בחומה שאני בונה **ולא הוא!!!**

וגם המקטע שלו מסתיים בשלב מסוים... ואז מתחיל המקטע הבא... של עוד קהילת קודש בכלל ישראל... וכן הלאה וכן הלאה... כל קהילה וכל חסידות וכל מסלול בעבודת ה'... כל אחד בדרך שלו בעבודת ה' בונה חלק מסוים בחומה... וב"ה כלל ישראל בשלל צבעיו... בונה את חלקו ב"אום אני חומה..." **וככה ביחד!!!** כלל ישראל מצליחים לבנות חומה!!!! **רק ביחד!!!** כי אני האשכנזי בונה את החומה רק מצד מערב... כי זו הרוח שלי... זה המיקום שלי... אבל מי יבנה את החומה מצד מזרח...?? כאן צריך את בני עדות המזרח... את החלק הזה בחומה הרוחנית רק הם יכולים ויודעים איך לבנות... וכן הלאה וכן הלאה... (כמובן על דרך משל... אל תתפס על הרוחות)... **וכאן מתחיל הסיפור הגדול!!! סו"ס התיימה המלאכה... והחומה כבר בניה!!!**

וכעת כל אחד מרגיש **שאני!!! אני בנית את החומה!!! ובצדק!!!** כן... נכון... אתה בנית את החומה... בלעדך לא הייתה חומה... נ... אם אני בנית את החומה... אז אולי **רק אני בנית אותה??** **לא!!! לא אדוני!!! סובו ציון והקיפוף סיפרו מגדליה!!!** דוד המלך קורא לך לסיוע דחוף ונחמיה בן חכיה מוכן לצורך העניין להיות גם המזדריך... בא... נעשה מידי פעם סיבוב שערים... חשוב מידי פעם לחלוק סיור מעגלי ולסרוק ככה מרוחק את כככל החומה... ואז תגלה שחוץ ממך **יש עוד כמה אנשים** שבנו את החומה!!! **וזה לא סתירה!!!** נכון שאתה בנית את החלק שלך... ובלי החלק הזה לא היה לנו חומה... אבל זה לא סתירה שיש מקום לעוד כמה אנשים שבנו כל אחד את החלק שלו... שגם להם נזקף החלק שלהם מהחומה... שאם הם לא היו עושים את חלקם לא היה לנו חומה... בדיוק כמון...

...והסיבוב שערים הזה... והסיור הזה מאוד מאוד חשוב לדוד המלך ולבני קורח ולנחמיה... הם רואים בסיור הזה חשיבות עליונה... שיתוו!!! שיתו לבכם לחילה!!! מה? מה? מה? מה? מה? מה? הדחף הגדול ל"סובו ציון והקיפוף"? מה הלחץ??? למה זה נושא כ"כ חשוב ומהותי? **אתה יודע למה??? כי להזכיר: למה בית שני נחרב? בגלל שנאת חינוס!!!** מה פירוש שנאת חינוס??? פשוט מאוד: זה שבנה את שער הדגים נתקע שם!!! מצידו יש רק שער אחד- שער הדגים!!! חוץ משער הדגים אין כלום... אבל ההלו... להזכיר שיש גם שער הסוסים!!! מה? מה זה בכלל...?? אין כזה דבר... מעולם לא שמעתי על שער הסוסים... טוב... הולכים לשער הסוסים... ושם יושב זה שנולד בשער הסוסים ומבחינתו שם מתחיל ונגמר ירושלים... חוץ משער הסוסים אין כלום...

ברגע שכל אחד נתקע במצב שלו ובשער שלו... ולא איכפת לו מה קורה בשער השני... **מה הפלא שחומת ירושלים נבקעה!!!** האויב לא צריך יותר משער אחד בשביל להיכנס... אם אתה לא מכיר בחומת ירושלים כמקשה אחת של שמירה... אם אתה חושב שהכל מתחיל ונגמר בחצר הקודש שלך ובשער הפרטי שלך... אז אל תתפלא אם יבא צר ואויב בשערי ירושלים... כן... האויב יגיח אליך משערים אחרים שאתה מתעלם מהם ולא מכיר בהם כחלק מ"אום אני חומה..." א' ב' של שמירה על חומה זה להבין שיש כמה שערים... ולכל שער יש את החלק הקריטי שלו בשמירה על כולנו!!! ואם אתה שומר רק על שער אחד... ומבחינתך השער השני לא קיים... תמשיך להירדם שם בשמירה... כל הגנבים נכנסו בדלת השניה...

זו הסיבה שכ"כ חשוב לעשות סיבוב שערים!!! סובו ציון והקיפוף... סיפרו מגדליה... תשזפו את העין ותכירו שיש דרכים שונות בעבודת ה'... תפגשו מידי פעם את הדרך השונה בעבודת ה' ותדעו שהיא קיימת... תדעו שיש עוד שער וחומה לירושלים... זה אמנם לא השער שלי... אבל שיתו לבכם לחילה!!! לפחות תדעו שיש כזה דבר!!!

היה לי חלום לעשות סוג של סיבוב שערים... ולקראת ימי בין המיצרים לעשות כאן בגיליון הזה כמין סיור כללי על כל מגוון הקהילות השונות בכלל ישראל... ולסרוק במאמר אחד או שתיים את כל גווני ה"אום אני חומה" של כלל ישראל... לצעוד לאורך החומה... ולשזוף את העין על כל אחד מקהילות עם ישראל... על כל בית כנסת ליוצאי סוריה או פרס או עירק... על כל ענף נוסף שיצא מתורת החסידות... ועל כל שביל ואורח שיצא מתנועת המוסר... ועל כל קהילות קודש ששומרים על כלל ישראל מכל גווני הקשת של כלל ישראל... **זה יכול להיות סיבוב שערים כל כך מרתק!!!** לראות איך שכל אחד בדרכו הוא... בונה חלק ונדבר בחומה הכללית... איך שכל אחד במגדל הפרטי שלו משמש חלק בלתי נפרד מהחומה... ובכן... היה לי חלום לכתוב כזה מאמר וזה התחלתי... אבל אתה מבין לבוד למה בסוף לא עשיתי את זה... כי לדאבונו הרב יש בינינו עדיין קצת שנאת חינוס... (לא הרבה...) ורק זה חסר לי שאני אכתוב כאן על שער הסוסים... פתאום יצא לי איזה כריש משער הדגים... ויעשה לי נו נו נו... מה זה בכלל סוסים?? ואז יגיע תורו של הסוס לפתוח את פיו על הדג...

אז אני לא מחפש להעיר את הדוב... לא את הדג ולא את הסוס... אבל מי שרוצה... מוזמן לצאת באופן עצמאי לסיור... אל תשכח... אוטוטו אנחנו יוצאים לבין הזמנים ואנחנו כבר יוצאים לנופש... מחלפים אוירה... פוגשים אנשים שונים... מתפללים כבר בבית כנסת שונה... **אז לא להיבהל!!!** אתה לא חייב להגיע ברוח קרבית ולסנן כל הזמן ביקורת מתחת השפם ולהכריז שאתה לא אוהב מזה ומזה... מה קרה?? מישו מאיים עליך?? לא!! תרגע!! מותר לך לסייר ולדעת שיש עוד כמה שערים בעבודת ה'... זה לא אומר שמורידים אותך מפיסוג הארמון שלך... אבל כן נדרש ממך לדעת שאום אני חומה נזקף לעוד כמה יהודים שחובתי לאהוב אותם ולהכיר בלואי!! לא זיק לליטאי ליפול בקייט בחצור הגלילית לשמות במחיצתם של חובשי ספודיק ולגלות שיש שער כזה בחומת היהדות... וגם ממש לא יזיק לחסיד ליפול לקייט ברכסים ולגלות שיש גם לליטאים חלק בחומה... ולשניכם כאחד אני מאחל לכם עם כל הלב... הלוואי... הלוואי והי נחית אתכם באחת השבתות באיזה עכו או נהריה... או יערה... ולא תהיה לכם ברירה ואתם תאלצו להתפלל בבית כנסת ספרדי בשבת!!! הוי הוי... הלוואי וזה יקרה!!! כן... לא יזיק לכם בכלל לפגוש לראשונה את החומה הרוחנית היחידית שרק בני עדות המזרח יודעים לבנות אותה לקב"ה... כן... בשלב מסוים יצאו לך קרנים... סו"ס הספרדים לא ממחרים לשום מקום בתפילה וממילא הקצב נראה בהתאם... אבל לפחות תצא משם עם הכרה שיש גם כזו חומה!! והיהדות לא נגמרת בספסל האחרון בביהכ"ס שלך...

--- **אני מוכרח לסיים בחוויה אישית מתוקה שעוברת עלי בשבוע האחרון:** בתקופה האחרונה יצא לי לכתוב כמה מאמרים בנושאים רגישים... אם זה בסוגיה של אשכנזים וספרדים ואם זה בנושא של התבטלות והתקשרות לצדיקים... וכל פעם שעורתי נושא כזה ידעתי מראש שהולכים להגיע פה ושם תגובות... וכצפוי באמת מגיעים קצת תגובות... אחד דווקא מתלהב מאוד... והשני מתעצבן מאוד... אבל נו... בסיידר... **אבל השבוע האחרון קבלתי עעעעעליהו!!!** מכול של טלפונים מכל הכיוונים... מנדרים פלוס... במייל... תא קולי... **מה קרה?? מה עשיתי??** כתבתי בטעות במדור הלכה בקרב ממש למעשה **שעצם כשעורה מטמא באוהלו!!!** אוה אוה... אל תשאל... כלום התנפלו עלי... השתגעתי?? עצם כשעורה מטמא באוהלו?? מה... אתה לא יודע משהו מפורשת?? **כן... טיירע יידן: אשרים ישראל!!! טעיני! טעיני! טעיני!!!** עצם כשעורה לא מטמא באוהל... זו טעות גסה... ואיתי תלין "פדיחתי" עצם כשעורה מטמא רק במגע ובמשא... אשרים ישראל לפני מי אתם מטהרין... **אבל מה למדתי מכל זה???** שבסופו של דבר אום אני חומה!!! כלל ישראל בסופו של דבר מאוחדים סביב מה? סביב עצם כשעורה... וסביב גזירת תקרה וסביב "אי עביד מהני או לא..." אתה יכול לדבר על אשכנזים וספרדים ונו... פה ושם מישו ירים עלי צעקות מהחומה שלו... אני יכול לדבר על הניגודים הכי עדינים בין החסידים והליטאים... ופה ושם מישו יבעט בי מהשער שלי... (ואגב: הם צודקים... אני לא מתנער מאחריות...) אבל אם אני חלילה וחס איזו להגיד בדרך אגב שעצם כשעורה מטמא באוהלו?? אום אני חומה!!! כלל ישראל יודו ועללי מהחומה כאיש אחד בלב אחד... ויתנפלו עלי בזעם... איך אתה מעיז להגיד שעצם כשעורה מטמא באוהלו?? **הנה... כאן כלל ישראל מאוחדים!!! סביב התורה הקדושה!!!**

רגע... בעצם מי אמר לך בכלל שעם ישראל לא מאוחדים?? **אתה יודע מי?** מי שלא יודע בכלל מה זה עצם כשעורה... אותו אחד שלא יודע מהחיים שלו באיזה צד נמצא רש"י נמצא ובאיזה צד תוס'. אותם אלו שלא פתחו ספר **הם אלו שמנסים** בקווי הנייעס לעצב את מפת היהדות החרדית והם דואגים לשתול בנו ארס של שנאת חינוס ושיש בלגן גדול בציבור החרדי ויש פילוגים ופוליטיקות. **שטיות שטיות שטיות!!!** אני אומר לך עם יד הלב!!! גם לי יש סוג של קו נייעס שקוראים לו אז נדברו... ואני אומר לך מידיעה: אתה רוצה לראות מה זה בלגן נייעס חרדי?? הנה... **רבותי תקשיבו טוב:** מלווה על פה גובה מנכסים משועבדים!!! עולה ששחטה שלא לשמה פסולת!!! אויר פוסל בד' אמות מן הצד!!! מנחת קנאות טעונה שמן ולבונה! הנה... תכתוב משפטים מהסוג הזה. תתלה את זה בשיטבלאך לעיני כל ותשאיר מספר פלאפון **ותחנה לתגובות**... אוה... איזה בלגן עשית. יתנפלו עליך מכל הכיוונים... ספרדים אשכנזים תוניסאים גור רחמסטריווקא סלונים ברסלב עירקים סאטמאר דבורנא בעלזא חזונואשינקים בריסקרס ישיבישערס' ובעלי בתים... כככולם יתנפלו עליך ויתקנו אותך... הההלו... שכחת משנה מפורשת ב...??? **אום אני חומה!!! שם אנחנו נפגשים! בתורת ה'!!!** כל שאר המריבות בינינו... מגיעות מאלנפבתים שלא יודעים מימינם ומשמאלם... אלו שלא מבניים מה ההבדל אם עצם כשעורה מטמא באוהל או במגע... ואתה הפראייר שיהם... ושונה בצמא את הדברים... אם רק היית יודע מה הם **לא** יודעים... היית מתבייש מעצמך...

גיליון מס' 483 פרשת מסעי
תשפ"ב שנה עשירית

להקדשות ולשותפות בהפצת
דברי התורה של רבינו זצוק"ל
053-3145900

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

נְבִיזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֵת יְרָאֵי ה' יִכְבֵּד (ע"ש בפני הרחי"ד"א)

הנה רבינו זיע"א היה מיראי הוראה באופן מבהיל, וכל ימי חייו אביו קדוש ישראל זללה"ה לא היה מורה כלל, זולת במקרים בהם ביקש ממנו אביו להורות, וכנראה הנהגה זו הייתה מקובלת אצלו מהנהגת אביו, שלא היה מורה אפילו כביענתא בכותחא כ"ז שמרן החזו"א זצ"ל היה חי, חוץ ממה שנתבקש ע"י החזו"א (כמו שסח רבינו ז"ל), ואחר פטירת אביו החל להורות קמעא, אחר ששמע מאביו שראוי להוראה, ואמר לי שבשאלות קלות יכול להורות, אמנם מהג' ר' קלמן אדלר שליט"א שמעתי שהסטייפטר אמר לו שאפשר לסמוך על מרן זיע"א בחמורות שבחמורות, וכן שמעתי מעוד ת"ח שליט"א, אולם בירושלים לא הסכים בשום פנים להורות כלל שכיון שהחשיב את ירושלים לאתריה דמר חמיו הגר"ש אלישיב זללה"ה, וכמשי"כ בכמה מכתבים ולגר"ה קרלינשטיין ז"ל כתב: **מאד נפלאתי שפונה אלי בזמן שיש לו בירושלים את האו"ת מר"ח שליט"א אשר עצתו כאשר ישאל האיש בדבר האלוקים ומינה לא תזוע.**

בנידון הבדלה לחולה בט"ב נדחה נזקק רבינו זללה"ה להכריע בין פסק מרא דארעא בעל החזו"א זצ"ל לפסק חמיו הגר"ש זללה"ה. ורבינו שיגר בנידון זה מכתב למרן הגר"ש (נדפס בקובץ תשובות ח"א סי' נ"ז) וכתב שלדעתו אין להבדיל כמו שפסקו בשו"ת זכר שמחה (סי' ס"ט) ושו"ת צפנת פענח (ח"ב סי' ל"ב), ושב ואל תעשה עדיף חדא כיון שפסק מרן החזו"א זצ"ל דהיום אין לנו חמר מדינה ואין להבדיל אלא על היין א"כ איך יבדיל על היין בט"ב, ועוד שחולה אין מותר לו לאכל אלא מה שמוכרח ואיך ישתה יין שא"צ כלל למחלתו, ועוד שמעולם לא שמענו שקטנים שאוכלים בט"ב ביום א' יבדילו, ורבינו הגר"ש ז"ל השיבו שבברכ"י (סי' תקנ"ו) ובשד"ח נזכר שיש להבדיל ללא חולק, ועוד שלשי' הרמב"ן חיוב ההבדלה במוצאי שבת יותר ברור מאשר במוצאי ת"ב, ועל כן מותר לחולה דמקום חולי לא גזרו רבנן, ויעשה על חמר מדינה כיון שלדעת האו"ז אסור ביין, ולדעת החזו"א שאין חמר מדינה בזמנינו יבדיל על היין שכן התיר הגר"ז בחי' על הרמב"ם, עכת"ד הגר"ש זצ"ל. אכן למעשה קודם ת"ב לא רצה רבינו זצ"ל להכריע כנגד דברי הגר"ש, וכששאלתיו בשבת שחל בת"ב על הנידון הנ"ל, שאלני אם זה נוגע למעשה, ואמרתי שיתכן שיהי' נפ"מ, והשיב: אי"ה לא יהי' נפ"מ. ופ"א עשה לי פשרה ואמר שהוא מחלוקת הפוסקים, ולכן איש יבדיל על מיץ ענבים [אבל אין ליתן לקטן שהרי ג"כ אסור ביין], ואשה תאכל בלא הבדלה [כיון שיש דעות שאשה פטורה מהבדלה כל ימות השנה כמשי"כ בבה"ל סי' רצ"ו לכן באשה י"ל שלא תבדיל כלל]. ושמעתי מהגרנ"א זקס שליט"א שאמר לו שכמדו' לו ששמע ממרן החזו"א שחולה לא יבדיל, אלא שאין יכול להעיד ע"ז. ולכן רבינו זללה"ה בעצמו כשהוצרך לאכול מחמת חולי בט"ב שחל במוצ"ש לא הבדיל קודם שאכל, ואף על פי כן עדיין העדיף שלא להיכנס כלל לשאלה וכשהיה בעל ברית המתין לברית דבזה לכו"ע מבדיל על הכוס כמשי"כ במ"ב סי' תקנ"ט סקל"ז (וכן שמעתי מנאמנו הקרוב הגר"י אפשטיין שליט"א), ועי' בארחות רבינו (ח"ב עמ' קע"ט) בשם הקה"י ז"ל שמזה שלא דן בזה המ"ב משמע שלא היה ברירא ליה האי דינא.

בשבוע שעבר כתבתי מעשה על הגר"ר זרח ברוורמן זצ"ל וזריזין מקדימין, והעירני כבוד חדב"נ הגר"י קולדצקי שליט"א שעירוב שמות יש כאן, והמעשה היה עם סבו הג' ר' זליג ברוורמן זצ"ל [שהיה אחיינו של ר' זרח שהביאו לירושלים], ואגב נציין דבר מעניין שנמצא שאחר שר' זליג ביכר לוותר על סנדקאות מאדם גדול בשביל לקיים מצוות זריזין, זכה למידה כנגד מידה ושני נכדיו שיבלח"א [הגר"ר יצחק קולדצקי והגר"ר זליג ברוורמן] נכנסו כחתנים בבית רבינו זיע"א אשר ייחוד שבחיו היה בפרט בשני עניינים אלו, בעניין זריזין מקדימין - ובעניין מצוות סנדקאות כאחד... עוד אציין בזה שפעם שמעתי איך הגאון ר' אליהו מן שליט"א משבח בפני רבינו את חתנו הגה"צ ר' יצחק הנ"ל שהוא חד בדרא בענייני זיכוי הרבים וכו', והפטיר רבינו זצ"ל שיש לו בזה זכות אבות שהוא נכד של ר' זליג.

מדור זה מוקדש לע"נ א"מ הרבנית ברכה רבקה רוזנברג ב"ר שלמה אריה ז"ל

היומן

בס"ד

כבוד ידיד היקר הרה"ג ר' יצחק גולדשטוף שליט"א
שלו' רב

לאחר הכרת הטוב עצומה על הזיכוי הרבים העצום שכבודו זוכה לעשות מידי שבוע. אבקש אם תוכל לפרסם את דברי לתועלת בס"ד, בענין מה שנתפרסם בגיליון (ביומן) על הוראת מרן שר התורה הגר"ח זצ"ל בענין שמות בשידוכין. ולהלן דברים ברורים בע"ה, שיצאו מרבינו זצ"ל ומשאר רבותינו זצ"ל, זה ודאי אם לא משתמשים באותו שם, אין שאלה כלל. אם משתמשים לזה בשם אחד ולזה בשני שמות, מרן החזו"א זללה"ה הורה בע"פ ובכת"י בתשובות החזו"א, ובטעמא דקרא בשמו שזה בסדר גמור, אף שאכן לפעמים הורה רבינו אחרת, כל זה היה הוראת שעה לאותו שידוך שכך נגזר משמים, אבל לגופו של מלתא כך היו הוראת רבותינו, אלא א"כ משתמשים באותו שם שע"ז יש את צוואת ר"י החסיד. [ובכל שאלה שמתעוררת ניתן לכל אחד לשאול את רבו].

בתודה ידידך גדלי'הו הוניגסברג

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו "ארחות יושר"
יג. המדבר בקביעות בשעה
שהצבור אומרים שבחו של
מקום אפי' כבר אמר זה קודם
או שיאמרנה אח"כ הרי זה
מבזה עבודתו של מקום,
ומצוה לומר כל דבר ביחד עם
הצבור כמבואר בשו"ע
ובכמה מקומות, וברוב עם
הדרת מלך וחז"ל החמירו
מאד על הפורש מן הצבור.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

שָׁנִים קָדְמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קָדְמוֹנִיּוֹת - לַשְּׁבוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזַ"ה

פרשת דברים, גלין בין הזמנים - על הקשר המסתורי עם חכמי הקבלה ותורת הנסתר (ה' באב)
עוד בקרוב בס"ד: על רשכבה"ג הגר"ע גרודזינסקי (ה' אב), ועל הגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל (כב אב)
נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל

מכולם, וגם שונה מכולם, לא האמנתי שיבוא יום ואשמע שיש תור של אנשים שמתיעצים איתו..."

הגאון רבי יוסף רוזובסקי

סיפר רבינו: פעם אחת ניגש אלי החזן איש, והראה לי מכתב שקיבל, ואמר לי שכשאני חוזר לישיבה ב'פתח תקוה', אברר על בחור בשם 'אליעזר בוגרד' הלומד שם, וכשאדע מי הוא אמסור לו תשובה.

וסיפר - שהוא שלח לו שאלה במכתב 'האם צריך לעשר לחם שקונים בחנות', והתשובה שצריך להשיב לו היא 'שאכן יש לעשר!'.
"נסעתי לפתח תקוה, והלכתי לכתובת שהיתה רשומה במכתב, אבל לא היה שום בית" סיפר רבנו, "עד שראיתי בצד צריך קטן של פנימיה של בחורי ישיבה, ובחוץ רשימת הבחורים שישנים שם, וביניהם הופיע שמו של הבחור אליעזר בוגרד". והתברר שזו היתה פנימיה של ישיבת אור ישראל בפתח תקוה.

"נכנסתי להיכל הישיבה הסמוכה כדי לחפש את הבחור, ופגשתי את אחד הרבנים, היה זה ראש הישיבה הגאון רבי יוסף רוזובסקי, ושאלתי אותו אם יש כזה בחור, והשיב כן, ואמר שיקרא לו".
"ואכן הבחור הגיע וסיפרתי לו את התשובה של החזן איש".

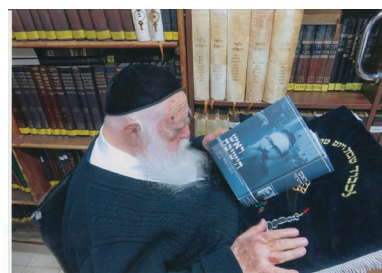
אחרי זה שמעתי שרבי יוסף שאל את הבחור, מדוע הטרחת את החזן איש במכתב ולא שאלת בעל פה, וענה לו 'כי אם לא הייתי כותב מכתב הוא לא היה משיב לי'... ואחרי כן נודע לי שהמשגיח שם נזף בו על זה...

אסתר ברוח הקודש נאמרה

מגילה ז' א' רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר ובבזה לא שלחו את ידם, (ומאין ידעו מה עשו הרחוקים, ומוכרח שנאמרה ברוח הקודש), ושמעתי כיצד רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל שואל את מרן החזן איש, מה הראיה, הרי יתכן ששלחו למקומות הרחוקים וביררו דבר זה, והשיב לו תשובה. והשאלה פלא גדול, כי הרי הגמרא שם בהמשך שואלת את זה (רשימות הגר"א מן מפי רבינו).

ספר קרית מלך

סיפר אחד מתלמידי רבי שמואל שזכור לו כמה פעמים שבמהלך השיעור כללי הזכיר מהספר 'קרית מלך' על הרמב"ם והזכירו מאוד בהערכה (ספר 'הספרים' לר"ג הוניגסברג)

מעין בספר תולדותיו של רבי שמואל רוזובסקי

בישיבת לומז'א

סיפר רבינו שזוכר מהשנים שלמד בישיבת לומז'א, את רבי שמואל רוזובסקי ורעהו רבי זלמן רוטברג ורבי אליהו משקובסקי שהיו מהבחורים החשובים בישיבה.

עוד אמר שבתקופה הראשונה ללימודו בישיבה, היו בישיבה שלושה סוגי בחורים, היו את המבוגרים בגיל כרבי שמואל ואחיו רבי יוסף ורבי זלמן רוטברג, והיו את הבחורים שלא היו מבוגרים אך גם לא צעירים, וביניהם היו האחים הגאונים רבי גרשון ורבי יעקב אדלשטיין, ואילו אני הייתי מהצעירים...

הצעת שידוך

סיפר רבינו שהחזן איש הכיר היטב את רבי שמואל ושוחח איתו הרבה בדברי תורה והעריץ אותו, ופעם אחת אף הציע אותו בהצעת שידוך לאחת מבנות המשפחה, אך בסוף הדבר לא יצא לפועל (ואכמ"ל).

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל

ביקור גומלין

סיפר חתנו של רבי שמואל, הגר"ר יצחק הקר, ראש ישיבת גרודנא בבאר יעקב, שכאשר היה רבינו חתן צעיר ושהה בשבת בירושלים, הלך לבקר את רבי שמואל כיון שהיו קרובי משפחה (רעייתו של רבי שמואל, היתה בתו של הגר"צ פראנק, שהיה גיסו של רבי אריה לוי, ורבי אריה סביה של הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה).

וכשעבר רבי שמואל להתגורר בבני ברק, נכנס אליו רבינו לבקר, וזמן קצר אחרי כן הגיע רבי שמואל בחזרה לבית רבינו ל'ביקור גומלין'.

תמונה נדירה משנת תשל"ג באירוסיה החתן רבי ישראל יפת בשולחן הכבוד נראים: רבינו, ר"ד וולפא הרב דראשון לציון, ורבי שמואל רוזובסקי (מוסתר בחלקו) (יש"כ לידידינו רבי צפניה עטרי)

שונה מכולם

לאחרונה סיפר אחד מחברי החדר שישן עם רבינו בתקופת לימודי בישיבת לומז'א בפתח תקוה (מר ש. מנדלבוים שיח'):
"כשלמדנו יחד בישיבה, היו בחורים שראו עליהם שעדיים לגדולות, כדוגמת הבחור שמואל רוזובסקי, הבחור משה סאלאווייצ'יק, והבחור חיים גריינמן ועוד, אבל הבחור חיים קניבסקי היה רחוק